CODEX DIPLOMATICUS

MAIORIS POLONIAE

EDITUS CURA

SOCIETATIS LITTERARIAE POSNANIENSIS.

TOMUS V

DOCUMENTA ANNORUM 1400—1444 CONTINENS.

EDIDIT

DR. FRANCISCUS PIEKOSIŃSKI

PROFESSOR UNIVERSITATIS JAGELLONICAE.

PART B

POSNANIAE.

IMPENSIS EX LEGATO NORBERTI BREDKRAJCZII SUMPTIS.

TYPIS TYPOGRAPHIAE: DZIENNIK POZNAŃSKI.

1908.

kapitał ma zakupić. Prawo patronatu należy się fundatorce dożywotnie, po jej śmierci zaś spada na miasto. Testes: Mathias Coth de *Dambno* Naklensis, Iohannes de *Qwyathowo* Landensis castellani, Przedslaus Grzinsky de *Brenno* dapifer Poznaniensis, Wyrzbanta et Andreas de *Cobilino* et Luthko de *Brzesze* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1444.

Dokument powyższy transumuje i potwierdza Andrzej z Bnina biskup poznański, w *Rozdrażewie* in die Annuntiationis b. Marie, z postanowieniem, aby dedykacya kaplicy w pierwszą niedzielę po św. Idzim nastąpiła; 40 zaś dni odpustu udziela biskup wszystkim wiernym, którzy w ten dzień przybędą na nabożeństwo, przez całą oktawę śpiewać będą codziennie w tymże kościele Ave Maria i udzielą jałmużnę dla chorych. Beneficyat ma tygodniowo odprawiać 3 msze: w niedzielę do św. Ducha, w poniedziałek za zmarłych, trzecią w sobotę do NMPanny; oprócz tego ma mieć pieczę duchowną nad chorymi w szpitalu. Biskup ze swej strony dodaje do fundacyi ze swego dochodu stołowego, ze wsi *Wonyebycze* kopę groszy szerokich praskich.

[1]) *Koźmin*, miasto w powiecie krotoszyńskim.

305. 1419. die 24. mensis Octobris, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis ecclesiam collegiatam de *Ruda* ad ecclesiam s. Michaelis archangeli in *Wieluń* transfert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Sollicitudini intendentes pastorali, officium nobis quamquam insufficientibus meritis diuina disposicione commissum, vtiliter adiuuante Domino exequi cupientes, soliciti reddimur, ut, ad partem nostre solicitudinis, quantum cum Deo possumus, tales in ecclesia Dei personas ponere studeamus, quarum consideratis virtutibus verisimiliter possumus, quod ipsorum regimine cultus firmius augerj poterit et alia felicia prouenire possint incrementa. Hinc est, quod nos Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, considerantes locum Rudensem,[1]) in quo per nostros predecessores ecclesia collegiata dudum extiterat erecta et fundata, certis prepositura, canonicatibus et prebenbis fuisset insignita ac redditibus, prouentibus et fructibus, villis et decimis dotata multipliciter et ditata, fore vastum et desertum et in solicitudine constitutum, nec pro prelatis et canonicis faciendi in eo residenciam personalem congruentem, dictum collegium de consensu serenissimi principis, domini Wladislaj regis Polonie ac voluntate vnanimi honorabilium virorum, prepositi et canonicorum videlicet eiusdem ecclesie Rudensis, dictum collegium ad ecclesiam sancti Michaelis archangeli in *Wyelun*[2]) transtulimus, domino Deo adiuuante. Cupientes quoque ex speciali deuocione affectum, quem ad eandem ecclesiam Velunensem gerimus, cultum diuinum in ea ampliare, iugi medita-

cione reuoluimus in armario cordis nostrj, qualiter adhibito ordine bono, eadem ecclesia sub nostro regimine nostris temporibus et futuris, tam in personis, quam in rebus debita possit recipere adaugmenta: proinde nuper in *Wyelun* descendentes, ipsam ecclesiam diligenter conspeximus, quam pulcro thezauro, videlicet in ornatibus, calicibus, libris, reliquijs, clenodijs inuenimus adornatam, que sub custodia venerabilis viri, domini decani eiusdem ecclesie, viri vtique egregij et venusti, senio tandem iam confecti nunc habentur. Cogittauimus, ne post mortem eiusdem domini decani aliquo casu huiusmodj res distrahi possint uel deperdj. Habito igitur tractatu cum eodem domino decano necnon egregio milite domino Martino de *Calinowa* castellano Siradiensi ac capitaneo, et prouidis viris consulibus Wyelunensibus de modo seruandi eundem thezaurum ecclesie predicte inveniendo, salubre nobis fuit visum et vtile, ut aliquod titulare beneficium in eadem ecclesia de nouo creare deberemus, de quo alicui viro idoneo prouideremus, qui huiusmodi thezaurum sub custodia sua teneret et haberet. Propter quod sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum, dominorum videlicet capituli Gneznensis in eadem ecclesia custodiam titularem de nouo creauimus ac fundauimus et tenore presencium fundamus, de qua quidem custodia honorabili viro Venceslao prouidimus ipsumque instituentes de eadem. Pro cuius quidem custodie sustentacione idem dominus Venceslaus tres cum dimidia marcas de suis censibus et redditibus appropriauit perpetuis temporibus et incorporauit; nos vero maldratas in villa *Radrzino*[a]) mense nostre cum omni iure appropriamus, adiungimus, annectimus dicte custodie et incorporamus per custodem, quod idem dominus Venceslaus custos sub obediencia domini decani, quamdiu ipse dominus decanus agit in humanis, debet esse, ac de consilio ipsius easdem res et thezaurum predictum tenebit et seruabit; domino vero decano de hac luce migrante, idem Venceslaus custos iuxta industriam a Deo sibi datam, dictum thezaurum cum omnibus dicte ecclesie rebus, videlicet calicibus, ornatibus, reliquijs, libris, clenodijs et alijs quibuscumque vtensilibus, quibuscumque nominibus censeantur, tenebit et fideliter seruabit, et prout sibi vtilius videbitur, eadem pro cultu diuino exponet et pro actis diuinis officijs conseruabit, dictumque thezaurum cum rebus predictis non alienabit ab ecclesia predicta nec mutuabit, nisi de nostro ac nostrorum successorum mandato speciali. Dicto vero custode Venceslao de medio sublato, omnes et singuli prelati et canonici ac etiam vicarij tociens, quociens dictam custodiam vaccare contigerit, eligere debent vnum de canonicis seu vicarijs in custodem, quem ad hoc officium invenerint magis inter se idoneum, fidelem et sufficientem, qui continuam faciat et facere debet residenciam circa eandem Velunensem ecclesiam personaliter, nec aliter quis ad eandem debet assumi, nisi per eleccionem canonicam, nisi per eosdem prelatos et canonicos et viccarios, vt premissum est, faciendam, qui per nos aut nostros successeres examinato huiusmodj eleccionis decreto, ad dictam custodiam instituendus, prestito perprius de fidelitate iuramento corporali, dictum thezaurum cum rebus

predictis fideliter tenebit et iuxta modum superius descriptum custodiet et seruabit. In quorum omnium et singulorum premissorum testimonium et euidenciam plenariam presentes nostras scribi literas nostrique et dicti capituli sigillorum munimine iussimus roborare. Actum et datum *Gnezne* feria tercia proxima post Vndecim milia virginum, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo nono. Presentibus honorabilibus viris, dominis: Vincencio decano, Iohanne cantore, Petro de *Cobilino*, Alberto de *Byelawj*. Iohanne Pella, Albrico de *Modlna*, Nicolao Gorka, Nicolao de *Crzeszewo*. Nicolao de *Budzyslaw*, Iascone de *Czechel*, Preduogio (de) *Grandj*, Benedicto da *Modla*, magistro Strzeskone, Swyanthopelkone cancellario, Henrico Byel, Martino Chrapek canonicis dicte ecclesie Gneznensis, tunc capitulariter congregatis, testibus ad premissa.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z roku 1477. fol. 105.

[1]) *Ruda*, wieś paraf. w pow. wieluńskim.
[2]) *Wieluń*, miasto powiatowe w gub. kaliskiej.
[3]) *Radrzyno*, miejscowość nieodgadniona.

306. 1419. die 26. mensis Octobris, Gnesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis altare ss. Thomae episcopi Canturiensis et Barbarae in capella supra tezaurum in ecclesia cathedrali Gnesnensi erigit et dotat.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Nicolaus Dei et apostolice Sedis prouidencia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, notum facimus, quibus expedit, vniuersis, presencium noticiam habituris, quomodo cupientes in eadem ecclesia nostra seruicium diuini cultus adaugere, de consensu wenerabilium fratrum nostrorum, dominorum capituli Gneznensis, altare in cappella supra thezaurum in ecclesia nostra predicta ad honorem sanctorum Thome episcopi Canthuriensis et Barbare virginis et martiris de nouo duximus erigendum ac erigimus et fundamus. Pro cuiusquidem altaris dotacione et sustentacione ministri, eidem altari preficiendi, decimam mense nostre de agris medie ville *Kowalewo*,[1]) site in districtu Margoniensi, damus, donamus, concedimus, ascribimus ac perpetuis temporibus incorporamus, per altaristam dicti altaris, qui pro tempore fuerit, tenendam, habendam, vtifruendam ac perpetue possidendam. Ita tamen, quod idem altarista, qui pro tempore extiterit, duas missas, vnam de sancta Trinitate die dominico et aliam pro peccatis feria quarta qualibet septimana per se vel per alium legere sit astrictus. In cuius rei testimonium ac euidenciam pleniorem nostrum et capituli nostri predicti sigilla presentibus sunt appensa. Actum et

datum Gnezne feria quinta proxima ante festum beatorum Simonis et Iude apostolorum, in capitulo generali sub anno Natiuitatis Domini millesimo quadringentesimo decimo nono. Presentibus ibidem wenerabilibus viris, dominis: Wincencio decano, Iohanne de *Brzostkowo* cantore, Swanthopelkone cancellario, Benedicto officiali, Iohanne preposito Cruswiciensi, Petro de *Cobylino* decano, Nicolao de *Gorka* cancellario Poznaniensibus, Nicolao Iaroczsky, Alberto de *Bylawye* scolastico Lanciciensi, Albrico de *Modlna*, archidiacono Warschouiensi, Martino de *Sczawyno*, Nicolao Bronisij, Przedwogio de *Grandi* cantore Wladislauiensi et magistro Strzescone de *Wlanowo* canonicis Gneznensibus, nobiscum capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 348), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami na sznurkach z zielonego i czarnego jedwabiu uwieszonemi. Z tych pierwsza podługowata, w zwykłym wosku wyciśnięta, znacznie uszkodzona, wyobraża pod wspaniałem gotyckiem poddaszem biskupa in pontificalibus w stojącej postawie, z pastorałem w lewej, prawą wzniesioną do błogosławieństwa. Napis otokowy uszkodzony: sigillum nicolai dei gracia .... archiepiscopi. Druga pieczęć całkowicie wyłupana.

¹) *Kowalewo*, wieś w pow. chodzieskim.

307. 1419. die 30. mensis Octobris, Posnaniae.

Boguslai canonici et officialis Posnaniensis decretum inter Martinum vicedecanum Posnaniensem et cmetones de *Runino* de decimis campestribus litem dirimens.

R. Boguslaus canonicus et officialis Posnaniensis rozstrzyga na mocy przywileju danego przez Jana biskupa poznańskiego w *Jaszkowie* Idus Iulii r. 1288 spór o dziesięciny snopowe i polne każdego ziarna pomiędzy kmieciami wsi *Runino*[1]) a Marcinem vicedziekanem poznańskim, plebanem z *Luszowa*, na rzecz ostatniego. Na prośbę jednak Dzierżsława z *Roztworowa*, dziedzica *Runina* zezwala, aby ciż kmiecie płacili przez pierwsze 3 lata tylko dziesięcinę wiardunkową, a po upływie tychże lat dawali jak dotąd było, dziesięciny snopowe każdego ziarna. Testes: Paulus de *Myslanthcowo*, vicarius perpetuus Posnaniensis, Nassangnews notarius consistorij episcopalis.

Do tego dokumentu przywieszoną była pieczęć podługowata, wyobrażająca Zbawiciela siedzącego na tronie z wyciągniętemi rękami. Napis otokowy: sigillum perpetuum officialatus eccles. Posnanien.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1601—1602.

¹) Zapewne *Runin* w pow. konińskim.

308. 1419. die 2. mensis Decembris, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis Stephano Białowąs civi Posnaniensi et uxori eius Elisabethae erigendi altare Anuntiationis b. v. Mariae in ecclesia parochiali ad s. Mariam Magdalenam dat potestatem.

R. Andrzej biskup poznański zezwala na wystawienie ołtarza pod wezwaniem NPMaryi, który Stefan Byalowans mieszczanin poznański wraz z żoną swą Elżbietą w kościele parafialnym św. Maryi Magdaleny na cześć św. Szczepana i Wawrzyńca mm. oraz Grzegorza i Marcina wn. wymurować i wyposażyć przedsięwzięli. Wyposażenie to składają: najpierw 5 grzywien polskich rocznego dochodu, mianowicie kopa rocznego dochodu z ogrodu Marcina przekupnia i żony jego Katarzyny, leżącego poza murami miasta w lewo od drogi wiodącej z miasta do wsi *Cukindorff*, pomiędzy ogrodami Bieniaka i Macieja murarzy; powtóre z 3 grzywien rocznego czynszu z ogrodów Macieja Rathaya i niegdy Wojciecha Zawala w nowej wsi poza murami miasta, trzeciego z rzędu po prawej stronie drogi z *Gorczyna* do miasta wiodącej; potrzecie z 11 szkojców rocznego czynszu z ogrodu Jana Welgusa alias Mikołaja syna Masczka, leżącego we wsi *Jerzyce*, podle ogrodu bogatego Wojciecha; dalej z 16 groszy rocznego czynszu z ogrodu Wacława zagrodnika we wsi *Winiary*, leżącego pomiędzy ogrodami Mikołaja Konczaka a Piotra i Wojciecha, synów niegdy Alberta Woythka mieszczanina poznańskiego. Oprócz tego 6 grzywien rocznego czynszu z wyderkaufu, które ma na sołtystwie Mikołaja Lindenera w Gorczynie, ławce sukienniczej i domu obok rzeźnika Pawła w Poznaniu, i na łące z ogrodem położonych pod górą kościoła św. Wojciecha tamże pomiędzy ogrodami i łąkami Małgorzaty Lyndinne i Henryka Buchwald, mieszczan poznańskich. Dalej pół grzywny rocznego dochodu z ogrodu Nekona Margonynskiego i 3 domów na tymże ogrodzie postawionych, poza murami miasta, przed bramą Wroniecką obok góry św. Wojciecha, na prawo od drogi wiodącej do młyna panien Katarzynek. Na ostatnich wszakże 6 grzywnach z wyderkaufu i 1/2 grzywny z ogrodu i domów wymówił sobie Stefan dożywocie. Patronat i prawo prezenty do wspomnianego ołtarza służą Stefanowi i jego żonie, po śmierci tychże przechodzą na rajców miasta Poznania, którzy przedstawią biskupowi kandydata. Testes: Nicolaus Magynka, Philippus vicecustos, vicarij eccl. Posnanien. Iacobus Praszmowsky rector eccl. in *Sobycowo*, diocesis Posnaniensis.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania (N. 29), opatrzony jest okrągłą pieczęcią, wyobrażającą popiersia św. Piotra i Pawła, pod nimi tarcza z herbem Godziemba. Napis otokowy zatarty.

319. 1419. die 4. mensis Decembris, in Wieluń.

Iudicii terrestris Wielunensis decretum de finibus villarum *Maslowice* et *Starzenice.*

Nos Vierusius de *Kavthi*(?) iudex, Wirzbyeta dictus Strusz de *Radsschin* subiudex terre Wielvniensis generales, notumfacimus tenore presencium, quibus expedit, tam presentibus, quam futuris, vniuersis, quomodo constituti personaliter nobiles Iohannes et Spitek et Iohannes Golasch heredes de *Maslowicze,* prout actores, et nobilis Iohannes Parzysch heres de *Starzenicze* et *Maslouicze,* cum nobilibus . . . pzvij et Preslao de eadem *Starzenicze* et alijs participantibus suis, coram iudicio libere, manifeste recognoverunt, quod inter se concordiam fecerunt pro graniciebus inter villas *Maslowicze* et *Starzenicze*[1]) incipiendo a pariete *Skrzinszka,* hoc est ab angulare, a quo incepta est granicies sipata cum *Maslowicze* et *Skrzinno,*[2]) et ab eodem angulare isti nobiles suprascripti debent eis granicies sipare recte per boram usque ad arvam *Spitkowszka* et ad arvam Iohannis Parzysch, et in campo debent tenere, prout ex antiquo arraverunt vsque ad angularem ville *Malischino,*[3]) *Starzenicz* et *Maslowicz.* Quas granicies debent eis sipare sub vadio ducentarum marcarum, quando habebunt succamerarium in terra a rege datum. Et se submiserunt ambo partes benivole istam concordiam tenere in eternum sub eodem vadio suprascripto, cum suis successoribus legitimis. Que partes adiudicatum Iuri soluerunt. In cuius rei testimonium sigilla nostra sunt subappensa. Actum et datum in *Wielun* feria secunda post dominicam Ad te levavi, sub anno Domini millesimo quadringentesimo decimo nono. Presentibus nobilibus viris, dominis: Wierusio de *Byala* vexilifero, Stephano burgrabio Wielvniensi, Ianusio Naramszki, Thomkone Komorniczki, Stanczikone et Andrea fratribus germanis de *Ruda,* Sbislao de *Radschin,* Kieliani de *Opoyouicze,* Szwyaszkone de . . . . . *zlyasz,* Iohannes Borgilo de *Olyewino,* Adam de *Craschino* et alijs fidedignis testibus omnium premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 349), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych zawieszonemi, z których pozostała tylko pierwsza, okrągła, w ciemnym wosku wyciśnięta, wyobrażająca w obwódzce z czterech łuków, w tarczy nakrytej hełmem, herb Wieruszowę.

1) *Masłowice,* wieś w pow. wieluńskim, par. *Ruda.*
2) *Starzenice,* wieś w pow. wieluńskim.
3) *Małyszyn,* wieś w tymże powiecie, par. *Ruda.*

310. 1419. die 14. mensis Decembris, in *Szyrkowo.*

Margaretha vidua relicta Andreae de *Szyrkowo* altare ad s. Mariam Magdalenam in ecclesia parochiali s. Stanislai in *Żerków* erigit atque dotat.

R. In *Szyrkowo* feria V post festum s. Luciae virginis. Margaretha relicta Andree de *Szyrkowo* funduje za pozwoleniem Andrzeja biskupa poznańskiego w kościele parafialnym św. Stanisława na górze pod *Żerkowem*[1]) ołtarz św. Maryi Magdaleny. Na utrzymanie ołtarzysty przeznacza fundatorka 6 grzywien rocznego czynszu, z którego zapisuje na *Morawinie*[2]) cztery grzywny a na *Uszczonowie* dwie grzywny, wymawiając dla siebie i swych spadkobierców prawo patronatu. Testes: Iohannes de *Iaroczyno*, Martinus in *Wilkowya* plebani, Martinus presbiter de Nova ciuitate, Nicolaus heres de *Tharczycze*, Albertus de *Vylkovya* et Stanislaus de *Szyrkowo* advocatus.

Dokument powyższy transumuje i potwierdza Andrzej biskup poznański d. 20 grudnia 1419 in *Slup* villa nostra, Posnaniensis dioec. biorąc fundacyę pod opiekę prawa kościelnego i wkładając na ołtarzystów obowiązek odprawiania tygodniowo 2 mszy, t. j. za zmarłych i *de tempore*, miewania kazań co dwa tygodnie, a w dnie świąteczne śpiewania matutynów, mszy i nieszporów ze scholarami. Oprócz tego mają w Suche dnie odprawiać nabożeństwo za zmarłych, w soboty śpiewać mszę do NP. Maryi, a w niedziele, dnie świąteczne i krzyżowe mają iść w processyi *superpeliciati*, a do kościoła wchodzić tylko w komży. Prawo patronatu zlewa biskup na fundatorkę i jej spadkobierców. Testes: mgr. Mauricius de Praga s. theologie professor, professus monasterij s. Crucis in Mai. civitate Pragensi, frater ordinis s. Augustini de penitencia beatorum Martirum, Boguslaus presbiter Plocensis, Martinus rector eccl. parochialis in *Duschnyky*, mgr in artibus, Iacobus de *Praszmowo* rector eccl. parochialis in *Sobycowo*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1505.

[1]) *Żerków*, miasto niegdy w woj. kaliskiem, pow pyzdrskim.
[2]) *Morawin*, wieś w pow. kaliskim, bar. *Dębe.*
[3]) *Uszczonowo*, miejscowość nieodgadniona.

311. 1419. die 14. mensis Decembris, in *Żyrkowo.*

Margaretha vidua relicta Andreae de *Żyrkowo* altare ad b. Mariam virginem in ecclesia parochiali ad s. Stanislaum, nuper in villa *Żerków* erecta, octo marcis Polonicalibus annuis dotat.

R. In *Zyrkowo* feria quinta post s. Luciae. Czynsz powyższy ma być pobierany z dochodów wsi *Rusko,*[1]) przed dochodami przypadającemi

za spadkobierców fundatorki. Testes: Iohannes de *Iaroczyno*, Martinus de *Wilkowya* plebani, Martinus presbiter de Nova ciuitate, Nicolaus heres de *Tharsycze*, Albertus de *Wylkowia*, Stanislaus de *Zyrkovo*.

I ten dokument transumuje Andrzej biskup poznański w *Slupi* d. 20 grudnia 1419 na tych samych, co poprzednio (N. 310) warunkach.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1480.

[1]) *Rusko* wieś paraf. w pow. pleszewskim,

312. 1419. die 21. mensis Decembris, in *Czersk*.

Ioannes Senior dux Mazoviae villas *Czirnekowo, Tarnowo, Miloszino* et *Kanthi* de iure Polonico in ius Culmense transfert.

R. In *Czirsko* ipso die s. Thome apostoli. Iohannes Senior dux Mazouie wiadomo czyni, że Elena wdowa po Janie alias Slonka de *Czirnekowo* wraz z córkami Małgorzatą i Anną, sprzedały przed sądem krakowskim, jak o tem przez tenże sąd został zawiadomiony, za zezwoleniem swoich krewniaków swoje ojczyste dziedzictwo, mianowicie wsie *Czirnekowo, Tarnowo, Miloszino* i *Kanthi*, położone w powiecie czerskim i warszawskim za 800 kóp groszy praskich Hinczy alias Czedlicz heredi de Nova ecclesia na własność wieczystą i bezwarunkowo, i to za zezwoleniem księcia i jego następców. Książę zezwala na przeniesienie pomienionych wsi z prawa polskiego na chełmińskie. Ponieważ jednak według tegoż prawa mieszkańcy z każdego łanu osiadłego winni książętom płacić na św. Marcin po 6 groszy, przeto książę uwalnia ich za to od danin polskich, t. j. *sep, obrzas, narzs*(s), *porcus, vacca, aries, pozewne, nestane, pobor, psarske, sokolne, bobrowe, przewod et a ceteris grauaminibus iuris Polonicalis, angarijs et preangarijs generaliter vniuersis*. Również uwalnia ich od budowania nowych i naprawiania starych grodów, wyjąwszy robót, do których wraz z innymi mieszkańcami na równem prawie osadzonymi zostaną zawezwani. Gdyby zaś książę lub które z jego dzieci płci obojga miało zawrzeć związek małżeński, lub gdyby księciu przyszło ziemię swą wykupić lub nową nabyć, lub gdyby kto z rodziny książęcej popadł w niewolę, wtenczas pomienieni mieszkańcy mają z innymi porówno składać nałożone daniny. Dalej uwalnia książę tychże poddanych od sądów książąt, sędziów, podsędków, wojewodów, kasztelanów, urzędników i woźnych, tak, że tylko jurysdykcyi Hinczy i swoich sołtysów wedle prawa chełmińskiego podlegać i onym kary sądowe opłacać winni. Gdyby z pomiędzy mieszkańców tych wsi jeden drugiego zabił, wtedy Hincza bierze całą karę zagłówną; gdyby zaś jeden z nich był obcym człowiekiem, wtedy bierze połowę. Dalej nadaje książę Hinczy prawo sądzenia wszystkich spraw, tak dużych, jako i małych, kryminalnych i cywilnych, budowania

więzień i szubienic oraz karania występków i zbrodni: *qualitatem pene pro qualitate criminis imponendo, licet vindicta sanguinis mutilacionem membri aut ultimum supplicium exigat.* Również nadaje książę Hinczy całkowite polowanie, *deposicionem falconum et centhauris dumptaxat exceptis, quos pro nobis reseruamus;* dalej rybołostwo w Wiśle, lecz tylko na własną potrzebę, nie zaś kmieci, i wolność zrobienia *obstaculum, iaz wlgariter dictum,* przy brzegu książęcym i wolną żeglugę na książęcej połowie rzeki, lecz tylko dla siebie i swych ludzi, nie zaś dla kupców i kramarzy. W końcu ponieważ krewniacy wyżej wzmiankowanych pań, mianowicie Daszek, Klemens, Jastek, Dziwisz, Piotr de *Wyska* et Iohannes de *Iazgarzewo* mieli wedle zwyczaju prawo wykupu od nich owych dóbr dziedzicznych, książę prawo to od nich nabywszy, takowe Hinczy nadaje. Testes: Petrus Pilicouicz palatinus, Slawecz de *Boglevicze* castellanus, Mathias iudex, Vigand vexillifer, Nicolaus subcamerarius, Stephanus subiudex Czirnenses. Scriptum per manus Pauli Plocensis et Warschouiensis canonici, cancellarij curie.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (E. 16). Po 2 pieczęciach pozostały tylko nacięcia w pargaminie.

313. 1419. die 22. mensis Decembris, Lanciciae.

Nicolaus de *Opporów* capitaneus et palatinus Lanciciensis testatur, Catharinam de *Buszkowo* Nicolao de *Żychlino* silvam *Wrzeczona* CXXX marcis vendidisse.

Ad perpetuam rei memoriam. Nicolaus de *Opporow* capitaneus et pallatinus terre Lanciciensis, significamus tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, vniuersis, quod nostram accedens presenciam nobilis ac honesta Katherina, consors Nicolai de *Buszcowo,* mente sana et corpore, animique sui bona cum deliberacione, siluam dictam *Wrzeczona* cum pratis silue eidem adiacentibus, circa granicies villarum *Slathcowo* et *Grzibowo* [1]) ab eisdem graniciebus incipiendo usque ad riwlum dictum *Strumyen,* ad ipsam iure hereditario spectantem, nobili Nicolao de *Szychlino* ac ipsius successoribus legittimis pro centum triginta marcis monete et numeri Polonie, nichil in ibidem pro se uel suis successoribus penitus reseruando, recognouit vendidisse, ymo coram nobis, ut iuris est, resignauit cum effectu, cum omnibus dicte silue et pratorum pertinencijs ac fructibus vniuersis, qui ibi sunt uel habentur, seu haberi poterint quomodolibet in futurum, huiusmodi siluam cum prato per prefatum Nicolaum et suos successores tenendam, habendam, possidendam ac vtifruendam, necnon vendendam, commutandam, et in usus suos suorumque successorum beneplacitos conuertendam perpetuis temporibus duraturis. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est appensum. Datum Lancicie feria

...xta ante festum Natiuitatis Christi, anno eiusdem M° CCCC° XVIIII°. ...presentibus nobilibus viris: Iacobo de *Crosznyewicze*, Borzkone de *Osthoya*, ...iuissyo et Clemente fratribus de ibidem, Iacussyo de *Tarnowo* ac alijs ...ultis fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnie...ńskiej (N. 300), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwie...szoną, której dziś brak.

¹) *Sładków* wieś w pow. łęczyckim, par. *Gieczno.*

314. 1420. die 3. mensis Ianuarii, Lanciciae.

Iudicii terrestris Lanciciensis decretum, inter Orlik de *Wola* et Iacussium de *Chodecz* et Nicolaum archiepiscopum Gnesnensem de summis quibusdam litem dirimens.

Nos Prandotha iudex necnon Adam subiudex terre Lanciciensis generales, significamus tam presentibus, quam futuris, presencium (noticiam) habituris vniuersis, quod cum nobiles Orlyk de *Wola* et Iacussius de *Chodecz* reuerendissimum in Christo patrem, dominum Nicolaum sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopum et primatem, nostram ad presenciam citarj et euocarj procurassent pro et super quibusdam debitis seu pecuniarum summis, quas super villa predicti domini Nicolai archiepiscopi etc. *Slupcza*¹) dicta, se habere asserebant, que causa in multos et varios terminos woluebatur, et tandem termino finalj die date presencium veniente, prefati Orlyk et Iacussius dominum Nicolaum archiepiscopum supradictum pro debitis et pecuniarum summis supradictis, quas in hereditate *Slupcza* dicti domini Nicolai archiepiscopi se habere asserebant, ipsum coram nobis liberum et solutum dimiserunt. In cuius rej testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Lancicie feria tercia post Circumcisionis Domini, anno Domini M CCCC XX. Presentibus strenuis ac nobilibus viris, dominis: Nicolao pallatino, Iohanne castellano, Stephano dapifero, Sandiuogio decano, Bogussio subagazone Lanciciensibus et alijs multis fidedignis etc.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z r. 1477 fol. 84.

¹) Zapewne *Słupca*, miasto powiatowe w gubernii kaliskiej.

315. 1420. die 22. mensis Februarii, in Iedlna.

Władislaus II. rex Poloniae, in oppido *Turek*, ecclesiae metropolitanae Gnesnensis proprio, forum septimanale et annuale instituit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc errorum et dubiorum prudenter occurrimus dispendijs, dum gesta

etatis nostre litterarum apicibus et fidedignorum testimonio perhennamus, proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyauie, Lythwanieque princeps suppremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, significamus tenore presencium quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo ad instantes peticiones reuerendissimi patris, domini Nicolai sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopi et primatis, sincere nobis dilecti, opidum ipsius et ecclesie sue Gneznensis *Turek* dictum, in terra Siradiensi et districtu Vnyeouiensi situm, volentes meliori condicione fulcire, in ipso septimanale, omnibus diebus sabbati, annuale vero forum siue nundines bis in anno duntaxat, videlicet in die sancti Luce ewangeliste et Ramispalmarum cum duabus diebus sequentibus dicta festa, ponimus, constituimus et instituimus singulis annis perpetue celebranda: concedentes omnibus et singulis mercatoribus, negociatoribus et alijs quibuscumque hominibus plenam et omnimodam facultatem cum omnibus rebus ipsorum, cuiuscumque generis, speciej uel valoris existant, ad dictum opidum *Turek* secure veniendi et ressuas ibidem libere vendendi, commutandi seu alias forisandi, emendi uel cum eis ad propria sub nostra securitate regali reddeundi ac iuxta beneplacitum ipsorum cum eisdem disponendi et ordinandi, prout ipsis melius et vtilius videbitur expedire. Et nichilominus districte sub pena indignacionis nostre regalis prohibemus, ut nullus capitaneorum, burgrabiorum vel officialium nostrorum et quicunque alij homines cuiuscunque status, condicionis, dignitatis aut eminencie fuerint, prefatos mercatores uel alios homines cum rebus et mercancijs suis, ad dictum opidum *Turek* accedentes seu accedere volentes, vel in ipso forum exercentes, impedire, arestare, molestare, offendere uel turbare presumant quouismodo. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio litterarum. Actum in *Iedlna* feria sexta in vigilia sancti Mathie apostoli,*) anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo. Presentibus ibidem reuerendissimis in Christo patribus, dominis: Alberto Cracouiensi, Andrea Poznaniensi, Iohanne Chelmensi episcopis, magnificisque et nobilibus: Cristino de *Ostrow* castellano, Iohanne de *Tarnow* pallatino Cracouiensibus, et Nicolao de *Michalow* pallatino Sandomiriensi et capitaneo Cracouiensi et alijs quampluribus fidedignis, fidelibus nostris dilectis. Datum per manus prefati domini Alberti episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij et venerabilis domini Iohannis decani Cracouiensis, regni Polonie vicecancellarij, sincere nobis dilectorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 355), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z różowego i czarnego jedwabiu pozostał.

*) Grotefend powiada, że w latach przestępnych obchodzono św. Macieja d. 25 lutego. Otóż rok 1420 jest przestępny, św. Maciej przeto przypadłby dopiero na niedzielę 25 lutego a wilia przypadłaby na sobotę; tymczasem tu piątek zwany jest wilią, widać więc, że mimo przestępności roku obchodzono św. Macieja dnia 24 lutego.

316. 1420. die 22. mensis Februarii, in *Iedlna*.

Vladislaus II. rex Poloniae villam *Grocholice* ecclesiae metropolitalis Gnesnensis propriam, de iure Polonico in ius Teutonicum Magdeburgense transfert.

. . . . ius Theutonicum, quod Magdeburgense dicitur, transferimus perpetuo duraturum, remouentes ibidem omnia iura [Polonicalia, modos et consuetudines vniuersas, que ipsum]ius Theutunicum plerumque consueuerunt perturbare. Eximimus insuper et perpetuo liberamus omnes et singulos ciues et incolas a iurisdic]cione et potestate omnium regni nostri pallatinorum, castellanorum, iudicum, subiudicum et officialium eorundem, vt coram ipsis uel eorum [aliquo . . . . minime respondere uel aliquas [penas] soluere teneantur, sed tantum ciues predicte ciuitatis et incole coram suo aduocato, qui pro tempore [fuerit, aduocatus uero co]ram domino suo aut coram nobis, dum tamen per literam nostro sigillo sigillatam, dum in reddenda iusticia negligens foret et remissus, de se [querulantibus, iure tamen T[eutonico respondere sit astrictus; in causis autem criminalibus, puta furti, homicidij, incendij, membrorum mutillacionis et alijs quibuscumque [enormibus aduocato ciuitatis] prefate damus et concedimus plenam et omnimodam facultatem iudicandi, sentenciandi, puniendi, plectendi et dampnandi, prout hoc ipsum ius [Teutonicum in omnibus suis] punctis, articulis, condicionibus et articulis postulat et requirit; iuribus tamen nostris regalibus in omnibus semper saluis. Vt autem dicta ciuitas [*Grocholicze*][1]) de gracia liberalitatis nostre regie [ampliora recipiat incrementa, forum] septimanale singulis ferijs tercijs constituimus, ponimus et indicimus perpetuo celebrandum, [concedentes omni]bus et singulis mercatoribus . . . . et alijs quibuscumque homnibus plenam et omnimodam facultatem cum omnibus rebus ipsorum cuiuscumque generis, specieij [et . . . . . exis]tant, ad dictum opidum *Grocholicze* secure veniendi et res suas ibidem libere vendendi, seu alias forizandi, emendi uel cum eis ad propria sub nostra regali [proteccione reuer]tendi ac iuxta beneplacitum ipsorum cum eisdem disponendi et ordinandi, prout ipsis melius et vtilius uidebitur expedire. Et nichilominus districte sub pena nostre [indignacionis] regalis prohibemus, ut nullus capitaneorum, burgrabiorum uel officialium nostrorum et quicunque alij homines, cuiuscunque status et condicionis aut eminencie fuerint, [quoscumque] homines et mercatores cum rebus et mercancijs suis ad dictum opidum *Grocholicze* accedentes seu accedere volentes uel in ipso forum exercentes, impedire, arestare, ... pare, offendere uel turbare pre-

etatis nostre litterarum apicibus et fidedignorum testimonio perhennamus, proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyauie, Lythwanieque princeps suppremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo ad instantes peticiones reuerendissimi patris, domini Nicolai sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopi et primatis, sincere nobis dilecti, opidum ipsius et ecclesie sue Gneznensis *Turek* dictum, in terra Siradiensi et districtu Vnyeouiensi situm, volentes meliori condicione fulcire, in ipso septimanale, omnibus diebus sabbati, annuale vero forum siue nundines bis in anno duntaxat, videlicet in die sancti Luce ewangeliste et Ramispalmarum cum duabus diebus sequentibus dicta festa, ponimus, constituimus et instituimus singulis annis perpetue celebranda: concedentes omnibus et singulis mercatoribus, negociatoribus et alijs quibuscumque hominibus plenam et omnimodam facultatem cum omnibus rebus ipsorum, cuiuscumque generis, specieij uel valoris existant, ad dictum opidum *Turek* secure veniendi et ressuas ibidem libere vendendi, commutandi seu alias forisandi, emendi uel cum eis ad propria sub nostra securitate regali reddeundi ac iuxta beneplacitum ipsorum cum eisdem disponendi et ordinandi, prout ipsis melius et vtilius videbitur expedire. Et nichilominus districte sub pena indignacionis nostre regalis prohibemus, ut nullus capitaneorum, burgrabiorum vel officialium nostrorum et quicunque alij homines cuiuscunque status, condicionis, dignitatis aut eminencie fuerint, prefatos mercatores uel alios homines cum rebus et mercancijs suis, ad dictum opidum *Turek* accedentes seu accedere volentes, vel in ipso forum exercentes, impedire, arestare, molestare, offendere uel turbare presumant quouismodo. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio litterarum. Actum in *Iedlna* feria sexta in vigilia sancti Mathie apostoli,*) anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo. Presentibus ibidem reuerendissimis in Christo patribus, dominis: Alberto Cracouiensi, Andrea Poznaniensi, Iohanne Chelmensi episcopis, magnificisque et nobilibus: Cristino de *Ostrow* castellano, Iohanne de *Tarnow* pallatino Cracouiensibus, et Nicolao de *Michalow* pallatino Sandomiriensi et capitaneo Cracouiensi et alijs quampluribus fidedignis, fidelibus nostris dilectis. Datum per manus prefati domini Alberti episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij et venerabilis domini Iohannis decani Cracouiensis, regni Polonie vicecancellarij, sincere nobis dilectorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 355), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z różowego i czarnego jedwabiu pozostał.

*) Grotefend powiada, że w latach przestępnych obchodzono św. Macieja d. 25 lutego. Otóż rok 1420 jest przestępny, św. Maciej przeto przypadłby dopiero na niedzielę 25 lutego a wilia przypadłaby na sobotę; tymczasem tu piątek zwany jest wilią, widać więc, że mimo przestępności roku obchodzono św. Macieja dnia 24 lutego.

terris et districtibus, de iure Polonico in ius Theutunicum, quod Sredense dicitur, transferimus perpetuo duraturum: remouentes ibidem omnia iura Polonicalia, modos et consuetudines vniuersas, que ipsum ius Theutunicum plerumque consueuerunt perturbare. Eximimus insuper et perpetuo liberamus omnes et singulos kmethones, tabernatores et quosuis dictarum villarum incolas ab omni iurisdiccione et potestate omnium regni nostri palatinorum, castellanorum, capitaneorum, iudicum, subiudicum et quorumuis officialium et ministerialium eorundem, ut coram ipsis aut ipsorum aliquo pro causis tam magnis, quam paruis, puta furti, incendij, snguinis, homicidij, mutilacionis membrorum et quibusuis enormibus excessibus citati, minime respondeant nec aliquas penas soluere teneantur, sed tantum dictorum villarum kmethones et quiuis incole coram dictorum villarum sculteto, qui pro tempore fuerit, scultetus uero coram prenominato Ffloriano uel suis successoribus aut coram nobis uel iudicio nostro generali, dum tamen per nostram literam, nostro sigillo sigillatam euocatus fuerit et citatus, et hoc si in reddenda iusticia negligens fuerit uel remissus, tunc non aliter, quam suo iure Sredensi predicto de se querulantibus respondere sit astrictus. In causis autem criminalibus et capitalibus superius expressatis dictarum villarum sculteto in metis et grenicijs iudicandi, sentenciandi, puniendi, corrigendi, plectendi et condempnandi plenam damus et omnimodam tenore presencium concedimus facultatem, prout hoc ipsum ius Theutunicum in omnibus suis punctis, sentencijs et clausulis, articulis, condicionibus postulat et requirit: iuribus tamen nostris regalibus in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum Sandomirie feria sexta proxima ante dominicam Reminiscere, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo. Presentibus magnificis et nobilibus: Cristino de *Ostrow* castellano, Iohanne de *Tarnow* Cracouiensibus, Nicolao de *Michalow* Sandomiriensi et capitaneo Cracouiensi, palatinis, Iohanne de Sczecociny Lublinensi, Iohanne de *Tholisschcow* Kalissiensi, Grothone de *Iancouicze* Zauichostensi castellanis et alijs quampluribus fidedignis, fidelibus nostris dilectis. Datum per manus reuerendi in Christo patris, dominj Alberti episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij et venerabilis domini Iohannis Schafranyecz decani Cracouiensis, vicecancellarij, sincere nobis dilectorum. — Ad relacionem eiusdem domini Iohannis decanj Cracouiensis r. P. vicecancellarij.

Dokument pargaminowy, przechowany w zbiorach Towarzystwa przyjaciół nauk w Poznaniu, opatrzony jest majestatową pieczęcią króla Władysława Jagiełły ze zwykłego wosku, mocno podniszczoną, zawieszoną na paśmie nici jedwabnych białych, blado różowych i czarnych.

Na odwrotnej stronie dokumentu, wypisana jest ręką pisarza dokumentu następująca zapiska:

Reuerende pater! Peto dignetur P. V. sigillare literam presentem, que per dominum vicecancellarium michi soli transmissa.

Dokument niniejszy należałby właściwie do dyplomataryusza małopolskiego, tomu IV; gdy jednak dyplomataryusz ten był już tak daleko posunięty, że dokument niniejszy w nim w porządku chronologicznym zamieszczonym już być nie mógł, nie pozostało, jak zamieścić go w tym dyplomataryuszu. Nauka stąd żadnej szkody nie poniesie, raczej korzyść.

318. 1420. die 11. mensis Martii, in *Wawrzeńczyce*.

Nicolai de *Michałów* palatini Sandomiriensis et capitanei Cracoviensis decretum inter Augustinum de *Wrancza* et Mathiam civem Bidgostensem de LXXX marcis monetae Prutenicalis litem dirimens.

R. In *Wawrzinczicze* feria secunda post dominicam Oculi mei. Nicolaus de *Michalow* palatinus Sandomiriensis necnon capitaneus Cracouiensis wiadomo czyni, że kiedy go król Władysław zamianował sędzią sprawy pomiędzy Augustynem de *Wrancza* a Maciejem mieszczaninem bydgoskim o 80 grzywien monety pruskiej, jaka wówczas była w obiegu, tenże Augustyn przywiódł na poparcie swej sprawy świadków, do których przesłuchania wyznaczył starosta Strzałę de *Chotonicze* chorążego bydgoskiego. Gdy zaś ci świadkowie przysięgli, że wspomniany Augustyn dług 80 grzywien był wykupił, zostały mu owe pieniądze przysądzone.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta a. 1424.

319. 1420. die 25. mensis Aprilis, Gesnae.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis collegium canonicorum de villa *Ruda* in civitatem *Wieluń* transfert.

In nomine Domini amen. Sollicitudine diuina disponente clemencia deputj pastorali, iocundis ad ea votis libenter roboris congrui adhibemus firmitatem, per que diuinus cultus in ecclesia Dei nobis credita, prout desideramus, pollicita recipit incrementa. Proinde nos Nicolaus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, notificamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod considerantes et auribus summopere intendentes, quia salubrius et vtilius existit, collegia canonicorum et prelatorum in locis magis insignioribus et eminencioribus propter diuini cultus augmentum et deuocionem propulorum, quam in villis et locis desertis, vbi laus diuina non augetur sed pocius minuitur et decrescit, collocarj et fundarj, collegium doctorum, prelatorum et canonicorum, quod in villa *Ruda*[1]) wlgariter nuncupata, ante ciuitatem Wyelunensem[2]) nostre Gneznensis diocesis per predecessores nostros, archiepiscopos Gnezenses fuerat tamquam in loco vasto et deserto sub honore et titulo beate Marie virginis gloriose erectum et fundatum, in dictam ciuitatem Wyelunensem et ecclesiam parrochialem sancti Michaelis, tanquam in loca magis eminenciora et insigniora de consensu venerabilium fratrum nostrorum, dominorum capituli nostri Gneznensis translacione debita transtulimus et transposuimus, transponimusque et transferimus per presentes, volentes de cetero eandem parrochialem ecclesiam sancti Michaelis ecclesiam collegiatam sub titulo et vocabulo beate Marie virginis gloriose et

..ncti Michaelis et non parrochialem appellarj, nominarj et vocarj. Et ut ..a ecclesia sancte Marie et sancti Michaelis Wyelunensis sit pluribus .elatis insignita, honorabilem virum dominum Nicolaum, qui rector eius-..m tunc parrochialis (ecclesie) existebat, de consensu serenissimi princi-.. et domini Wladislaj regis nostrj Polonie etc. ad quem iuspatronatus .t presentandi rectorem eiusdem ecclesie Wyelunensis spectat et pertinet ..no iure, creauimus et creamus in decanum ecclesie supradicte, decer-..ntes, quatinus ipse et sui successores temporibus perpetuis titulo deca-..tus debent vti, frui et gaudere. Quem dominum Nicolaum et suos suc-..ssores decanos a cura et regimine animarum eidem ecclesie Wyelunensi ..nnexarum et attributarum absoluimus, onus et regimen ac curam dicta-..um animarum, quibus ipse dominus Nicolaus decanus fuerat alligatus, ..icarijs perpetuis plenarie committentes et transfundentes totaliter in eosdem. Vt autem eo feruencius et auidius attenciusque diuina officia in eadem ..cclesia collegiata sancti Michaelis in ciuitate Wyelunensi dicte nostre ..neznensis diocesis peragantur, consensu prefati venerabilis virj domini Nicolaj decani eiusdem ecclesie Wyelunensis ad hoc specialiter accedente, ..sdem vicarijs perpetuis omnes et singulariter singulas oblaciones, sepul-turas, columbaciones et obuenciones vniuersas, que de eadem ecclesia Wyelunensi nunc proueniunt et possent quomodolibet prouenire in futu-rum, incorporauimus, attribuimus, inuiscerauimus ac incorporamus, attribui-mus et inuisceramus per presentes. Racione quarum obligacionum, sepul-turarum et columbacionum ac obuencionum prefato domino Nicolao et successoribus suis, decanis Wyelunensibus, decimas mense nostre archiepi-scopalis in villis inferius descriptis, videlicet *Szokowo, Drzaszna* et *Rowj* sub ratihabicione dictorum venerabilium fratrum nostrorum, dominorum capituli nostrj Gneznensis dedimus, donauimus et assignauimus et nunc damus, donamus et assignamus in perpetuum, per eundem dominum Nico-laum decanum et successores suos decanos dictas decimas habendas, tenendas, vendendas, vtifruendas et ad vsus suos beneplacitos conuerten-das, prout sibi melius et vtilius videbitur expedire. Vt autem dicti vica-rij beneficiorum per nos ipsis sic, uc prefertur, impensorum et per eos acceptorum sint memores atque grati, volumus ac ipsis et eorum cuilibet in virtute sancte obediencie et sub excommunicacionis pena mandamus, quatinus predictj domini nostrj Wladislaj regis et nostra sanitate ac salu-tarj animarum remedio singulis diebus horas canonicas videlicet matutinas primam, terciam, sextam, missam, nonam, vesperas et completorium, prout moris est et consuetudinis aliarum nostrarum ecclesiarum in dicta nostra diocesi existencium, dicti vicarij cum adiutorio rectoris scole et scolarium ibidem persistencium ac aliarum quatuor campanistarum, qui campaniste propter hoc per nos sex marcis annui census sunt ditati, horis debitis voce cantent solemniter et deuote. Verumquia pastore orbato grex sepius aspergitur et dispersus videtur oberrare, igitur ne dicti vicarij pastore orbarj videantur et ne ipsis pro institucionibus eorum et questionibus iniuriarum quarumcunque non foret difficilimum queritare, prefato domino

Nicolao decano et successoribus suis decanis personas idoneas de eisdem viccarijs tociens, quociens ipsos viccarios contingerit, ad presentacionem singulorum prelatorum et canonicorum prefate ecclesie Wyelunensis canonice inuestiendi, ipsosque viccarios ad sui presenciam citandi ac eis iusticiam de se querulantibus ministrandi, eosque prout qualitas et excessus criminis exquisierit, corrigendi et iuxta canonicas sanctiones puniendi, ab officio et ingressu ecclesie suspendendj et excommunicandj et ab huiusmodj suspensionis et excommunicationis sentencijs absoluendj, viccarijsque eorum, si culpa exigitur, iuris ordine circa talia debite obseruato, priuandj, dandj et concedimus omnimodam potestatem: volentes deinceps, quod dicti vicarij prefato domino Nicolao decano et successoribus suis, decanis in omnibus locis et honestis et presertim in illis, que cultum diuinum respiciunt, obediant et intercedant. Et ex quo ad decanos, tanquam ordinarios viccariorum predictorum defectus tam viccariorum, quam ecclesie eorundem, si qui forent et commiterentur in eisdem, corrigendj pertinere debebunt et spectare, igitur volumus, quod ipse dominus Nicolaus decanus et alij decani pro tempore existentes circa ipsam ecclesiam Wyelunensem, sicut ceterj rectores, quibus cura fuerat annexa animarum, residenciam faciant personalem. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum, nostrum et dicti nostri capituli sigillum presentibus sunt appensa. Actum et datum *Gnezne* in capitulo generali feria quinta in crastino beati Adalberti martiris gloriosi, anno Domini M CCCC XX. Presentibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Allexandro preposito, Vincencio decano, Nicolao archidiacono, Iohanne cantore, Petro Volfram scolastico, Swanthopelkone cancellario, Alberto de *Byelauy* scolastico Lanciciensibus, Petro de *Kobylino* decano Poznaniensi, Nicolao de *Gorka* cancellario Poznaniensi, Alberto archidiacono Varschouiensi, Nicolao Iaroczsky, Henrico Byel, Martino de *Sczawino,* Nicolao Bromsky, Predwogio de *Grandj* cantore Wladislauiensi, Iohanne Pella preposito Cruszuiciensi, Benedicto de *Modla* officiali et magistro Strzeskone, prelatis et canonicis dicte nostre Gneznensis ecclesie, fratribus nostris tunc capitulariter congregatis.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z roku 1477, fol. 104.'

[1]) *Ruda,* wieś paraf. w pow. wieluńskim.
[2]) *Wieluń* miasto powiatowe w gub. kaliskiej.

20. 1420. die 11. mensis Iunii, Gnesnae.

Sandivogius de *Ostroróg* testatur, Nicolaum de *Warzymowo* cum Nicolao archiepiscopo Gnesnensi castrum *Wenecya* villa *Biskupice* commutasse.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum presentis ewy lubrica condicio cunctas hominum acciones longi prescripcione temporis plerumque diuergere consueuit, nisi literarum apicibus et testimonio fidedignorum fuerint perhennate; sed quia licet de consuetudine iuris non extitit, vt alicubi circa domini regis presenciam, in terra existentis, coram capitaneo terre generali alique fieri consueuerunt resignaciones, tamen de comissione et mandato speciali serenissimi principis et domini, domini Wladislai Dei gracia regis Polonie etc. necnon auctoritate celsitudinis sue in hac parte per culminis sui graciam nobis comissa, presentem acceptauimus resignacionem. Proinde nos Sandiwogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersaliter singulis et singulariter vniuersis, tam presentibus, quam futuris, harum seriem litterarum audituris vel visuris, quomodo ad nostram et aliorum eiusdem terre baronum veniens presenciam strenuus Nicolaus de *Warzynowo* olim de *Wenecia*, non compulsus nec coactus, neque aliqua doli delusione seductus, sed inmmo sanus mente pariter et corpore validus existens, vsus amicorum consilio, adultroneaque voluntate et matura deliberacione prehabita, castrum suum *Wenacia*[1]) wlgariter nunccupatum, cum villa *Mosczyczewo*[2]) dicta, penes castrum ibidem iacenti, cum omni iure, proprietate atque dominio, prout solus tenuit, habuit et possedit, omnibusque vsibus, fructibus, prouentibus, censibus, redditibus, campis, agris cultis et incultis ac de novo extirpandis, pratis, pascuis, graminetis, siluis, borris, mellificijs, gagijs, mercetis, mericis, nemoribus, dumis, anfractibus, insulis, virgultis, rubetis, venacionibus et aucupacionibus, necnon aquis earumque decursibus, molendinis et ipsorum emolimentis, fluminibus, lacubus, piscinis, stagnis, paludibus, torrentibus et riwlis, generaliterque cum omnibus et singulis vtilitatibus, pertinencijs ceterisque quibusuis appendijs et obuencionibus vniuersis, quomodolibet ad ipsum castrum et villam spectantibus, et quocumque nuncupantur vocabulo, tam late, quam longe, prout hoc idem castrum cum villa et suis adiacencijs in ipsorum metis, limitibus, condicionibus, circulis, posicionibus, clausulis, gadibus, granicijs ex antiquo sunt limitata (s) circumferencialiter et transuersaliterque distincte (s), nichil iuris, proprietatis siue dominij pro se aut suis legittimis successoribus ibidem penitus reseruando, reuerendissimo in Christo (patri) et domino, domino Nicolao diuina prouidencia archiepiscopo sacrosancte Gneznensis ecclesie et primate (s) racione vicissitudinarie commutacionis inter se racionabiliter facte, pro hereditate *Byscupycze*[3]) dicta, in districtu Radzyeyewiensi sita, nichilominus et cum superaddicione tricentarum marcarum minus triginta

marcis grossorum latorum Pragensium numerique Polonicalis consue- quadraginta et octo grossos in quamlibet marcam computando, et decim ibidem in hereditate *Byscypycze*, que ad ecclesiam in *Warzymowo*[4]) deb- spectare, coram nobis more solito racionabiliter imperpetuum resignau- per eundemque reuerendissimum in Christo patrem, dominum Nicolaum Dei gracia archiepiscopum sancte Gneznensis ecclesie etc. et ipsius suc- cessores tenendum, habendum, possidendum, vtifruendum, vendendum, donandum, alienandum, commutandum et in vsus suos beneplacitos su- rumque successorum libere conuertendum, prout sibi aut successoribus suis melius ac vtilius videbitur expedire. Quamquidem dicte commuta- cionis resignacionem, sic vt premittitur, per modum veri fori racionabiliter factam, ratificamus, gratificamus, roboramus, perhennamus, approbamus et presentibus ascribimus robur perpetue firmitatis obtinere. Harum qui- bus sigillum nostrum mayus cum minori secretario presentibus est appen- sum. Actum et datum Gnezne feria tercia infra octauas Corporis Cri- anno Domini millesimo quadringentessimo vicessimo. Presentibus mag- ficis, strennuis et nobilibus viris ac dominis: Mathia de *Wansosche* C- siensi, Mathia de *Labyschino* Brzestensi palatinis, Ianussio de *Crolic-* castellano Gneznensi, Martino de *Slawsko* subcamerario Poznaniensi, Dob- slao de *Nyankowo* subiudice Calisiensi et Thomislao de *Myloslaw* her- bus ac alijs quampluribus fidedignis testibus ad premissa vocatis spe- liter et rogatis etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej g- źnieńskiej (N. 353), opatrzony jest okrągłą pieczęcią ze zwykłego wosku, zawie- sznurku z fioletowego jedwabiu. Pieczęć ozdobna, dobrze dochowana, wyobraża w ob- podługowatej z czterech łuków złożonej, w małej tarczy herb Nałęcz; nad tarczą hełm z la- i koroną i dwa rogi jelenie bliźnie w klejnocie. W otoku napis choć dobrze doch- jednak nieczytelny. Po stronie odwrotnej mała pieczątka tegoż Sędziwoja z Ostroroga.

[1]) *Wenecya*, wieś paraf. w pow. szubińskim.
[2]) *Mościczewo*, miejscowość dziś nieistniejąca.
[3]) *Biskupice*, wieś niegdy w pow. radziejowskim.
[4]) *Warzymowo*, wieś w pow. nieszawskim.

321. 1420. die 15. mensis Maii, in *Czersk.*

Ioannes Senior dux Mazoviae et Russiae, dominus Czirnensis, H- czam Czedlicz de *Czirnekowo*, succamerarium Warssoviensem et filio- a poenis quibusdam iudicialibus liberum facit.

R. In *Czirsko* in vigilia Ascensionis Domini. Książę Hynczam alias Czedlicz heredem de *Czirnekowo*, subcamerarium War- viensem i jego synów od wszelkich kar sądowych, wyjąwszy tych, według prawa krajowego księciu przypadają. Testes: Slawecz ca-

nus, Vigandus vexillifer, Nicolaus subcamerarius Zacrocimensis, Paulus custos Warschoviensis et canonicus Plocensis, cancellarius curie.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (E. 17). Pieczęć oderwana.

322. 1420. die 8. mensis Iunii, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis capellam leprosorum ad s. Spiritum Posnaniae ante portam Wratislaviensem erigit atque dotat.

R. Poznanie in estuario inferiori ante stubam maiorem curie episcopalis, die Saturni, octaua mensis Iunii. Andrzej biskup poznański wystawia w Poznaniu przed bramą wrocławską kaplicę trędowatych pod wezwaniem św. Ducha, którą wyposaża Giertruda wdowa po Mikołaju Peschelu mieszczaninie poznańskim rocznym czynszem ośmiu grzywien, które kapelan tejże kaplicy w ten sposób ma pobierać, jakto jest w dokumencie burmistrza i rajców wyrażonem. Prawo patronatu i prezenty służy Giertrudzie dożywotnie, po śmierci zaś tejże spada na burmistrza i rajców. Kaplicę wyposaża biskup prawem duchownem, na kapłana zaś kładzie obowiązek odprawiania tygodniowo trzech mszy. Testes: mgr. Cezarius in medicinis doctor eximius, Barthko, Fflorian et Simon canonici, Laurencius vicarius perpetuus ecclesie Posnaniensis.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum miasta Poznania (N. 30). Po pieczęci pozostał tylko sznurek z niebieskiego i czerwonego jedwabiu.

323. 1420. die 11. mensis Iunii, Gnesnae.

Vladislaus II. rex Poloniae venditionem castri *Wenacia* et villae *Mościszewo* a Nicolao de *Warzymowo* Nicolao archiepiscopo Gnesnensi factam, ratam esse iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne error obliuionis gestis sub tempore versantibus in posterum pariat detrimenta, alta regum et principum consilia decreuerunt, ea literarum annotacione et fidedionorum testimonio perhennarj. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyauie, Lythwanie princeps supremus, Pomeranie Russieque dominus et heres, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quomodo reuerendus in Christo pater, dominus Nicolaus archiepiscopus Gneznensis et primas, sincere nobis dilectus, veniens ad nostram et nostrorum baronum

presenciam, nobis supplicauit, quatenus vendicionem, empcionem et resignacionem castrj *Venatia* et ville *Mosczyszewo*, inter ipsum tamquam emptorem et strenuum Nicolaum de *Warzimowo*, olim de *Wenatia* militem nostrum fidelem, venditorem, coram strennuo Sandiuogio Maioris Polonie capitaneo generali rite et racionabiliter facta et eiusdem literis seu priuilegijs confirmata, de innate nobis benignitatis clemencia ratificare et confirmare dignaremur. Quarumquidem literarum et priuilegij tenor sequitur in hec verba:

(Sequuntur litterae de a. 1420. N 320. praemissae).

Nos itaque attendentes, quod iusta petentibus non est denegandus assensus, precibus prefati domini archiepiscopi, tanquam dignis, benigniter aclinati, huiusmodi empcionem, vendicionem et resignacionem rata, grata atque firma habentes, ipsa vnacum literis seu priuilegio predicti capitanei nostrj suprascripti in omnibus clausulis, condicionibus, punctis et articulis ratificamus, gratificamus, approbamus et tenore presencium confirmamus, decernetes ipsa robur semper perpetue obtinere firmitatis, irritumque et inane esse semper, quicquid contra premissa uel eorum aliquod a quocumque fuerit attemptatum. Et nichilominus prefatum dominum archiepiscopum, successores et ecclesiam ipsius Gneznensem castrj et ville predictorum instituimus et facimus perpetuos, veros et legittimos dominos, possessores, proprietarios et heredes. Harum quibus sigillum nostrum maiestatis presentibus est appensum testimonio literarum. Actum Gnezne feria quarta infra octauas Corporis Christi, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo. Presentibus ibidem: reuerendo in Christo patre, domino episcopo Poznaniensi, magnificisque et strennuis: Mathia de *Labischin* Brestensi pallatino, Iohanne de *Tholiszkow* Calisiensi, Domarathone de *Cobylany* Becensi castellanis, Andrea Czolek de *Zelechow* dapifero Sandomiriensi et Alberto Malsky succamerario Lanciciensi et alijs quampluribus fidedignis, fidelibus nostris dilectis. Datum per manus reuerendi in Christo patris, domini Albertj episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij et venerabilis domini Iohannis decani Cracouiensis regni Polonie vicecancellarij, sincere nobis dilectorum.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z r. 14.. fol. 68 i 69.

324. 1420. die 10. mensis Iulii, Posnaniae.

Capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis ab Alberto Michaelis de *Polne* quartam partem hereditatis *Chartowo* IV marcis annuis grossorum Pragensium emit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam omnis accio humana cursu temporis labitur, nisi scripturarum et fidedignorum hominum testimonio roberetur, proinde nos capitulum ecclesie

..znaniensis notumfacimus, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, ..am futuris, presencium noticiam habituris, quod postquam cum discreto ..lberto Michaelis de *Polne*, perpetuo in ecclesia Poznaniensi viccario, pro ..a hereditate dicta *Polne*,[1]) contigua ville nostre *Gorka*[2]) prope *Brodni-..am* site, et pro quarta parte hereditatis nostre *Charthowo*,[3]) excepto ..llodio, quod pro nobis reseruauimus, commutacionem fecissemus, prout ..t fecimus, extunc cupientes adhuc bona mense nostre capitularis Deo ..uffragante prout possumus adaugere, predictam quartam partem predicte ..ereditatis *Chartowo* apud predictum dominum Albertum emimus e con-..erso et viceuersa. Pro qua quidem quarta parte predicte hereditatis ..*hartowo* tenemur et obligamur predicto domino Alberto et suis successo-..ibus, quibus ipse dominus Albertus commiserit seu deputauerit, pro ..ltari in ecclesia predicta Poznaniensi, cum Dei adiutorio erigendo et ..ltariste ad idem altare instituto, quatuor marcas latorum grossorum Bohemicalium numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos pro qualibet ..arca computando, singulis annis in festo Natiuitatis Christi de villa ..ostra *Sarbinowo*, contigua in limitibus villis *Gothartowo* et *Iankowo*,[4]) ..ine omni contradiccione et sine omni strepitu uel figura iudicij perpetuis ..emporibus soluere atque dare. In casu vero, si dictam villam *Sarbinowo* ..quomodo desertari contigerit, extunc procuratores nostri pro tempore ..xistentes, eidem domino Alberto vel successoribus, quibus ipse commiserit ..el deputauerit, predictas quatuor marcas latorum grossorum in predicto ..ermino superius descripto, de bonis mense nostre capituli perpetuis tem-..oribus dare et soluere tenebuntur. In cuius rey testimonium maius ..ostrum sigillum presentibus est appensum. Actum et datum Poznanie ..n loco capitulari, sito in predicta ecclesia Poznaniensi, feria quarta infra ..ctauas Visitacionis sancte Marie, anno Domini millesimo quadringente-..simo vicesimo. Presentibus nobis et consencientibus: Petro de *Kobilino* ..ecano, Pelka cantore, Nicolao de *Sumino* scolastico, Nicolao de *Gorka* ..ancellario, Iacobo de *Vygonowo* archidiacono Pczewensi, Ianussio de *Scho-..wo*, Floriano de *Poclatky*, Bartholomeo Rynkonis, Symone de *Kaczkowo*, ..icolao de *Kyky* archidiacono Gneznensi, magistro Strzescone, Iascone de ..*zechel*, Nicolao Bronissij, Petro de *Nouecz*, Boguslao officiali, Nicolao ..anthman, Hectore preposito sancte Marie collegiate Poznaniensis, Slup-..one de *Schamotuli* et Andrea de *Czarys* prelatis et canonicis ecclesie Pozna-..iensis, ad sonum campane in generali capitulo capitulariter congregatis.

(na zakładce inną ręką) Per manus Nicolai de *Gorka* cancellarij ..ransiuit.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, ..patrzony jest pieczęcią wielką tejże kapituły ze zwykłego wosku, znacznie zniszczoną, zawie-..szoną na sznurku z pąsowego i zielonego jedwabiu.

[1]) *Polne*, miejscowość nieodgadniona.

[2]) *Górka*, zapewne wieś w pow. szremskim.

[3]) *Chartowo*, wieś w pow. poznańskim.

[4]) Miejscowości *Sarbinowo*, *Gotartowo*, *Jankowo* oznaczyć nie umiem.

325. 1420. die 29. mensis Augusti, Gnesnae.

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus [illegible] Maioris Poloniae venditionem mediae villae *Bukownica* a fratribus [illegible] eadem *Bukownica* Andreae episcopo Posnaniensi factam ratam [illegible]

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam [illegible] Sandiwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus [illegible] Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, [illegible] saliter singulis et singulariter vniuersis, tam presentibus quam futuris, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium veniens presenciam nobiles viri Dobrogostius, Nicolaus et Iohannes, fratres germani, heredes [illegible] *Bukownycza*, non compulsi, nec coacti, neque aliqua doli [illegible] circumuencione [illegible] quinymo sani mente pariter et corpore validi existentes, vsi [illegible] consilio, spontanea voluntate et matura deliberacione prehabita, [illegible] medietatem suam hereditatis *Bukownycza* [1]) alias *Szyborzow* dicta [illegible] omni iure, proprietate atque dominio, prout soli tenuerunt et habuerunt, omnibusque vsibus, fructibus, prouentibus, censibus, mellificijs, [illegible] agris, pratis, pascuis, graminetis, siluis, borris, mellificijs, merijs, [illegible] mericis, nemoribus, dumis, emfractibus, insulis, virgultis, rubetis, [illegible] nibus et aucupacionibus, necnon aquis eorumque decursibus, molendinis, fluminibus, lacubus, piscinis, stangnis, paludibus, torrentibus et [illegible] generaliterque cum omnibus et singulis vtilitatibus, pertinencijs ceteris quibusuis appendijs et obuencionibus vniuersis, quocumque [illegible] ad [illegible] medietatem dicte hereditatis spectantibus et quocumque alio censeantur vocabulo, tam late, quam longe, prout ipsa medietas in suis metis, limitibus, granicijs, condicionibus, articulis, posicionibus ab antiquo est [illegible] circumferencialiter et distincta, nichil iuris, proprietatis sine dominij [illegible] se aut legittimis successoribus suis penitus reseruando, pro ducentis [illegible] cis grossorum latorum Pragensium numerique Polonicalis consueti, [illegible] draginta et octo grossos in quamlibet marcam computando, reuerendo [illegible] in Christo patri et domino Andree, diuina prouidencia episcopo et [illegible] ecclesie Poznaniensi realiter vendiderunt et coram nobis more solito [illegible] nabiliter imperpetuum resignauerunt, per eundem dominum episcopum [illegible] ipsius successores tenendam, habendam, possidendam, vtifruendam, [illegible] dam, donandam, alienandam, commutandam et in vsus suos [illegible] libere conuertendam, prout sibi aut suis successoribus melius ac [illegible] videbitur expedire. Quamquidem resignacionem per medium veri [illegible] vendicionem, sic ut prefertur, racionabiliter factam, ratificamus, gratificamus, perhennamus, approbamus et presentibus ascribimus, robur perpetue firmitatis obtinere. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est [illegible] sum testimonio literarum. Actum et datum Gnezne feria quinta [illegible] Decollacionis sancti Iohannis, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo. Presentibus magnificis, strennuis ac nobilibus viris et [illegible] Ianussio de *Tholischcowo* castellano, Iohanne de *Lichin* pincerna [illegible]

bone de *Dambnycza* venatore Calisiensibus, Petro de *Melschino*, Sandiwogio de *Skurky* et Tharchala de *Wyssoczsko* heredibus ac alijs quampluribus fidedignis testibus ad premissa rogatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z blado zielonego jedwabiu pozostał.

[1]) *Bukownica* zapewne wieś w pow. krobskim.

326. 1420. die 7. mensis Septembris, in *Kościan*.

Thomas de *Pakosth* castellanus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis ratam esse iubet venditionem XVII marcarum annuarum grossorum Pragensium a Stephano herede de *Rydzyna* cuidam Paulo Dlugi et uxori eius Catharinae CCIV grossis factam.

R. In *Costen* sabbato proximo ante festum Natiuitatis Marie. Czynsz powyższy zapisał Stefan Rydzyński na swojej wsi *Damiec*[1]) w pow. kościańskim. Jeśli Paweł umrze przed żoną, natenczas żona ma pobierać dożywotnie tylko 8 grzywien czynszu, a za to wyznaczyć kościół, któremu po jej śmierci całkowity czynsz 17 grzywien miałby być wypłacanym. Gdyby zaś wieś *Damiec* przez jakie nieszczęście opustoszała, wtenczas Stefan Rydzyński czynsz na innych dobrach ma zapisać i wypłacać pod grabieniem ze strony starosty wielkopolskiego. Testes: Hector de *Orchowa*, Barthossius de *Gostin*, Nicolaus de *Czacz*, Nicolaus de *Kempa*, Paulus de *Leszora*, Ianussius de *Szulewo*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1612—1619.

[1]) *Damiec* dziś w pow. kościańskim nie istnieje.

327. 1420. die 18. mensis Octobris, (in *Kalisz*).

Consules Calissienses aream quandam Nicolao Chwirala vendunt.

Nos consules Kalisienses: Nicolaus Cranch prothoconsul, Iaczko, Martinus Heidlauff, Andreas Candzorka, Nicolaus Radost ex Pecze tenore presencium publice recognoscimus vniuersis, quod in presencia scabinorum nostre ciuitatis subscriptorum, puta: Ianussij Hanuth, Martini Sartoris, Iohannis Bussowski, Nicolai Claismed, Barthussij Gremil, Nicolai filij Niclosinne et Iohannis Scherer, coram Iohanne Beserich aduocato constitutus in bannito iudicio circumspectus vir, Nicolaus Radost predictus tutorie nomine dominorum consulum predictorum resignauit rite ac racionabiliter

aream, inter areas Petri Ganschyogon et Przedabogowa, in platea Wendiensi sitam, tam longam et latam, eoque iure et dominio, quibus ipse eandem nomine tutorie dominorum consulum predictorum videbatur possidere, prouido Nicolao Chwirala nostro similiter conciui suisque heredibus et legitimis successoribus hereditarie possidendam, tenendam, habendam, et in suos vsus necnon suorum successorum beneplacitos conuertendam iuxta sui libitus(s) voluntatem. De quaquidem area Nicolaus predictus et sui successores vnum stamen panni quolibet anno pro pauperibus dare sunt astricti. In cuius rei testimonium ciuitatis nostre et predictorum scabinorum sigilla presentibus sunt appensa. Actum feria sexta ipso die beati Luce, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo etc. etc.

Odpis przechowany w tekach ś. p. pułkownika Zakrzewskiego, z oryginału pargaminowego, u którego wisiały niegdy dwie pieczęcie, których atoli obecnie brak.

328. 1420. die 7. mensis Novembris, (Posnaniae).

Consules Posnanienses testantur, Nicolaum filium Burchardi V marcas annuas Catharinae Griczina LX marcis grossorum Pragensium vendidisse.

R. Feria sexta proxima ante festum s. Martini. Nicolaus Paluca prothoconsul, Nicolaus Lindener, Ian Dral, Iohannes Clyza, Mathias Salmar, Iohannes Falkenhayn, Nicolaus Gocze, Woythco Wanssowsky consules Posnanienses, oświadczają, że stanąwszy wobec nich i wobec ławników Henryka Buchvalda, Cunda Ottendorffa, Iakusza Crola, Mikołaja Gunterowicza, Piotra mieczownika, Jana Grzymały, Piotra Fryderykowicza i Mikołaja Strosberga w sądzie gajonym, któremu Andrzej Kuśnierz wójt poznański przewodniczył, Michał Burchardów mieszczanin, sprzedał Katarzynie Griczina roczny czynsz 5 grzywien ze swego domu, leżącego w rynku poznańskim, za 60 grzywien groszy szerokich praskich, z warunkiem odkupu.

Z transumptu oryginalnego Andrzeja biskupa poznańskiego z r. 1425, przechowanego w archiwum miasta Poznania (N. 36).

329. 1420. die 27. mensis Novembris, Romae.

Martinus V. P. M. episcopo Posnaniensi mandat, ut capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis ad observandum quoddam decretum compromissoriale compellat.

Martinus episcopus seruus seruorum Dei. Uenerabili fratri . . episcopo Posnaniensi salutem et apostolicem benedictionem. Sua nobis

uenerabilis frater noster Nicolaus archiepiscopus Gneznensis peticione monstrauit, quod cum olim inter quondam Nicolaum Strossberg prepositum, ex vna, et dilectos filios capitulum ecclesie Gneznensis ex alia partibus, super certis villis, curijs, ortis, iuribus et iurisdictionibus ac iniurijs tunc expressis, tam in Romana curia, quam extra eam, coram diuersis iudicibus diuerse questionum materie uerterentur, tandem fuit per partes predictas de et super villis, curijs, ortis, iuribus, iurisdictionibus, iniurijs, questionibus et litibus huiusmodi in carissimum in Christo filium nostrum Wladislaum regem Polonie illustrem cum potestate illos, quos uellet in hoc recipiendi secum et adiungendi, primo et deinde in bone memorie Nicolaum tunc archiepiscopum Gneznensem et venerabiles fratres nostros Iacobum Plocensem et Albertum Cracouiensem, tunc electum Poznaniensem, et Iohannem Premisliensem episcopos, et quondam Michaelem Blyden tunc canonicum Poznaniensem ac nobilem virum Ianusium Calisiensis et quondam Cristinum Sandecensis ac Nicolaum Woynicensis necnon Clementem Wysliciensis castrorum castellanos, per dictum regem huiusmodi potestatis uigore super hoc receptos et sibi adiunctos, tanquam in arbitros, arbitratores seu amicabiles compositores et amicos communes sub certa pena tunc expressa concorditer compromissum, qui huiusmodi compromisso in se sponte suscepto, equum tulerunt arbitrium inter partes; et licet utraque pars illud acceptauerit, nosque etiam illud deinde sub certa forma per alias nostras litteras duxerimus confirmandum, prefati tamen capitulum postmodum in contrarium uoluntate mutata, arbitrium ipsum obseruare indebite contradicunt. Quocirca Fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatenus, si est ita, dictos capitulum ad obseruandum arbitrium huiusmodi, sicut equum est et a partibus susceptum, monitione preuia, per penam in ipso compromisso expressam appellatione remota, preuia ratione compellas. Datum Rome apud sanctum Petrum V kalendas Decembris, pontificatus nostri anno quarto.

(na zakładce:) Rta gratis — B. de Strata.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 357), opatrzony jest ołowianą bulą papieża Marcina V, zawieszoną na szarym konopnym sznurku.

330. 1421. s. d. m. et l.

Sifridi abbatis monasterii de *Ląd* cum incolis villae *Skokom* de censibus pactum.

Nos frater Syfridus abbas ceterisque cum senioribus monasterij Landensis notum fore cupimus, quibus expedit, vniuersis protestando, qualiter venientes nostram ad presenciam discreti viri Petrus Swantosszeuitz alias Kodarszo, (scultetus) protunc temporis cum tota communitate ville

nostre *Scokkom*,[1]) veram et integram inviolabilemque concordiam nobiscum fecerunt super hereditate *Dobrzin* ad habendum ipsis et eorum successoribus legittimis, perpetuisque temporibus possidendum, vtifruendum et in vsus vtiliores conuertendum tali sub condicione, sic quidem, quod tota communitas predicte ville nostre singulis annis duas marcas currentis monete ad festum sancti Martini et duos pullos et quindecim oua ad festum Pasche nobis dare et soluere tenebuntur. Datum sub anno Domini M CCCC XXI. Presentibus nobilibus viris: Iohanne Strzalcowsky, Martino Trampczynsky ac tota communitate sepenominate ville nostre *Scokkom*, ac alijs pluribus fidedignis.

Z kopiarza kolońskiego przywileji lądzkich, fol. 44.

[1]) *Skokom*, wieś w pow. słupeckim, par. *Zagórów*.

331. 1421. die 19. mensis (?) in *Krobia*.

Andreas episcopus Posnaniensis ratam esse iubet erectionem et dotationem novi altaris in ecclesia parochiali in *Cielcza*[1]) ab Olbrachto de eadem *Cielcza* factam.

R. In *Crobya*. Ołtarz powyższy uposaża Olbracht z Cielczy siedmiu grzywnami polskiemi rocznego czynszu. Mianowicie nadaje $3^1/_2$ grzywny z dochodów miasta *Pleszew*, i $3^1/_2$ grzywny z młyna konnego w temże mieście; oprócz tego nadaje *vnum chorum alias vierthel* mąki żytniej co tydzień z młyna wodnego leżącego *in pineto alias borra* wsi *Cielcza*, 1 kamień wosku z bartnictwa tegoż boru, tudzież łąkę zwaną *Kamienne ławy*, leżącą obok łąki sołtysa na lewo od drogi, prowadzącej z *Cielczy* do *Wilkowyi*, wreszcie ogród dla organisty, który tenże ma sobie z łąki wymierzyć. Ołtarz ma być wzniesionym na cześć Wniebowzięcia NMaryi P. a ołtarzyści mają co tydzień odprawiać trzy msze, t. j. w poniedziałek za zmarłych, w dzień podług wyboru pomiędzy poniedziałkiem a sobotą za grzechy, w sobotę wreszcie do NPMaryi; oprócz tego w Suchedni odprawiać mają wigilie, w Krzyżowe dnie zaś i święta w komży iść przy processyi. Prawo patronatu ma należeć do fundatora i jego spadkobierców. Wreszcie udziela biskup 40 dni odpustu tym, którzy mszy do NPMaryi nabożnie do końca wysłuchają. Testes: Mathias Cordebog plebanus in *Ossiechten* (s), Boguslaus in *Ploczka*, Nicolaus Czyothczany canonicus Posnaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1410.

[1]) *Cielcz*, wieś w pow. pleszewskim.

332. **1421. die 2. mensis Ianuarii, Posnaniae.**

Andreas episcopus Posnaniensis cum Nicolao de *Bukownica* mansum agri in villa *Księginki* media parte villae *Bukownica* commutat.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Andreas Dei gracia episcopus Posnaniensis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, noticiam presencium habituris, quod cupientes comodum et utilitatem ecclesie nostre Poznaniensis ampliare, reformacionemque bonorum et profectum magis fructuosum mense nostre episcopalis prospicientes prouenire, nobili viro Nicolao heredi de *Bucownycza* alias *Sycorzino* vero et iusto empcionis titulo vnum mansum in villa *Xanginky*,[1]) mense nostre episcopalis predicte, eundo de *Dolsco*[2]) opido nostro ad dictam villam *Xanginky* in dextra parte, in fine eiusdem partis situm, pro media parte ville *Bucownycza* seu *Sykorzino*[3]) et pro ducentis marcis latorum grossorum monete Pragensis numerique Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, de voluntate et consensu venerabilium fratrum nostrorum capituli Poznaniensis dedimus, per ipsum Nicolaum et successores suos legittimos pacifice et libere, sine quauis solucione censuum, exaccionum, laborum et seruiciorum exhibicione, cum omnibus et singulis utilitatibus, agris, pratis, rubetis et pascuis, prout alij mansi kmethonum late et longe ibidem sunt dimensurati et protenduntur, tenendum, habendum, vtifruendum, alienandum, vendendum, donandum et commutandum ac ad usus proprios beneplacitos conuertendum, prout sibi et suis successoribus legittimis vtilius et melius videbitur expedire. Ita tamen, quod si huiusmodi mansum eidem Nicolao aut eius successoribus vendere contigerit pro aliqua summa pecuniarum, pro qua sine dolo et fraude venditus fuerit, nobis et nostris successoribus iure propinquitatis licitum sit exsoluere et habere. Insuper volumus, quod prefatus Nicolaus et sui successores legittimi in quibuscumque causis tam paruis, quam magnis, puta furti, sanguinis, homicidij, incendij, membrorum mutilacionis et quibusuis omnibus alijs de se querulantibus non alibi, nisi coram nobis aut nostro procuratore uel iudice per nos deputato, non aliter, quam iure Polonico tenebitur respondere. Harum quibus nostrum et dicti capituli nostri Poznaniensis sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie in loco capitulari, die Saturni, secunda mensis Ianuarij, anno Natiuitatis Domini millesimo quadringentesimo vicesimo primo. Presentibus et consencientibus venerabilibus et honorabilibus viris: Nicolao scolastico, Iacobo archidiacono Pczeuensi, Vincencio decano, Nicolao de *Kyky* decretorum doctore, archidiacono Gneznensi, Barthcone, Floriano de *Poclathky*, Miroslao, Nicolao Lanthman, Hectore preposito Gluschinensi, Simone et Ianussio Scholowsky, prelatis et canonicis dicte ecclesie Poznaniens, ad sonum campane more solito capitulariter congregatis. — Transeat per me Nicolaum de Cluka(?) cancellarium Poznaniensem.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej. Z dwóch pieczęci, uwieszonych niegdy na różowych jedwabnych sznurkach, pozostała druga kapituły poznańskiej.

[1]) *Księginki*, wieś w pow. szremskim.
[2]) *Dolsk*, miasto w pow. szremskim.
[3]) *Bukownica*, wieś w pow. krobskim.

333. 1421. die 18. mensis Ianuarii, in *Skwirzyna*.

Sandivogii de *Ostroróg* palatini Posnaniensis et capitanei Maioris Poloniae decretum de finibus oppidi *Skwirzyna* et villae *Zemsko*.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sandiwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium vniuersis, quomodo serenissimus princeps dominus et dominus Wladislaus Dei gracia rex Polonie nobis suis firmis commisit regalibus in mandatis, ut distinccionem et limitacionem granicierum inter opidum ipsius *Squirzina*[1]) parte ex vna, et hereditatem *Zambrsko*[2]) wenerabilis viri, domini Iacobi abbatis de *Blyedzewo* et conuentus ipsius, parte ex altera, faceremus. Nos itaque mandatis domini regis nostri graciosi obedire, gwerras et controuersiarum disturbias, que a centenis annis et hucusque inter partes premissas ob non limitacionem granicierum fiebant, stabilire ac mitigare uolentes, auxilio diuino inuocato, sic limitacionem granicierum inter opidum *Squirzina* et hereditatem *Zambrsko* fecimus, disposuimus, ordinauimus. Primo enim et principaliter graniciem facere incepimus uidelicet ab antiquo gade alias *od starego copcza*, sito secus viam, que tendit de opido *Squirzina* in uillam *Zambrsko*, transeuntes deinceps per gades antiquos inter ipsos eciam nouos gades signantes et fodere precipientes per mericam directe usque ad fluuium *Obram*, quos antiquos gades omnes renouauimus et renouare fecimus. Cum autem ad fluuium *Obram* uenimus, statim secus eundem fluuium gadem renovantes, bene notauimus signantes bene fluuium *Obram* ad aliam partem pertransiuimus recte et fluuium autem pertranseuntes, gadem directe ex opposito illius, qui in illa parte fluuij signatus est, secus fluuium eundem immediate signantes, fecimus et statuimus, sic, quod isti duo gades circumquaque fluuium signati, limitacionem, distinccionem ac diuisionem fluuij predicti *Obra* notare ac facere debebunt temporibus euiternis, taliter uidelicet, quod fluuius *Obra*, qui a distinccione seu diuisione illorum duorum gaduum tendit et defluit de orsu in fluuium Wartam ad serenissimum dominum regem nostrum graciosum et opidum suum *Squirzina* pleno iure et dominio spectare debebit temporibus euiternis, ipseque dominus noster rex graciosus in fluuio eodem uidelicet a distinccione illorum duorum gadium, qui tendit deorsum, molendina fundare et struere

necnon piscare quiete et libere, uel quidquid ultra predicta racione usus sui facere uoluerit, faciendi plenam et omnimodam habebit potestatem; fluuius autem, qui a diuisione duorum gadium premissorum sursum tendit et est uersus villam *Zambrsko* transiens, ad dominum Iacobum abbatem de *Blyedzewo* cum suo conuentu et ad hereditatem ipsorum *Zambrsko* pleno iure et dominio spectare debebit temporibus euiternis, taliter uidelicet, quod ipse dominus abbas de *Blyedzewo* cum conuentu suo in sua parte fluuij, que a diuissione duorum gadium sursum tendit premissorum, molendina fundare et struere, piscare et quidquid ultra premissa quoad usum suum sibi melius facere uidebitur, faciendi plenam et omnimodam habebit in premissis potestatem; ab illo autem gade, quem pertransientes fluuium *Obram* signantes status ulterius transsiuimus, precise secus fluuium immediate limitem fecimus gades, vnum post alium signando per pratum, qui (s) dicitur pratus monachorum, quousque ad quendam quercum peruenimus et omnia ad dextram manum tendencia ad dominum regem nostrum graciosum et opidum suum *Squirzina* pertinent; que autem tendunt ad manum sinistram, ad dictum abbatem cum suo conuentu necnon ad uillam ipsorum *Zambrsko* pertinent; a querco autem deinceps signantes gades per borram transiuimus usque ad quedam (s) monticulum, qui iacet secus silwam, que dicitur *Buchwalth*, quem eciam pro gade signauimus; a monticulo autem ulterius transiuimus per borram signantes gades usque ad quemdam riuolum, qui dicitur *Crowicz*, qui iacet secus pratum *Bibice* alias *podlye brzozwey lanki*, a riuolo autem transiuimus usque ad gadem bibicis magnum, qui iacet secus pratum bibicis per montem, qui dicitur *dwye zprzyąsszy*, quem gadem utreque partes uerum gadem fatebantur fieri secundum tenorem litere arbitrorum, quam ipse dominus abbas cum conuentu nobis apportauerat, cuius litere tenor distinccionem granicierum parcium premissarum continebat. Quamquidem literam nos et dominus abbas cum suo conuentu anichilamus, cassamus et presentibus mortificamus, nullum vigorem super granicies prescriptas per amplius posse obtineri; solum autem eandem literam ea de causa reseruari fecimus domino abbati cum conuentu suo, ut dum pro graniciebus cum domino episcopo Poznaniensi circa limites et secus premissas ipsius, que ad inuicem conueniunt, quod eandem literam sibi pro subsidicuam reassumere posset propter aprobacionem tuicionem. Circa quemquidem gadem limes ville *Zambrsko* remansit et cessauit; limites autem opidi *Squirzina* cum limite domini episcopi a magno gade premisso usque ad fluuium *Wartam* consimili indigent distinccione. Cum autem ad prescriptum magnum gadem finaliter deuenissemus, extunc utrasque partes, inter quas limites faciebamus, inquisiuimus, utrum limitacionem granicierum premissam pro iure uero et iusto uellent acceptare, an non, quibus eciam ad deliberandum dedimus, ut ipsis sit placita uel non, qui omnes astantes pro responso dederunt et vnanimi uoce dicebant, quod limitacionem premissam pro rato et grato placite habere uellent et quod consensus et bona uoluntas ipsorum ad omnia esset et utrique parcium placent, repetunt proinde domino

Deo gracias et fere dicentes: benedictus dominus Deus in secula seculorum amen. Quamquidem limitacionem granicierum inter ipsos racionabiliter factam, ratificamus, gratificamus, confirmamus et presentibus ascribimus robur perpetue firmitatis vigore regio obtinere, sic, quod nulla pars limitacionem pretactam audeat violare quouismodo. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Squirzina* sabbato ipso die Prisce virginis, anno Domini millesimo quadringentesimo vicessimo primo.

Oryginał pargaminowy przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Bleses N. 17), opatrzony wielką pieczęcią Sędziwoja Ostroroga ze zwykłego wosku, zawieszoną na sznurku z niebieskiego i różowego jedwabiu, na którejto pieczęci odwrotnej stronie wyciśnięta jako contrasigillum mała pieczęć tegoż Sędziwoja.

[1]) *Skwirzina*, miasto powiatowe niegdy w pow. międzychodzkim.
[2]) *Zemsko*, wieś w pow. międzyrzeckim.

334. 1421. die 31. mensis Martii, Gnesnae.

Wladislaus de *Opporowo* decretorum doctor, scholasticus Wladislaviensis, canonicus et officialis Gnesnensis, notum facit Martino V. P. M. decretum inter hospitale ad s. Spiritum extra muros civitatis Posnaniensis et cives Posnanienses latum.

R. Władysław Oporowski oficyał gnieźnieński donosi papieżowi o wyroku, jaki wydał w sprawie spitala św. Ducha poza murami miasta Poznania a mieszczanami poznańskimi i przytacza bulę papieża Jana XXIII, wydaną w Konstancyi d. 14 maja 1405, polecającą poprzednikowi jego, Mikołajowi Strzeszkowiczowi rozstrzygnięcie tego sporu. Pomieniony Mikołaj Strzeszkowicz przywoławszy przed siebie Bogusława przełożonego owego szpitala i Wierzbiętę mieszczanina poznańskiego, sprawę rozpoczął. Gdy jednak wójt, burmistrz i rajcy poznańscy po stronie Wierzbięty stanęli, a Benedykt archidyakon łęczycki, już był sprawę aż do przesłuchania świadków doprowadził, wtenczas Władysław Opporowski, który po Benedykcie na godność oficyała gnieźnieńskiego postąpił, wydał następujący wyrok. Przedewszystkiem wójt, burmistrz i rajcy poznańscy uwolnieni zostają od ewikcyi, jakiej się za Wierzbiętę byli podjęli; mają oni wspólnie z Bogusławem wybierać godnych prowizorów, którzy wszelkie pieniądze pochodzące z testamentów lub skądkolwiek, mają składać do skrzynki na dwa klucze zamykanej, z których jeden ma mieć Bogusław, drugi zaś prowizorowie, tak, że wszyscy wspólnie mają wybierać pieniądze na utrzymanie chorych i kościoła potrzebne. Rachunki mają ciż prowizorowie składać corocznie miastu. Co zaś do żądania Bogusława półtory miary mąki z młyna na Warcie, to się jako sprawa osobna odkłada.

Gdy od tego wyroku miasto do Stolicy apostolskiej zaapelowało, oficyał tę apelacyę dopuszcza.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania (N. 31), opatrzony jest podługowatą pieczęcią, zawieszoną na paskach pargaminowych. Pieczęć ta wyobraża osobę siedzącą w aureoli, zwróconą w prawo i błogosławiącą, obok dwie stojące osoby w szatach kapłańskich. Napis otokowy: sigillum p . . . sis perpetuum.

335. 1421. die 1. mensis Aprilis, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostroróg* capitaneus Maioris Poloniae citat Nicolaum de *Spławie* ad iudicium terrestre Posnaniense Niczconi Litwin responsurum.

Sandziwogius de *Ostrorog*, capitaneus Maioris Polonie generalis, strenuo militi domino Nicolao heredi in *Splawye*, mandamus, quatenus in terminis particularibus proximis Poznanie celebrandis, compereatis iudicio in regali, prudenti viro Niczkoni Lithwyn civi Poznaniensi pro eo, quod non curantes laudum terrigenarum alias *uchwali* siue *ucladu*, trahitis ipsum ad ius spirituale pro quinquaginta marcis, existentes solus membrum seculare, et ipse paratus est parere regali siue ciuili Iuribus, et ipsa causa tangit omnes seculares, de iusticia responsurus. Datum Poznanie feria tercia post dominicam Quasimodo geniti, anno Domini M CCCC XXI.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta anni 1421.

336. 1421. die 2. mensis Aprilis, in *Srzem*.

Protoconsul, consules et iurati civitatis *Srzem* Catharinae uxori Mathiae Grica civis Sremensis, unam marcam annuam XV marcis in vim reemptionis vendunt.

R. In Srzem feria IV proxima post Quasimodo geniti. Owa Katarzyna Grykowa nadała czynsz pomieniony dożywotnie księdzu Maciejowi Gorzycy, a po jego śmierci ołtarzystom dwóch ołtarzy, mianowicie jednego, leżącego na prawo przy bramie kościoła, idąc od plebanii, na cześć Macieja i Jana app. Erazma w. i Katarzyny p. drugiego leżącego po lewej stronie św. Wojciecha w. i Doroty p. Gdyby zaś miasto *Srzem* miało kiedyś w skutek wojny lub ognia uledz opustoszeniu, natenczas wypłata czynszu tak długo ma być wstrzymaną, puki miasto znowu się nie podniesie.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1520.

337. 1421. die 19. mensis Aprilis, Posnaniae.

Boguslaus canonicus et officialis Posnaniensis testatur, Ioannem de *Iwno* Nicolao Byser professori s. theologiae et archidiacono Sandomiriensi duas marcas annuas ex proventibus villae *Iwno* in vim reemptionis vendidisse.

R. Gdyby wieś *Iwno*[1]) nie z winy dziedzica opustoszała, natenczas ma płacenie czynszu ustać na tak długo, dopuki się wieś ta na nowo nie zaludni; w razie jednak, gdyby klęska podobna spadła z winy Jana lub jego spadkobierców, natenczas opłacanie czynszu trwać ma nieprzerwanie W końcu obowiązują się Jan sołtys oraz Jan i Mikołaj Schawa kmiecie z *Iwna,* poddać się karom kościelnym, gdyby dziedzic ich z czynszu się nie uiszczał. Testes: Simon de *Caczcowo* canonicus Posnaniensis, Nassangneus Sulconis de *Sulkowo* notarius publicus, Nicolaus de *Swynki* clericus Wladislauiensis diocesis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1441.

[1]) *Iwno,* wieś paraf. w pow. szredzkim.

338. 1421. die 29. mensis Aprilis, in *Pruśce.*

Iacobus castellanus Rogoznensis, heres de *Pruśce,* cum filiis suis Mathia et Wirbenta plebano ecclesiae in *Pruśce* dotem assignat.

R. In *Pruscze* feria tercia Rogacionum. Jakub kasztelan rogozinski, heres in *Pruscze,* wraz z synami Maciejem i Wierzbiętą, nadaje plebanowi kościoła w *Pruścu* dwa wolne łany, jeden gościniec i łąkę idącą od ich dworca do ogrodu Spytkowej, nadto co tydzień jeden korzec mąki żytniej z młyna w *Przysiece.* Testes: Przeczslaus plebanus in *Rogozno,* Nicolaus heres in *Pothulycze,* Iohannes, Ezayas cappellanus noster.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1486.

[1]) *Pruśce,* wieś w pow. wągrowieckim, par. *Lechlin.*

339. 1421. die 21. mensis Iunii, Posnaniae.

Proconsul et consules civitatis Posnaniae testantur, Georgium Markel cum Catharina uxore sua tres marcas annuas communis monetae Bartconi Reynwins canonico Posnaniensi XXX marcis in vim reemptionis vendidisse.

R. Sabbato ante festum s. Iohannis baptiste. Nicolaus Paluka preconsul, Nicolaus Lindener, Iohannes Cleize, Mathias Salomonis, Iendral.

Iohannes Falkenhayn, Nicolaus Gocze et Woythco Wanszowsky consules Posnanienses, wiadomo czynią, że w sądzie gajonym, któremu przewodniczył Andrzej Kuśnierz wójt miasta, a w którym także zasiadali ławnicy: Henryk Buchwalth, Konrad Ottindorff, Iakusz Crol, Mikołaj Gunterowicz, Piotr miecznik, Jan Grzymała, Piotr Fryderyk i Mikołaj Strosberg, stanąwszy Jerzy Markel z swą żoną Katarzyną, sprzedali Bartkowi Reynwins kanonikowi poznańskiemu 3 grzywny zwykłej monety czynszu rocznego na wyderkaf bez żadnego nadużycia lichwiarskiego na swym domu, placu i mielcuchu, leżącym w rynku miasta, za 30 grzywien.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1462.

340. 1421. die 25. mensis Iunii, in *Lubin*.

Albertus abbas Lubinensis enucleat iura et officia scultetorum et cmetonum villae *Stankowo*.

R. In *Lubin* feria quarta in crastino s. Iohannis baptiste. Albertus abbas Lubinensis potwierdza Zofii i jej synom Adamowi, Maciejowi i Mikołajowi sołystwo wsi *Stankowo*,[1]) które ma posiadać 2 łany, gościniec, młyn na rzece *Kielsnica* obok rzeki *Obry*, jatki mięsa, trzeci grosz ze sądów, przysiężne, sprzedażne, 2 ogrody, łączkę *Lubodroża*. Sołtysi mają pełnić służby na koniu wartości 2 kóp, natomiast będzie im wolno paść 200 owiec oprócz stada kmieci. Kmiecie zaś mają rocznie dawać czynszu z każdego łanu jedną miarę pszenicy, 3 miary żyta, 4 owsa i jednę chmielu, a na wiece wójtowskie dawać opatowi 2 obiady, sołtysi zaś jeden, lub za każdy obiad 4 szkojce. Dalej mają kmiecie opatom orać i inne służby pełnić, zaś na Wielkanoc dawać połeć słoniny albo 3 szkojce, z łanu kopę a z kwarty 15 jaj. W końcu na Narodzenie NPMaryi mają dawać z dworu po 2 kapłony. Testes, domini: Petrus, Michael, Andreas, Nicolaus, Krupa, Laurentius.

Transumpt oryginalny, przechowany w Archiwum rządowem w Poznaniu, opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, z których jednej brak, druga jest pieczęcią klasztoru lubińskiego (Lubin N. 79).

[1]) *Stankowo*, wieś w pow. kościańskim.

341. 1421. die 1. mensis Iulii, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis erigit ecclesiam parochialem in oppido *Sarnowa*, enucleatque dotem eiusdem ecclesiae.

R. Poznanie in capella capitulari ecclesiae Posnaniensis die 1 Iulii. Andreas episcopus Posnaniensis funduje na prośby Jerzego Donyna i matki

jego Małgorzaty, wdowy po Eliaszu Donynie, kościół parafialny pod wezwaniem św. Andrzeja apostoła i św. Doroty p. w mieście *Sarnowie*.[1]) Na uposażenie pomienionego kościoła przeznaczają fundatorowie 8 grzywien polskich rocznego czynszu na mieście *Sarnowie* i rolach kmiecych, 2 łany wolne roli leżącej pomiędzy rolami dziedziców i mieszczan, których jedna część leży obok drogi wiodącej z *Sarnowy* do *Gorki*, druga zaś po obu stronach drogi wiodącej do *Łaszczyna*, wraz z lasem obok tych ról leżącym, dalej wszystkie ogrody od podwórza przeznaczonego na plebanię aż do lasu *Olsza*, następnie *4 modios seu mensuras wlgariter czwyertnye* słodu pszenicznego rocznie z ich młyna, nadto 3 *institas siue scampna artificum*, mianowicie ławkę rzeźniczą, szewską i piekarską, z każdego koła ich młynów wodnych i wiatraków rocznie po jednej ćwiertni mąki i jednej grzywnie groszy szerokich praskich rocznego czynszu od kmieci wsi *Kawcz* i t. d. Testes: Petrus de *Kobelino* decanus Posnaniensis, Vincencius decanus Gneznensis, Nicolaus de *Kyki* decretorum doctor, archidiaconus Gneznensis, Iohannes cantor, Paulus de *Czechowo* Gneznensis, Iacobus de *Wyganowo* Pczewiensis archidiaconi, Nicolaus de *Gorca* cancellarius, Hector prepositus Gluschinensis, Boguslaus officialis, Florianus de *Poklathki*, Barthossius Bukoviensis, Ianussius de *Scholowo*, Simon de *Czalczowo* (?), Nicolaus Bronissij, Nicolaus Lanthman, Miroslaus de *Bytin* et Slupco de *Schamotuli* prelati et canonici ecclesie Posnaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta a. 1613—1618.

[1]) *Sarnowa*, miasto niegdy w pow. krobskim, obecnie rawickim.

342. 1421. die 29. mensis Augusti, in *Wiślica*.

Wladislaus II. rex Poloniae Chemcae de *Dąbrówka* duos mansos agri in eadem villa *Dąbrówka* confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc multis errorum et dubiorum incomodis prudenter occurimus, dum gesta etatis nostre literarum apicibus et fidedignorum testimonio perhennamus, proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Lythwanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo habito diligenti respectu ad constantis fidelitatis studiosa obsequia et pure fidei merita, quibus fidelis noster Chemka de *Dambrowka* nobis dilectus complacuit, et in futurum aucto fidelitatis studio poterit prestancius complacere, horum intuitu volentes ipsum graciarum specialium prosequi fauoribus et sua obsequia nostra continuo reddere prompciorem, sibi duos mansos liberos dictos *Nyerzandowske* in villa nostra predicta *Dambrowka* circa *Oborniki*

n districtu Poznaniensi sita, cum omnibus dictorum mansorum vtilitatibus, fructibus, censibus, redditibus, prouentibus, necnon agris, pratis, campis, pascuis, agriculturis et generaliter cum omnibus et singulis pertinencijs et obuencionibus vniuersis, ad eosdem duos mansos spectantibus, et specialiter cum duabus areis, que nunc sunt in eisdem mansis, et cum omnibus superfluitatibus, alias wlgariter *zbytky*, que superfluunt de agris kmethonum iam cultis et extirpatis, damus, donamus, inscribimus et largimur temporibus perpetuis. Racione quorum mansorum ad quamlibet expedicionem generalem in bono equo cum balista debite armatus, in lorica et alijs apparatibus, ad hoc spectantibus, ipse et successores nobis et nostris successoribus obsequi tenebuntur et seruire. Insuper damus sibi et eius successoribus greges ovium et iumentorum indomitorum et aliorum peccudum et peccorum seruandi omnimodam facultatem, ita tamen, quod hoc sit sine dampno kmethonum eiusdem ville *Dambrowka* aliarumque sibi vicinarum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est presentibus appensum. Actum in *Wyslicia* ipso die Decolacionis beati Iohannis baptiste, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo primo. Presentibus ibidem magnificis et nobilibus: Sandziwogio de *Ostrorog* pallatino, Moscicio de *Stanschewo* castellano Poznaniensibus, Vincencio de *Schamotuli* subpincerna Kalisiensi, Petro Cordebog de *Trzebaw* subdapifero Poznaniensi, Przetpelkone de *Copidlowo* subdapifero Kalisiensi, Dobrogostio de *Prussyme* et Iohanne Glowacz de *Graboschewo* testibus fidedignis. Datum per manus reuerendi in Christo patris, domini Alberti episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij et wenerabilis domini Iohannis decani Cracouiensis r. P. vicecancellarij, nobis sincere dilectorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 358). Po pieczęci pozostał tylko sznurek z zielonego i blado różowego jedwabiu.

[1]) *Dąbrówka*, wieś w pow. obornickim.
Oborniki miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

343. 1421. die 7. mensis Novembris, in *Kalisz*.

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae ratam esse iubet divisionem bonorum ab Anna relicta vidua Nicolai de *Modła* cum sorore sua Barbara, uxore Nicolai Strosberg civis Posnaniensis factam.

R. Przy podziale tym Anna Mikołajowa z Modły córka Mikołaja Gotardowicza, mieszczanina kaliskiego oddaje siostrze swej Barbarze Strosbergowej wieś *Rozdziałowo*[1]) wraz z młynem należącym niegdy do sołtystwa w *Tłokinii*[2]) pod Kaliszem z tytułu działu macierzystego. In *Calis* feria sexta ante festum b. Martini confessoris. Testes: Stanislaus de

Myelschino, Michael Lunak de *Urbanowa*, Sulco de *Przedzino*, Iohannes de *Schczeppy*, Iohannes de *Szekirky* et Vincencius de *Gluchowo* heredes.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum miasta Poznania (N. 32), opatrzony jest większą pieczęcią herbową starosty Sędziwoja z Ostroroga, wyobrażającą herb Nałęcz, a zawieszoną na zielonym jedwabnym sznurku, na którejto pieczęci odwrociu wyciśnięta jest mała pieczęć herbowa tegoż starosty.

[1]) *Rozdziałowo*, dziś w Wielkopolsce nie istnieje.
[2]) *Tłokinia*, wieś w pow. kaliskim.

344. 1421. die 19. mensis Novembris, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis renovat litteras erectionis sculteciae in *Sękowo*.

R. Poznanie in capitulo generali feria quarta proxima post festum s. Martini. Andrzej biskup poznański wznawia na prośby Wojciecha, Tomasza, Piotra, Macieja i Stefana braci rodzonych, oraz Wawrzyńca sołtysów *ville Sankowo*,[1]) wedle świadectwa ludzi wiarogodnych zatracony przez niedbałość przywilej lokacyjny sołtystwa w tejże wsi. Sołtystwo ma posiadać 3 łany wolne wraz z gościńcem, ogrodem i sześciu zagrodnikami, tak, jak dawniej, z dwoma wyspami *Oraniec* i *Dąbrowiec*, i połową lasu *Sirow*, wyjąwszy pól w tym lesie, które wykarczowali mieszkańcy wsi *Wilczyna*, dalej trzecią część opłat z każdej rzeczy osądzonej et *resignacionum alias wsdawyn*. Oprócz tego otrzymują sołtysi prawo zakładania łąk tudzież *indagines alias zapusthi* w swych rolach i lesie *Sirow*, utrzymywania owiec i koni, ile będą chcieli, z własnym pastuchem, jednak bez szkody stada wiejskiego, łowienia ptaków sieciami i ptakami, polowania tak na grubego, jako i na małego zwierza na całym obszarze *Sękowa*. Za to mają służyć sołtysi biskupom na dobrym koniu. Testes: Mathias Dria decanus, Nicolaus de *Glamboczek* archidiaconus, Nicolaus de *Schobotha* custos, Nicolaus de *Nyewyesch* cantor, Iacobus Prasmowski seruiens, Iohannes de *Drzewicza* Varscheuiensis archidiaconus, Iasco decanus Gnesnensis, Nicolaus Lanthman, Nicolaus Czyothczany officialis, Hector Slupko, Nicolaus Dobyeschewski, Clemens de *Drzewicza*, Iaroslaus de *Concolewo*, Lutko de *Brzezye*, Iacobus de *Grandy*, Iacobus de *Viganowo*, Andreas Laskarii, Iohannes de *Nyewyesch* decanus Wladislauiensis, Iohannes Rakszycz, Iohannes Thwardowski, Miroslaus de *Bythin*, Slavnyk archidiaconus Uneyouiensis, Sbyluth, ecclesie Poznaniensis prelati et canonici.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1499—1509.

[1]) *Sękowo*, wieś w pow. szamotulskim.

315. 1422. die 6. mensis Ianuarii, in *Przemęt*.

Andreas alias Iędrzych advocatus de *Przemęt*, advocatiam in oppido *Przemęt* Ioanni Czoelner abbati monasterii de *Wieleń* CXXX marcis vendit.

In nomine Domini amen. Acta modernorum idcirco priuilegijs confirmantur, ne per maliciam posterorum, quod ferri solet, valeant irritari. Nouerint ergo presentes et futuri, presencium (tenorem) inspecturi, lecturi ac audituri, quod sub anno Natiuitatis Domini M CCCC XXII, ipso die Epyphanie Domini nostri Iesu Christi, in domo honesti viri, Iohannis Borack, proconsulis opidi *Przemunt* eiusdem anni constituti, nos Andreas alias Iandrzich olym advocatus in *Przemunt* cum uxore mea legitima Agnethe, et cum pueris nostris legitimis Petro et Margaretha et adhuc cum hijs, qui nasci debeant, non compulsi nec coacti, sed bona et matura deliberacione et sano consilio prehabito nostrorum amicorum, advocaciam ante opidum *Przemunth* [1]) cum quatuor mansis agri et(s) eandem vocaciam(s) spectantibus, et cum omni iure et dominio, censibus, fructibus et vtilitatibus, videlicet agris, pratis, siluis, borris, rubetis, virgultis, riuulis, obstaculis et aquarum decursibus et cum maccellis in opido *Przemunt* ad eandem advocaciam spectantibus, carnificum, pistorum, sutorum et cum tercio denario regiminis iudicij ibidem in opido *Przemunth*, penitus nichil nobis ex hijs remanentes, vendidimus et resignauimus in veram et perpetuam possessionem, venerabili domino Iohanni Czoelner abbati monasterij *Velyn* alias lacu(s) sancte Marie et toto conuentui eiusdem monasterij et eorum successoribus pro centum marcis et pro triginta marcis latorum grossorum monete Pragensis numeri Polonicalis, ad quamlibet marcam quadraginta octo grossos computando. Quam quidem pecuniam, videlicet centum marcas et triginta marcas dictus venerabilis dominus Iohannes Czoelner dicti monasterij et toto suo conuentu(s) nobis dicto Andree olym aduocato ibidem in *Przemunth* cum uxore mea legitima et pueris nostris legitimis iam prescriptis, totaliter et complete persoluit et pagauit, eciam dotalicium Agnetis mee uxoris ibi includendo, quod dotalicium pro vsu et vtilitate nostra vberiori conuertimus, tali sub condicione adiecta, quod si supradicta aduocacia, quod absit, aliquas literas latere contingerit et eedem litere ad lucem deuenirent, ille litere ultra presentem literam nullum vigorem nec valorem habere poterint. In isto nos dictus Andreas cum uxore nostra et pueris nostris, prout prescribitur, venerabilem dominum Iohannem Czoelner monasterij *Velyn* alias lacus sancte Marie et totum conuentum dicti monasterij per presentem literam certificamus. Actum et datum sub anno Natiuitatis Domini M CCCC XXII in loco, ut supra. Presentibus hijs viris nobilibus et discretis, videlicet nobili Andrea Boianowfsky, nobili Ianussio Kancolewfsky, nobili Ianussio Popowsky, nobili Dominico Wilkowsky, et discreto domino plebano Nicolao in *Przemunth*, Iohanne Borack proconsule in *Przemunth* cum consulibus eiusdem opidi dicti *Przemanth*, videlicet Stanislao sculteto, Stephano Iargos, Stankone

et Leskone et alijs iuratis et fidedignis, ad illa specialiter petitis et rogatis, per me vero Petrum Wlosth notarium dicti opidi *Przemunt* fideliter conscriptis. Ne ergo scrupulus dubietatis uel obliuionis super hijs oriatur, sigillum meum dicti Andreė olym advocati ibidem in *Przemunth* cum sigillis dictorum nobilium et cum sigillo discreti plebani et cum sigillo opidi *Przemunth* presentibus sunt appensa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Przement N. 10), opatrzony był pierwotnie siedmiu pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

[1]) *Przemęt*, wieś paraf. w pow. babimojskim.

346. 1422. s. d. et m. in *Kalisz*.

Wladislaus II. rex Polonie Nicolaum archiepiscopum Gnesnensem et Andream episcopum Posnaniensem certiores reddit, sese Bartholomaeo canonico Posnaniensi et plebano dę *Srzoda* transferendi ecclesiam parochialem de *Srzoda*[1]) in ecclesiam collegiatam facultatem tribuisse.

R. Ks. Bartłomiej pleban srzedzki pościągawszy dawniejsze fundusze kościoła parafialnego w *Srzodzie* a dodawszy nowe, zamierza ustanowić pewną liczbę kanoników, którzy codzień mają śpiewać godzinki kanoniczne *de Domina* a w dnie świąteczne godzinki *de die* wraz z rektorem szkoły i jego uczniami. Reszta dochodów ma pojść na utrzymanie proboszczów. Relatio Domini Sbignei praepositi ad s. Florianum ante Cracoviam.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1582—1586.

[1]) *Srzoda*, miasto powiatowe w Księstwie poznańskiem.

346. 1422. s. l.

Iacobus heres oppidi *Górka* cum uxore sua Dorothea et filiis Wissota et Luca altare Assumptionis b. Mariae virg. in ecclesia parochiali in *Górka* erigit atque dotat.

R. Fundacya powyższego ołtarza nastąpiła za zezwoleniem miejscowego plebana Stanisława na cześć Wniebowzięcia NPMaryi, św. Bartłomieja apostoła, 10,000 rycerzy męczenników, św. Jerzego oraz św. Doroty i Katarzyny pp. w kościele parafialnym w *Górce*[1]) na prawo od wchodu. Na utrzymanie ołtarzysty przeznacza fundator 6 grzywien groszy praskich, mianowicie 3 grzywny ze wsi *Sobiałkowo*,[2]) i 3 grzywny z miasta *Górka*,

dalej ogród leżący na prawo nad drogą idąc do *Sarnowy*, małdraty mąki z młyna w *Sobiałkowie*, 1 kamień łoju z jatek w *Górce* i 6 groszy szerokich od szewca tamecznego. Ołtarzystą mianują Filipa syna Grzegorzowego z *Górki*, nic od niego niewziąwszy; prawo patronatu zaś zatrzymują fundatorowie dla siebie i swoich spadkobierców. Sabbato infra octauas b. Marie virginis. Testes: Albertus heres in *Szarkowo*, Iohannes dictus Mleczek, Nicolaus dictus Wyanzyk in *Gosthkowo* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1483.

[1]) *Górka*. Z licznych miejscowości tej nazwy, którąby była, oznaczyć nie umiem.
[2]) *Sobiałkowo*, wieś w pow. krobskim.

348. 1422. die 10. mensis Ianuarii, in *Wschowa*.

Ioannes Nankeri de *Kotwicz* partem suam villae *Przyczyna* civitati Wschovensi vendit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Iohannes de *Czwinna*, heres in *Rydzyn*, castellanus Mederecensis, capitaneus in *Wschowa*, significamus, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quomodo ad presenciam nostram et aliorum nobilium veniens Iohannes Nankeri de *Kotwicz*, non compulsus, non coactus, neque aliquo errore seductus, matura deliberacione prehabita, vsus amicorum suorum consilio, et recognouit, quia omnem partem suam ville et hereditatis dicte *Przyczyna*,[1]) in districtu Wschowensi situate, discretis et honestis viris, proconsuli et consulibus totique communitati ciuitatis *Wschowa* ad perpetua tempora vendidisset, cum omnibus vsibus, allodijs, pratis, syluis, nemoribus, rubetis, borris, mellificijs, paludibus, pascuis, lacubus, stagnis, aquis, molendinis, et earum decursibus(s), censibus et prouentibus ac omnibus vtilitatibus, que ibi pronunc sunt et in posterum possunt iniueniri, cum omni iure et dominio, prout ipse solus predictam partem hereditatis nominate habuit et possedit, nichil iuris et proprietatis ibidem pro se et suis successoribus reseruando, et sic, vt premittitur, nominate ciuitati dictam partem suam in *Przyczyna* coram nobis ad perpetua tempora rite et racionabiliter resignauit. Quamquidem vendicionem et resignacionem ratam et gratam habentes, predictam partem nominate ville predictis proconsuli, consulibus, totique communitati Wschowensi nomine regio contulimus habendam, tenendam, possidendam, vtifruendam, vendendam, commutandam et in vsus ipsorum proprios conuertendam, prout ipsis et ipsorum posteritati melius et vtilius videbitur, possidendam. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Wschowa* sabbato post festum Epiphanie, anno Domini millesimo quadrin-

gentesimo vigesimo secundo. Presentibus nobilibus ac strenuis dominis: domino Henrico de *Kotwicz*, Vincencio de *Kuranowo*, Peczkone Ledlaw, Nicolao de *Iaskulki*, Nicolao de *Morewczewo*, Iohanne de *Opelin*, herede in *Hobaczino*, Stanislao Huska et alijs pluribus fidedignis.

Liber privilegiorum civitatis Wschowa z XVIII w. str. 29. (Archiwum rządowe w Poznaniu).

[1]) *Przyczyna*, wieś w pow. wschowskim.

349. 1422. die 1. mensis Martii, in *Żychlino*.

Nicolaus de *Trąbki* vel de *Buskowo* pro Catharina uxore sua Nicolao de *Żychlino* fideiubet.

Nouerint vniuersi presentis litere noticiam habituri, ad quos presens scriptum venerit siue quos tangit presens negocium, quia ego Nicolaus heres de *Trampky* alias de *Buskowo* fideiussi et per presens fideiubeo nobili viro Nicolao heredi de *Szichlino* pro generosa Katherina conthorali nostra dilecta, sicut vendidimus eidem domino Nicolao de *Szichlino* siluam dictam *Wrzeczona*[1]) vna cum Katherina conthorali nostra, herede eiusdem silue, tali condicione, quod si idem dominus Nicolaus heres de *Sichlino* habuerit dampnum in predicta silua limitacione graniciarum ex parte domini archiepiscopi, hoc est si sibi plus siluam limitaret, quam per illa signa, que nos ostendimus ei vendendo prefatam siluam, hoc dampnum non erit prefati Nicolai heredis de *Schichlino*, sed meum, scilicet fideiussoris, scilicet Nicolai heredis de *Trampky* alias de *Buskowo*, et teneor ego fideiussor hoc dampnum eidem domino Nicolao heredi de *Szichlino* ad simplicem eius loquele relacionem paratis in pecunijs persoluere absque omni eius iuramento corporali, et non debeo euadere eundem dominum Nicolaum aliquo iure siue aliqua occasione uel vadio siue obligacione uel expedicione generali siue regis uel ducis seruicio, nisi paratis in pecunijs, et hoc teneor soluere sub fide et honore, et non debeo eundem dominum Nicolaum heredem de *Szichlino* euadere aliqua antiquitate pro ista fideiussione uel terre Lanciciensis posicione, sicut est mos fideiussioni tres annos et sex ebdomade(s), sed quamdiu non limitabit granicias cum domino archiepiscopo; sed quando idem dominus Nicolaus de *Szichlino* limitabit granicias cum domino archiepiscopo, tunc quando stabunt granicie annum et sex ebdomadas, tunc tenebitur idem Nicolaus heres de *Szichlino* reddere michi prefatam literam. In cuius rei testimonium sigillum meum presentibus est appensum. Presentibus hijs nobilibus viris: Martino dicto Puczek, herede de *Tarnowo*, Nicolao dicto Gosczd herede de *Bethlno*, Clemente herede de *Boczky*, Alberto herede de *Grziboua* vicario Szichlinensi, Mathia herede de *Drzewosky*. Actum et datum anno Domini

M CCCC XXII, in *Szichlino* dominico die, quo in ecclesia Dei decantatur Inuocauit etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 360), opatrzony jest małą okrągłą pieczątką z ciemnego jedwabiu, zawieszoną na pasku pargaminowym, a wyobrażającą zda się herb Prawdzic ale bez prawdy. Napis otoczony: † nicolai. de. tropki.

[1]) *Wrzeciona*. Dziś miejscowość tej nazwy nie istnieje wcale.

530. 1422. die 5. mensis Martii.

Michael Habdank cum Nicolao et Alberto de *Golejewo* tertiam partem villae *Golejewo* Petrassio et Michaeli de *Rogowo* XX marcis vendunt.

Nos Nicolaus heres in *Neparth*, castellanus Crzywinensis, necnon Stachnig subiudex, heres in *Schwekowo*, notum facimus, quibus expedit, vniuersis, quod venientes nostram ad presenciam nobiles viri Michael Habdank vna cum suis nepotibus alias *synowczy*, fratribus germanis Nicolao et Alberto, heredibus de *Golegewo*, nobis ad idem sedentibus, voluntarie et beniuole dimiserunt terciam partem hereditatis *Golegewo* [1]) et ea, que spectant et pertinent ad *Golegewo*, nobilibus Petrassio et Michaeli heredibus in *Rogowo*. Pro qua quidem tercia parte dicte hereditatis *Golegewo* Petrassius heres in *Rogowo* cum suo filio Michaele tenentur et debent dare viginti marcas latorum grossorum Bohemicalium tempore medio vel quouis alio die, et presertim et finaliter ad festum sancti Stephani martyris gloriosi proxime venturum. In casu quod si dictus Petrassius cum filio suo Michaele dictas pecunias darent seu ponerent ad prefixum terminum vel ante, et Michael cum nepotibus capere nollet, extunc quodcumque dampnum magnum vel parvum dictus Michael Habdank haberet, Nicolai et Alberti debet censeri; si vero dictus Petrassius cum suo filio ante instans festum sancti Stephani dictas pecunias exsoluerent, in dictam terciam partem hereditatis eiusdem *Golegewo* et ad ea, que pertinent ad eandem terciam partem, induci et introduci, wlgariter *wyanzany* debent et tenentur. Sin autem dicti Petrassius et Michael dictas pecunias ad prefixum terminum exsoluere non possent, extunc quod coram capitaneo Maioris Polonie resignare tenentur(s). In cuius rei euidenciam sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum in *Crobya* feria quinta post dominicam Inuocauit, anno Domini M CCCC XXII. Presentibus: Ianussio Prziborowski, Martino et Dobyeslao Pacoslawsky et Alberto Surcowsky etc.

Oblata z księgi ziemskiej kościańskiej z r. 1423, fol. 35, w archiwum rządowem w Poznaniu.

[1]) *Golejewo*, wieś w pow. krobskim.

351. 1422. die 23. mensis Martii, Posnaniae.

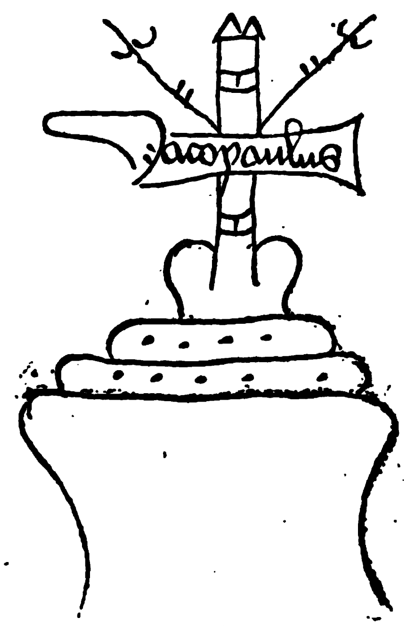
Andreas episcopus Posnaniensis citat capitulum ecclesiae cathedralis Gnesnensis, Nicolao archiepiscopo Gnesnensi responsurum.

Andreas Dei et apostolice Sedis gracia episcopus Posnaniensis, executor vnicus ad infrascripta a Sede apostolica deputatus, discretis viris ebdomadarijs sancte Gneznensis ecclesie, ceterisque presbiteris et clericis per et infra ciuitatem et diocesim Gneznensem et alias vbilibet constitutis, qui coniunctim uel diuisim presentibus fuerint requisiti, salutem in domino, et mandatis nostris ymmo uerius apostolicis firmiter et humiliter obedire. Literas sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, eius vera bulla plumbea in cordula canapi more Romane curie dependenti, bullatas, saluas, sanas ac integras, non viciatas, non cancellatas, non abrasas, nec in aliqua sui parte suspectas, nobis per venerabilem virum, dominum Symonem de *Staw*, altaristam altaris sancti Nicolai in ecclesia Gneznensi, procuratorem, ut dicebat, reuerendissimi in Christo patris et domini, domini Nicolai archiepiscopi eiusdem ecclesie Gneznensis, cum ea, qua decuit, reuerencia recepisse noueritis sub hijs verbis:

[Sequitur bulla Martini V. P. M. de anno 1420. N. 329 praemissa]

Post quarumquidem literarum apostolicarum presentacionem et recepcionem fuimus per prefatum dominum Symonem procuratorem et nomine procuratorio, quo supra, debita cum instancia requisiti, quatenus ad execucionem ipsarum et contentarum in eisdem iuxta vim et formam nobis in eisdem traditam, procedere et processus opportunos contra prefatos wenerabiles viros, dominos capitulum ecclesie Gneznensis predicte decernere dignaremur. Nosque de veritate contentorum in dictis literis apostolicis plenariam . . . . . . cupientes, eidem domino Symoni procuratori deducta in dictis literis apostolicis verificare et probare mandauimus et ad videndum recipi genera probacionum huiusmodi venerabiles dominos capitulum Gneznense citari decreuimus. Quocirca vobis et vestrum cuilibet in virtute sancte obediencie et sub excommunicacionis pena, quam in vos et quemlibet vestrum trina trium dumptaxat dierum monicione premissa in hijs scriptis ferimus, nisi mandatis nostris huiusmodi ymmo uerius apostolicis cum effectu parueritis, districte precipiendo mandamus, quatenus personaliter accedentes, si comode poteritis, alias in prefata ecclesia metropolitana Gneznensi alta et intelligibili voce citetis publicum per edictum prefatos wenerabiles viros, dominos capitulum ecclesie Gneznensis, quos et nos citamus per presentes, ut coram nobis Poznanie quarta die mensis Maij, si ipsa dies iuridica fuerit, alias die iuridica inmediate sequenti, hora terciarum legittime compareant ad videndum et audiendum per nos in huiusmodi negocio nobis commisso procedi et queuis probacionum genera ad verificandum contenta in dictis literis apostolicis pro parte dicti reuerendissimi in Christo patris, domini Nicolai archiepiscopi

recipi et ea, que circa premissa expedienda incumbunt et de necessitate iuris forent et essent tractanda, fieri et seruari; alioquin ad ea, que iuris ordo swaserit, cum parte dicti reuerendissimi patris, domini Nicolai archiepiscopi procedemus, dictorum dominorum capituli ecclesie Gneznensis contumacia seu absencia non obstante. Quidquid autem in premissis feceritis, per patentes literas vestras aut publica instrumenta, harum seriem seu designacionem in se continentes seu continencia, remissis presentibus, nobis fidem faciatis. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum, presentes nostras literas citacionis per Iacobum notarium publicum infrascriptum et negocij presentis coram nobis scribam scribi, subscribi et publicari, nostrique appensione sigilli iussimus communiri. Actum et datum Poznanie in curia nostra episcopali, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo secundo, indiccione quintadecima, die Lune, vicesima tercia mensis Marcij, pontificatus prefati sanctissimi in Christo patris et domini, domini Martini diuina prouidencia pape quinti anno quinto, hora terciarum uel quasi. Presentibus venerabilibus viris, dominis: Boguslao officiali, Iohanne Ffurman canonicis, Iacobo Prasmowski vicario dicte ecclesie nostre Poznaniensis, Alberto de *Schamothuli*, Iohanne de *Luybstowo* et Iohanne Czeslai de *Coszminek* notarijs publicis, clericis Poznaniensis et Gneznensis diocesis, testibus circa premissa vocatis specialiter et rogatis.

Et ego Iacobus Mathie de Lancicia, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, ac prefati reuerendi patris, domini mei Andree episcopi Poznanie factique huiusmodi coram eo scriba, dictarum literarum apostolicarum presentacioni et recepcioni, citacionis peticioni et eius decreto, alijsque omnibus et singulis, dum sic, vt premittitur, agerentur et fierent, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, occupatus autem alijs negocijs, per alium fideliter scripta, in hanc publicam formam redegi, signoque et nomine meis solitis vnacum appensione sigilli prefati reuerendi patris, domini mei episcopi, de eius speciali mandato consignaui in fidem et testimonium omnium premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 361). Pieczęć wraz z paskiem oderwana.

352. 1422. die 25. mensis Martii, in *Roździrażewo.*

Andreas episcopus Posnaniensis ratam esse iubet erectionem et dotationem capellae ad s. Spiritum in hospitali s. Spiritus in suburbio civitatis *Koźmin*, a Dorothea vidua relicta Ianussii de *Pogorzel* factam.

R. In *Rozdraszewo* in die Annunciacionis b. Marie virg. Kaplica powyższa ufundowaną zostaje pod wezwaniem św. Ducha, św. Maryi Magdaleny i ww. wdów w szpitalu św. Ducha na przedmieściu miasta *Koźmina.*[1]) Fundatorka przeznacza na ten cel 9 grzywien szerokich groszy praskich, jak to wykazuje odnośny dokument starosty wielkopolskiego Sędziwoja z Ostroroga, wydany w Kaliszu d. 13 października 1419. Biskup biorąc tę fundacyę pod opiekę prawa duchownego, wyznacza poświęcenie kaplicy na dzień 6 września, i udziela 40 dni odpustu wiernym, którzyby wyspowiadawszy się byli podczas poświęcenia obecnymi na prymie, matutynie, nieszporach i mszy św. i przez całą oktawę do kaplicy uczęszczając, odśpiewali nabożnie Ojcze nasz i Zdrowaś Marya, oraz na utrzymanie ubogich szpitala złożyli jaką ofiarę. Na księży ustanowionych w kaplicy nakłada biskup obowiązek odprawiania tygodniowo 3 mszy, to jest o św. Duchu w niedzielę, za zmarłych w poniedziałek, w soboty zaś o N. Maryi pannie; gdyby zaś na te dnie przypadały jakie święta, natenczas mają te msze w inne dnie odprawić, jednak bez uszczerbku kościoła parafialnego. Oprócz tego mają chorych szpitala duchowo opatrywać i pielęgnować. Sam biskup dodaje do tej fundacyi rocznie jedną kopę szerokich groszy z wiardunków dziesięcinnych swego stołu ze wsi *Goniembice,*[2]) prawo zaś patronatu zlewa na fundatorkę, a po jej śmierci na rajców koźmińskich. Testes: Pasco de *Rozdrazewo* iudex Poznaniensis, Laurencius in *Pogorzel* heres, Iohannes Prusinowski in *Solicowo* et Albertus in *Rozdrażewo* plebani.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1444.

[1]) *Koźmin*, miasto w powiecie krotoszyńskim.
[2]) *Goniembice*, wieś w powiecie wschowskim.

353. 1422. die 13. mensis Aprilis, in *Krzywin.*

Albertus abbas monasterii Lubinensis civitati *Krzywin* aream *Maryszewo* colonis frequentandam confert.

R. Albertus abbas cum conuentu Lubinensi nadaje miastu *Krzywinowi*[1]) dziedzinę *Maryszewo* prawem cywilnem tak, aby mieszczanie mogli tam taksamo role uprawiać, jak to czynią z rolami miejskiemi. Mieszczanie otrzymują wolność lat pięciu, po upływie których mają płacić z łanu po 1 grzywnie groszy szerokich i po 1 wiardunku tytułem dziesię-

[in]ny; gdyby jednak biskup poznański inny zwyczaj z czasem zaprowadził w pobieraniu swych wiardunków, wtedy i mieszczanie klasztorowi tak samo mają płacić. In *Krzywin* feria tercia proxima post festum Resurreccionis Domini. Testes: Materna de *Osiek*, Swantoslaus de *Gylowecz*, Henricus Wyskotha heredes, Iacobus Iemiola preconsul, Simon Otha advocatus de *Krzywin*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1582—1586.

¹) *Krzywin* miasto w pow. kościańskim.

354. 1422. die 3. mensis Iunii, in *Kościan*.

Iudicii terrestris Posnaniensis decretum, Iacobo Borman seu Rorman quatuor partes duarum molarum extra muros civitatis *Kościan* addicens.

Nos Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo (dum) de anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo secundo, feria quarta Penthecostes in *Costan* cum strenuis ac nobilibus viris et dominis Pascone de *Gogolewo* iudice Poznaniensi, Przibislao Grischinsky de *Brenno* dapifero Poznaniensi, Iarotha de *Wylkowo* castellano Radzimensi, Swanthoslao de *Gylowecz* castellano ...... iensi, Martherna de *Osszek*, Stanislao de *Schurkowo*, Stanislao Slapp de *Palandze* et Wischem ... de *Grobya* heredibus simul iudicio presidebamus, ibi venientem prouidum Iacobum Borman(s) ciuem Costinensem et suos successores legitimos penes quatuor partes molendinorum: aquatici extra muros ciuitatis Costinensis¹) super flumine *Obra*, et brasealis, quod equis ante castrum in ciuitate sitis, trahitur, conseruauimus et remansimus et presentibus erga Franczkonem ciuem Costinensem sibi adiudicamus iuxta tenorem litere magnifici domini Wincencij Granowsky felicis memorie olim capitanei Maioris Polonie generalis, pro quibusquidem quatuor partibus ipse Franczko prenominatus contra eundem Iacobum Rorman(s) coram nobis iudicialiter agebat, decernentesque dicto Iacobo Rorman(s) et suis successoribus prefatas quatuor partes huiusmodi molendinorum perpetuis temporibus obtinere. Super quo ipse Iacobus Rorman adiudicatum soluit, prout in libro nostrorum iudiciorum de verbo ad verbum continetur. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum anno, loco, die et testibus, quibus supra.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznanskiej, opatrzony jest mniejszą pieczęcią herbową starosty Sędziwoja Ostrorogskiego, ze zwykłego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym.

¹) *Kościan*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

355. 1422. die 12. mensis Iunii, Gnesnae.

Wladislaus II. rex Poloniae nobiles, terrigenas et incolas terrae Wschoviensis de iure feudali in ius Polonicum transfert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum hominum memoria solo scripturarum et testium pascitur(s) officio, cuncta rerum negocia tutissime litterarum munimini committuntur. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuiauie, Lythuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo attendentes, regie maiestatis tunc fame alta clarere preconia et culmen regale proficere, dum subditis suis regia mansuetudo dignatur onera remittere et liberalitatis sue interdum beneficia donis gracie subuenire; ex hoc enim thronus roboratur regius et crescit iugiter deuocio in subiectis, desideria quoque obsequiorum cum incremento fidei increbrescunt. Volentes itaque nobiles terrigenas et incolas terre nostre Wschouiensis, quos nobis plena fides recommendat, graciarum nostrarum amplecti vbertate, vt dum eos amplioribus donis nostre munificencie preuenimus, fecundiori studio ad seruicia nostra prouocemus, ad peticiones ipsorum et instancias continuas ipsos a iure feudali et ipsius omnibus condicionibus, obligacionibus et consuetudinibus, modisque vniuersis, quo et in quibus ab antiquo et hactenus nobis et nostris predecessoribus paruerunt et manserunt, consilio nostrorum prelatorum et baronum, ad hoc nobis specialiter adhibito, absoluimus, liberamus et tenore presencium eximimus. Volentes et presentis priuilegij robore decernentes, vt exnunc et in antea perpetuis temporibus duraturis omnibus iuribus, iurisdiccionibus, consuetudinibus, modis ijs et moribus, quibus nobiles terrigene et incole terrarum nostrarum Maioris Polonie tam ex nostra concessione, quam ex aliorum predecessorum nostrorum vti consueuerunt, et ipsi vtantur, gaudeant iugiter et fruantur siue in successionibus, siue in iudicijs, siue in alijs iuribus et eorum exercicijs quibuscumque. Porro quociescumque causas et questiones iudices ipsorum generales, per nostram maiestatem vel nostros successores ipsis more aliarum terrarum regni nostri dandi et ad eorum causas et iudicia assignandi, diffinire quomodolibet nequiuerint, ad iudicem nostrum et iudicium Costense plane, simpliciter, sine modo prouocacionis seu appellacionis pro decisione, diffinicione et meliori informacione huiusmodi questionum et causarum recurrant. Quiquidem iudex pro cognicione dictarum questionum et causarum, siue pro notulis, siue pro litteris aut pro sentencijs seu memorialibus, et ceteri officiales secum in iudicio Costensi presidentes, nichil penitus ab ipsis requirere et exigere teneantur. Nolumus autem, vt aliquis extraneus vel aligenigena(s), sed duntaxat indigena ipsorum et accola prefate terre et districtus Wschouensis, in iudicem ordinarium et terrestrem ipsis preferatur, coram quo iudice per nostram maie-

statem aut nostros successores eis dato pro tempore et deputato, prefati nobiles et non coram alio pro causis tam magnis, quam paruis, puta furti, incendij, homicidij, sanguinis, membrorum mutilacionis et quibusuis alijs enormibus excessibus de se querulantibus iure ipsorum terrestri respondere sint adstricti, et omnes alias interuenientes causas experiri. Ceterum fertones latorum grossorum, quos nobis et antecessoribus nostris racione exaccionis generalis, wlgariter *poradlne* dicte, in singulis kmethonibus per singulas villas ipsorum dare consueuerunt, pro nobis et fisco nostro reseruamus et in hoc poterint adhuc nostrum arbitrium expectare liberale. Preterea in omnibus rebus tam mobilibus, quam inmobilibus, in quibus ante huius nostre presentis concessionis graciam ius feudi habuimus, racione successionis vel ex alio quocumque respectu nobis debitis, vsque ad decisionem terrigenarum predictorum, quorum hoc cognicioni committemus, volumus saluum, illibatum et illesum nobis remanere; si vero prefati terrigene Wschouenses de hoc, an nobis in illis rebus competat successio aut non, decidere nequeant, exnunc alios iudices eligendi, dandi et ponendi, qui in huiusmodi negocio iuxta formam, ritum et consuetudinem iuris feudalis pro rebus predictis cognoscant, nobis reseruamus facultatem. Quo facto et agnito prefata nostra concessio perpetuam in omnibus sorciatur firmitatem. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Actum Gnesne feria sexta in crastino Corporis Christi, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo secundo. Presentibus ibidem reuerendis in Christo patribus, dominis: Nicolao Dei gracia archiepiscopo Gnesnensis et primate, Iohanne Wladislauiensis, Andrea Posnaniensis ecclesiarum episcopis, necnon magnificis et strenuis; Sandziuogio de *Ostrorog* Posnaniensi, Iacobo de *Konieczpole* Siradiensi et Mathia de *Labischino* Brestensi palatinis, alijsque quam pluribus nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus reuerendi in Christo patris, domini Alberti Dei gracia episcopi Cracouiensis, regni Polonie cancellarij, et venerabilis Iohannis decani Cracouiensis, eiusdem regni Polonie vicecancellarij, sincere nobis dilectorum.

Ad relacionem eiusdem venerabilis domini Iohannis decani Cracouiensis, regni Polonie vicecancellarij.

Liber privilegiorum civitatis Wschowa z XVIII wieku, str. 32. (Archiwum rządowe w Poznaniu).

[1]) ***Wschowa* miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.**

356. 1422. die 13. mensis Iunii, Posnaniae.

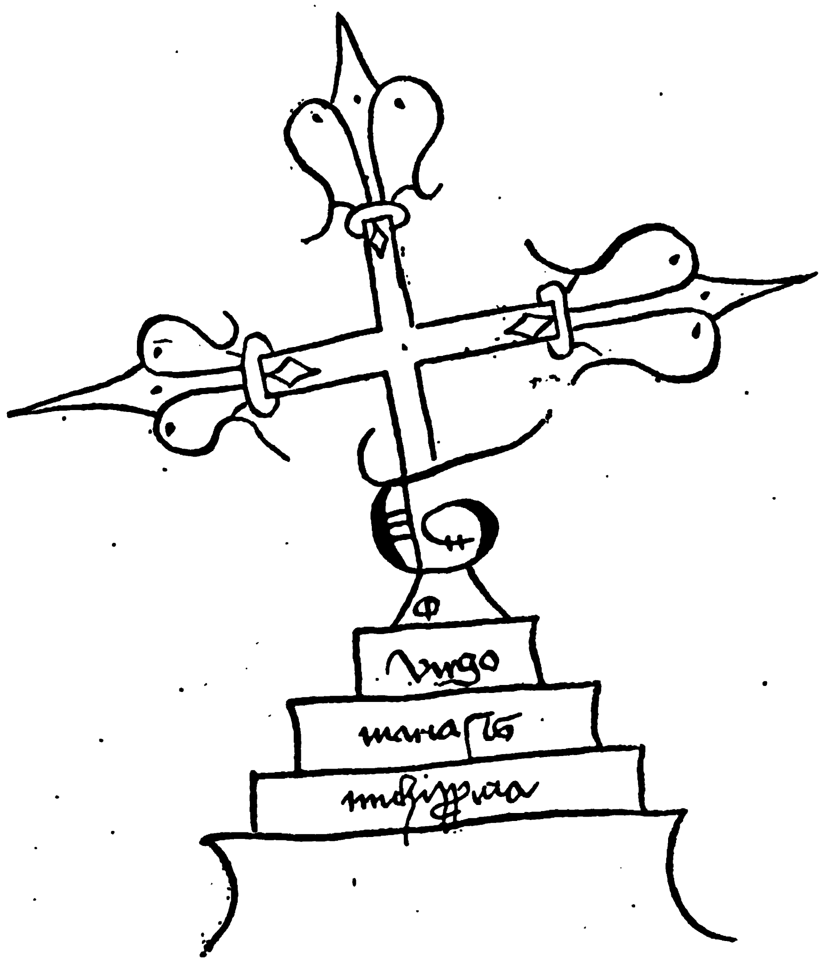
Boguslaus canonicus et officialis Posnaniensis transcribit privilegium quoddam a Henrico duce regni Poloniae et domino Glogoviensi a. D. 1298. datum.

In nomine Domini amen. Per hoc presens scriptum siue publicum instrumentum transsumptum cunctis pateat euidenter, quod coram nobis Boguslao canonico et officiali Poznaniensi, tamquam iudice ordinario in presencia notarij publici infrascripti et testium infrascriptorum, ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum, constituti personaliter honorabiles viri domini Iacobus de *Wygonowo* archidiaconus Pczewensis et Slupco canonicus Poznaniensis, procuratores wenerabilium virorum capituli Poznaniensis, de speciali mandato wenerabilis et honorabilium virorum Iohannis cantoris, Bartholomei Rinkonis, Symonis de *Kaczkowo*, Ffloriani de *Poclathky*, Miroslai de *Bytin* et Hectoris canonicorum Poznaniensium, ad sonum campane capitulariter congregatorum, priuilegium super libertatibus Gneznensis, Poznaniensis et Wladislauiensis ecclesiarum bone memorie Henrici Dei gracia ducis Polonie, Pomeranie, Slesie et domini Glogouie, quod tunc suis gestabant in manibus, sigillo rotunde figure ab intus et extra de cera communi et alba in filis sericeis brunatici et glauci coloris pendentibus sigillatum, nobis exhibuerunt, tenorem de verbo ad verbum continens in hunc modum:

[Sequuntur litterae Henrici ducis regni Poloniae, Pomoraniae, Sleziae et domini Glogoviensis, datae in *Kościan* in die beati Ioannis Baptistae a. D. 1298.][1])

In cuius quidem sigilli medio quedam ymago stans et erecta hastam in dextera et in sinistra clipeum aquilam continentem et gladium tenens et habens inter ciboreas ad modum castri circumcirca; ad cuius sinistram alia quedam parua ymago quasi in manibus galeam tenens apparebant. Litere vero circumferencialiter scripte taliter legebantur: „Henrici Dei gracia ducis Slezie, Glogovie", cetera legi non poterant, tamquam vetustate corrupta. Post cuiusquidem priuilegij exhibicionem et presentacionem nobis factas, prefati domini Iacobus archidiaconus et Slupco canonicus, procuratores predictorum dominorum capituli Poznaniensis predicti, ex causis eorum animos ad id compellentibus, predictum priuilegium in forma publici documenti cum interposicione nostri decreti ordinarij, auctoritate nostra, qua fungimur, ad hoc apposita, cui transsumpto velud ipsi originali priuilegio in curia Romana et extra, in iudicijs audienciarum quarumcumque ac in omni loco plena possit fides adhiberi, transsumi cum instancia postularunt. Nos vero Boguslaus canonicus et officialis predicte ecclesie Poznaniensis, tamquam loci ordinarius, attento huiusmodi peticionem fore consonam racioni et quod iusta petentibus non est denegandus assensus, omnibus dicti priuilegij circumstancijs diligenter consideratis, inspectisque et examinatis, ipsum priuilegium per circumspectum magi-

strum Thomam Nicolai de *Opiczicze*, clericum Gneznensis diocesis, notarium publicum infrascriptum transsumi et in publicam formam redigi mandauimus. Et quia ipsum presens transsumptum cum originali, videlicet priuilegio predicto in omnibus et per omnia diligenti collacione et examine simpliciter nichil addendo, nichil minuendo, quod intellectum et sensum potuisset variare, inuenimus concordare, ideo ipsi presenti transsumpto nostrum decretum et auctoritatem ordinariam, qua fungimur, interposuimus et interponimus in hijs scriptis, decernentes, ut ipsi presenti

transsumpto tamquam prenotato priuilegio originali in curia Romana et extra in iudicijs cuiuslibet audiencie et in omni loco, cum fuerit productum, ab omnibus adhibeatur plena fides. Cui sigillum nostrum in euidenciam pleniorem est appensum. Actum et datum Poznanie sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo vicesimo secundo, indiccione quintadecima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti anno quinto, die Saturni tredecima mensis Iunij, hora terciarum, in loco capitulari, sito in

predicta ecclesia Poznaniensi. Presentibus discresis viris, dominis: Nicolao vicecustode, Paulo de *Myszlanthkowo* et Iohanne Michaelis, vicarijs perpetuis in predicta ecclesia Poznaniensi, testibus ad premissa vocatis et rogatis.

Et ego Thomas Nicolai de *Opiczicze*, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, predictis priuilegij exhibicioni, presentacioni et recepcionis peticioni et decreti interposicioni, alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 362), opatrzony jest podługowatą pieczęcią z ciemnego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym. Pieczęć ta wyobraża pod gotyckiem poddaszem Boga Ojca siedzącego na majestacie, u dołu w niszy klęcząca osoba w lewo zwrócona. Napis otokowy nieczytelny.

[1]) Dokument ten jest ogłoszony drukiem w Kodeksie dyplomatycznym wielkopolskim tomie II N. 787.

357. 1422. die 18. mensis Iunii, in *Konin*.

Berwoldus scultetus de *Lisiec*, subpincerna Dobrinensis, ecclesiam hospitalem ad s. Spiritum et s. Catharinam in suburbio civitatis *Konin* erigit et dotat.

R. Berwoldus scultetus de *Lyszecz*, subpincerna Dobrinensis, stawia na przedmieściu miasta *Konina*[1]) kościół szpitalny na cześć św. Ducha i św. Katarzyny. Na utrzymanie rektora przeznacza rocznie 6 grzywien monety bieżącej i 2 ćwiertnie mąki żytniej, które tenże ze sołtystwa w *Liścu* wieczyście ma pobierać, a do dawania których fundator siebie i swych spadkobierców pod karami kościelnemi obowiązuje. Testes: Martinus Thome de *Szychlyno*, presbyter, Iacobus Grimislai de *Sdunska wola* diaconus, Albertus, Stanislaus de *Powidz*, Martinus Luthkonis de *Grzimisewicze* clerici et Martinus Schelko opidanus Conynensis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1491.

[1]) *Konin*, miasto powiatowe w gubernii kaliskiej.

358. 1422. die 5. mensis Iulii, Posnaniae.

Albertus Polny vicarius ecclesiae cathedralis Posnaniensis cum capitulo eiusdem ecclesiae partem villae *Chartowo* ripa fluminis *Warta* in villa *Koziegłowy* commutat.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sandiwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris

Polonie generalis, significamus tenore presencium vniuersis, presencium noticiam habituris, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium veniens presenciam discretus vir dominus Albertus Polni, vicarius ecclesie kathedralis Poznaniensis, non compulsus, nec coactus, nec aliquo errore deuio seductus, quinymmo sanus mente pariterque existens et corpore, usus amicorum suorum consilio et matura deliberacione prehabita, totam suam partem in villa *Charthowo*,[1]) prout tenuit et habuit, cum omni iure et dominio ac cum omnibus usibus, censibus, fructibus, reditibus, prouentibus, campis, agris, pratis, pascuis, graminetis, areis, siluis, borris, mellificijs, gaijs, mericis, sareptis, virgultis, quercetis, rubetis, venacionibus et aucupacionibus, ffluminibus, lacubus, piscinis, piscaturis, stagnis, paludibus, riwlis, aquis et earum decursibus, molendinis et eorum emolimentis, generaliter cum omnibus pertinencijs et obuencionibus vniuersis, quomodolibet ad predictam partem spectantibus, quocumque censeantur vocabulo, nichil iuris, proprietatis aut dominij pro se penitus ibidem reseruando, pro rippa fluuij dicti *Wartha*, cum spacio terre, in quo molendinum et aree ad molendinum spectantes, cum orto contineri, collocari et comprehendi possent, in hereditate *Cossyeglowi*,[2]) que hereditas quasi vnum miliare a Poznania distari videtur, wenerabilibus dominis capitulo ecclesie kathedralis Poznaniensis ad sanctum Petrum racione vicissitudinarie commutacionis, inter se racionabiliter facte, perpetue resignauit, per eosdem dominos capitulum habendum, possidendum, vtifruendum, donandum, commutandum, alienandum, vendendum, obligandum et in usus proprios conuertendum, prout ipsis vtilius videbitur expedire. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Poznanie dominico die post festum Visitacionis Marie virginis proximo, anno Domini millesimo CCCC XXII. Presentibus honorabili, strenuo et nobilibus viris et dominis: Martino capellano castri Poznaniensis, Nyemyerza do *Kyschewo*, Paluca proconsule Poznaniensi, Iohanne de *Syekirky*, Alberto de *Swyekothky* et Iacobo de *Prusy* heredibus et testibus fidedignis; ad premissa rogatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznanskiej, opatrzony był niegdy jedną pieczęcią, na sznurku jedwabnym uwieszoną, której dziś nie dostaje.

[1]) *Chartowo*, wieś w pow. poznańskim.
[2]) *Koziegłowy*, wieś w tymże powiecie.

359. 1422. die 10. mensis Iulii, Posnaniae.

Chwalibogus de *Chyby* capitulo ecclesiae cathedralis Posnaniensis mediam marcam annuam ex proventibus villae *Skorzewo* sex marcis vendit.

In nomine Domini amen. Nos Bartholomeus Rinconis canonicus et vicarius in spiritualibus reuerendi in Christo patris et domini, domini

Andree Dei et apostolice Sedis gracia episcopi Poznaniensis ecclesie generalis, ad noticiam omnium et singulorum, presencium et futurorum deducimus per presentes, quod ad nostram et testium subscriptorum accedens presenciam nobilis dominus Chwalibog heres in *Chiby*, non compulsus, nec coactus, neque aliquo dolo circumuentus, sed bona et matura deliberacione prehabita, sponte libereque confessus est, se iusto vendicionis tytulo et non aliquo contractu illicito, qui usurariam prauitatem saperet, vendidisse mediam marcam census annui, monete et numeri Polonicalium, pro sex marcis monete et numeri predictorum, in et super tota hereditate sua *Scorzewo*[1]) dicta, necnon super omnibus et singulis censibus, redditibus, prouentibus, vtilitatibus ac obuencionibus vniuersis ville seu hereditatis *Scorzewo* memorate, venerabilibus, honorabilibusque viris dominis . . capitulo ecclesie Poznaniensis priusdicte. Quemquidem censum medie marce monete et numeri predictorum prefatus dominus Chwalibog de *Chiby* vnacum omnibus et singulis kmethonibus dicte ville *Scorzewo* ad quodlibet festum beate Margarethe uirginis singulis annis prefatis dominis . . capitulo Poznaniensi se submisit soluturum, ac sumptibus proprijs et expensis Poznaniam allaturum sub excommunicacionis, aggrauacionis, reaggrauacionis et interdicti sentencijs, per prefatos dominos . . capitulum Poznaniense ferendis, fulminandis et promulgandis in ipsos: dominum Chwalibog et ipsius successores legittimos, omnesque et singulos kmethones dicte ville *Scorzewo* tociens, quociens ipsos negligere contumaciter contingat solucionem census memorati. Hoc tamen saluo specialiter et expresso, quod sepefatus dominus Chwalibog de *Chiby* et sui successores legittimi dictum medie marce censum, quandocumque poterint et voluerint, pro sex marcis monete et numeri sepius descriptorum, reemendi habebunt et habent plenariam et omnimodam potestatem. Harum quibus sigilla nostrum videlicet et prefati domini Chwalibog heredis, de sciencia ipsius speciali sunt appensa, testimonio literarum. Actum et datum Poznanie die decima mensis Iulij, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo secundo. Presentibus discretis viris, dominis: Philippo de *Ffalcowo*, Nicolao Strozberg de Poznania et Iohanne Petri de *Lupstowo* maiori, clerico Poznaniensis et Gneznensis diocesis, publico imperiali auctoritate notario, cui premissa ad scribendum sunt commissa, alijsque pluribus fidedignis testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, których dziś nie dostaje.

[1]) *Skorzewo* wieś paraf. w pow. poznańskim.

360. 1422. die 21. mensis Augusti, in *Uniejów*.

Nicolaus archiepiscopus Gnesnensis ratam esse iubet erectionem et dotationem ecclesiae hospitalis ad s. Spiritum a Berwoldo sculteto de *Lisiec*, subpincerna Dobrinensi in suburbio civitatis *Konin*[1]) factam.

R. Na rektora nowoufundowanego kościoła nakłada arcybiskup obowiązek, aby oprócz zwykłych mszy odprawiał co poniedziałek za dusze, co środę o Duchu św. a co sobotę do NPMaryi msze a chorych szpitala opatrywał obrokiem duchownym. Prawo patronatu pozostaje dożywotnie przy fundatorze, potem zaś ma przejść na magistrat miasta *Konina*, który jednak tylko wyświęconego księdza arcybiskupowi prezentować ma. In *Unyeow*.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1491.

[1]) *Konin* miasto powiatowe w gubernii kaliskiej.

361. 1422. die 6. mensis Septembris, prope *Lubicz*.

Wladislaus II. rex Poloniae mercatores Posnanienses a foralibus liberos facit et immunes.

R. Die dominica proxima ante festum Natiuitatis b. Marie virg. loco stacionum iuxta areas exusti oppidi *Lubicz*. Król uwalnia miasto Poznań od opłaty targowego, jakie tamtejsi kupcy przejeżdżający z towarami przez miasta królestwa lub przybywający tamże na jarmarki opłacać musieli i nakazuje władzom królewskim i miejskim, aby się do tego stósowali.

Dokument pargaminowy, nieco uszkodzony, przechowany w Archiwum miasta Poznania (N. 477).

362. 1422. die 9. mensis Septembris.

Alexander dux Masoviae, praepositus ecclesiae cathedralis Gnesnensis, Michaelem praepositum ecclesiae collegiatae Plocensis ad s. Michaelem procuratorem suum instituit.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo vicesimo secundo, indiccione quintadecima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, anno quinto, die Mercurij nona mensis Septembris hora

terciarum uel quasi, in sala domus habitacionis serenissimi principis et domini, domini Allexandri ducis Massowie, in mei notarij publici infrascripti testiumque infrascriptorum ad hec presencia rogatorum et vocatorum, constitutus prefatus illustris princeps et dominus, dominus Allexander Dei gracia dux Massowie necnon prepositus sancte ecclesie Gneznensis, suo et dicte sue prepositure Gneznensis nominibus, acceptando et ex certa sua sciencia ratificando ac gratificando, rataque et grata habendo omnia et singula capitula, conclusa, pacta, placita, ordinata et disposita die vicesima quinta mensis Aprilis anni presentis Gneznensi in capitulo generali per wenerabilem virum dominum Michaelem prepositum ecclesie collegiate sancti Michaelis in *Ploczsko*, procuratorem suum legittimum et ad hoc specialiter constitutum, ex vna, et wenerabile capitulum dicte ecclesie Gneznensis de et super prouisione, disposicione et ordinacione villarum, domorum, ortorum et arearum, que communi vocabulo prepositi et capituli Gneznensis nuncupantur, vbicumque consistencium parte ab altera, prout in notis et prothocollis ac instrumentis desuper hincinde pettitis, rogatis et confectis per circumspectum virum, magistrum Andream Bogussij de *Crosyno*, clericum Wladislauiensis diocesis, notarium publicum et actorum in capitulo Gneznensi scribam, plenius continentur, ad robur, confirmacionem et consumacionem perpetuam atque pacem super hijs memoriamque sempiternam consequendam, omnibus melioribus modis, via, forma iuris et consuetudine, quibus potuit et debuit ac potest et debet, fecit, constituit et sollempniter ordinauit prefatum wenerabilem virum dominum Michaelem prepositum ecclesie collegiate sancti Michaelis in *Ploczsko*, absentem tamquam presentem in suum verum et legittimum procuratorem, actorem, factorem et gestorem suorum negociorum, sindicum ac nuncium specialem et generalem, ita tamen, quod generalitas specialitati non deroget et e contra: dans et concedens dicto suo procuratori plenum mandatum ac liberam et omnimodam potestatem, in omnibus et singulis causis, displicencijs et controuersijs quibuscumque inter ipsum et prepposituram suam predictam occasione quorumcumque arbitrorum, sentenciarum et pronunciacionum, hactenus forsitan latorum et habitorum, ex vna et wenerabile capitulum ecclesie Gneznensis predicte de et super collacione et prouisione ac disposicione dictarum villarum, domorum, ortorum et arearum, que ville, domus, orti et aree communiter capituli Gneznensis, vt prefertur, nuncupantur, in quibuscumque locis et districtibus consistant, parte ex altera, iudicialiter uel extraiudicialiter suscitatis et exortis, eciam si super eisdem coram quocumque seu quibuscumque iudice seu iudicibus ordinarijs uel delegatis, in curia Romana et extra, necnon commisarijs, arbitris, arbitratoribus et amicabilibus compositoribus lis pendeat indecisa, eciam si super eisdem in toto uel in parte sentencie diffinitiue iudicum uel arbitrorum, arbitratorum et amicabilium compositorum quorumcumque inter ipsum aut quoscumque alios suos predecessores ordinaria uel delegata auctoritate late sint de nouo, de alto et basso in arbitros, laudatores, diffinitores et amicabiles compositores, ipsosque arbitros, arbitratores, laudato-

res, diffinitores et amicabiles compositores eciam de gremio et collegio capituli predicti nominandi, elligendi et assumendi, et in eos et quoslibet alios communes amicos in plenissima et latissima] forma] iuxta dictionem sapientum compromittendi dandique et transfundendi plenam et omnimodam potestatem ac liberam facultatem eisdem arbitris, arbitratoribus et amicabilibus compositoribus ordinandi et disponendi de dictis villis, domibus, ortis, areis et earum disposicione, distribucione et prouisione, designandi et distingwendi pro bono pacis et comodi fundum prepositure predicte Gneznensis a communi mensa capituli eiusdem ecclesie Gneznensis, necnon arbitrandi, laudandi, componendi summarie, simpliciter et de plano ac sine strepitu iudicij et figura, renunciandique omnibus et singulis iuribus, litibus, controuersijs, priuilegijs, sentencijs diffinitiuis iudicum et arbitrorum quorumcumque et conseruacionibus Romanorum pontificum desuper emanatis et decretis quibuscumque, necnon statutis, rescriptis, conswetudinibus, apellacionibus, in integrum restitucionibus et recursui habendo ad arbitrium boni viri, ac generaliter omnibus ut singulis excepcionibus et defensionibus, sibi de iure uel de facto competentibus, per que seu quas sentencia, laudum, ordinacio, arbitrium et queuis alia disposicio in premissis prefatorum dominorum arbitrorum et amicabilium compositorum posset impugnari aut quouis modo, causa, colore et occasione in toto uel in parte violari, subiciendique eundem dominum constituentem et suam preposituram ac successores suos pene peccuniarie vsque ad summam quatuor millium ducatorum, necnon censuris et sentencijs excommunicacionis quibuscumque de obseruando arbitrio, ordinacione et sentenciarum dictorum compromissariorum, arbitrorum, arbitratorum et amicabilium compositorum, ipsamque sentenciam, laudum, ordinacionem, disposicionem et arbitramentum approbandi et omologandi, iuramentum quodcumque circa premissa necessarium et opportunum in animam ipsius domini et domini constituentis presentandi et quascumque alias cauciones, firmitates et obligaciones nomine eiusdem domini et domini constituentis faciendi et ex aduerso prestari videndi, ipsumque dominum constituentem pro premissis obseruandis iurisdiccioni iudicum ordinariorum quorumcumque subiciendi, vnum uel plures procuratorem seu procuratores loco sui substituendi ipsosque reuocandi et onus huiusmodi procuracionis in se reassumendi et generaliter omnia et singula alia faciendi, que in premissis et circa premissa et eorum quodlibet necessaria fuerint seu quomodolibet opportuna, eciam si talia, que mandatum magis exigant speciale, et que ipsemet dominus et dominus constituens faceret et facere posset, si premissis et cuilibet premissorum personaliter interesset. Promitens michi notario publico infrascripto sollempniter stipulanti et recipienti vice et nomine omnium et singulorum, quorum interest, se ratum, gratum atque firmum perpetuo tenere et inuiolabiliter obseruare omne id et quidquid per prefatum suum procuratorem et eius substitutum quemlibet actum, factum, gestum, ordinatum fuerit in premissis, necnon iudicio sisti et iudicatum solui, ipsosque suum procuratorem ac substitutos ab eo et quemlibet

eorum releuare ab omni onere satisdandi sub omnium bonorum suorum obligacione ac ypoteca. Super quibus omnibus et singulis prefatus serenissimus princeps et dominus, dominus Allexander Dei gracia dux Massouie et prepositus sancte Gneznensis ecclesie predicte, a me notario publico infrascripto publicum seu publica instrumenta dari et confici (petebat). Acta sunt hec anno, indiccione pontificatus, die, mense, hora et loco, quibus supra. Presentibus honorabilibus et discretis viris, dominis Iacobo de *Szaborow* decretorum doctore, Hincza (?) canonico Plocensi et Iohanne de Bochna capellano prefati illustrissimi principis et domini, domini Allexandri ducis Massowie, presbiteri Cracouiensis diocesis, testibus circa premissa et alijs quampluribus fidedignis.

Et ego Michael Mathie de *Schidlowia*, clericus Cracouiensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis constitucioni, ratihabicioni et ordinacioni alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic, vt premittitur, fierent et agerentur, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, meque manu propria huic subscribens, in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis consignando, in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum rogatus et requisitus.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 363). Pieczęcią nie był nigdy opatrzony żadną.

363. 1422. die 12. mensis Octobris, Posnaniae.

Wladislaus II. rex Poloniae Nicolao archiepiscopo Gnesnensi Sandconem plebanum ecclesiae Posnaniensis ad s. Adalbertum ad praepositurarn ecclesiae in *Węglewo* commendat.

R. In Poznania, feria secunda proxima ante festum s. Heduigis. Król Władysław przedstawia Mikołajowi arcybiskupowi gnieźnieńskiemu Sądka plebana u św. Wojciecha w Poznaniu, na probostwo wsi *Węglewo*, którego prezenta do króla należy, a które w skutek dobrowolnej zamiany pomiędzy dotychczasowym proboszczem Piotrem a wspomnianym Sądkiem na ich probostwa zawakowało.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta anni 1424.

364. 1422. die 2. mensis Novembris, Posnaniae.

Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis ratam esse iubet divisionem bonorum inter Nicolaum archidiaconum Posnaniensem et Petrum heredes villae *Głęboczek*, et Dobrogostium eorum fratrem germanum factam.

R. Poznanie feria secunda proxima post festum Omnium Sanctorum. Przy tym podziale Mikołaj archidyakon poznański wraz z bratem Piotrem otrzymują wieś *Głęboczek*[1]) z obowiązkiem spłacenia wszystkich spólnych długów oraz wydania za mąż i wyposażenia sióstr niezamężnych; Dobrogost zaś otrzymuje wieś *Szymankowo*.[2]) Testes: Miroslaus de *Bytyn* canonicus Poznaniensis, Stanislaus, Iohannes de *Ostrorog*, Derslaus de *Orzeskowo*, Michael Lunak de *Urbanowo*, Albertus de *Splawye* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1451--1454.

[1]) [2]) *Głęboczek* i *Szymankowo* wsie w powiecie obornickim.

365. 1422. die 17. mensis Novembris, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis ecclesiae parochiali de *Slesin* decimam piscem de stagno Slesinensi confert.

R. Andrzej biskup poznański, nadaje kościołowi parafialnemu w mieście *Slezinie*,[1]) którego prawo patronatu do biskupów poznańskich należy, dziesiątą rybę w łowieniu niewodem w jeziorze slezińskim począwszy od mostu aż do *Przewłoki*, nadto wolność łowienia małą siecią, zwaną zabrodnia, i wędkami na brzegach tegoż jeziora. Testes: Petrus de *Kobelino* decanus Posnaniensis, Iohannes cantor, Nicolaus de *Gorca* cancellarius, Paulus de *Czechow* Sremensis, Iacobus de *Wyganow* Pcewensis archidiaconi, Vincencius decanus Gneznensis, Nicolaus de *Kiki* decretorum doctor, archidiaconus, Petrus licenciatus in decretis, scolasticus Gneznenses, Hector prepositus Gluschinensis, Boguslaus officialis, Florianus de *Poklathki*, Bartholomeus Benonis, Ianussius de *Scholowo*, Simon de *Kaczkowo*, Nicolaus Bronissij, Nicolaus Lantman, Mirosco de *Bitin*, Nicolaus Czotczany, Slupco de *Schamotuli*, magister Strzesco, Vincencius de *Dambno* dictus Koth, prelati et canonici Poznanienses.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta de a. 1638.

[1]) *Slesin*, niegdy miasteczko w pow. konińskim.

366. 1422. die 22. mensis Novembris, Posnaniae.

Boguslai canonici et officialis Posnaniensis decretum, inter Nicolaum primum capellanum capellae leprosorum ad s. Crucem et Marcum praepositum ecclesiae ad s. Martinum litem dirimens.

R. Poznanie in stuba habitacionis Nicolai archidiaconi Gneznensis vicarii in spiritualibus Posnaniensis Boguslaus canonicus et officialis Posnaniensis, iudex cause etc. wydaje w asystencyi Mikołaja archidyakona gnieźnieńskiego i Piotra z *Kobylina* dziekana poznańskiego a w imieniu Andrzeja biskupa poznańskiego wyrok w sprawie pomiędzy Mikołajem pierwszym kapelanem kaplicy trędowatych u św. Krzyża, należącej do parafii św. Marcina, a Markiem proboszczem tejże parafii. Kapelanowi wolno w kaplicy, w miejscu pewnem i czystem przechowywać św. sakramenta i udzielać takowych trędowatym oraz ich służbie (*familia*), wyjąwszy chrztu, oraz wolno ich grzebać na cmentarzu kaplicznym. Kapelanowi wolno także odprawiać msze każdego dnia; w dnie jednak świąteczne winien napominać obcych, aby do swojej własnej parafii na nabożeństwo chodzili i przede mszą jedno tylko uderzenie dzwona dozwalać; podczas Ewangelii zaś i Podniesienia ma być zwykłe dzwonienie dozwolonem, aby przechodnie mogli wstąpić do kaplicy i oddawać cześć Bogu. W dnie powszednie wolno kapelanom w sposób zwykły na mszę kazać dzwonić. Jeśliby jakie ofiary na ołtarz były składane, te mają należeć do kapelana. Testes: Bernhardus in *Costrzin*, Iohannes in *Pawlowo* plebani, Iurge Markel proconsul, Albertus Wyanssowsky consul Posnaniensis.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum miasta Poznania (N. 33). Po pieczęci podługowatej pozostał okruch wiszący na sznurze z nici jedwabnych pomarańczowych.

367. 1423. in Frankfurt.

Vincentius guardianus conventus ad s. Franciscum in Frankfurt testatur, Iacobum et Hansonem filios Tyterici abbatem monasterii Paradisiensis solutum reddidisse.

R. Bruder Vyncencius aldir Gardian in deme Clostir s. Vranciscus in der Stat Vrankinforte an der Odir, oświadcza, iż przed nim i innymi zakonnikami jego klasztoru, jako i radą miasta Frankfurtu rozstrzygnięty został spór pomiędzy Jakubem i Hansem, synami ś. p. Tytericha a klasztorem paradyskim, w którym zmarły Tyterich dawniej przebywał i umarł, a to w ten sposób, że wspomniani synowie i ich przyjaciele zrzekają się do Andrzeja Wantholcza opata i klasztoru paradyskiego wszelkich pretensyj z powodu swego ojca. W radzie miejskiej zasiadali podówczas:

Frederich Belko, Hans Gruneberg, Petir Dene, Hans Zetheler, des irsten Vritagis na der heylig. Tage uns. lyben Hern.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu. Pieczęć odcięta od dokumentu i osobno przechowana, jest podłużna i wyobraża w górnej części NPMaryę z dzieciątkiem, w dolnej, przedzielonej na dwie połowy, dwie postacie w długich szatach. Napis nieczytelny.

368. 1423. die 7. mensis Ianuarii, Gnesnae.

Iudicii terrestris Calissiensis decretum, inter Smichnam de *Mikołajewice* et Derscam uxorem Vincentii de *Drachów* litem dirimens.

R. Iohannes de *Qwyathkowo* iudex et Dobeslaus de *Nyankowo* subiudex generales Kalisienses, Gnezne feria quinta in crastino Epiphanie Domini, in terminis particularibus oświadczają, że gdy na tych roczkach zasiadali wraz z Pietraszem z *Żernik* chorążym, Mikołajem z *Grzybowa* burgrabią gnieźnieńskimi i zastępcami wojewody Jana Coza, sędziego Wincentego z *Chwalikowa*, podsędka Tomka z *Małochowa*, chorążego Jana Sobyeuchy, wtenczas oświadczył przed nimi woźny Sworko, że Smichna z *Mikołajewic* wykonała przysięgę na wniosek Dzierzki, żony Wincentego z *Drachowa*, oskarżonej przez tęż Smichnę o zabójstwo jej męża. W skutek tego sędziowie powyżsi wydali wyrok skazujący Dzierzkę na zapłacenie Smichnie w 6 tygodniach kary 30 grzywien pod karą wielką sądową.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta de a. 1453.

369. 1423. die 18. mensis Ianuarii, in *Miedzyrzecz*.

Sandivogius de *Ostroróg* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae generalis testatur, Ulricum Ukrow de *Osieczno* quartam partem villae *Osieczno* Iacobo abbati de *Bledzewo* CC marcis vendidisse.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sandiwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium veniens presenciam nobilis Vlricus Vkrow de *Ossyeczno* non compulsus, non coactus, neque aliquo sinistro modo seductus, sed sanus mente pariter in corpore existens, vsus amicorum consilio et matura deliberacione prehabita, totam quartam partem hereditatis seu ville *Ossyeczno*,[1]) cum omni iure et dominio, prout solus tenuit et habuit, ac cum omnibus vsibus, fructibus, prouentibus, censibus, redditibus, campis, agris, pratis, siluis, boris, mellificijs,

gaijs, quercetis, virgultis, rubetis necnon aquis earumque decursibus, molendinis, fluminibus, lacubus, stagnis, paludibus, piscinis, piscaturis et riwlis, generaliterque cum omnibus et singulis vtilitatibus, pertinencijs et obuencionibus vniuersis, quomodolibet ad eandem sortem ipsius integraliter spectantibus et quocumque censeantur alio nomine, nichil iuris siue dominij pro se aut suis legitimis successoribus penitus reseruando, pro ducentis marcis latorum grossorum Pragensium, numerique Polonicalis consueti, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, wenerabili ac deuoto viro, domino Iacobo abbati in *Bledzewo* et suo conuentui perpetuo vendidit et coram nobis more solito rite et racionabiliter imperpetuum resignauit, per eundem dominum Iacobum abbatem et suum conuentum habendum, tenendum, vendendum, donandum, obligandum, commutandum, possidendum, vtifruendum et in vsus proprios libere conuertendum, prout ipsis aut suis successoribus melius ac vtilius videbitur expedire. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum in *Medzyzrecz* feria secunda ipso die sancte Prisce virginis gloriose, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo tercio. Presentibus nobilibus viris: Iaxy burgrabio Medzyzrecensi, Michaele Lunak de *Vrbanowo,* Nicolao de *Ruthsky*, Iohanne de *Czeracz*, Iohanne de *Syekyr* et Iohanne de *Krziszewnyky* heredibus ac alijs quampluribus fidedignis testibus ad premissa vocatis et rogatis.

Dokument pergaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu, opatrzony jest wielką pieczęcią herbową Sędziwoja Ostroroga ze zwykłego wosku, zawieszoną na sznurku jedwabnym zielonym, na której jako odwrocie wyciśnięta pieczęć mała herbowa tegoż Sędziwoja.

[1]) *Osieczna*, niegdy wieś paraf. w woj. poznańskiem, pow. kościańskim.

370. 1423. die 12. mensis Martii, in *Rozdrażewo.*

Iudicii terrestris Posnaniensis decretum, inter Nicolaum Wata de *Kosiczyn*, et Maulinum necnon Ianussium fratres Lest dictos, de violentia quadam litem dirimens.

R. Pasek Gogolewski iudex Poznaniensis, podaje do wiadomości list sądu królewskiego kościańskiego, który mu wręczył Klimecz sołtys z *Małego Iłowca*. Piszą w tym liście do Paska Gogolewskiego sędziego i do Mroczka *z Kleszczewa* podsędka poznańskiego Moscic ze *Stęszewa* poznański, Swiętosław z *Iłowca* karzecki kasztelanowie, Zachariasz z *Piaskowa* burgrabia kościański, Materna z Osieka zastępca wojewody, Stanisław Jurkowski, Stanisław Kamieniewski zastępcy wasi, Mikołaj niegdyś Położejewski zastępca podkomorzego, Pełka z *Grzybowa* zastępca chorążego i Wojtek Sarkowski, że gdy w roku 1423 feria quinta post festum Epiphanie w Kościanie na sądzie królewskim zasiadali, wtenczas stanąwszy przed nimi na wyznaczonym mu terminie Mikołaj Watha z *Kosiczyna*

zeznał, że Maulyn Lest i Janusz brat jego, dziedzice Koźmina, najechawszy go w domu z 12 szlachty, zabrali go w niewolę i 600 grzywien okupu nań nałożyli, czemu według zeznania woźnego nikt z obecnych nie zaprzeczył, lubo sprawców trzech- i czterokrotnie wywoływał. Gdy dalej tenże woźny oświadczył, że namienieni bracia Lestowie na termin, który im był ze strony Mikołaja Waty wyznaczony, się nie stawili, zaś ten ostatni za oba termina przysądne uiścił (*adiudicatum soluit*), wzywa zatem sąd powyższy sędziego i podsędka poznańskich, aby Mikołajowi Wacie list przysądny (*littera adiudicatoria*) wystawili, jakto innym szlachcie czynią i jak to jest zwyczajem ziemskim. Wezwaniu temu czyni się niniejszem zadość.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu. Pieczęci brak.

371. 1423. die 27. mensis Aprilis, Gnesnae.

Arbitrorum quorundam decretum, inter Alexandrum ducem Masoviae, praepositum Gnesnensem et capitulum ecclesiae metropolitanae Gnesnensis litem dirimens.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo vicesimo tercio, indiccione prima prima (s), pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, anno ipsius sexto, die vicesima sexta mensis Aprilis, hora terciarum uel quasi, in ecclesia Gneznensi, in loco capitulari in nostra notariorum publicorum et testium infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum presencia personaliter constituti wenerabiles viri, domini Wincencius decanus, Nicolaus archidiaconus, Iohannes cantor, Swanthopelk cancellarius, Albertus de *Byelawi*, Petrus de *Cobilino*, Nicolaus de *Gorka*, Albricus, Nicolaus Bronissij, Przedwogius de *Grandi*, Nicolaus Iaroczsky, Paulus de *Czechowo*, Iohannes Budconis, Benedictus de *Modla*, Wladislaus de *Opporowo*, Iaroslaus, Martinus de *Sczawino*, Iohannes de *Rudzicza* et Iacobus de *Schuchorzewo*, prelati et canonici dicte ecclesie Gneznensis, ad sonum campane capitulariter congregati, suo ac tocius capituli dicte ecclesie Gneznensis nominibus, ex vna, et honorabilis vir dominus Sdzeslaus rector parochialis ecclesie in *Goszdowo* diocesis Poznaniensis, procurator substitutus per wenerabilem virum, dominum Michaelem prepositum ecclesie collegiate sancti Michaelis Plocensis, procuratorem principalem et legitimum magnifici principis et viri, wenerabilis domini Alexandri ducis Mazouie, prepositi dicte ecclesie Gneznensis, de quorum quidem procuratorum mandatis, tam dicti domini Michaelis principalis, quam eciam domini Sdzeslai ipsius substituti per certa instrumenta publica nobis notarijs infrascriptis ac eciam prefatis dominis de capitulo

facta fuerat plena fides, pro dicto magnifico duce Allexandro preposito et sua prepositura ac ipsorum nominibus ex certa eorum sciencia, non vi, dolo, metu, swasione, suggestione aut fraude circumuenti, sed eorum bona et libera voluntate, attendentes graues dissenssiones et displicencias crebris vicibus inter capitulum et prepositos ecclesie Gneznensis, qui fuerunt pro tempore, ac eciam ipsum ducem dominum Allexandrum et prepositum de et super collacione, prouisione, disposicione et iurisdiccione villarum, domorum, ortorum et arearum, que communi vocabulo ville, domus, orti et aree capituli Gneznensis nuncupantur, suscitatas et ortas, super quibus licet inter easdem partes diuerse sentencie tam iudicum, quam arbitrorum fuissent per diuersos et diuersis temporibus promulgate et super eisdem sentencijs confirmaciones apostolice obtente: quia tamen contra mentem et voluntatem dictarum parcium ac ipsorum et mense capituli dispendium emanarant nec ex radice caritatis procedebant, et ex ipsarum sentenciarum promulgacione nullus effectus nec quies parcium poterat ordinari et haberi, vnde dicti domini prelati et canonici, volentes inter se et dictum dominum ducem Allexandrum prepositum et suam preposituram Gneznensem premissis displicencijs et controuersijs finem imponere, et ne in recidiwum refricentur, inter se fraterna caritate et per medium amicorum disponere et ordinare, prefati domini decanus et capitulum Gneznense suo, dominus vero Sdzeslaus procurator procuratorio prefati domini ducis Allexandri prepositi et ipsius prepositure nominibus compromiserunt et compromissum fecerunt vnanimiter et concorditer de alto et basso in wenerabiles viros, dominos Nicolaum prepositum sancti Iohannis ante Gneznam, ordinis sancti Augustini Sepulcri domini Ierosolimitani, Wincencium Wneouiensem et Thomam Lanciciensem ecclesiarum collegiatarum archidiaconos, Gneznensis diocesis, ibidem presentes et compromissum huiusmodi in se voluntarie pro quiete et comodo parcium suscipientes, tanquam in arbitros, arbitratores, ordinatores, laudatores et amicabiles compositores, dantes et concedentes eisdem dominis arbitris et arbitratoribus plenam et liberam potestatem, auctoritatem, arbitrium et licenciam et mandatum irreuocabile super premissis villis, domibus, ortis et areys, capituli Gneznensis communi vocabulo nuncupatis, ac omnibus et singulis controuersijs, litibus et displicencijs ipsorum occasione exortis, simpliciter et de plano ac sine figura et strepitu iudicij ac summarie in scriptis uel sine scriptis laudandi, sentenciandi, arbitrandi, ordinandi et inter ipsas partes amicabiliter componendi et decidendi, semel uel pluries, tam de iure, quam de facto, et partim de iure et partim de facto et de equa equitate secundum ipsorum dominorum liberam voluntatem distingwendi et diuidendi mensam capituli a mensa prepositi et mensam prepositi a mensa capituli et de bonis tam mense capituli quam mense prepositi disponendi, ordinandi et statuendi partibus presentibus siue absentibus, stando uel sedendo, parcium iuribus visis uel non visis, diebus feriatis uel non feriatis, qualiter, quando et quomodo dictis dominis arbitris et arbitratoribus placuerit seu melius pro comodo ipsarum parcium videbitur expedire: promitentes et

conuenientes dicte partes inter se, videlicet decanus et capitulum ipsorum ac mense capituli, dominus vero Sdzeslaus procurator dicti domini ducis Allexandri et prepositi ac sue preposíture Gneznensis nominibus per solempnem et legittimam stipulacionem hincinde inter eas ac in nostris manibus interuenientem, quod hoc presens compromissum et contenta in eo ac omnia et singula, que dicti domini arbitri et arbitratores seu maior pars eorum super premissis villis, domibus, ortis et areis, necnon diuisione mense capituli a mensa prepositi et mense prepositi a mensa capituli sentenciauerit, laudauerit et arbitrati fuerint, statuerit et ordinauerit, attendere, facere et cum effectu parere et inuiolabiliter obseruare, et ipsorum laudo et arbitrio, arbitramento, sentencie, statuto, ordinacioni non contrauenire per se seu alium uel alios aliqua racione uel causa, de iure uel de facto, in iudicio uel extra, necnon ab ipsorum arbitrio, arbitramento, laudo, sentencia, ordinacione et statuto in parte uel in toto, tacite uel expresse, publice uel clam non appellare nec de aliqua nullitate vel iniquitate quacumque racione opponere uel excipere aut agere, directe uel indirecte, quocumque ingenio uel colore seu facere aut dicere in iudicio uel extra, per que huiusmodi laudum, arbitrium, arbitramentum, sentencia, ordinacio et statutum in toto uel in parte posset annullari, cassari, irritari, reuocari, infringi uel quouis alio modo turbari uel disolui, sed omnia et singula, que arbitrata, laudata, ordinata, sentenciata et statuta fuerint per eosdem dominos arbitros et artbitratores, uel eorum partem maiorem, rata, grata habebunt et perpetua stabilitate obseruabunt sub pena quatuor milium ducatorum auri puri de Camera, boni et iusti ponderis, pro vna medietate parti tenenti arbitrium et arbitramentum, et pro alia medietate fabrice ecclesie Gneznensis per partem contrauenientem persoluenda, que pena quociens comittatur et comissa soluatur, quociens fuerit contrauentum, et qua pena soluta uel non soluta, nichilominus laudum, arbitrium, arbitramentum, sentencia, ordinacio et statutum dictorum dominorum arbitrorum in sua stabilitate et robore perseueret: renunciantes dicte partes sub pena predicta omnibus et singulis appellacionibus, prouocacionibus, suplicacionibus, in integrum restitucionibus, excepcionibus doli mali, vis, metus, decepcionis et fraudis, fori et cuiuslibet rei ita non geste et ita non habite, aliter scripte, quam acte et geste, necnon quibusuis alijs ipsis de iure uel de facto competentibus uel competituris et recursui habendo ad arbitrium boni viri ac eciam iuri docenti, generalem renuncciacionem non valere, nisi precesserit specialis, ac generaliter omni auxilio iuris canonici uel ciuilis, necnon priuilegijs, statutis, consuetudinibus, sentencijs iudicum uel arbitrorum, conseruacionibus Sedis apostolice desuper obtentis sub quibuscumque decretis uel interposicionibus, contrarium factum irritantibus, inhibicionibus et rescriptis impetratis uel impetrandis, eorum vsu, omnibusque et singulis auxilijs legis et canonis, quibus contra premissa uel eorum aliquod predicte partes seu earum altera hincinde per se uel alium seu alios venire possent uel quouismodo se iuuare uel tueri. Acta sunt hec presentibus ibidem honorabilibus viris, dominis: Iaroslao preposito

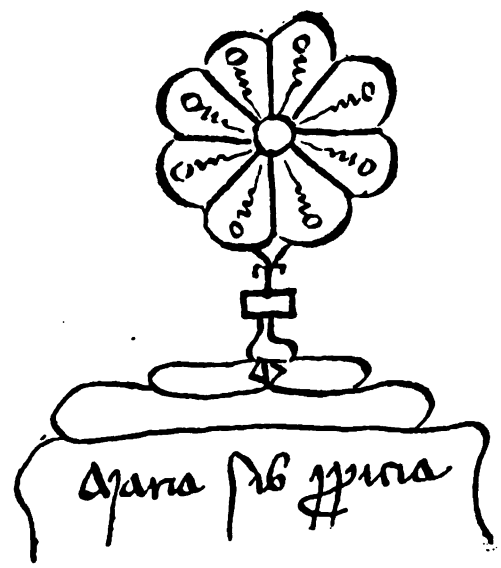
Calisiensi, Gneznensis diocesis, Bartholomeo Rinkonis canonico Poznaniensi et Nicolao Nepcone vicecustode dicte Gneznensis ecclesiarum. Tandem vero anno, indiccione, pontificatu et loco, quibus supra, die vero XXVII mensis Aprilis, hora terciarum uel quasi, prefati wenerabiles viri domini Nicolaus prepositus sancti Iohannis, Wincencius Vneouiensis et Thomas Lanciciensis archidiaconi, arbitri et arbitratores huiusmodi compromisso in se sponte suscepto, volentes in huiusmodi negocio rite procedere, primitus tractatum cum dictis partibus prehabito ac differencijs et difficultatibus, que interuenerant, ad concordanciam iuxta vota ipsarum parcium reductis, ac omnibus et singulis rite discussis, deliberacione sufficienti prehabita, dictisque dominis suprascriptis, videlicet Wincencio decano, N. archidiacono, Iohanne cantore ac alijs prelatis et canonicis suprascriptis, suo et dicti capituli, necnon domino Sdzeslao procuratore dicti domini ducis Allexandri prepositi et sue prepositure Gneznensis nominibus coram ipsis dominis arbitris et arbitratoribus comparentibus, laudumque et sentenciam arbitralem ferri petentibus, ipsi domini Wincencius et Thomas archidiaconi, arbitri et arbitratores prefato domino Nicolao preposito sancti Iohannis, ipsorum college comiserunt vice ipsorum atque sua ferre sentenciam arbitralem. Quiquidem dominus Nicolaus prepositus suo et dictorum dominorum coarbitrorum nominibus sentenciam arbitralem in scriptis tulit et pronunciauit, cuius tenor sequitur et est talis:

In nomine Domini amen. Nos Nicolaus prepositus sancti Iohannis ante Gneznam, ordinis sancti Augustini Sepulcri Dominici Ierosolimitani, Wincencius Wneouiensis et Thomas Lanciciensis collegiatarum ecclesiarum archidiaconi, arbitri, arbitratores et amicabiles compositores per et inter magnificum principem, virum wenerabilem, dominum Allexandrum ducem Mazouie, prepositum Gneznensem, suo et dicte sue prepositure ac per ipsius domini Allexandri procuratorem legitimum, honorabilem virum, dominum Sdzeslaum, rectorem parochialis ecclesie in *Goszdowo*, diocesis Poznaniensis, de cuius mandato procuracionis nobis legittima fuit facta fides, ab vna, et wenerabiles viros, dominos Vincencium decanum, ceterosque prelatos et canonicos ac capitulum dicte ecclesie Gneznensis, in generali capitulo capitulariter congregatos, ipsorum et dicti capituli nominibus ab altera partibus, de et super collacione, prouisione et disposicione villarum, domorum, ortorum et arearum, communi vocabulo capituli Gneznensis nuncupatarum, necnon iuribus, iurisdiccionibus earundem villarum, domorum, ortorum et arearum et quibusuis alijs displicencijs premissorum occasione suscitatis et exortis, electi et assumpti, ex potestate nobis tradita et concessa, inprimis dictis partibus volentibus et ita pronuncciari et diffiniri petentibus ac inter se fraterna caritate et ne expost in recidiwum refricentur, super premissis villis, domibus, ortis, areis, molendinis et displicencijs et controuersis propter hoc suscitatis et exortis, finem imponentibus, attento presertim, qualiter prepositura dicte ecclesie in suo vero fundo sit tenuis et exilis, et qualiter prepositi, qui fuerint pro tempore, plures villas mense communis capituli pro se sepius vendicabant et vsurpare

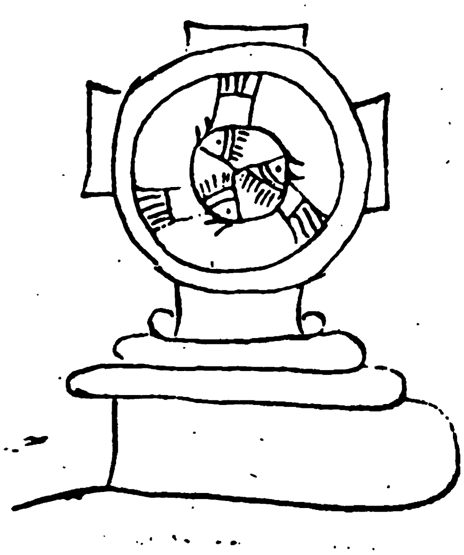
nitebantur, propter quod multe scrupulositates et controuersie inter prepositos pro tempore et capitulum suscitabantur, eatenus ut dicta prepositura ac communis mensa capituli honesto modo ac ipsi prepositure vtili distingwatur et discernatur, arbitramus, dicimus, pronuncciamus, sentenciamus, diffinimus, laudamus, disponimus et ordinamus, quod dictus dominus Allexander dux et prepositus ac ipsa prepositura Gneznensis perpetuis temporibus villam *Scarbimirzicze*,[1]) que antiquus fundus eiusdem prepositure et de qua villa dubietas vertebatur, prout hactenus possedit, ita et possideat cum omnibus decimis et maldratis, prope opidum *Kyszcowo* in villis quibuscumque nominibus seu cognominibus appellentur. Item de expresso consensu et voluntate dictorum dominorum de capitulo pronunciamus, diffinimus, statuimus et ordinamus, quod prepositus Gneznensis, qui fuerit pro tempore, et prepositura pro sustentacione sui status et onerum incumbencium, villas videlicet *Goszdowo, Mnichowo* cum villa *Parczewo*,[2]) decimis prepositure vicina et acomoda, que ville alias de mensa capituli fuerant et ad eam spectabant, deinceps habeat pro fundo sue prepositure in perpetuum; in quibus villis de cetero non possit per capitulum aut quemquam alium nomine capituli molestari. Et ad maius robur premissorum prefati domini prelati et canonici ac capitulum omni iuri proprietatis et dominij, quod ipsis et dicto capitulo ac ipsius mense compecijt, competebat et competit ac competere posset, a se et dicta mensa capituli abdicando per expressum, in nostris manibus renuncciauerunt et resignauerunt, ipsumque ius proprietatis et dominij in dictam preposituram et prepositos pro tempore transfuderunt et transtulerunt, ac renuncciant, resignant, trasferunt et transfundunt, nullum eis aut dicte mense ius preprietatis, dominij et iurisdiccionis in eisdem villis reseruantes. Item quia eciam prefatus dominus Sdzeslaus procurator dicti domini ducis Allexandri et prepositi, ipsius et dicti domini prepositi nominibus sponte et libere et per expressum renuncciauit omnibus iuribus et iurisdiccionibus, proprietatibus et dominijs dicto domino preposito et sue prepositure in alijs villis, molendinis, domibus, ortis et areis, que communi vocabulo capituli nuncupantur, competentibus, et si que sibi competebant, compecyerant, competant et possunt competere quouismodo, transferentes et transfundentes omne ius predictum ac omnia iura in prefatum capitulum ecclesie Gneznensis, saluo moderamine infrascripto, videlicet, quod prepositura suam aream antiquam, que est penes curiam archiepiscopalem, habeat et teneat, prout tenet et habet, et quod si prepositus, qui fuerit pro tempore, erit habilis ad tractatus capituli et capax distribucionum cottidianarum, ac eciam prouisionum villarum capituli, pro se vnam ex prouisionibus prefati capituli, quam vacare contingerit illo tempore, quo capitulo intererit, optare poterit et ita obtinere, prout alij domini de capitulo obtinent, alias prouisiones, videlicet taxam de eadem persoluendo ad manus procuratorum capituli. Quequidem prouisio ex causis, ex quibus posset aufferri alicui prelato uel canonico, eciam dicto domino preposito aufferri poterit et alteri de eadem per capitulum libere prouideri. Domos vero, ortos et areas canonicales circum-

circa Gneznensem et sancti Laurencij ecclesias, dominus prepositus, qui fuerit pro tempore, in capitulo generali et non alias cum consilio capituli, aut si absens fuerit a capitulo, extunc senior prelatus aut canonicus, qui protunc fuerit in eodem capitulo, nomine dicti domini prepositi, conferat vni, non alteri, quam de gremio capituli, cum vacabunt, et preferatur residens non residenti; ita eciam et nos dicimus, sentenciamus, pronuncciamus, diffinimus et ordinamus per dictas partes inuiolabiliter obseruandum. Item quia dictus Sdzeslaus dicto procuratorio nomine renunciauit omnibus et singulis sentencijs tam iudicum, quam arbitrorum et eciam confirmacionibus per Sedem apostolicam et ex certa sciencia ac interposicionibus decretorum quorumcumque contrarium factum irritancium, presertim Vrbani sexti, Bonifacij noni, Innocencij septimi, Gregorij duodecimi, Allexandri quinti, Iohannis vicesimi tercij et Martini quinti ac aliorum Romanorum pontificum, necnon priuilegijs, consuetudinibus, rescriptis, statutis et disposicionibus quibuscumque, per que appareret seu appare posset, dictum prepositum et prepositure ecclesie Gneznensis aliquod ius in dictis villis, domibus, ortis et areis pertinere et spectare quouismodo aliter, quam in proxime prescripto articulo continetur, igitur et nos ex potestate nobis tradita et voluntate ac expresso consensu dictarum parcium predictas sentencias tam iudicum, quam arbitrorum, confirmaciones, priuilegia, rescripta, consuetudines, statuta et disposiciones et ordinaciones quascumque, per que veniri possent contra presentem nostram ordinacionem, sentenciam et arbitramentum, cassas esse volumus et irritas ac viribus vacuatas: volentes, prout et dicte partes voluerunt, quod de cetero ex ipsis nulli parcium comodum aliquod ex eis proueniat quouismodo. Item dictis partibus volentibus et per expressum affectantibus et assumentibus pronuncciamus, sentenciamus, laudamus et arbitramur, quod dicte partes presentem nostram sentenciam, prout lata est, per ipsorum literas et sigilla ratificent, aprobent et muniant infra hinc et festum beatorum Simonis et Iude apostolorum sub pena superius descripta. Item volumus, quod si ex hac nostra sentencia inter partes aliqua dubietas uel ambiguitas seu obscuritas nasceretur, nobis aut duobus nostrum interpretacionem, declaracionem infra hinc et dictum festum beatorum Simonis et Iude faciendam reseruamus. Quaquidem sentencia, ut prefertur, lecta, lata et publicata, prefati domini Wincencius decanus nomine tocius capituli Gneznensis et Sdzeslaus procuratorio dicti magnifici ducis domini Allexandri prepositi et sue preposíture nominibus ipsam sententiam in omnibus suis articulis atque punctis, prout lata est, ratam atque gratam habentes, ipsam approbauerunt et emologauerunt, promittentes eam inuiolabiliter perpetuo obseruare cum effectu, petentes ipsis dicte partes super omnibus et singulis premissis a nobis notarijs publicis confici vnum vel plura publicum seu publica instrumenta, ac promittentes per solempnem stipulacionem in nostris manibus per eos sponte factam, quod huiusmodi sentenciam arbitralem cum suo compromisso, ac omnia et singula contenta, acta et acticata per literas et sigilla prepositi et capituli Gneznensium ad perpetuam rei memo-

riam iuxta pronuncciacionem dictorum dominorum arbitrorum roborare et munire. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, diebus, mense, hora et loco, quibus supra. Presentibus ibidem: Wincencio decano, Nicolao archidiacono, Iohanne cantore, Swanthopelkone cancellario, Alberto de *Byelawi*, Petro de *Cobilino*, Nicolao de *Gorka*, Albrico, Nicolao Bronissij, Przedwogio de *Grandi*, Nicolao Iaroczsky, Paulo de *Czechowo*, Iohanne Budconis, Benedicto de *Modla*, Wladislao de *Opporow*, Iaroslao Martino, de *Sczawino*, Iohanne de *Rudzicza* et Iacobo de *Schuchorzewo*, prelatis et canonicis Gneznensibus, necnon Simone Mathie de *Staw*, altarista, Daniele vicario Gneznensibus, Nicolao de *Sduny* ac Mirononye de *Domanyewo* plebanis ecclesiarum, testibus circa premissa.

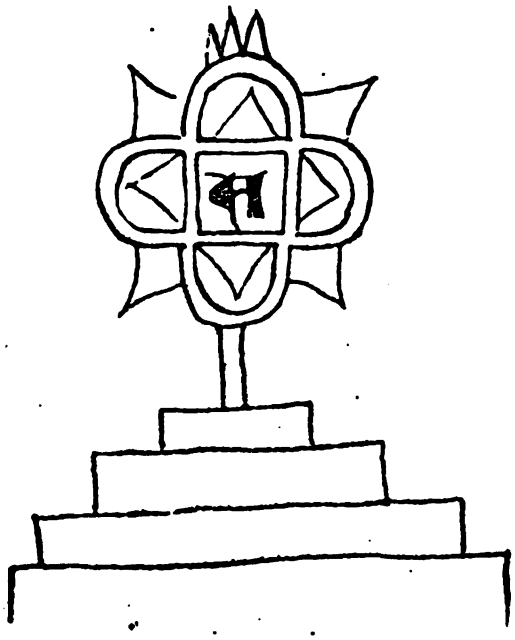

Et ego Martinus Pauli de *Goloczicze*, clericus Gneznensis dyocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis compromisso, potestatis dacioni, pene stipulacioni, renuncciacioni, sentencie arbitralis prolacioni et pronuncciacioni, emologacioni et approbacioni ac alijs omnibus et singulis premissis vnacum circumspectis viris magistris Andrea Bogussij de *Crossyno* clerico Wladislauiensis et Andrea Derslai de *Iaczkowo* clerico Gneznensis dyocesium, publicis imperiali auctoritate notarijs infrascriptis et testibus prenominatis presens in tefui etc.

Et ego Andreas Bogussij de *Crosyno*, clericus Wladislauiensis dyocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis compromisso, potestatis dacioni, pene stipulacioni, renuncciacioni, sentencie arbitralis prolacioni et pronuncciacioni, emologacioni et approbacioni ac alijs omnibus et singulis premissis vnacum pre et infrascriptis Martino Pauli de *Goloczicze* et Andrea Derslai de *Iaczkowo* Gneznensis dyocesis clericis etc.

Et ego Andreas Derslai de *Iackowo* clericus Gneznensis diocesis, publicus auctoritate imperiali notarius, quia premissis omnibus et singulis vnacum magistris Martino de

Goloczicze, Gneznensis et Andrea Bogussij de *Crosyno* Wladislauiensis dyocesium clericis, notarijs publicis et testibus suprascriptis presens interfui, eaque sic fieri vidi etc.

Dokument pergaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 365), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami. Z tych pierwsza okrągła, w zwykłym lecz już zwietrzałym wyciśnięta wosku, zawieszona na sznurku z różowego lecz już zupełnie zblakłego jedwabiu, jest większą pieczęcią kapituły katedralnej gnieźnieńskiej; po drugiej pieczęci pozostało tylko pasmo różowych nici jedwabnych.

Jest w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej jeszcze drugi egzemplarz oryginalny tego wyroku (N. 366), który był niegdy również dwiema opatrzony pieczęciami. Po pierwszej pozostał tylko sznurek z różowego spłowiałego jedwabiu, po drugiej wisi ułomek wosku bez wycisku na sznurku z pąsowego jedwabiu.

372. 1423. die 26. mensis Iunii, Gnesnae.

Nicolaus Groszman rector ecclesiae parochialis de *Waliszewo* testatur, sese a capitulo ecclesiae metropolitanae Gnesnensis decimam manipularem ex allodio villae *Waliszewo* ad vitae tempora obtinuisse.

In nomine Domini amen. Sub anno a natiuitate eiusdem millesimo quadringentesimo vicesimo tercio, indiccione prima, pontificatus sanctissimi in Cristo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, anno sexto, die Saturni, vicesima sexta mensis Iunij, hora terciarum, in loco capitulari, coram wenerabilibus et honorabilibus viris, dominis Wincencio electo, Nicolao archidiacono, Benedicto de *Modla*, Nicolao Bronissij, Paulo de *Czechowo* et Martino de *Sczawino* prelatis et canonicis ecclesie Gneznensis, tunc capitulariter congregatis, coram notario et testibus infrascriptis ego Nicolaus Groszman rector parochialis ecclesie in *Walischewo*[1]) recognoui et per presentes recognosco, me decimam manipularem diuersi grani post allodium ibidem in *Walischewo* recepisse et leuasse, et recipere debeam ad tempora vite mee uel quam diu dictam ecclesiam in *Walischewo* actualiter possidebo ex predictorum dominorum gracia speciali michi facta et non aliter nec alio modo. Si autem me prefatam ecclesiam in *Walischewo* commutare contingat, extunc dicta decima ad

mensam dictorum dominorum de capitulo Gneznensi redeat et reuerti debeatur. In quorum omnium fidem et testimonium premissorum presentes meas recognicionis literas per Iacobum notarium publicum et facti huiusmodj scribam infrascriptum subscribi et publicari meique sigilli, quo vtor, iussi communiri. Actum et datum Gnezne, die, hora et loco, quibus supra. Presentibus discretis viris, dominis: Petro mansionario et Iohanne Gusdzalka vicario perpetuo Gneznensi, testibus ad premissa.

Et ego Iacobus Mathie de Lancicia clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis recognicioni, alijsque omnibus et singulis, dum sic, ut premittitur, agerentur et fierent, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, ideo hanc recognicionem propria manu conscripsi et in hanc publicam formam redegi, signo nomineque meis solitis et consuetis vnacum appensione sigilli prefati domini Nicolai plebani, quo vtitur, consignaui, in fidem et testimonium omnium premissorum requisitus etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 367), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której dziś brak.

¹) *Waliszew*, wieś paraf. w pow. gnieźnieńskim.

373. 1423. die 5. mensis Iulii, Posnaniae.

Arbitrorum quorundam decretum, inter Boguslaum praepositum hospitalis ad s. Spiritum extra muros civitatis Posnaniensis et Iohannem Zythe de hortis et agris quibusdam litem dirimens.

R. Wincencius electus et decanus Gneznensis, et Nicolaus de *Kyky* decretorum doctor, archidiaconus Gneznensis, vicarius in spiritualibus Poznaniensis, podają do wiadomości akt notaryalny, sporządzony przez Mikołaja Jakubowicza z *Pleszewa*, kleryka dyecezyi gnieźnieńskiej, notaryusza publicznego, w czasie i miejscu niżej wyrażonem, mocą którego wybrani zostali na sędziów polubowych w sprawie pomiędzy Bogusławem proboszczem szpitala św. Ducha pod murami Poznania a Janem Zythe mieszczaninem o grunta i ogrody we wsi *Kokundorf*,¹) miastu przyległej, z których jeden leży pomiędzy Klemensem sołtysem i Maciejem Brucza

tamże, drugi pomiędzy Klemensem sołtysem i Stefanem, a trzeci i czwarty pomiędzy Bartłomiejem Debon i Piotrem Hirt. Strony zobowiązały się poddać się bezwarunkowo wyrokowi; któraby go złamała, pokupi 50 grzywien stronie przeciwnej i drugie 50 grzywien na rzecz szpitala pomienionego. Datum die Martis, 5. mensis Iulii, in domo Vincencij electi etc. Gneznensis, penes ecclesiam Poznaniensem. Testes: Paulus de *Czechow*, archidiaconus Srzemensis, Bartholomeus Rinkonis, canonici Poznanienses.

Na mocy tego instrumentu wydają wyrok, iż Jan Zythe ma zatrzymać własność nad pomienionemi gruntami, które gdyby Bogusław chciał koniecznie posieść, ma takowe za sumę, na jaką się zgodzą, od Jana wykupić; wszystkie zaś wyroki wydane w tej sprawie przed rozpoczęciem sądu polubownego, mają być wieczyście umorzone.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania (N. 35), opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, z których pozostała tylko druga, mianowicie pieczęć obrazowa Mikołaja archidyakona gnieźnieńskiego z herbem Godziemba.

¹) *Kokundorf.* Dziś wieś tej nazwy w pobliżu miasta Poznania nie istnieje.

374. 1423. die 12. mensis Octobris, Posnaniae.

Iudicii terrestris Posnaniensis decretum Nicolao Biały medium mansum agri in villa *Siekirki małe* addicens.

R. In castro Poznaniensi feria tercia ante festum s. Heduigis. Derslaus de *Orzeschcowo* burgrabius Poznaniensis, Stanislaus Slap loco palatini, Nicolaus Czeczerad loco iudicis, Nicolaus Siekirka loco subiudicis, Przibislaus de *Gryżyna* dapifer Poznaniensis, Nicolaus de *Bandlewo*, strenui, Philippus de *Clesczewo* et Nicolaus de *Swiekothki* piszą do Paska z *Gogolewa* i Mroczka z *Kleszczewa* sędziego i podsędka poznańskich, że gdy w czasie i miejscu powyższem na poroczkach zasiadali, przysądzili byli Mikołajowi Białemu dzierżenie pół łana wraz z trzema łąkami w *Małych Siekierkach*,¹) które był Tomisław z tychże *Siekierek* temuż Mikołajowi w 2 kopach groszy praskich zastawił, aby je tak długo posiadał, dopuki dług nie zostanie mu zwrócony. Proszą zatem wspomnianego sędziego i podsędka, aby Mikołajowi wydali pismo przysądzające, ich pieczęciami potwierdzone.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1423.

¹) *Siekirki małe*, wieś w pow. szredzkim.

375. 1423. die 6. mensis Novembris, in *Lubin.*

Albertus abbas monasterii Lubinensis Nicolao de *Bojanice* exstruendi molam prope villam *Icrka* dat potestatem.

In nomine Domini amen. Vt rei geste qualibet ambiguitate semota, apud presentes et apud posteros noticia luculencior habeatur, igitur nos Albertus diuina paciencia abbas vna cum conuentu fratrum nostrorum monasterij Lubinensis, notum fieri cupimus presentibus et futuris, quia dedimus laborioso viro Nicolao de *Boyanicze* molendinum in loco plano et spacioso ante hereditatem nostri monasterij, que *Girka*[1]) wlgariter nuncupatur, in dextra parte vie, que ducit de *Lubin* in *Costan*, contulimus et indulsimus iure hereditario construendum, tali condicione interclusa, quod idem Nicolaus et sui sequaces nobis et nostris successoribus de eodem molendino medietatem fructuum seu metretarum dare tenebuntur. Eciam predicto Nicolao et suis successoribus ad prescriptum molendinum addidimus et adiunximus vnum ortum cum area pro edificacione domus prope hocidem molendinum, racione cuius orti nobis ipse et sui coheredes et nostris successoribus tenebuntur deseruire iuxta conswetudinem molendinatorum, qui sunt sub nostro dominio. Dum vero molares seu lapides et alia instrumenta eiusdem molendini fuerint destructi et destructa, extunc nos medietatem et dictus Nicolaus et sui sequaces medietatem pro comparacione dictorum lapidum uel instrumentorum apponere tenebimini et tenebuntur. Item pro reformacione [vencialium] uel ipsius molendini nos et nostri successores robora eidem molendinatori cum ductura teneamur expedire; dictus vero Nicolaus et sui sequaces reformare tenetur et tenebuntur. Eciam prescripto Nicolao damus et concedimus hoc idem molendinum cum orto et area vendere et commutare, nostra autem voluntate prehabita ad hoc (et) consensu. Vt autem hec nostra donacio robur obtineat firmitatis, presentem literam nostro et nostri conuentus sigillorum (munimine) duximus roborandam. Datum et actum in *Lubin*, in die sancti Leonardi confessoris, sub anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo tercio etc. Presentibus nobilibus dominis: Matrona herede in *Oszek*, Henriko de *Ruszynowo* et alijs fide dignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 33), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, z których po jednej tylko reszta czarnego jedwabnego sznurka pozostała.

[1]) *Jerka*, wieś w pow. kościańskim.

376. 1423. die 15. mensis Novembris, Romae.

Martinus V. P. M. archiepiscopo Gnesnensi mandat, ut propter haeresim Hussitorum cum episcopo Posnaniensi archidioecesim suam lustret.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta de a. 1466.

377. 1423. die 17. mensis Novembris, Posnaniae.

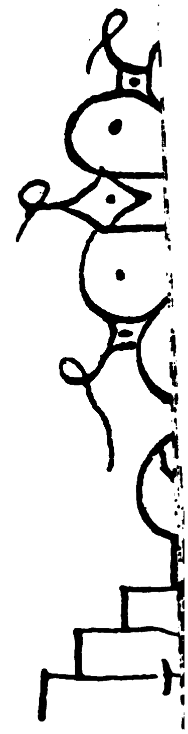
Capituli ecclesiae cathedralis Posnaniensis statutum de dignitatibus, praebendis et reditibus eiusdem ecclesiae distribuendis.

In nomine sancte et indiuidue Trinitatis amen. Sub anno a Natiuitate domini nostri Iesu Christi millesimo quadringentesimo XX tercio, indicione prima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini, domini Martini diuina prouidencia pape quinti anno septimo, die Mercurij decima septima mensis Nouembris, hora terciarum uel quasi, in loco capitulari, sito in ecclesia kathedrali Poznaniensi, in presencia mei notarij publici, tempore generalis capituli in festo sancti Martini et per eius festi octauas per prelatos et canonicos ecclesie Poznaniensis celebrari soliti, ad quod omnes et singuli prelati et canonici dicte ecclesie iuxta antiquam consuetudinem, qui possunt interesse, venire debent et tenentur, conuocato et congregato nichilominus more solito ad sonum campane capitulo prelatorum et canonicorum eiusdem ecclesie Poznaniensis, coram venerabili viro, domino Nicolao decretorum doctore, archidiacono Gneznensi necnon canonico et vicario in spiritualibus generali reuerendi in Christo patris et domini, domini Andree Dei gracia episcopi Poznaniensis, in quo capitulo interuenerunt venerabilis vir, dominus Petrus de *Cobilyno,* decanus et infrascripti venerabiles et honorabiles viri prelati et canonici dicte ecclesie Poznaniensis, in quibus dominis, cum nulli alij prelati et canonici essent personaliter residentes, qui possent ad capitulum comode euocari, potestas tocius capituli erat et residebat ac est et residet, considerantes ipsi domini prelati et canonici, qualiter multe et plures dignitates, personatus et prebende in dicta ecclesia Poznaniensi sint in ipsorum fructibus, redditibus, prouentibus et alijs obuencionibus adeo tenues et exiles, quod prelati et canonici ipsarum dignitatum et prebendarum non valent neque possunt sine maxima penuria sustentari et ex eo alibi victum querentes a seruicijs ipsius ecclesie et residencia personali retrahuntur, alique vero dignitates, personatus et prebende eiusdem ecclesie in fructibus, redditibus, prouentibus ceterisque obuencionibus in tantum habundantes, quod vna dignitas, personatus uel vna prebenda posset pluribus dignitatibus, personatibus, prebendis eiusdem ecclesie sufficere congruenter, quarum dignitatum et personatuum ac prebendarum persone de dictis prouentibus et ubertate fructuum gaudentes, vix semel in anno uel biennio suam presenciam in

ecclesia exhibere consueuerunt, propter quod scrupulositates, rixe et odia inter fratres et eiusdem corporis membra sepius concitantur, iura ecclesie indefensa relinquuntur, et cottidie, prout facti euidencia docuit, minuuntur, ecclesiaque suis destituitur personis et ministris; cum autem omnes, qui in vna ecclesia vni domino famulantur, equali gaudere debeant stipendio porcionis, et ideo prefati domini Petrus decanus necnon prelati et canonici infrascripti, ipsorum tociusque capituli Poznaniensis nominibus, cupientes circa premissa salubriter prouidere, equitatis et equalitatis tramitem amplectentes, per quod et personarum egencium inopie consulatur, et persone ipsius ecclesie ad residenciam inuitentur et imminencia cottidiana onera ecclesie per plures personas facilius supportentur et iura ipsius ecclesie per canonicorum presenciam, quanto sit maior eorum numerus, conseruentur: ad honorem Dei, cultus diuini augmentum, decorem ecclesie, bonum statum et profectum personarum dicte ecclesie Poznaniensis, crebris vicibus super hijs maturo iurisperitorum communicato et digesto consilio, diligenti deliberacione inter se prehabita, vnanimiter et concorditer ut capitulum et tamquam capitulum de expresso consensu et uoluntate predicti domini Nicolai vicarij et ipse dominus Nicolaus vicarius simul cum eis statuerunt et ordinauerunt, quod stante illibato, integro et in nullo diminuto numero dignitatum, personatuum et prebendarum eiusdem ecclesie, qui fuit ab antiquo et de presenti existit, decetero cedentibus uel decedentibus modernis prelatis et canonicis ipsius ecclesie Poznaniensis, fructus, redditus et prouentus, decime, iura et obuenciones vniuerse dignitatum, personatuum et prebendarum omnium, ut prefertur, cedencium uel decedencium, proueniant et obueniant atque cedant in commune, et de ipsis redditibus, fructibus et prouentibus ac ipsorum possessione quandocumque et qualitercumque, ut prefertur, aliqua dignitatum et prebendarum vacauerit usque ad ultimam dignitatem uel prebendam ipsius ecclesie, procuratores capituli, qui pro tempore fuerint, se intromittere debeant et nomine capituli possidere. Ita, quod deniceps quicumque post huiusmodi statutum et constitucionem ad dignitates, personatus uel canonicatus et prebendas fuerint instituti, gaudeant pensione infrascripta et de ipsa sint contenti nec plus petere possint quauis racione, ingenio et colore. Et primo dominus prepositus, qui maior dignitate post pontificalem in ipsa ecclesia existit, viginti marcas dumptaxat, alij vero prelati habentes dignitates uel personatus eiusdem ecclesie et in ipsa ecclesia intitulati, quilbet ipsorum sedecim marcas; canonici vero prebendati et quilibet ipsorum duodecim marcas monete Bohemice, numeri Polonici, quadraginta octo grossos pro marca computando, seu loco grossorum Bohemicalium equiualens in moneta currenti in regno Polonie pro tempore pro corporibus et fundis dignitatum, personatuum et prebendarum habeant et percipiant, necnon quilibet ipsorum pro corpore et fundo habeat et percipiat omni anno in festo Purificacionis sancte Marie virginis a procuratoribus capituli, qui pro tempore fuerint deputati et electi, et hoc siue prefati prelati et canonici residentes fuerint siue absentes ab ecclesia ex quauis causa iusta,

Alij vero fructus, redditus, prouentus, decime et obuenciones, si qui et si que superfuerint aut imposterum excreuerint, pro imminentibus cottidianis oneribus ipsius ecclesie supportandis applicentur, aut inter prelatos et canonicos ipsius ecclesie, circa ipsam ecclesiam personalem residenciam facientes et diuinis officijs interessentes et non alios, infirmis seu iusta et racionabili corporali necessitate uel in communibus ecclesie seruicijs et negocijs occupatis, dumptaxat exceptis, et alias iuxta morem et consuetudinem in ipsa ecclesia seruari solitos seu prout racionabiliter imposterum ordinatum fuerit, pro cottidianis et manualibus distribucionibus singulis diebus distribuant et equaliter diuidantur. Demum vero prefatus dominus Nicolaus vicarius ex certa sciencia predicta omnia et singula in presenti statuto contenta, prout sonant, continuo ratificauit et approbauit, eisque omnibus et singulis consensum, auctoritatem et decretum expresse prestitit et interposuit, pronuncciaus et declarans prescripta omnia cedere et facta fore ad incrementum cultus diuini, pro bono statu et euidenti vtilitate ipsorum dominorum statuencium et ecclesie Poznaniensis. Et nichilominus prefatus dominus Nicolaus vicarius et dicti domini de capitulo concorditer presentis statuti et ordinacionis ratificacioni, confirmacioni et approbacioni correccionem, addicionem, diminucionem, modificacionem et quamlibet interpretacionem prefato reuerendo patri, domino Andree episcopo Poznaniensi reseruarunt: promittentes et consencientes concorditer nemine discrepante, quod quidquid in premissis prefatus dominus episcopus ordinauerit, confirmauerit et approbauerit, correxerit, addiderit uel dominuerit, hec omnia rata, grata et firma habebunt perpetuo, proinde acsi ipse dominus episcopus in medio ipsorum capitulariter et cum ipsis ut capitulo, ac ipsi domini cum eo statuisset et ordinasset ac statuissent et ordinassent. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum prefati domini Nicolaus vicarius et Petrus decanus suo et dicti capituli nominibus presentes literas seu presens publicum instrumentum, statutum predictum in se continentes seu continens, per me Iohannem notarium publicum et gestorum in dicto generali capitulo et coram ipsis scribam infrascriptum subscribi et publicari, ipsorumque sigillis appensione iusserunt communiri. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, mense, die, hora et loco, quibus supra. Presentibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Nicolao de *Somyno* scolastico, Iohanne cantore, Paulo de *Czechowo* archidiacono Srzemensi, magistris, Nicolao Koslowsky et Strzeschcone, Bartholomeo Reynconis, Boguslao, Petro Nowiecz, Iohanne de *Scholowo,* Nicolao Czothczani, Miroslao de *Bithin*, Nicolao Lanthman et Slupcone de *Schamotuli* prelatis et canonicis dicte eccclesie Poznaniensis.

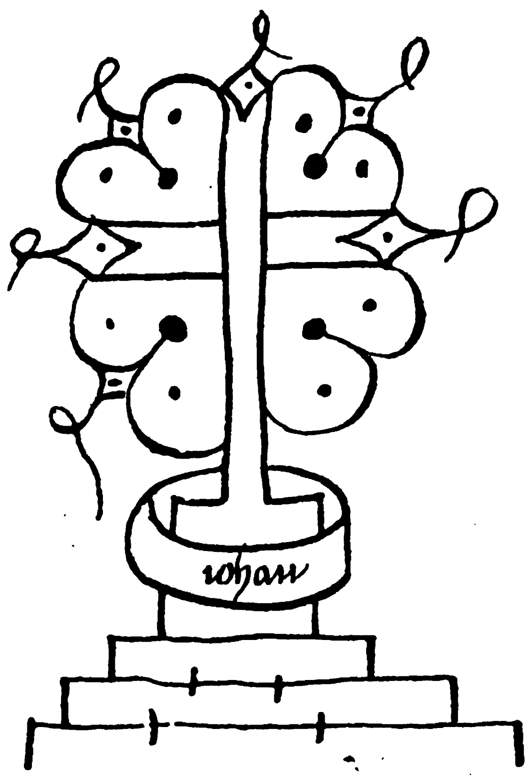
Et ego Iohannes Petri de *Lupstowo* maiori, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius et coram prefatis dominis Nicolao de *Kyky* vicario in spiritualibus et Petro de *Cobilino* decano, ceterisque prelatis et canonicis prescriptis in predicto generali capitulo gestorum scriba, dicti statuti vnanimi edicioni et ipsius ratificacionis, confirmacionis, approbacionis, correccionis, addicionis, diminucionis, modifica-

378. 1423. die

Erectio
tuly a Dobrog
recensi, heredil

R. Ni
czyni, że Dobr
rzecki, dziedzi
roga wojewody
ośmiu mansyo
ich 51 grzywi
Mościejewo, N
pomieniony za
ciny maldrato
pobierał probo
kaznodzieji, je
ma teraz prze

cionis et interpretacionis reseruacioni et promissioni, alijsque omnibus et singulis, que dum sic, ut premittitur, agerentur et fierent, presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, sed alijs occupatus negocijs, per alterius fidelis manum scribi procuraui, meque hic subscribens in hanc publicam formam redegi ac sigillorum maiorum prefatorum dominorum vicarij in spiritualibus et capituli Poznaniensis appensionibus de ipsorum dominorum sciencia speciali et mandato communiui, signo et nomine meis solitis et consuetis consignando, in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami na sznurkach uwieszonemi, których dziś brak.

378. 1423. die 12. mensis Novembris, Posnaniae.

Erectio et dotatio mansionariorum in ecclesia parochiali de *Szamotuły* a Dobrogostio succamerario Gnesnensi et Vincentio castellano Medzirecensi, heredibus de *Szamotuły* facta.

R. Nicolaus decretorum doctor et officialis Posnaniensis wiadomo czyni, że Dobrogost podkomorzy gnieźnieński i Wincenty kasztelan miedzyrzecki, dziedzice *Szamotuł*, bracia rodzeni, w obliczności Sędziwoja z Ostroroga wojewody poznańskiego i starosty generała wielkopolskiego fundują ośmiu mansyonarzy przy kościele parafialnym szamotulskim[1]) i uposażają ich 51 grzywnami szerokich groszy praskich z dóbr *Piechanin*, *Lubin*, *Mościejewo*, *Nowawieś* pod *Szamotułami*, *Witowle* i *Krąpiewo*.[2]) Oficyał pomieniony zatwierdzając tę fundacyę, dodaje na dalsze uposażenie dziesięciny małdratowe z *Szamotuł*, *Nowejwsi*, *Gaju* i *Szczuczyna*, które dawniej pobierał proboszcz szamotulski, mając za to obowiązek utrzymywania dwóch kaznodzieji, jednego polskiego, drugiego niemieckiego, który to obowiązek ma teraz przejść na mansyonarzy. Testes: Petrus de *Cobylino* decanus,

Nicolaus de *Sowyno* scolasticus, Iohannes cancellarius, Paulus de *Czechowo* archidiaconus Srzemensis, Boguslaus, Bartholomeus Rynkonis, Ianussius Scholowsky, magister Nicolaus Coslowszky, magister Strzesko, Nicolaus Bronissij, Miroslaus de *Bythyn*, Nicolaus Lanthman, Petrus de *Nowyecz*, Slupko, prelati et canonici Poznanienses.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1486.

[1]) *Szamotuły*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.
[2]) *Piechanin*, wieś w pow. kościańskim.
Mościejewo, wieś w pow. miedzychodzkim.
Witowle, dziś *Witobel*, wieś w pow. poznańskim.
Krąpiewo, wieś w pow. bydgoskim.
Lubin i *Nowawieś*, miejscowości tych oznaczyć nie umiem.

379. 1423. die 11. mensis Novembris, Posnaniae.

Nicolaus de *Kiki* decretorum doctor, archidiaconus Gnesnensis et vicarius in spiritualibus Posnaniensis, recenset dotem ecclesiae collegiatae in *Srzoda*.[1])

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1582—1586.

[1]) *Środa*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

380. 1423. die 12. mensis Decembris, Gnesnae.

Sdeslaus plebanus de *Gozdowo*, procurator Alexandri ducis Masoviae, episcopi Tridentini, capitulum ecclesiae Gnesnensis de XXX marcis et XX marcis solutum reddit.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo vicesimo tercio, indiccione secunda, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, anno ipsius octauo, die Martis, duodecima mensis Decembris, hora quasi vesperorum, in stuba admodum venerabilis viri, domini Benedicti de *Modla*, canonici et vicarij in spiritualibus et officialis Gneznensis, prope eandem ecclesiam Gneznensem sita, in meique notarij publici et testium infrascriptorum presencia constitutus personaliter discretus vir, dominus Sdzeslaus plebanus de *Gosdowo*, procurator et nomine procuratorio reuerendi in Christo patris inclitique principis, domini Allexandri episcopi Tridentini, ducis Mazouie, de cuius procuracionis mandato per instrumentum publicum de manu Stephani Gregorij de *Coldramb*, clerici Gneznensis diocesis, publici auctoritate imperiali notarij, scriptum, subscriptum et

signatum constabat legittime, prefatum venerabilem virum dominum Benedictum, canonicum et officialem Gneznensem, procuratoremque capituli Gneznensis cum instancia requisiuit, ut ipse dominus Benedictus nomine dicti capituli Gneznensis sibi domino Sdzeslao nomine dicti domini Allexandri episcopi et ducis suprascripti solueret triginta marcas pro rata temporis et termini in festo sancti Nicolai cadentis et currentis et alias triginta marcas pro rata termini ad festum Purificacionis beate Marie virginis, similiter currentis et cadentis, racione debiti sexaginta marcarum, in quo ipsum capitulum eidem domino Allexandro singulis annis vsque ad quiennium est obligatum. Quiquidem dominus Benedictus canonicus et officialis supradictus ad requisicionem dicti domini Sdzeslai anno, die, mense, quibus supra, triginta marcas monete et numeri communiter currencium in regno Polonie, pro rata primi termini, ac demum anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quinto, indiccione tercia, die Veneris, sedecima mensis Martij hora terciarum in loco, quo supra, viginti marcas latorum grossorum Pragensium pro triginta marcis monete currentis, pro rata secundi termini dicto domino Sdzeslao procuratori dicti domini Allexandri, nomine dicti capituli Gneznensis soluit, pagauit et cum effectu numeratas in paratis pecunijs presentauit. De quibus quidem triginta marcis monete currentis, in primo termino persolutis ac demum viginti latorum grossorum marcas (s) Pragensium pro secundo termino similiter persolutis, eundem dominum Benedictum procuratorem capituli et ipsum capitulum Gneznense quittauit et absoluit, pactumque fecit de vlterius non petendo dictas sexaginta marcas a dicto capitulo Gneznensi pro secundo solucionis anno. Super quibus omnibus ipse dominus Benedictus nomine dicti capituli Gneznensis a me notario publico pecijt sibi fieri et exinde confici hoc presens publicum instrumentum. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, diebus, mensibus, hora et locis, quibus supra. Presentibus circumspectis viris: Alberto Romano aduocato, Nicolao Ianussij de Gnezna et Stanislao Martini de *Myedzichod* notarijs consistorij Gneznensis, testibus circa premissa, sigillo ipsius domini Sdzeslai plebani et procuratoris supradicti presentibus subappenso.

Et ego Martinus Pauli de *Golocsicze* clericus Gneznensis dyocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis requisicioni, pecuniarum solucioni, computacioni, quittacioni, alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic, ut premittitur, agerentur et fierent, vnacum prenominatis testibus pre-

sens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, ideo hoc instrumentum per alium scriptum, me alijs occupato negocijs exinde confeci et manu propria hic me subscripsi et in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis vnacum appensione sigilli memorati domini Sdzeslai consignando, rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 369). Po pieczęci pozostał tylko pasek pargaminowy.

381. 1424. die 23. mensis Ianuarii, Romae.

R. Martinus V. P. M. . . episcopo Lubucensi, . . Wratislauiensi et . . beate Marie Stetinensis, Caminensis diocesis, ecclesiarum prepositis mandat, ut Andree episcopo Poznaniensi in reuindicacione bonorum iniuste ablatorum opem ferant. Datum Rome apud sanctum Petrum X kal. Februarij, pontificatus anno septimo.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony ołowianą bulą papieża Marcina V, zawieszoną na szarym konopnym sznurku.

382. 1424. die 31. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Henricus de *Chwalimie* cum Petro Cordebog de *Trzebaw* medietatem villae *Chwalimie* advocatia in oppido *Babimost* commutat.

In nomine Domini amen. Quoniam humana memoria naturaliter est labilis et caduca, expedit igitur, vt ea, que in humanis fiunt negocijs, ad perpetuitatis ratitudinem deducantur proborum testimonio et sigillorum munimento. Proinde nos Sandiuogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo ad nostram et aliorum terre nobilium veniens presenciam, nobilis Henricus de *Chwalimye*, non compulsus, non coactus, nec aliquo sinistro modo seductus, quinimo sanus mente et corpore, vsus suorum amicorum consilio et matura deliberacione prehabita, totam medietatem suam hereditatis *Chwalimye*,[1]) cum omni iure et dominio, prout solus tenuit et habuit, ac cum omnibus vsibus, censibus, prouentibus, redditibus, campis, agris, pratis, pascuis, graminetis, syluis, borris, gaijs, rubetis, quercetis, mellificijs, pomarijs, densetis, virgultis, sareptis, piscinis, fluminibus, lacubus, piscaturis, riuulis, stagnis, paludinibus, necnon aquis et eorum decursibus, molendinis et eorum emolumentis, et generaliter cum omnibus et singulis vtilitatibus, pertinencijs et obuencionibus

vniuersis, quocumque alio nomine siue vocabulo censeantur et quomodolibet ad predictam medietatem predicte hereditatis spectantibus, nihil iuris, proprietatis seu dominij pro se aut suis legittimis posteris ibidem penitus reseruando, et prout eadem medietas cum suis metis et limitibus circumferencialiter est distincta et limitata, pro tota aduocacia in oppido *Babimost*[2]) et pro addicione viginti marcarum latorum grossorum numeri Polonicalis consueti, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, et vnius equi, nobili et strenuo domino Petro Cordebog heredi in *Trzebaw*, dapifero Posnaniensi et sue legitime posteritati, racione vicissitudinarie commutacionis, inter se mutuo et racionabiliter facte, in perpetuum resignauit, per eundem videlicet dominum Petrum et suam legitimam posteritatem habendam, tenendam, possidendam, vtifruendam, commutandam, alienandam, vendendam, commutandam (s) et ad vsus proprios quiete ac libere conuertendam, prout sibi et sue legitime posteritati melius et vtilius videbitnr expedire. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Posnanie feria secunda proxima ante festum sancte Dorothee virginis, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto. Presentibus nobilibus viris Alberto de *Dobieschowo*, Derslao de *Rothoschowo*, Sandiuogio de *Camiona*, Nemierza de *Kaczszlewice*, Derslao de *Mzestowo* et Voytcone de *Pyglowo* heredibus et testibus fidedignis ad premissa.

Liber privilegiorum monasterii de Obra z r. 1620 str. 46.

[1]) *Chwalim*, wieś w pow. babimojskim.
[2]) *Babimost*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

383. 1424. die 31. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Henricus de *Chwalim* Petro Cordebog de *Trzebaw* medietatem villae *Chwalim* exbrigare promittit.

In nomine Domini amen. Nos Sandiuogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium veniens presenciam nobilis Henricus de *Chwalym*, non compulsus, non coactus, nec aliquo sinistro modo seductus, quinimo sanus mente existens et corpore, vsus suorum amicorum consilio et matura deliberacione prehabita, obligauit se strenuo domino Petro Cordebog de *Trzebaw* subdapifero Poznaniensi, aut sue legitime posteritati exbrigare et liberare cum omni iure et dominio medietatem hereditatis *Chwalim*,[1]) in districtu Costinensi sitam, quam medietatem hereditatis predicte Henricus predictus racione vicissitudinarie commutacionis pro tota aduocacia in oppido *Babimost*[2]) et pro superaddicione triginta marcarum latorum gros-

sorum necnon duorum equorum domino Petro suprascripto et sue legitime posteritati in perpetuum resignauit et ab ipsa inperpetuum condescendit, sub tali condicione: si dominus Petrus predictus aut sua legitima posteritas ob non exbrigacionem predicte hereditatis aliquod dampnum incurreret vel susciperet, hoc dampnum non ipsius domini Petri nec sue legitime posteritatis fieri debet, sed Henrici suprascripti aut ipsius successorum. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie feria secunda proxima ante festum s. Dorothee virginis, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto. Presentibus nobilibus viris: Alberto de *Dobyszewo*, Derslao de *Rothostowo*, Michaele Lunak de *Vrbanowo*, Nicolao Vatha de *Nyandno*, Iaroslao de *Docowo* et Iohanne de *Syekyrcy* heredibus et testibus fidedignis, ad premissa vocatis specialiter et rogatis in fidem et testimonium (premissorum).

Liber privilegiorum monasterii de Obra z r. 1620 str. 47.

[1]) *Chwalim*, wieś w pow. babimojskim.
[2]) *Babimost*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

384. 1424. die 13. mensis Martii, in *Kurzelów*.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis significat Iacobo episcopo Plocensi de synodo provinciali in *Łowicz* die 1. mensis Maii celebrando.

R. Albertus archiepiscopus Gnnsnensis pisze do Jakuba biskupa płockiego, kapituły i hebdomadaryuszów, iż na rozkaz Stolicy apostolskiej, wystósowany do niego i do Jakuba arcybiskupa lwowskiego, aby ze względu na szerzącą się herezyę Hussytów i Wiklefistów wybierał od całego kleru w Polsce podatki na wspieranie króla polskiego przeciw tym heretykom, wyznacza na dzień 1 maja w *Łowiczu* synod prowincyonalny, na który adresatów wzywa. Mają tam być najpierw roztrząsane środki do zapobieżenia szerzeniu się herezyi, dalej do ulepszenia obyczajów kleru i karania występków tegoż, a w końcu powzięty projekt co do wybierania wspomnianego podatku, aby go arcybiskupowi lwowskiemu zakomunikować. Nieobecność biskupa i kleru płockiego nie powstrzyma powzięcia uchwał a pociągnie za sobą karę przepisaną. Hebdomadaryuszom katedry płockiej daje się rozkaz, aby pismo to w czasie nabożeństwa odczytali i na drzwiach kościelnych przybili. Die Martis 13. mensis Martii, apud ecclesiam collegiatam Curzelouiensem in curia sue habitacionis. Swiadkowie: Albertus Iastrzambyecz prepositus Posnaniensis, Adam de *Bantkowo*, decretorum doctores, Iascheo Budconis Gneznensis et Cracouiensis canonicus, magister Sando plebanus in Siradia, Iohannes de *Krisy* et Petrus de *Sokolowo* milites.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1466.

365. 1424. die 19. mensis Martii, in *Wieluń*.

Vladislaus II. rex Poloniae statuit, nobiles in civitate Posnaniensi et suburbiis eiusdem civitatis domos possidentes, ad onera civilia astrictos esse.

R. Wladislaus rex Polonie rozkazuje, iżby szlachta kupująca domy lub mielcuchy w mieście Poznaniu lub na przedmieściach, z tychże wszystkie ciężary ponosiła, którym podlegają sami mieszczanie, jeśliby od nich osobnemi przywilejami nie byli uwolnieni, cum iniustum esse censeatur, ut quis honore gaudere debeat, qui oneri subesse recusat. In *Welwn* feria sexta proxima post Letare. Ad relacionem ven. Stanislay Czolek, regni Polonie vicecancellarij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum miasta Poznania (N. 10), opatrzony był pieczęcią z czerwonego wosku na samym przywileju poniżej tekstu zamieszczoną, dziś zupełnie zniszczoną.

366. 1424. die 26. mensis Martii, Romae.

Martinus V. P. M. ratum facit statutum ecclesiae cathedralis Posnaniensis de dignitatibus, praebendis et reditibus eiusdem ecclesiae distribuendis.

Martinus episcopus seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Ad ea, que ecclesiarum, presertim cathedralium honorem et utilitatem, ac etiam personarum in illis degentium commodum et tranquillum statum necnon diuini cultus incrementum respiciunt, libenter intendimus, illisque quantum cum Deo possumus, fauorem apostolicum impertimur. Sane petitio venerabilis fratris nostri Andree episcopi Poznaniensis et dilectorum filiorum Petri de *Cobilino* decani capituli ecclesie Poznaniensis, nobis nuper exhibita continebat, quod olim decanus et capitulum predicti prouide considerantes, quod plures in ipsa ecclesia dignitates, personatus, canonicatus et prebende in fructibus, redditibus et prouentibus adeo tenues existerent et exiles, quod illos obtinentes sine maxima rerum penuria ex eis sustentari non ualentes, compellerentur a seruitijs ipsius ecclesie et personali residentia in eadem se retrahere ac alibi uictum querere, nonnullis alijs in eadem ecclesia dignitatibus, personatibus, canonicatibus et prebendis in fructibus, redditibus et prouentibus adeo abundantibus, quod ex eis nedum illos obtinentes, sed plures alij sustentari possent, pro salubri statu ac pace et tranquillitate personarum eiusdem ecclesie statuerunt et ordinarunt, quod cedentibus uel decedentibus dignitates, personatus,

. . . .

. . . . omnes et singuli fructus, redditus et prouentus, iura, obuentiones et emolumenta dignitatum personatuum, canonicatuum et pre-

bendarum cedentium uel decendentuim huiusmodi cedere deberent et obuenire ad commune sub certis modis, tunc expressis . . . .
. . . .
statuti et ordinatis predictorum eidem episcopo, qui illa approbando postmodum interpretatus extitit, prout in litteris aucteuticis ipsorum capituli et dilecti filij Nicolai archidiaconi Gneznensis, prefati episcopi in spiritualibus vicarij generalis sigillis munitis ac instrumento publico inde confectis, quorum tenores de uerbo ad uerbum presentibus inseri fecimus, plenius continentur. Quare pro parte eorundem episcopi, decani et capituli nobis fuit humiliter supplicatum, ut statuto, ordinationi, approbationi et interpretationi huiusmodi, omnibusque alijs et singulis in prefatis litteris ac instrumento contentis, robur apostolice confirmationis adijcere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicacionibus inclinati, statutum, ordinationem, approbationem et interpretationem ac alia premissa rata habentes et grata, ea auctoritate apostolica ex certa scientia confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Tenores uero litterarum et instrumenti predictorum tales sunt:

„In nomine sancte et indiuidue Trinitatis amen. Sub anno a Natiuitate Domini nostri Iesu Christi millesimo quadringentesimo uicesimo tercio, indictione prima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape V anno septimo, die Mercurij decima septima mensis Nouembris, hora terciarum uel quasi, in loco capitulari, sito in ecclesia cathedrali Poznaniensi, in presencia mei notarij publici, tempore generalis capituli, in festo sancti Martini et per eius festi octauas per prelatos et canonicos ecclesie Poznaniensis celebrari soliti, ad quod omnes et singuli prelati et canonici dicte ecclesie iuxta antiquam consuetudinem, qui possunt interesse, uenire debent et tenentur, conuocato et congregato nichilominus more solito ad sonum campane capitulo prelatorum et canonicorum eiusdem ecclesie Poznaniensis, coram venerabili viro domino Nicolao decretorum doctore, archidiacono Gneznensi necnon canonico et vicario in spiritualibus generali reuerendi in Christo patris et domini, domini Andree Dei gracia episcopi Poznaniensis, in quo capitulo interfuerunt venerabilis vir dominus Petrus de *Cobilino* decanus et infrascripti venerabiles viri prelati et canonici dicte ecclesie Poznaniensis, in quibus dominis, cum nulli alij prelati et canonici essent personaliter residentes, qui possent ad capitulum commode euocari, potestas totius capituli erat et residebat, ac est et residet, considerantes ipsi domini prelati et canonici, qualiter multe et plures dignitates, personatus et prebende in dicta ecclesia Poznaniensi sint in ipsorum fructibus, redditibus, prouentibus et alijs obuentionibus adeo tenues et exiles, quod prelati et canonici ipsarum dignitatum et prebendarum non ualent neque possunt sine maxima penuria sustentari, et ex eo alibi uictum querentes, a seruicijs ipsius ecclesie et residentia personali retrahuntur, alique uero dignitates, personatus et prebende eiusdem ecclesie in fructibus, redditibus, prouentibus ceterisque obuentionibus in tantum abundantes, quod vna dignitas, personatus

vel vna prebenda possit pluribus dignitatibus, personatibus, prebendis eiusdem ecclesie sufficere congruenter, quarum dignitatum et personatuum ac prebendarum persone de dictis prouentibus et ubertate fructuum gaudentes, uix semel in anno uel biennio suam presentiam in ecclesia exhibere consueuerunt, propter quod scrupulositates, rixe et odia inter fratres et eiusdem corporis membra sepius concitantur, iura ecclesie indefensa relinquuntur et quotidie, prout facti euidentia docuit, minuuntur, ecclesiaque suis destituitur personis et ministris; cum autem omnes, qui in vna ecclesia uni domino famulantur, equali gaudere debeant stipendio portionis, et ideo prefati domini Petrus decanus, necnon prelati et canonici infrascripti ipsorum totiusque capituli Poznaniensis nominibus, cupientes circa premissa salubriter prouidere, equitatis et equalitatis tramitem amplectentes, per quod et personarum egentium inopie consulatur et persone ipsius ecclesie ad residentiam inuitentur et imminentia quotidiana onera ecclesie per plures personas facilius supportentur, et iura ipsius ecclesie per canonicorum presentiam, quanto sit maior eorum numerus, conseruentur, ad honorem Dei, cultus diuini augmentum, decorem ecclesie, bonum statum et profectum personarum dicte ecclesie Poznaniensis crebris uicibus super hijs maturo iurisperitorum communicato et digesto consilio, diligenti deliberatione inter se prehabita, unanimiter et concorditer ut capitulum et tamquam capitulum de expresso consensu et uoluntate predicti domini Nicolai vicarij et ipse dominus Nicolaus vicarius simul cum eis statuerunt et ordinauerunt, quod stante illibato, integro et in nullo diminuto numero dignitatum, personatuum et prebendarum eiusdem ecclesie, qui fuit ab antiquo et de presenti existit, decetero cedentibus uel decedentibus modernis prelatis et canonicis ipsius ecclesie Poznaniensis, fructus, redditus et prouentus, decime, iura et obuentiones uniuerse dignitatum, personatuum et prebendarum omnium, ut prefertur, cedentium uel decedentium, proueniant et obueniant atque cedant in commune et de ipsis redditibus, fructibus et prouentibus ac ipsorum possessione, quandocunque et qualitercunque, ut prefertur, aliqua dignitatum uel prebendarum uacauerit, usque ad ultimam dignitatem uel prebendam, ipsius ecclesie procuratores capituli, qui pro tempore fuerint, se intromittere debeant et nomine capituli possidere. Ita, quod deinceps quicumque post huiusmodi statutum et cunstitutionem ad dignitates, personatus uel canonicatus et prebendas fuerint instituti, gaudeant pensione infrascripta et de ipsa sint contenti, nec plus petere possint quauis ratione, ingenio et colore. Et primo, dominus prepositus, qui maior dignitate post pontificalem in ipsa ecclesia existit, viginti marchas duntaxat, alij uero prelati habentes dignitates uel personatus eiusdem ecclesie et in ipsa ecclesia intitulati, quilibet ipsorum sedecim marchas, canonici uero prebendati et quilibet ipsorum duodecim marchas monete Bohemice, numeri Polonici, quadraginta octo grossos pro marcha computando, seu loco grossorum Bohemicalium equiualens in moneta currenti in regno Polonie pro tempore, pro corporibus et fundis dignitatum, personatuum et prebendarum habeant et percipiant, necnon quilibet ipsorum pro corpore

et fundo habeat et percipiat omni anno in festo Purificacionis sancte Marie virginis a procuratoribus capituli, qui pro tempore fuerint deputati et electi, et hoc siue prefati prelati et canonici residentes fuerint siue absentes ab ecclesia ex quauis causa iusta, alij uero fructus, redditus, prouentus, decime et obuentiones, si qui et si que superfuerint aut imposterum excreuerint, pro imminentibus quotidianis oneribus ipsius ecclesie supportandis, applicentur, aut inter prelatos et canonicos ipsius ecclesie, circa ipsam ecclesiam personalem residentiam facientes et diuinis officijs interessentes et non alios, infirmis seu iusta et rationabili corporali necessitate uel in communibus ecclesie seruitijs et negocijs occupatis duntaxat exceptis et alias iuxta morem et consuetudinem in ipsa ecclesia seruari solitos seu prout rationabiliter imposterum ordinatum fuerit, pro quotidianis et manualibus distributionibus singulis diebus distribuantur et equaliter diuidantur. Demum uero prefatus dominus Nicolaus vicarius ex certa scientia predicta omnia et singula, in presenti statuto contenta, prout sonant continuo, ratificauit et approbauit, eisque omnibus et singulis consensum, auctoritatem et decretum expresse prestitit et interposuit, pronuncians et declarans prescripta omnia cedere et facta fore ad incrementum cultus diuini pro bono statu et euidenti utilitate ipsorum dominorum statuentium et ecclesie Poznaniensis; et nichilominus prefatus dominus Nicolaus vicarius et dicti domini de capitulo concorditer presentis statuti et ordinationis ratificacionem, confirmationem et approbationem, correctionem, additionem, diminutionem, modificationem et quamlibet interpretationem prefato reuerendo patri, domino Andree episcopo Poznaniensi reseruarunt, promittentes et consentientes concorditer, nemine discrepante, quod quicquid in premissis prefatus dominus episcopus ordinauerit, confirmauerit et approbauerit, correxerit, addiderit uel dominuerit, hec omnia rata, grata et firma habebunt perpetuo perinde, acsi ipse dominus episcopus in medio ipsorum capitulariter et cum ipsis ut capitulo, ac ipsi domini cum eo statuisset et ordinasset ac statuissent et ordinassent. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum, prefati domini Nicolaus vicarius et Petrus decanus suo et dicti capituli nominibus presentes litteras seu presens publicum instrumentum, statutum predictum in se continentes seu continens, per me Iohannem notarium publicum et gestorum in dicto generali capituli et coram ipsis scribam infrascriptum subscribi et publicari ipsorumque sigillis appensione iusserunt communiri. Acta sunt hec anno, indictione, pontificatu mense, die, hora et loco, quibus supra. Presentibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Nicolao de *Somyno* scolastico, Iohanne cantore, Paulo de *Czechowo* archidiacono Srzemensi, magistris Nicolao . . . . owsky et Strzeschcone, Bartholomeo Reynconis, Boguslao, Petro Nowyetz, Iohanne de Scholowo, Nicolao Czothezani, Miroslao de *Bichin*, Nicolao Lanthman et Slupcone de *Schamotuli* prelatis et canonicis dicte ecclesie Poznaniensis. Et ego Iohannes Petri de *Lupstowo* maiori, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius et coram prefatis dominis Nicolao de *Kyky* vicario in spiritualibus et Petro de *Cobi-*

lino decano, ceterisque prelatis et canonicis prescriptis in predicto generali capitulo gestorum scriba, dicti statuti unanimi editioni et ipsius ratificationis, confirmationis, approbationis, correctionis, additionis, diminutionis, modificationis et interpretationis reseruationi et promissioni, alijsque omnibus et singulis, que dum sic, ut premittitur, agerentur et fierent, presens interfui, eaque sic fieri uidi et audiui, sed alijs occupatus negotijs per alterius fidelis manum scribi procuraui, meque hic subscribens in hanc publicam formam redegi ac sigillorum maiorum prefatorum dominorum vicarij in spiritualibus et capituli Poznaniensis appensionibus de ipsorum dominorum scientia speciali et mandato communiui, signo et nomine meis solitis et consuetis signando in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo uicesimo quarto, indictione secunda, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini, nostri domini Martini diuina prouidentia pape V anno ipsius septimo, die uero Lune nona mensis Februarij, hora tertiarum uel quasi, constitutus personaliter reuerendus in Christo pater, dominus Andreas episcopus Poznaniensis tenensque et habens in suis manibus quasdam litteras tenoris infrascripti equalificationis et coadequationis dignitatum, personatuum, officiorum et prebendarum in ecclesia Poznaniensi ipsius per venerabile capitulum ecclesie Posnaniensis predicte nuper, ut asseruit, de consensu venerabilis viri domini Nicolai Philippi de *Kyky* archidiaconi Gneznensis et canonici Poznaniensis ecclesiarum, vicarij sui in spiritualibus generalis facte, sigillisque vno ipsius domini Nicolai archidiaconi et alio capituli dicte ecclesie Poznaniensis sigillatas, ac per discretum virum magistrum Iohannem de *Lubstow* maiori, clericum Gneznensis diocesis subscriptas et publicatas, huiusmodi coadequationem seu equalificacionem ratificauit et approbauit ac ratum et gratum se per expressum dixit. Et nichilominus tenens et habens vnam aliam papiri cedulam in suis manibus, ipsam coadequationem seu equalificationem dictarum dignitatum, personatuum, officiorum et prebendarum specificauit, declarauit et addidit, hec se facere posse dicens ex forma et tenore litterarum predictarum, prout plenius continetur et habetur in dicta papiri cedula, cuius tenor sequitur et est talis:

Ego Andreas episcopus Poznaniensis equalificationem et coequationem dignitatum, personatuum, officiorum et prebendarum, per venerabile capitulum ecclesie mee Poznaniensis nuper ad festum sancti Martini proxime preteriti celebratum factas, de consensu venerabilis viri domini Nicolai archidiaconi Gneznensis ac canonici Poznaniensis ecclesiarum ac vicarij in spiritualibus ex parte mei generalis, quem vicarium generalem et ad premissa ac quecunque alia dico habuisse et habere potestatem ex parte mei, approbo, laudo et ratifico ac summam huiusmodi cuilibet prelato et canonico in dicta ecclesia secundum facultatem michi circa dictam equalificationem seu coequationem reseruatam ac in litteris desuper confectis, quas hic insero et pro insertis haberi uolo, contentam, augmento, addo et addendo interpretor sic et ita uidelicet, quod prepositus ecclesie

Poznaniensis viginti quinque, archidiaconus Varschouiensis in eadem ecclesia Poznaniensi decem et octo unacum villa *Rokithno* et cum allodio in ducatu Masouie Poznaniensis diocesis, ac quilibet alius in dignitate, personatu seu officio constitutus decem et octo ac pro tempore existentes omnes et singuli canonici ipsius ecclesie, quilibet uidelicet eorum quindecim marchas grossorum Bohemicalium uel de moneta currenti in regno Polonie ad extimationem uel indiminutionem grossorum Bohemicalium usque ad ualorem triginta florenorum Vngaricalium tam presentibus, quam absentibus ex quacunque causa, eis et eorum cuilibet per prócuratores pro tempore dicti capituli in festo Purificacionis in Poznania realiter et cum effectu assignandorum, habebunt et percipient annuatim; studentes uero in aliquo studio generali de consensu et licentia episcopi et capituli duplum corporijs beneficij sui huiusmodi in festo et in loco supradictis similiter annuatim habebunt, ac omnes et singuli alij fructus excrescentes et superextantes ad vniuersitatem capituli predicti et canonicis residentibus et in ipsa ecclesia diuinis interessentibus cedent in distributiones quotidianas secundum uim, formam et tenorem litterarum predictarum.

Post cuiusquidem cedule de uerbo ad uerbum lectionem prefatus dominus Andreas episcopus petijt sibi confici presens publicum instrumentum. Acta fuerunt hec Rome anno, indiccione, pontificatu mense, die et hora quibus supra, in domo habitationis prenominati domini episcopi penes porticum ecclesie sancti Petri. Presentibus ibidem venerabilibus et circumspectis ac nobilibus viris, dominis: Nicolao de *Glamboczecz* archidiacono Poznaniensis, Miroslao Kelczonis Gneznensis et Poznaniensis, Paulo Wladimiri Cracouiensis ecclesiarum canonicis, decretorum doctoribus, necnon Sandiuogio decano Crwschuicensis, Wladislauiensis diocesis, ac Nicardo custode et canonico Augustensis ecclesiarum, testibus ad premissa uocatis specialiter et rogatis.

Tenor uero dictarum equalificationis seu coadequationis litterarum, de quibus mentio sit supra, sequitur et est talis:

In nomine sancte et indiuidue Trinitatis amen. Sub anno a Natiuitate Domini nostri Iesu Christi millesimo quadringentesimo uicesimo tertio, indictione prima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Martini diuina prouidentia pape V anno septimo, die Mercurij decima septima mensis Nouembris, hora tertiarum uel quasi, in loco capitulari sito in ecclesia cathedrali Poznaniensi, in presentia mei notarij publici, tempore generalis capituli in festo sancti Martini et per eius festi octauas per prelatos et canonicos ecclesie Poznaniensis celebrari soliti, ad quod omnes et singuli prelati et canonici dicte ecclesie iuxta antiquam consuetudinem, qui possunt interesse, uenire debent et tenentur, conuocato et congregato nichilominus more solito ad sonum campane prelatorum et canonicorum eiusdem ecclesie Poznaniensis coram venerabili viro, domino Nicolao decretorum doctore, archidiacono Gneznensi necnon canonico et vicario in spiritualibus generali reuerendi in Christo patris et domini, domini Andree Dei gracia episcopi Poznaniensis, in quo capitulo interfu-

unt venerabilis vir, dominus Petrus de *Cobilino* decanus et infrascripti
enerabiles et honorabiles viri prelati et canonici dicte ecclesie Poznanien-
es, in quibus dominis, cum nulli alij prelati et canonici essent personali-
er residentes, qui possent ad capitulum commode uocari, potestas totius
apituli erat et residebat, ac est et residet, considerantes ipsi domini pre-
ati et canonici, qualiter multe et plures dignitates, personatus et prebende
dicta ecclesia Poznaniensi sint in ipsorum fructibus, redditibus, prouen-
bus et alijs obuentionibus adeo tenues et exiles, quod prelati et canonici
sarum dignitatum et prebendarum non ualent neque possunt sine maxima
enuria sustentari, et ex eo alibi uictum querentes, a seruicijs ipsius
cclesie et residentia personali retrahuntur, alique uero dignitates, perso-
atus et prebende eiusdem ecclesie in fructibus, redditibus, prouentibus
eterisque obuentionibus in tantum abundantes, quod vna dignitas,
ersonatus uel vna prebenda posset pluribus dignitatibus, personatibus,
rebendis eiusdem ecclesie sufficere congruenter, quarum dignitatum
et personatuum ac prebendarum persone de dictis prouentibus et uber-
ate fructuum gaudentes, uix semel in anno uel biennio suam presen-
iam in ecclesia exhibere consueuerunt, propter quod scrupulositates,
ixe et odia inter fratres et eiusdem corporis membra sepius concitantur,
ura ecclesie indefensa relinquuntur et quotidie, prout facti euidentia
ocuit, minuuntur, ecclesiaque suis destituitur personis et ministris; cum
utem omnes, qui in vna ecclesia vni domino famulantur, equali gaudere
ebeant stipendio portionis, et ideo prefati dominus Petrus decanus nec-
on prelati et canonici infrascripti ipsorum totiusque capituli Poznaniensis
ominibus, cupientes circa premissa salubriter prouidere, equitatis et equa-
itatis tramitem amplectentes, per quod et personarum egentium inopie
onsulatur et persone ipsius ecclesie ad residentiam inuitentur et immi-
entia quotidiana onera ecclesie per plures personas facilius supportentur
et iura ipsius ecclesie per canonicorum presentiam, quanto sit maior eorum
umerus, conseruentur, ad honorem Dei, cultus diuini augmentum, deco-
rem ecclesie, bonum statum et profectum personarum dicte ecclesie Pozna-
iensis, crebris uicibus super hijs maturo iurisperitorum communicato et
igesto consilio, diligenti deliberatione inter se prehabita, unanimiter et
oncorditer ut capitulum et tanquam capitulum, de expresso consensu et
oluntate predicti domini Nicolai vicarij et ipse dominus Nicolaus vicarius
simul cum eis statuerunt et ordinauerunt, quod stante illibato, integro et
a nullo diminuto numero dignitatum, personatuum et prebendarum eius-
em ecclesie, qui fuit ab antiquo et de presenti existit, decetero cedenti-
us uel decedentibus modernis prelatis et canonicis ipsius ecclesie Pozna-
iensis, fructus, redditus et prouentus, decime, iura et obuentiones uni-
erse dignitatum, personatuum et prebendarum omnium, ut prefertur,
edentium uel decedentium proueniant et obueniant atque cedant in com-
une, et de ipsis redditibus, fructibus et prouentibus et ipsorum posses-
ione, quandocunque et qualitercunque, ut prefertur, aliqua dignitatum
el prebendarum uacauerit usque ad ultimam dignitatem et prebendam

ipsius ecclesie, procuratores capituli, qui pro tempore fuerint, se intromittere debeant et [nomine] capituli possidere. Ita quod deinceps quicunque post huiusmodi statutum et constitutionem ad dignitates, personatus, uel canonicatus et prebendas fuerint instituti, gaudeant pensione infrascripta et de ipsa sint contenti, nec plus petere possint quauis ratione, ingenio et colore . . . . . . dominus prepositus, qui maior dignitate post pontificalem in ipsa ecclesia existit, viginti marchas . . . . . . alij uero prelati habentes dignitates uel personatus eiusdem ecclesie et in ipsa ecclesia intitulati quilibet ipsorum sedecim marchas, canonici uero prebendati et quilibet ipsorum duodecim marchas monete Bohemice numeri Polonici, quadraginta octo grossos pro marcha computando, seu loco grossorum Bohemicalium equiualens in moneta currenti in regno Polonie pro tempore pro corporibus et fundis dignitatum, personatuum et prebendarum habeant et percipiant, necnon quilibet ipsorum pro corpore et fundo habeat et percipiat omni anno in festo Purificacionis sancte Marie virginis a procuratoribus capituli, qui pro tempore fuerint deputati et electi, et hoc siue prefati prelati et canonici residentes fuerint siue absentes ab ecclesia ex quauis causa iusta. alij uero fructus, redditus, prouentus, decime et obuentiones, si qui et si que superfuerint aut in posterum excreuerint, pro imminentibus quotidianis oneribus ipsius ecclesie supportandis, applicentur, aut inter prelatos et canonicos ipsius ecclesie, circa ipsam ecclesiam personalem residentiam facientes et diuinis officijs interessentes et non alias, infirmis seu iusta et rationabili corporali necessitate uel in communibus ecclesie seruicijs et negocijs occupatis duntaxat exceptis, et alias iuxta morem et consuetudinem in ipsa ecclesia seruari solitos seu prout rationabiliter imposterum ordinatum fuerit, pro quotidianis et manualibus distributionibus singulis diebus distribuantur et equaliter diuidantur. Demum uero prefatus dominus Nicolaus vicarius ex certa scientia predicta omnia et singula, in presenti statuto contenta, prout sonant continuo, ratificauit et approbauit, eisque omnibus et singulis consensum, auctoritatem et decretum expresse prestitit et interposuit, pronuntians et declarans prescripta omnia cedere et facta fore ad incrementum cultus diuini pro bono statu et euidenti utilitate ipsorum dominorum statuentium et ecclesie Poznaniensis; et nichilominus prefatus dominus Nicolaus vicarius et dicti domini de capitulo concorditer presentis statuti et ordinationis ratificationem, confirmationem et approbationem, correctionem, additionem, diminutionem, modificationem et quamlibet interpretationem prefato reuerendo patri domino Andree episcopo Poznaniensi reseruarunt, promittentes et consentientes concorditer, nemine discrepante, quod quiquid in premissis prefatus dominus episcopus ordinauerit, confirmauerit et approbauerit, correxerit, addiderit uel diminuerit, hec omnia rata, grata et firma habebunt perpetuo, perinde ac si ipse dominus episcopus in medio ipsorum capitulariter et cum ipsis ut capitulo ac ipsi domini cum eo statuisset et ordinasset, ac statuissent et ordinassent. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum prefati domini Nicolaus vicarius et Petrus decanus suo et dicti

ipsius ecclesie, procuratores capituli, qui pro tempore fuerint, se intromittere debeant et [nomine] capituli possidere. Ita quod deinceps quicunque post huiusmodi statutum et constitutionem ad dignitates, personatus, uel canonicatus et prebendas fuerint instituti, gaudeant pensione infrascripta et de ipsa sint contenti, nec plus petere possint quauis ratione, ingenio et colore . . . . . . dominus prepositus, qui maior dignitate post pontificalem in ipsa ecclesia existit, viginti marchas . . . . . . alij uero prelati habentes dignitates uel personatus eiusdem ecclesie et in ipsa ecclesia intitulati quilibet ipsorum sedecim marchas, canonici uero prebendati et quilibet ipsorum duodecim marchas monete Bohemice numeri Polonici, quadraginta octo grossos pro marcha computando, seu loco grossorum Bohemicalium equiualens in moneta currenti in regno Polonie pro tempore pro corporibus et fundis dignitatum, personatuum et prebendarum habeant et percipiant, necnon quilibet ipsorum pro corpore et fundo habeat et percipiat omni anno in festo Purificacionis sancte Marie virginis a procuratoribus capituli, qui pro tempore fuerint deputati et electi, et hoc siue prefati prelati et canonici residentes fuerint siue absentes ab ecclesia ex quauis causa iusta. alij uero fructus, redditus, prouentus, decime et obuentiones, si qui et si que superfuerint aut in posterum excreuerint, pro imminentibus quotidianis oneribus ipsius ecclesie supportandis, applicentur, aut inter prelatos et canonicos ipsius ecclesie, circa ipsam ecclesiam personalem residentiam facientes et diuinis officijs interessentes et non alias, infirmis seu iusta et rationabili corporali necessitate uel in communibus ecclesie seruicijs et negocijs occupatis duntaxat exceptis, et alias iuxta morem et consuetudinem in ipsa ecclesia seruari solitos seu prout rationabiliter imposterum ordinatum fuerit, pro quotidianis et manualibus distributionibus singulis diebus distribuantur et equaliter diuidantur. Demum uero prefatus dominus Nicolaus vicarius ex certa scientia predicta omnia et singula, in presenti statuto contenta, prout sonant continuo, ratificauit et approbauit, eisque omnibus et singulis consensum, auctoritatem et decretum expresse prestitit et interposuit, pronuntians et declarans prescripta omnia cedere et facta fore ad incrementum cultus diuini pro bono statu et euidenti utilitate ipsorum dominorum statuentium et ecclesie Poznaniensis; et nichilominus prefatus dominus Nicolaus vicarius et dicti domini de capitulo concorditer presentis statuti et ordinationis ratificationem, confirmationem et approbationem, correctionem, additionem, diminutionem, modificationem et quamlibet interpretationem prefato reuerendo patri domino Andree episcopo Poznaniensi reseruarunt, promittentes et consentientes concorditer, nemine discrepante, quod quiquid in premissis prefatus dominus episcopus ordinauerit, confirmauerit et approbauerit, correxerit, addiderit uel diminuerit, hec omnia rata, grata et firma habebunt perpetuo, perinde ac si ipse dominus episcopus in medio ipsorum capitulariter et cum ipsis ut capitulo ac ipsi domini cum eo statuisset et ordinasset, ac statuissent et ordinassent. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum prefati domini Nicolaus vicarius et Petrus decanus suo et dicti

capituli nominibus presentes litteras seu presens publicum instrumentum, statutum predictum in se continentes seu continens, per me Iohannem notarium publicum et gestorum in dicto generali capitulo et coram ipsis scribam infrascriptum subscribi et publicari, ipsorumque sigillis (s) appensione iusserunt communiri. Acta sunt hec anno, indictione pontificatu, mense, die, hora et loco, quibus supra. Presentibus venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Nicolao de *Somyno,* scolastico, Iohanne cantore, Paulo de *Czechowo* archidiacono Srzemensi, magistris Nicolao Koslowsky et Strzeschcone, Bartholomeo Reynconis, Boguslao, Petro Nowietz, Iohanne de *Scholowo,* Nicolao Czothezani, Miroslao de *Bithin,* Nicolao Lanthman et Slupcone de *Schamotuli,* prelatis et canonicis dicte ecclesie Poznaniensis. Et ego Iohannes Petri de *Lupstowo* maiori, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius et coram prefatis dominis Nicolao de *Kyky,* vicario in spiritualibus, et Petro de *Cobilino,* decano, ceterisque prelatis et canonicis prescriptis, in predicto generali capitulo gestorum scriba, dicti statuti unanimi editioni et ipsius ratificationis, confirmationis, approbationis, correctionis, additionis, dominutionis, modificationis et interpretationis reseruationi et promissioni, alijsque omnibus et singulis premissis, que dum ut premittitur, agerentur et fierent, presens interfui, eaque sic fieri uidi et audiui, sed alijs occupatus negocijs per alterius fidelis manum scribi procuraui, meque hic subscribens, in hanc publicam formam redegi ac sigillorum maiorum prefatorum dominorum vicarij in spiritualibus et capituli Poznaniensis appensionibus, de ipsorum dominorum scientia speciali et mandato communiui, signo et nomine meis solitis et consuetis consignando, in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum. Et ego Paulus Stanislai de *Clodowa,* clericus Gneznensis diocesis, publicus apostolica et imperiali auctoritatibus notarius, quia predictis ratificationi, correctioni, additioni omnibusque alijs, per dictum dominum episcopum factis, unacum prenominatis testibus presens interfui, ideo presens instrumentum publicum exinde conficiens, per alium scriptum, subscripsi, ipsum signo, quo auctoritate apostolica utor, ac nomine meis solitis et consuetis signatum, in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum rogatus specialiter et requisitus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis et communitionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum VII kal. Aprilis, pontificatus nostri anno septimo.

(na zakładce) Pro A. de Fuscis Io. de Nursia.

Dokument pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony jest ołowianą bullą papieża Marcina V, uwieszoną na sznurku z żółtego i czerwonego jedwabiu.

387. 1424. die 1. mensis Maii, in *Krężoły*.

Ianussius de *Gorzewo* scultetiam in *Gorzewo* Nicolao dicto Dzięcz… LX marcis vendit.

R. Ianussius heres in *Gorzewo*, sprzedaje za 60 grzywien szerok… groszy sołtystwo we wsi *Gorzewie*[1]) szlachetnemu Mikołajowi zwane… Dzanczol. Mikołaj otrzymuje dwa łany wolne i wyspę czyli ostrów zwa… *Szabinecz* z innemi polami należącemi do tychże łanów oddawna, prawem niemieckiem, dalej trzeci denar od każdej sprawy w *Gorzewie* osądzone…, również trzeci denar z lasu, z kołodzieji, powroźników. Sołtys ma now… własną karczmę, której gospodarz ma corocznie na św. Marcin dawa… ½ grzywny zwyczajnej monety, pół kopy jaj, a gdy będzie warzył piwa, 1 *manuale* piwa i 1 beczkę *siliquarum*. Dalej ma mieć dwóch zagrodników z dwoma ogrodami na końcu wsi idąc do *Krążoł*,[2]) od których ma pobierać po 6 groszy zwyczajnej monety, po 1 kapłonie, po 15 jaj, i któ… rzy mu mają pracować, jak dziedzicowi; jeśliby zaś sołtys chciał, może jeszcze innych zagrodników na swych dwóch łanach osadzić. Dalej ma c… posiadać polowanie zajęcy w *Gorzewie* i własnego pasterza bydła i owiec, który ma osobno pasać; gdyby zaś tenże miał pasać razem z bydłem wie… skiem, wtenczas ma płacić pasterzowi wiejskiemu tyle, co drudzy. Mie… szkańcy zaś *Gorzewa* mają dziedzicowi corocznie płacić każdy z łanu jedną grzywnę szerokich groszy na św. Marcin, 2 kapłony, ½ kopy jaj; zagrodni… zaś po 6 groszy i 15 jaj, a karczmarze po ½ grzywny monety bieżące… po 2 kapłony i po ½ kopy jaj. Dalej uwalnia się Mikołaja od obiad… który się daje dziedzicom; lecz gdyby sołtystwo komu innemu sprzedał wtenczas nowy sołtys ma dać dziedzicowi albo raz do roku obiad, lub za niego zapłacić jeden wiardunek. Tenże Mikołaj ma sądzić kmieci prawem na jakiem wieś jest zasadzona; gdyby zaś czego sam osądzić nie mó… to ma odesłać do dziedziców. Gdyby zaś dziedzice z sołtysami nie mo… się zgodzić, wtenczas każda strona ma wybrać po dwóch zastępców; je… ci to uznają za potrzebne, sołtys ma sołtystwo sprzedać, a gdyby się zgo… dzić nie mogli, niech się udadzą do sądu. Dalej zwalnia się Mikoła… i jego następców, jeśli są jego krewnymi, od służby konnej i każdej inne… gdyby zaś sołtystwo zostało sprzedane, natenczas następcy mają służ… osobiście konno na koniu wartości dwóch kóp, wyjąwszy wyprawę w… jenną królewską, na którą maią tylko dostawić konia tejże wartości, a gdyby ten zniszczał, dziedzic za niego zapłaci wartość, w razie, jeże… król straty będzie wynagradzał. W razie gdyby sołtys w sprawach dzie… dzica jeździł dalej, jak 3 mile i koń zniszczał, wtenczas dziedzic ma je… wartość zapłacić, i w tym razie nie ma on służyć, dopuki mu ta warto… zwróconą nie zostanie. Wreszcie mają kmiecie dla dziedziców pracowa… co będzie potrzeba, z dodatkiem, że kmieci, których się sołtysowi poddał tylko razem ze sołtystwem od sołtysów wykupywać będzie dozwolone. In *Cranszoli* feria secunda post dominicam Quasimodo geniti.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1431.

¹) Jest kilkanaście wsi noszących nazwę *Gorzew* lub *Gorzewo*. Wspomniana w naszym dokumencie wieś *Gorzew* będzie zapewne *Gorzewo*, położone niegdy w woj. i powiecie poznańskiem, par. *Ludomy*, dziś w pow. obornickim.
²) *Kręzoły*, wieś w pow. obornickim.

188. 1424. die 8. mensis Maii, in *Radziejów*.

Wladislaus II. rex Poloniae Alberto archiepiscopo Gnesnensi triginta mansos in silva regia *Moków* locandos confert.

R. In *Radzeyow* feria secunda ipso die sancti Stanislai martiris. Wladislaus Dei gracia rex Poloniae etc. nadaje Wojciechowi arcybiskupowi gnieźnieńskiemu i spadkobiercom jego oraz kościołowi gnieźnieńskiemu trzydzieści łanów w lesie królewskim *Mokow*,¹) in Maiori Polonia. Presentibus: reuerendo in Christo patre, domino Iohanne episcopo Wladislauiensi ac nobilibus et strenuis viris Alberto de *Wscheradowo* Calisiensi, Mathia de *Labischin* Brestensi palatinis, Iohanne de *Krethcow* Rosperiensi (?) castellano, Sbigneo de *Brzeze* marschalco regni Polonie, Iohanne de *Ludbrancz* iudice Cuyauiensi et alijs pluribus fidedignis, fidelibus nostris dilectis. Datum per manus venerabilium Iohannis decani, cancellarij et Stanislai Czolek cantoris Cracouiensis vicecancellarij regni Polonie, sincere nobis dilectorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej, opatrzony jest wielką majestatową pieczęcią królewską ze zwykłego wosku, znacznie uszkodzoną, zawieszoną na sznurku z różowego, czarnego i paliowego jedwabiu. Dokument jest zupełnie zbutwiały i tak zniszczony, że tylko strzępy z niego wiszą i tylko w niektórych miejscach odczytanym być może. Tyle jeszcze można odczytać, że na darowanych łanach miała być założoną wieś *(et villam locandam in eisdem)*, lecz czy wieś ta uzyskała jakie szczególne swobody lub prawo niemieckie, i jakiego rodzaju były te nadane łany, czy małe średzkie lub chełmińskie, czy też duże frankońskie lub magdeburskie, tego już z pozostałych strzępów dokumentu odczytać nie można.

¹) Jaką nazwę otrzymała ta wieś, świeżo na 30 łanach w lesie *Mokowie* założona, nie jest mi wiadomo. Właściwie powinna się nazywać *Mokowcem*. Tej nazwy wszelako wsi nie ma obecnie w Wielkopolsce; widocznie musiała otrzymać inną nazwę.

189. 1424. die 14. mensis Maii, Posnaniae.

Petrassius de *Kępa* et *Lubowiec* octo marcas latorum grossorum Pragensium ex reditibus villae *Lubowiec* XII marcis vendit.

R. Mathias Cordebog officialis Posnaniensis poświadcza, iż Piotrasz dziedzic *Kępy* i *Lubowca* sprzedał z dochodów wsi *Lubowca*¹) ośm grzy-

wien groszy szerokich praskich za sumę 12 (s) grzywien. Z tego czynszu mają Piotr i Stanisław, synowie Stefana, mansyonaryusze w *Szrodzie*, pobierać corocznie po dwie grzywny; cztery grzywny zaś ma dostawać Ja. proboszcz kaplicy szpitala św. Ducha, a po jego śmierci sam szpital. Testes: Martinus Drogoslai de *Cleczewo*, presbyter Gneznensis, Petrus de *Camblowo*, clericus Poznaniensis diocesis, Nicolaus de *Raczansz* causarum consistorii Poznaniensis advocatus.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1440.

[1]) Zapewne *Lubowice*, wieś w pow. gnieźnieńskim.

390. 1424. die 28. mensis Maii, in *Dolsk*.

Czemae et Nicolai heredum de *Lubiatowo* declaratio de cautione fideiussoria Alberto abbati monasterii Lubinensis promissa.

R. Czema et Nicolaus heredes in *Lubyathowo* oświadczają, że kiedy Wojciechowi opatowi lubińskiemu w sprawie przeciw ich poddanemu Piotrowi Mikołajewskiemu przysądzonem zostało sądownie prawo żądania *cautionem fideiussoriam* a Piotr tejże dać nie mógł, wtenczas oświadczył tenże *coram* Czewlegio de *Bylewo*, Mankario de *Brzessnicza*, Derslao Wsczele, Adam et Iohanne Ostroweczkim, Nicolao de *Czangniki heredibus* w swem i swych spadkobierców imieniu, iż nigdy do klasztoru z tego powodu żadnych pretensyj rościć sobie nie będzie. In *Dolsko* die dominico Vocem iocunditatis. Swiadkowie oprócz powyższych sędziów, burmistrz i rajcy miasta *Dolska*.

Dokument pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (E. 18), opatrzony był niegdy jedną pieczęcią, której dziś brak.

391. 1424. die 11. mensis Iunii, Romae.

Martinus V. P. M. officiali Posnaniensi mandat, ut Alberto archiepiscopo Gnesnensi in vindicandis bonis quibusdam a Iascone Iaczkowicz et Nicolao necnon Phalone Grądzcy de *Rososzyca* opem ferat.

R. Marcin V. pp. pisze do oficyała poznańskiego, iż Wojciech arcybiskup gnieźnieński skarżył się, że szlachetni Jaśko Jaczkowicz, Mikołaj i Fal Grądccy z *Rososzycy* bracia, przywłaszczyli sobie niektóre fundusze należące do stołu arcybiskupiego. Papież wzywa zatem pomienionego oficyała, iżby sprawę tę rozpatrzył i stósownie rozsądził.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1424.

?2. 1424. die 17. mensis Iulii, Posnaniae.

Wladislaus II. rex Poloniae commutationem villarum *Kulino* et *Dankowo* villa *Slaboszewo wielkie* ab Alberto archiepiscopo Gnesnensi cum Iohanne de *Rchów* vexillifero Dobrinensi factam, ratam esse iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne ea, que fiunt in tempore, simul cum lapsu temporis euanescant, perhennari solent testibus et scripture officio consueuerunt. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie Lythwanieque princeps suppremus, Pomeranie Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis etc. quomodo in nostra presencia reuerendissimus in Christo pater, dominus Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, pariter cum venerabilibus et honorabilibus prelatis et canonicis capituli ecclesie predicte personaliter constituti, non compulsi nec coacti, spontanee et matura deliberacione prehabita, commutacionem villarum mense archiepiscopalis, videlicet *Culyno*[1]) in terra Dobrinensi, et *Dankowo*[2]) in districtu Gneznensi, in *Dzbarz*,[3]) cum addicione centum marcarum latorum grossorum monete Pragensis, numeri vero Polonicalis, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, fecerunt cum strenuo Iohanne de *Rchow*, vexillifero Dobrinensi, pro villa *Wyelghe Slaboschewo*,[4]) situata inter *Zneynam* et *Pakoscz* in districtu Gneznensi, prefati Iohannis vexilliferi (propria), easdemque alterutrum ipsis permutarunt, cum omni iure, dominio et proprietate, agris, pratis, campis, siluis, gays, nemoribus, venacionibus, aucupacionibus, piscinis, lacubus, aquis, rywis, stagnis, fluminibus et aquarum decursibus, molendinis et emolumentis vniuersis, ad easdem ab antiquo spectantibus, nichil penitus pro se reseruantes, necnon censibus, prouentibus, obuencionibus, attinencijs, pertinencijs et coherencijs vniuersis, ad easdem pertinentibus, prout longe, late et circumferencialiter limitate sunt et distincte, et prout ipsas soli tenuerunt et possederunt, habendum, tenendum pacifice et quiete possidendum, vendendum, commutandum ac in vsus beneplacitos conuertendum, prout ipsis et successoribus prefati videlicet domini archiepiscopi Gneznensis, archiepiscopis Gneznensibus et pueris ac legittimis successoribus prefati Iohannis videbitur expedire: petentes, vt ad permutacionem ipsorum predictam nostrum consensum pariter et assensum prebere dignaremur. Quorum precibus tamquam iustis acclinati, permutacionem et resignacionem huiusmodi ratificamus, gratificamus et approbamus, decernentes, ipsam robur habere perpetue firmitatis. Hoc eciam adiecto specialiter et expresso, quod prefatus dominus Albertus archiepiscopus cum consensu capituli Gneznensis decimas peccuniales prefato Iohanni vexillifero mense sue in villis eisdem *Culyno* et *Dankowo* pro altari erigendo et fundando in ecclesia parochiali in *Rchow,* in sorte commutacionis predicte dedit et assignauit, recedens ab eisdem temporibus perpetuis et in ewum. Harum

quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum Poznanie in die sancti Allexij, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto. Presentibus ibidem reuerendis patribus, dominis: Andrea Poznaniensi et Iohanne Chelmensi episcopis, preclaro principe domino Bolkone duce Theschinensi etc. magnificisque et nobilibus: Sandiuogio de *Ostrorog* Poznaniensi, Alberto de *Wscheradow* Calissiensi et Mathia de *Labyschin* Brestensi pallatinis, Mosticio de *Stanschow* Poznaniensi, Iohanne de *Tholischkow* Calissiensi et Thoma de *Pakoscz* Bydgostiensi castellanis et alijs pluribus testibus circa premissa. Datum per manus wenerabilium Iohannis decani, cancellarij, et Stanislai Czolek cantoris Cracouiensium, vicecancellarij regni Polonie, sincere nobis dilectorum. — Ad relacionem eiusdem domini Andree Dei gracia episcopi Poznaniensis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 371), opatrzony był niegdy majestatową pieczęcią królewską, na różowym i czarnym sznurku jedwabnym uwieszoną, po której tylko spodnia skorupa pozostała. Jest w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej jeszcze drugi oryginał tego przywileju (N. 372), opatrzony pieczęcią średnią królewską z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku z czarnego, różowego i zielonego jedwabiu.

[1]) *Kulino*, zapewne *Kulin* w pow. lipnowskim.

[2]) *Danków*, wieś niegdy w woj. kaliskiem, pow. gnieźnieńskim.

[3]) *Dzbarz*, zapewne *Zbar* starodawna niegdy kasztelania.

[4]) *Słaboszewo wielkie* dziś pomiędzy *Żninem* a *Pakością* nie istnieje.

393. 1424. die 9. mensis Augusti, Lanciciae.

Wladislai II. regis Poloniae decretum arbitrale inter Andream episcopum Posnaniensem et civitatem Posnaniensem litem dirimens.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyauie, Lithwanieque princeps suppremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo considerantes iudicij racionalis examine, statum mortalium prefecto dignum arbitramur iustum et vtile comendacionis titulis attollendum, vt ad ea subtili consideracionis libramine attendamus, que pacis puritatem sapiunt et inducunt, quatinus amputatis litium dispendijs, vniuersa et singula nostre dicioni subdita, tranquillo et felici regimine gubernentur. Exorta igitur inter reuerendum in Christo patrem, dominum Andream Lazkary episcopum, et venerabiles, deuotos, sincere nobis dilectos prelatos et canonicos ecclesie Poznaniensis, ex vna, necnon fideles nostros proconsulem, consules, scabinos, iuratos, totamque vniuersitatem ciuium nostre ciuitatis Poznaniensis de et super medietate fluuij *Wartha* et ryppa ipsius

versus planiciem ecclesie iurisdicionibus, quas sibi dicti ciues in quibusdam hominibus ecclesie Poznaniensis prope ecclesiam sancti Martini morantibus, vendicabant, necnon violencijs ac alijs iniurijs personis ecclesiasticis, hominibus et subditis ipsorum irrogatis, pro quibus diuerse censure ecclesiastice contra prefatos ciues et ciuitatem fuerunt promulgate, ac alie multe controuersie suborte, parte ex altera, materia questionis, dicte partes ad nostre celsitudinis presenciam accedentes, querelas diuersas vna pars contra aliam propenebat. Tandem nobis, qui discordias nostrorum egre ferimus, pacemque et sinceritatem inter nostros cordis affectu complectimur mediantibus, volentes ad vnionem caritatis amicicieque nexum peruenire, in reuerendos in Christo patres, Albertum sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopum et primatem, Iohannem episcopum Chelmensem, et venerabilem Iohannem Schaffranyecz decanun Cracouiensem, nostrum et regni Polonie cancellarium, necnon magnificos Sandywogium de *Ostrorog* Poznaniensem et Albertum de *Wscheradow* Kalissiensem palatinos, ac alios nobiles iusticie zelatores, tamquam in arbitros, arbitratores, tractatores et amicabiles compositores ac communes amicos de alto et basso in plena forma ac latissima facultate compromiserunt. Quiquidem domini arbitri recepto huiusmodi in se arbitrio, sentenciam arbitralem inter dictas partes promulgauerunt et per prefatum dominum Albertum archiepiscopum et primatem, coarbitrum, oraculo viue uocis pronuncciari ordinauerunt, sentencie ipsius approbacione, confirmacione, correccione, interpretacione et mutacione addicione et diminucione in parte uel in toto nostro regali arbitrio de sepedictarum parcium assensu reseruatis, prout nostre celsitudini de articulis pronuncciatis infrascriptis per prefatos dominos Iohannem episcopum Chelmensem et Iohannem cancellarium plenam fecerunt relacionem et fidelem, petentes, eam per auctoritatem nostram regiam approbare et eidem robur addici perpetue firmitatis. Nos autem habita deliberacione solempni, intellectis et examinatis omnibus a sapientum consilio, que super causis et questionibus necnon pronuncciatis articulis premissis intelligenda et examinanda fuerant, pro bono pacis et quiete parcium prefatam arbitralem sentenciam, detractis, que o[mino]sa videbantur, aliquibus vero pro comodo parcium supperadditis et correctis, de plenitudine nostre regie potestatis supplendo, omnes defectus eiusdem sentencie, ipsam confirmamus, ratificamus et approbamus, et eidem nostre maiestatis regie auctoritatem et decretum apponimus sub hac forma perpetue duraturum. Inprimis quidem per prefatos dominos arbitros pronuncciatum est, dicimus et ordinamus, quod canonicus Poznaniensis dictus sancti Martini et sui successores homines cum domibus, areis et ortis, qui sunt prope ecclesiam sancti Martini in suburbio Poznaniensi versus fossatum ciuitatis Poznaniensis in dextra parte vie, que ducit de ciuitate Poznaniensi in *Buk*,[1]) montem sancti Martini ascendendo, plebanus vero sancti Martini aream suam et ortos, dudum et nunc possessos habeat . . . . pertinenti, in iure, iurisdicione, dominio et proprietate plenam et omnimodam potestatem cum facultate iudicandi et mulctandi homines et subditos antedictos iuxta casus

occurentes, absque impedimento cuiusuis persone; alias vero domos, areas incolasque earum in sinistra parte dicte vie, exceptis ecclesia sancti Martini, dote, area et ortis plebani predicti, sitas, ciues Poznanienses tenebunt, habebunt et possidebunt in eisdem iure et dominio temporali, prout ante, saluis censibus canonico prefato debitis, racione decimarum, et ab antiquo solui consuetis: hoc adiecto, quod plebanus sancti Martini et homines dicti canonici pecudes et peccora, equos et alia animalia ipsorum pascendi in communibus pascuis ciuitatis extra dampna, et argillam fodendi et recipiendi pro edificijs necessariam et vtenti eorum comoditatibus, prout alij ciues et suburbani nostri plenam habeant facultatem absque impedimento et contradiccione ciuium predictorum sub pena mille marcarum monete et numeri Polonicalium, modo inferius descripto soluenda. Item supplendo et pro stabilitate perpetua in melius reformando, quod (per) prefatos dominos arbitros decretum fuerat, dicimus et decernimus ac ordinamus, quod dominus episcopus cum suo capitulo Poznaniensis ecclesie pro comodo et vtilitate rei publice nowum pontem per fluuium *Czybina* inter ecclesiam cathedralem et *Ostrow* edificare et construere sub pena mille marcarum monete et numeri suprascriptorum infra biennium a data presencium computando teneantur; sed alios pontes cum aggere, qui per planiciem a summo ecclesie vsque ad maiorem pontem dicte ciuitatis Poznaniensis super fluuio *Warta* se protendit, prout ante reficiebant, reficient, facient et reedificabunt, quociens opus fuerit. Et ne tantum onus seruitutis absque congrua compensacione in ecclesia et personis ipsius remaneat, attendentes proinde, quod ad ea, que pro comodo vniuersorum construuntur, decens est, ut pro eorum conseruacione et stabilitate perpetua ab omnibus conferatur, nos volentes nauigium et naulum, quod ecclesia Poznaniensis in dicto fluuio *Czybina* tempore invndacionis cum questu non modico habuit ab antiquo in aliquo compensare, auctoritate nostre regie potestatis statuimus et decernimus ordinamusque et ab vniuersis iubemus et volumus inuiolabiliter obseruari, quod postquam dictus pons nowus per *Czybinam* constructus fuerit, quilibet cum curru per pontem eundo, tociens, quociens transiens, siue fuerit incola regni nostri, siue forensis, de quolibet curru medium grossum monete in nostro regno currentis, pro reformacione poncium predictorum exactori ecclesie soluere teneantur, exceptis ciuibus et suburbanis ciuitatis Poznaniensis necnon hominibus dumptaxat villarum infra vnum, duo, tria aut quatuor miliaria a ciutate Poznaniensi distancium et ad forum dicte ciuitatis veniencium, qui victualia, videlicet frumentum, ligna, pullos, owa aut peccora et pecudes adducent, qui nichil soluere teneantur. Et si dubium fuerit de distancia quatuor miliarium, hoc asserens suo sacramento aut alia probacione legitima ostendere teneatur. Sed si tales propter lucra eorum res alibi uel eciam in ciuitate Poznaniensi emptas, eciam si frumentum, pulli, owa uel quecumque alie merces et res existant, tales eciam sicut alij ad solucionem dicti medij grossi de curru quolibet soluere sint astricti. Et insuper quocienscunque lapides molares pro molendinis episcopi, capituli, prelatorum et canonicorum aut alias res eorumdem

seu personarum ecclesiasticarum ecclesie Poznaniensis per pontem ciuitatis Poznaniensis duci contingerit, a solucione qualibet theolonei poncium dicte ciuitatis . . . . . . sub pena dictarum mille marcarum deinceps et amodo sint liberi et exempti. Interim vero pendente huiusmodi byennio, quo dictus pons per *Czybinam* preparatur, quelibet parcium vtatur suis iuribus et consuetudinibus, prout alias uti consueuit in nauigando et naulo exigendo. Item pro tranquillo statu ecclesie Poznaniensis et ciuitatis nostre ciuiumque nostrorum Poznaniensium diffinimus et dicimus, quod ecclesia Poznaniensis iuxta tenorem priuilegiorum suorum antiquorum, et signanter felicis et diue memorie domini Przemislonis ducis Polonie, que exhibita salua et integra vidimus et legi fecimus coram nobis, medietatem fluuij *Warta* cum ryppa et tota planicie versus ecclesiam kathedralem habeat et possideat cum pleno iure et dominio ac proprietate, cum facultate omnimoda edificandi et collocandi homines, domos et queuis edificia tam in aggere vsque ad pontem ciuitatis, quam extra aggerem in dextra et sinistra parte ipsius aggeris per eamdem planiciem construendi et quaslibet alias melioraciones faciendi, semotis contradiccionibus et impedimentis quorumcumque; et quod piscatores ecclesie, episcopi, prelatorum et canonicorum libere fluuio *Warta* vtantur, prout interea et aliorum dominorum seculariorum piscatores vtuntur et vti consueuerunt. Concedimus tamen de consensu dicti domini Andree episcopi et sui capituli Poznaniensis, quod ciues nostri Poznanienses prefati pro communi bono reipublice in littore ecclesie descendendo de maiori ponte ciuitatis super *Wartham* ad partem dextram viam publicam, per quam itur versus opidum *Srzoda,* iuxta ryppam dicti fluuij *Wartha* reformare et reficere, necnon aggerem, quem facere ibidem inceperant, continuare eciam incipiendo a ponte ciuitatis vsque ad montem iuxta rippam ecclesie eundo versus villam nostram *Zgerz,* edificare, eleuare et firmare valeant; pro cuius aggeris edificio, faccione et refeccione rubetum in planicie ecclesie, que wlgariter *Czarthoria* nuncupatur, tamdiu, quamdiu ibi haberi poterit, et eciam arenam absque dampno vtilitatum fiendarum recipere poterint; sed nulla debent in dicto aggere vel iuxta ipsum aut sepedicta planicie vel eius aliqua parte edificia construere, edificare vel locare ipsi ciues, nec per hoc sibi debeant dictam ryppam vel fluuium aut aliquod ius proprietatis, possessionis vel dominij in eisdem vsurpare seu vendicare, et hoc sub simili pena mille marcarum. Item prout per prefatos dominos arbitros pronuncciatum, arbitratum, laudatum et ordinatum est, ita et nos confirmando et approbando dicimus et diffinimus, quod proconsul cum consulibus, scabinis et iuratis ac communitate dicte ciuitatis Poznaniensis, qui consilio, auxilioque culpabiles extiterint in turbando iurisdicionem dicti domini episcopi uel sui vicarij, ac eciam in statuendo et imponendo . . . va dacia et thelonea personis ecclesiasticis et rebus eorum, que non gracia lucri, sed pro vsu eorum portauerint et comparauerint, necnon in prohibendo sub certa pena et per preconem ciuitatis publice in circulo et in plateis ciuitatis temere proclamare faciendo, ne aliquis ciuitatis incola aliquem prelatum uel cano-

[illegible]

nicum, presbiterum aut clericum ecclesie Poznaniensis, aut familiares, homines et subditos ipsorum ad domum reciperet, uel aliquas res pro vsu et victualibus eorum necessarias vendere aut emere aliqui . . . . eisdem, ac eciam inhibendo eisdem ciuitatis liberum ingressum ceterasque iniurias irrogauerint, pro quibus excommunicacionis sentenciam a sacris canonibus prolatam incurrerint et declarati sunt incurrisse, se eidem domino episcopo et suo capitulo humiliter reconcilient et absolucionis beneficium optineant ab eodem infra quatuordecim dies a die, quo ipsis per dominum episcopum fuerit intimatum, necnon vnum lapidem cere in signum pene transgressionis et tanti ausus in ipsa reconciliacione offerant et persoluant, et a similibus abstineant sub pena mille marcarum antedicta. Et ut hec nostra salubris ordinacio et prouisio a dictis partibus inuiolabiliter perpetuis temporibus obseruetur, volumus et decernimus, quod pars contraueniens et illam partem articuli, in qua pena dictarum mille marcarum vallata et specificata est, violans, nobis et phisco nostro regio quingentas, parti vero tenenti ducentas quinquaginta, pro reformacione dictorum poncium, videlicet ecclesie et ciuitatis reliquas ducentas quinquaginta marcas persoluere teneatur. Ad cuius pene solucionem pars contraueniens per censuram ecclesiasticam cogi poterit et compelli. Harum quibus sigillum nostre maiestatis est appensum testimonio literarum. Actum Lancicie feria quarta in vigilia sancti Laurencij martiris gloriosi, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto. Presentibus: reuerendo in Christo patre, domino Iohanne episcopo Wladislauiensi, necnon magnificis, strennuis et nobilibus: Mathia de *Labischin* Brestensi, Iacobo de *Konyeczpole* Siradiensi, Ianussio de *Kosczol* Wladislauiensi palatinis, Mosticio de *Stanschow* Poznaniensi, Floriano do *Korithnicza* Wisliciensi castellanis, multisque alijs fidedignis fidelibus nostris dilectis. Datum per (manus) venerabilium Iohannis Szaffranecz decani Cracouiensis, regni Polonie vicecancellarij, necnon Stanislai Czolek cantoris Cracouiensis, eiusdem regni Polonie vicecancellarij, nobis sincere dilectorum. Ia Stanislaw.

Ad relacionem eiusdem venerabilis domini Stanislai Czolek regni Polonie vicecancellarij.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z szarego jedwabiu pozostał.

[1]) ***Buk***, **miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.**

394. 1424. die 6. mensis Iulii, Gnesnae.

Vladislaus II. rex Poloniae ratam esse iubet donationem villae *Mieścisko* a Petro de *Kobylin* ecclesiae collegiatae Posnan. b. v. Mariae factam.

R. Priuilegium Vladislai regis Polonie, vigore cuius Petrus de *Kobilin* decanus Posnaniensis villam *Miescisko*[1]) in districtu Posnaniensi

situatam, pro canonico beate virginis Marie in summo Posnaniensi cum consensu regis donauit et resignauit cum onere, vt canonicus seu prebendatus collegiate beate virginis Marie per se et suum substitutum singulis septimanis in dicta collegiata pro peccatis eiusdem Vladislai superstitis et sue illustrissime prosapie, et illis decedentibus pro animabus eorum euiternis temporibus absoluant. Sub actum Gnesne feria quinta infra octauas Visitacionis beate Marie virginis, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto.

Teka Naruszewicza 14 N. 41 ex summario capituli Posnaniensis.

[1]) ***Mieścisko***, **wieś niegdy w pow. poznańskim.**

395. 1424. die 9. mensis Augusti, Lanciciae.

Vladislaus II. rex Poloniae ratum esse iubet decretum arbitrale inter episcopum et capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis et cives Posnanienses latum.

R. Priuilegium serenissimi Vladislai regis Polonie, quo mediante concordiam inter reuerendissimum Andream Laskary episcopum et capitulum Posnaniense, ab vna, et ciues Posnanienses, parte ab altera, initam, ad quam stabiliendam et ad sopiendas omnes controuersias partes prefate sentencie arbitrali sese subiecerunt et in mediatoresque et compositores reuerendissimum archiepiscopum Gnesnensem et primatem, tanquam superarbitrum, Iohannem episcopum Chelmensem, Iohannem Szaffraniec decanum Cracouiensem, regis et regni cancellarium, necnon magnificum Sandivogium de *Ostrorog*, Posnaniensem, Albertum de *Wszeradowo* Calissiensem palatinos tanquam in arbitros consenserunt parereque iudicato sese submiserunt; serenissimus itaque rex eiusmodi submissionem et sentenciam difinitiuam approbat, confirmat, perpetuumque robur apponit. Quaquidem arbitrali sentencia cautum est: 1mo, quod canonicus fundi sancti Martini manuteneatur circa iura sua et eiusdem plebanus canonicus quidem in exercicio plenario iuridiccionis; plebanus vero in possessione arearum, domorum et edificiorum plebanalium; insuper ex domibus iurisdiccioni ciuitatis Posnaniensis subiectis census racione decime canonico soluatur, pascua libera ab vtrinque inter ciues ciuitatenses et canonicales permittitur et solidatur (s), 2do. Pontem super *Cybina* post *palacem biskupim* fluuio episcopus cum capitulo edificare obligatur. 3io pontalia per medium grossum a curru (?) determinantur et assignantur. 4to. Medietas fluuij *Warta* a dextris et a sinistris integre planiciei fundorum capitularium capitulo adiudicatur cum libera piscacione. 5to. Ciues Posnanienses pro commodo reipublice in littore capituli et ecclesie descendendo de Maiori Ponte ciuitatis super *Wartam* a parte dextra, viam publicam, per quam itur versus oppi-

dum *Sroda* iuxta rippam fluuij *Warta* reformare de consensu episcopi et capituli tenebuntur. *To mieysce zovie się Czartoryia.* 6to. Statuitur vadium mille marcarum super ciues Poznanienses in casu appropriacionis sibi ripe, capitulo adiudicate, inhibiturque, ne in loco, in quo aggerem ciues Posnanienses constructuri sunt, qui locus *Czartorya* nuncupatur, aut aliqua parte planiciei ad rippam capitularem audeant ciues Posnanienses aliqua edificia construere sub pena mille marcarum, ne per hoc sibi debeant dictam rippam vel fluuium aut aliquid ius proprietatis et possessionis in eisdem vsurpare. Denique pro violencijs, impedimento thelonei et pro pena in signum temerarij ausus, vnus lapis cere per ciues Posnanienses offerendus ecclesie decernitur. Cuius quidem arbitralis sentencie approbacio per serenissimum Vladislaum de datum Lancicie feria quarta in vigilia sancti Laurencij martiris, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto.

Teka Naruszewicza 14. N. 41 ex summario capituli Posnaniensis.

396. 1424. die 10. mensis Augusti, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae subditos archiepiscopi Gnesnensis a portorio *„targowe"* dicto, denuo liberos facit et immunes.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithwanieque princeps et heres Russie, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo reuerendissimus in Christo pater, dominus Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, sincere nobis dilectus; in nostri praesencia personaliter constitutus, obtulit litteras maiestati nostre, predecessoribus suis, dominis archiepiscopis Gneznensibus concessas, quod omnes ciues ac cmethones et subditi quilibet archiepiscopatus Gneznensis predicti a solucione thelonei et foralis, alias *targowe,* vbicumque transierint ac negotiati fuerint, liberi esse debeant et soluti. Supplicauit itaque nobis, vt iuxta continenciam earundem literarum, ipsos circa libertatem eandem conseruare dignaremur. Cuius precibus, tamquam eius, qui nobis semper studuit complacere, acclinati, ciuibus, oppidanis et cmethonibus subditisque archiepiscopatus Gneznensis vniuersis hanc graciam concessimus et concedimus presentibus, vt nullibi in regno nostro, quocunque venerint et vbicumque ipsorum negociaciones exercuerint, thelonea foralia, alias *targowe* soluere debeant, quinimo ab eis liberi esse debeant et soluti. Quare vobis palatinis, castellanis, capitaneis, tenutarijs, burgrabijs, procuratoribus, viceprocuratoribus, terrigenis, thelonearijs et quibuslibet officialibus nostris fidelibus dilectis, firmis damus regalibus in mandatis omnino habere volentes, quatenus ciues, oppidanos, cmethones et quoslibet subditos archiepiscopatus predicti circa hanc, quam ipsis graciam concessimus, conseruantes, thelonea et soluciones predictas forales, alias *targowe,* et quaslibet alias nullibi sub capitaneatibus nostris, tenutis aut dominijs exigere et

leuare presumatis, gracie nostre sub obtentu; alias si feceritis, indignacionem gravissimam incurretis. Actum Lancicie feria quinta in die s. Laurencij, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto. Relacio venerabilis domini Stanislai Czolek, regni Polonie viceecancellarij.

Z oryginalnego potwierdzenia króla Kazimirza Jagiellończyka, wydanego w Piotrkowie r. 1466, a przechowanego w Archiwum państwowem w Poznaniu (Żnin).

397. 1424. die 21. mensis Augusti, in *Rozorażewo*.

Iudicii terrestris Posnaniensis decretum, inter Albertum abbatem Lubinensem et Ioannem de *Morka* de lacubus quibusdam litem dirimens.

Nos Pasek Gogolewsky iudex Poznaniensis generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod (cum) sub anno Domini millesimo CCCC XXIIII, feria secunda infra octauas Asumpcionis Marie, in domo nostre habitacionis in *Rosdrasewo* sedebamus, ibi veniens ingeniosus vir Nicolaus de *Ponyęcz*, notarius domini abbatis Lubinensis, vnam litteram papiream, apertam, sigillatam sigillo citatorio ex parte iudicij regalis Costinensis, nobis presentauit, cuius tenor sequitur in hunc modum:

„Sandiuogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, Vincencius de *Samotuli* castellanus Medzirzecensis et capitaneus Wschouiensis, Dobrogostius de *Samotuli*, subcamerarius Kalisiensis, Nicolaus de *Neparth* castellanus Krziwinensis, Theodricus de *Myedzichod* vexillifer Poznaniensis, Henricus de *Sedlnicza* iudex Wschouiensis, Pelka de *Grzibno*, magnifico ac nobili viris: Pasconi de *Gogolewo*, Stanislao in *Szurkowo* heredibus, iudici necnon subiudici Poznaniensibus, sinceram amiciciam, vbiuis autem pronam. Magnifice nobilisque viri, amici dilecti! Noueritis, quod cum feria quarta proxima post festum sancti Iacobi apostoli gloriosi, in aduentu serenissimi principis, domini et domini Wladislai Dei gracia regis Polonie nostri graciosi, sub anno Domini millessimo quadringentesimo vicesimo quarto, iudicio ipsius maiestatis in *Cozsten* sub estuario ante castrum presidebamus, vbi eciam vos domini iudex et subiudex vna nobiscum sedebatis iudicantes, ibi vnanimiter iudicio eiusdem domini regis presidentes vniuimus et concordauimus perpetua concordia venerabilem ac religiosos viros, dominos Albertum abbatem et totum conuentum monasterij Lubinensis, ex vna, et dominum Iohannem de *Morka* pro lacubus inter *Dąbicze* et *Mosczesicze* et *Morka*[1]), sed ad lacum *Malpynske*, *Morka* et *Dąbicze* minor habent (?), et in istis lacubus, videlicet *Dąbicze* et *Mosczesicze* talem venacionem dominus Iohannes de *Morka* et post eum sua posteritas habebunt perpetuis temporibus, duntaxat ipsius piscator, sed non ipsius homines retibus wlgariter nuncupatis *podrzesniczq*, *sabrodnyq a wyenczerzmi*, sicut arundo transijt alias *zasla niczyesa*, gulgustris, non[facie]n-

do obstacula; sed abbas predictus cum conuentu debet habere eosdem lacus perpetuis temporibus excipiendo venacionem domini Iohannis et sue posteritatis predicte et adaquacionem peccorum comunium uel comuniter et locacionem alias p . . . . omnium eciam abbatis, qui protunc fuerit et tocius conuentus. Homines debent habere omnem venacionem in istis lacubus, accedere alias *przistąpicz* ad ripam cum omnibus retibus omnium generum yeme et in estate et singulis temporibus, quocies fuerit oportunum temporibus eternis, super quo adiudicata soluerunt. Prout in libro terrestri de uerbo ad uerbum est inuenta et conscripta presentibus. Quare vestram amiciciam petimus presentibus, quatenus eisdem litteram vestram adiudicatoriam dare dignemini, sigillis vestris roboratam, prout alijs terrigenis dare consweuistis et prout eciam est iuris et moris consweтudo terrestris. Datum et actum die, anno, loco et testibus, quibus supra, citatorio sub sigillo."

Nos igitur iudex prefatus uisa sufficienti attestacione dominorum in presenti littera conscriptorum, tenoremque presentis littere exaudientes et eam plenarie intelligentes, solumque Deum pre oculis habentes, presentem litteram ex informacione et mandato speciali eorundem duximus confirmandam et eam presentibus confirmamus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum et domini Stanislai de *Surkowo* subiudicis presentibus sunt appensa. Actum et datum die, mense, loco, testibus, quibus supra.

Dokument pargaminowy, wskutek wilgoci mocno zniszczony i w niektórych miejscach niedoodczytania wyblakły, przechowany jest w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 34). Pieczęcie obie już nie istnieją.

[1]) *Dębice*, wieś dziś nieistniejąca.
Mościeszyce, dziś *Mościszki*, wieś w pow. kościańskim, par. *Lubin*.
Morka, wieś parafialna w pow. szremskim.

398. 1424. die 25. mensis Augusti, in *Łowicz*.

Alberti archiepiscopi Gnesnensis cum cmetonibus villae *Wejsce* de angariis quibusdam pactum.

Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod nos cum cmetonibus nostris de villa nostra *Weysce*[1]) sita in districtu Lovicensi, pro et super censibus, necnon *poradlne, wieprzowe, wieczne* et alijs solucionibus, tam magnis, quam paruis, quas soluere consueuerunt, ordinacionem fecimus infrascriptam, quod amodo preaicti cmetones ville predicte duas marcas monete communis de quolibet manso possesso singulis annis, vnam in festo sancti Nicolai confessoris, reliquam marcam in festo s. Iohannis baptiste soluere tenebuntur. Hoc eciam adiecto, quod predicti cmetones ab omnibus laboribus et oneribus tam castri, quam allo-

diorum sunt et debent (esse) supportati, preter hoc, quod duobus diebus prata nostra in *Blendowo*[2]) falcastrare et per duos currus siue plaustra gnorum ad castrum nostrum Lovicense quilibet cmeto adducere sint adstricti. Cum autem iudex castri nostri Lovicensis predicti ad prefatam villam nostram, ad colloquium wlgariter *wiecze* venerit, prefati cmetones quatuor pullis et vno quartali cereuisie et tantummodo panibus tenebuntur ipsum iudicem procurare. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in *Łowicz* feria quinta in die sancti Bartholomei apostoli, anno Domini MCCCC XXIV.

Teka Naruszewicza 14 N. 35 ex inventario capituli Gnesnensis.

¹) *Węjsce*, wieś w pow. łowickim, par. *Kocierzew*.
²) *Błędów*, wieś w pow. i par. *Łowicz*.

399. 1424. die 28. mensis Augusti, Posnaniae.

Moscicius castellanus Posnaniensis decem marcas census annui ex reditibus oppidi *Koźmin* Nicolao de *Górka* cancellario Posnaniensi C marcis vendit.

R. Mathias Cordebog altarista et officialis Poznaniensis poświadcza, że Mościc kasztelan poznański sprzedał za 100 grzywien monety polskiej 10 grzywien czynszu rocznego na mieście *Koźminie*¹) Mikołajowi z *Górki*, kanclerzowi poznańskiemu. Do płacenia tego czynszu obowiązuje się Mościc pod karami kościelnemi a wraz z nim Jakub Boczek burmistrz i Michał krawiec rajca koźmiński.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1442. Do przywileju przywieszone były pieczęcie. Pierwsza wyobrażała sędziego sądu ostatecznego, z którego ust dwa miecze wychodziły; u dołu osoba klęcząca. Napis otokowy: sigillum perpetuum officialatus ecclie Poznanien. Druga pieczęć wyobrażała w tarczy herb Łodzię; trzecia miasta Koźmina przedstawiała orła z rozpostartemi skrzydłami.

¹) *Koźmin* miasto w powiecie krotoszyńskim.

400. 1424. die 29. mensis Augusti, in *Sochaczów*.

Semovitus Senior dux Masoviae et Russiae bona archiepiscoporum Gnesnensium ab angariis quibusdam libera facit et immunia.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Semouithus senior Dei gracia dux Mazouie Russieque, princeps terrarum Plocensis, Rawensis, Zawkrzensis, Sochaczouiensis, Gostinensis, Plonensis ac dominus et heres Wysznensis, significamus omnibus et singulis, presen-

tibus et futuris, coram quibus tenor presencium fuerit recitatus, quod animaduertentes ac attenta et diligencia vigili considerantes clara fide merita ac crebrarum complacenciarum constanciam, quibus nobis reuerendissimus in Christo pater dominus Albertus archiepiscopus et primas vna cum suo capitulo sancte ecclesie Gneznensis complacuerint, de quorum eciam sufficienti probitate et oracionum sedulitate nostra magnificencia laudabile testimonium recepit, horum intuitu ac volentes eciam nostre ac nostrorum predecessorum et successorum animarum subuenire saluti, de vnanimi consensu et voluntate filiorum ac dominorum assessorum nostrorum infrascriptorum, omnes consuetudines perniciosas et dampnosas ecclesie Gneznensi et subditis ipsius, que non ex nostra sciencia, sed ex mala induccione et vsurpacione creuerunt et fuerunt introducte, sic, quod decedentibus archiepiscopis ecclesie supradicte Gneznensis, capitanej, burgrabij, procuratores et alij officiales nostrj ex consuetudine predicta bona mobilia et immobilia, opida, villas, allodia ac decimas mense archiepiscopalis, iacencia in terra nostra Mazouiensi, occupare de ipsisque se intromittere ac ipsorum tenutam et possessionem nomine nostro recipere solebant, ex quibus occupacionibus, intromissionibus ac possessionis dictorum bonorum recepcione subditi ecclesie predicte graues oppressiones, perturbaciones, spolia, rapinas, molestias, angariaciones sunt perpessi et sustulerunt, ex quibus labores ac actiones ipsorum in nichilum fuerunt redacte, ita, quod prefati subditi ex eo ad extremam egestatis inopiam sepius deuenire solebant: ne igitur huiusmodj perniciose et dampnose consuetudines dicte ecclesie Gneznensi et subditis ipsius inualescant et per quempiam ex nostris sucessoribus obseruentur, ipsas exnunc et in perpetuum pro nobis et nostris successoribus reprobamus, abdicamus, tenore presencium deponimus et eradicamus ac estinguimus et pro reprobatis, abdicatis, depositis, extinctis et eradicatis habere volumus, ita, quod dum contingat aliquem ex archiepiscopis, qui pro tempore fuerint, ab hac luce migrare, extunc nos vnacum successoribus et officialibus nostris supradictis nullam de iutromittendis se per nos uel nostros officiales de huiusmodj bonis seu occupandi ipsa bona volumus habere facultatem. Inhibentes exnunc prout extunc et extunc prout exnunc omnibus et singulis nostris officialibus sub pena maledictionis eterne ac sub obtentu gracie nostre, ne peramplius deceteroque de dictis bonis mense archiepiscopalis, in terra nostra Mazouiensi, ut prefertur, locatis et sitis, post mortem domini archiepiscopi, quem tunc morj contingat, se audeant intromittere uel ipsa bona quouismodo occupare presumant. Verum quia condicionem infrascriptam expressimus et expressam ipsam habere volumus, quod prelati, canonici ac capitulum Gneznense, quam primum ipsis constaret aut ad noticiam ipsorum deneniret de morte archiepiscopi, vnum vel duos prelatos uel canonicos de vnanimi voluntate et consensu debent eligere et deputare, quibus sic deputatis et electis per ipsos nobis aut successoribus nostris, qui tunc terram Sochaczouiensem in dicione et possessione suis habebunt, de morte domini archiepiscopi tunc defuncti debent insinuare et intimare tamquam domino domino terre et

[illegible]

benefactorj ecclesie Gneznensis, qui ex innata benignitate tantis bonis hereditarijs ecclesiam priuilegiauit, donauit et dotauit. Qui prelati sic per capitulum supradictum Gneznense deputati ad nos cum literis sigillo capituli sigillatis venire debent et per hec verba, que secuntur, mortem domini archiepiscopi nobis insinuabunt: „Magnifice princeps! Vestre magnificencie insinuamus de morte domini nostrj archiepiscopi tamquam domino terre, dotatorj, protectorj et benefactorj ecclesie Gneznensis, deuote et humiliter supplicantes, quatenus velitis bonorum mense archiepiscopalis, in terris Mazouie iacencium, quorum vacante sede archiepiscopalj Gneznensi ad nos est administracio deuoluta, esse pius defensor, tutor et protector." In cuius rej testimonium sigillum nostre maiestatis est appensum. Actum et datum in *Sochaczow* feria tercia festiuitatis Decolacionis sancti Iohannis Baptiste, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quarto. Presentibus ibidem preclaris principibus Semouito, Kazimiro, Troydeno et Wladislao ducibus Mazouie etc. filijs nostris carissimis, necnon validis et strennuis viris, dominis tunc nobiscum in presenti tractatu sedentibus, videlicet Nicolao de *Opporowo* Lanciciensi, Stanislao Grad de *Szrzensco* Plocensi pallatinis, Martino de *Calinowa* Syradiensi, Sassino alias Gamba de *Trampky* Plocensi, Andrea de *Coslowo* Gostinensi castellanis, Alberto Malsky tunc capitaneo, Adam de *Thur* iudice Lanciciensibus ac venerabilibus Michaele de *Borzissowo* preposito ecclesie collegiate sancti Michaelis in ciuitate Plocensi et cancellario Gostinensi ac Czamborio de *Gilowo* cancellario Rawensis et canonico Plocensis ecclesie collegiate sancti Michaelis, qui tunc presencia habuerunt in comissis et alijs quampluribus fidedignis.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z roku 1477, fol. 4.

401. 1424. die 28. mensis Septembris, Gnesnae.

Catharina abbatissa monasterii Gnesnensis ad s. Claram advocatum civitatis *Kostrzyń* dotat.

R. Katharina abbatissa monasterii s. Clare in *Gnezna*, nadaje szlachetnemu Spytkowi, wójtowi miasta *Kostrzynia*[1]), cztery jatki rzeźnicze, $1^1/_2$ ogroda w *Kostrzynie*, leżącego przy ulicy skokowej i drugi ogród przy ulicy łaziennej wraz z ich placami, do którychto nieruchomości wójtowie nie mieli dotąd prawa wedle przywileju fundacyjnego księcia Przemysła z r. 1251, który się transumuje. Gnezne feria quinta in vigilia s. Michaelis archangeli. Testes: Helizabeth vicaria, Margaretha hortiaria, Clara Machulka, Heduigis, custodes alterius horti, Dorothea clavigera, Margaretha Oyem, Katherina Spitkonis, Przechna, Thomislawa Thomascze, Margaretha et alia Margaretha sacristiana, Przechna de Oweczsky, Swyechna Doronka,

[illegible]

Smichna, Iacobus de *Geschky*, Iohannes Tarnka de Gnezna, Iohannes Supiak, Thomas de *Szyekyerky*, Nicolaus de *Wydzyrzyno*, Troyan de *Ruscza* heredes, Nicolaus de *Czeschewo* ad ecclesiam de *Dambnycza* presentatus.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1494.

[1]) *Kostrzyn* miasto w pow. szredzkim.

402. 1424. die 1. mensis Octobris, in *Sadowie*.

Vladislaus II. rex Poloniae Alberto archiepiscopo Gnesnensi decem laneos in silva *Mokow* dicta, confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Illis, qui merentur dexteram de promptuario nostre liberalitatis, libenter porrigimus, vt digna retribucio meritum probitatis extollat et congrue retribucionis premium pluralitas magnificet meritorum. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithwanieque princeps suppremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo consideratis meritorum diuersorum indicijs, quibus reuerendus in Christo pater, dominus Albertus archiepiscopus sancte Gneznensis ecclesie et primas, constanti fidelitatis feruore pro republica sathagendo, nostre complacuit maiestati, et auctore domino complacere poterit in futurum, cupientes itaque, vt eius renumerata deuocio elucescat et ceteris prodeat in exemplum, ad honorem omnipotentis Dei eiusque gloriosissime Virginis matris Marie ac sancti Adalberti omniumque Sanctorum, de fonte liberalitatis nostre et ex certa nostra sciencia dedimus et donauimus, damus et donamus per presentes decem laneos siue mansos in acre silue nostre *Mokow* districtus Gneznensis, wlgariter *Nastarku* pro agris et alijs vtilitatibus dimenciendos, per ipsum suosque successores legittimos perpetuis temporibus sub eisdem modis, condicionibus et qualitatibus, quibus viginti lanei alias de benignitate nostra regia sibi successoribusque suis legittimis perpetuo et irreuocabiliter in acre eiusdem silue vigore aliarum literarum nostrarum datis et donatis(s) dimecientur, vnacum dictis viginti mansis insolidum computandos, tenendos, habendos et pacifice possidendos. De quibusquidem triginta laneis preter modos, condiciones et qualitates in donacione viginti laneorum descriptas, expressas et contentas, quibus omnino in nullo volumus derogare, duo laneorum predictorum pro plebano dotando, duo pro sculteto villanorum et sex pro alodio ecclesie prefate in dictis triginta laneis auctore Domino locando, iure perpetuo redigentur; reliqui vero, viginti lanei pro vsu suo et successorum suorum conuertentur, in quo prefati domini Alberti suorumque successorum conscienciam oneramus. Harum nostrarum vigore literarum, quibus sigillum nostrum presentibus est appensum, in fidem et

[illegible]

robur perpetuo firmitatis. Actum in *Sadowe*, die dominico proximo post festum sancti Michaelis archangeli, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quarto. Presentibus ibidem magnificis, strennuis et nobilibus viris, dominis: Iohanne de *Tarnow* Cracouiensi, Iacobo de *Coneczpole* Siradiensi palatinis, Petro Schaffranecz subcamerario, Martino de *Wroczimowo* vexillifero Cracouiensibus, Martino castellano Zauichostensi et Stiborio subdapifero Lanciciensi et alijs quampluribus fidedignis, fidelibus nostris dilectis. Datum per manus venerabilium virorum, dominorum Iohannis decani Cracouiensis, cancellarij et Stanislai Czolek cantoris Cracouiensis, vicecancellarij regni Polonie, nobis sincere dilectorum.

Ad relacionem domini Stanislai Czolek cantoris Cracouiensis, vicecancellarij predicti.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 372 a), w skutek wilgoci bardzo zniszczony i zblakły. Po pieczęci pozostał tylko sznurek z blado różowego jedwabiu.

403. 1424. die 13. mensis Octobris, Posnaniae.

Nicolaus Moldorf pellifex tres marcas census annui reemptionalis Nicolao Krogelweyth altaristae ecclesiae parochialis ad s. Mariam Magdalenam vendit.

R. Lucas institor prothoconsul, Nicolaus Gocze, Petrus Goldener, Wyrzbantha, Iacuschius Crol, Iohannes Barger, Henricus Lindenar, Szwyenscho carnifex, consules ciuitatis Posnanienses, poświadczają, że gdy zasiadali w zagajonym sądzie, na którym byli ławnikami Falkyer Stowen, Jan Cleyze, Henryk Buchwald, Konrad Otthendorff, Jan Falkenhayn, Mikołaj Strosberg, Mikołaj Beme, Kaltwasser, a któremu przewodniczył Mikołaj Lindenar wójt miasta, stanąwszy w obec nich Mikołaj Moldorf kusnierz, sprzedał Mikołajowi Krogelweyth ołtarzyście ołtarza śś. Anny i Urbana w kościele parafialnym św. Maryi Magdaleny 3 grzywny polskie rocznego czynszu z domu leżącego przy ulicy butelskiej naprzeciw domu Fetternikla, a to na wyderkaf. Czynsz ten po śmierci Mikołaja ma być wypłacany jego następcom w altaryi; może zaś być także w trzech częściach skupiony, płacąc za każdym razem po 10 grzywien kapitału za każdą grzywnę czynszu. Feria sexta ante festum s. Heduigis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1527.

404. 1424. die 14. mensis Novembris, Romae.

Martinus V. P. M. ratum facit decretum arbitrale de dote praepositurae ecclesiae cathedralis Gnesnensis latum.

Martinus episcopus seruus seruorum Dei. Venerabili fratri . . episcopo Poznaniensi, salutem et apostolicam benedictionem. Ex debito ministerij pastoralis, quo ecclesiarum omnium regimini presidemus, ad ea, per que ecclesiarum, presertim metropolitanarum, ac in eis diuinis deditarum laudibus personarum, statui et indempnitatibus consulitur, libenter intendimus, et ijs, que propterea rite facta fuere, ut illibata persistant, libenter, cum a nobis petitur, apostolici uolumus adijci muniminis firmitatem. Sane pro parte dilectorum filiorum . . decani et capituli ecclesie Gneznensis nobis nuper exhibita peticio continebat, quod olim ipsi ac dilectus filius Sdzislaus rector parochialis ecclesie in *Goszdowo,* Gneznensis diocesis, qui ad hoc pro parte dilecti filij Alexandri, electi Tridentini, tunc prepositi dicte ecclesie sufficienti mandato siue potestate deputatus erat, proinde attendentes, quod graues uicibus plerisque inter prepositos dicte maioris ecclesie antea existentes et huiumodi capitulum occasione villarum, domorum, ortorum et arearum capituli Gneznensis nuncupatorum ac iurisdictionis in eis dissensiones exorte fuerant et talibus deinceps, quantum in eis erat, obuiare uolentes, super hijs omnibus in quondam Nicolaum prepositum domus sancti Iohannis Sepulcri dominici ante Gneznam, ordinis sancti Augustini, ac dilectos filios Vincencium Vneouiensis et Thomam Lanciciensis dicte diocesis ecclesiarum archidiaconos, tanquam in arbitros, arbitratores ac amicabiles compositores compromittere curarunt et quiquidem arbitri huiusmodi arbitrio in se sponte suscepto, eciam de ipsarum consensu parcium pronuncciarunt, sentenciarunt, laudarunt et ordinarunt, quod prepositus dicte ecclesie Gneznensis pro tempore existens, racione prepositure eiusdem ecclesie Gneznensis perpetuis temporibus villam *Scarbimirzicze* cum omnibus decimis et maldratis prope opidum *Kyszkowo* in villis qualitercumque appellentur, que ab antiquo ad dictam prepposituram pertinebant, possideret, necnon pro fundo dicte prepositure *Goszdowo, Minychewo* et *Parczewo* villas, que alias de huiusmodi capituli eciam tunc iuri necnon interesse, proprietati et dominio eis in illis quomodolibet competentibus expresse renunciancium et in prepositos dicte ecclesie Gneznensis, qui fuerint pro tempore, ac eandem prepposituram transferencium, nichilique in eis iuris reseruancium mensa erant perpetuo habere, alia uero ville, molendina, domus, orti et aree, uocabulo capituli Gneznensis huiusmodi nuncupata et in quibus ipse Sdzislaus uigore mandati siue potestatis eiusdem omnibus iuribus, iurisdiccionibus, proprietatibus et dominijs dicte prepositure tunc quomodolibet competentibus, sponte et libere renuncciauit, illaque in huiusmodi capitulum transtulit, eiusdem capituli esse debeant, saluo, quod dicta prepositura suam habeat aream antiquam penes curiam archiepiscopalem Gneznensem consistentem, quodque si prepositus ipsius ecclesie Gneznensis pro tempore existens, ad tractatus inibi

[illegible]

405. 1424. die 17. mensis Decembris, in *Iarocin*.

Mathiae de *Iarocin* cum civibus civitatis *Iarocin* de censu quodam, *szos* dicto, pactum.

R. Mathias heres in *Iaroczyno*,[1]) oświadcza na prośby mieszkańców miasta *Jarocina*, iż na przyszłość mają mu płacić rocznie 20 grzywien zwyczajnej monety tytułem census consueti wlgariter *szosch*, to jest 10 grzywien na św. Jan i 10 grzywien na św. Marcin. Z tych pieniędzy obowiązuje się Maciej dawać rocznie ołtarzyście ołtarza NMaryi Panny w kościele jarocińskim 6 grzywien, to jest 3 grzywny na św. Jan i 3 grzywny na św. Marcin. Oprócz tego wciela do miasta i prawu miejskiemu poddaje ulicę leżącą przed bramą ku Koźminowi; zagrodników zaś tamże siedzących uwalnia od robót i danin dworskich, koloniści zaś (inquilini) i inni, którzy czasowo w mieście przebywają, nie mają już odtąd grabić siana dworskiego. W końcu zwalnia mieszczan sprzedających na targu sierpy i kosy od opłacania *targowego*, które dawniej płacili. In *Iaroczyno* die dominica post festum b. Lucie virginis. Testes: Iohannes plebanus, Mathias et Thomas altariste in *Iaroczyno*, Derslaus de *Mokronosz*, Iohannes de *Szuchorzewo*, Derslaus de *Unyeslaw*, Sawischa de *Gorki*, Petrus de *Wola*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta obligationum de a. 1501.

[1]) *Jarocin* miasto w powiecie pleszewskim.

406. 1425. in *Zbąszyn*.

Abraham Glowacz de *Zbąszyn* Nicolao Chorotka molam quandam vendit.

In nomine Domini amen. Cunctorum perit memoria factorum, nisi scripture presidio et testium adminiculo presens pagina fuerit insignita. Proinde nos Abraham Glowacz heres in *Dzbąszyn*, omnibus et singulis, tam presentibus, quam futuris, ad quos presentes deuenerint, profitemur, quomodo vendidimus molendinum nouum, dictum *nowy mlyn*, penes molendinum monasterij fratrum de *Obra*,[1]) dictum *Rachocina gac*, videlicet terciam mensuram wlgariter *miary* in molendino dicto, pro nobis duas reseruando. Cui quidem molendinatori addimus liberam piscaturam in flumine dicto *Doyca*, exceptis stagnis et lacubus nostris, et si solus venari non poterit, alium loco sui poterit habere. Item idem molendinator duos nostros porcos fouere et nutrire debet; et penes hoc molendinum hortum eciam, vbi habere potuerit, erigere et excolere potest. Simili modo pratum, vbi in syluis nostris exstirpare et excollere posset, hoc sibi indulgemus, exceptis tamen, vbi inter prata nostrorum hominum interessent,

[illegible]

quod inter prata dicta suum pratum non habeat. Venacionem vero cum vulturibus leporum et paruorum animalium potest actitare. Eciam addimus ad duos annos libere cereuisiam propinare, laborioso viro Nicolao Chorotka, olim molendinatori de *Iaromierz*, suisque legitimis successoribus natis ac nascendis, damus, concedimus et incorporamus, per ipsum Nicolaum Chorotka et suos successores habendum, tenendum, vtifruendum et in vsus beneplacitos, prout sibi et suis successoribus placuerit, conuertendum. Quod quidem molendinum potest et possunt vendere, mutuare, alienare cum omnibus et singulis vtilitatibus suprascriptis. Vt autem hec omnia predicta robur habeant perpetue firmitatis, sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Dzbanszin*, sub anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quinto. Presentibus hijs testibus, videlicet domino Iohanne Cranszlin et Iohanne herede de *Chobienica* et Andrea olim amurgrabio (s) de *Dzbanszin*.

Liber privilegiorum monasterii de Obra z r. 1620, str. 48.

[1]) *Obra*, wieś parafialna w pow. babimojskim.

407. 1425. die 15. mensis Martii, in *Ostroróg*.

Sandivogius de *Ostroróg* capitaneus Maioris Poloniae ratam esse iubet donationem V marcarum annuarum a Nicolao de *Baworów* ecclesiae in *Ostroróg* factam.

R. Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, potwierdza darowiznę 5 grzywien polskich rocznego czynszu, którą Mikołaj z *Baworowa*, dziedzic w *Bieninie* był uczynił ołtarzowi Trzech króli w kościele parafialnym w *Ostrorogu*[1]) na rzecz Jana ołtarzysty tegoż ołtarza. In *Ostrorog* feria quinta ante dominicam Letare. Testes: Nicolaus Dobyeschowsky plebanus in *Szrem*, Stephanus de *Chyby*, Iohannes de *Sczapy*, Bassykon de *Przyborowo*, Johannes Grzykowsky, Sandivogius Trycz de *Camona* heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1497.

[1]) *Ostroróg* miasteczko w pow. szamotulskim.

408. 1425. die 28. mensis Martii, in *Srzem*.

Proconsul et consules civitatis Sremensis Catharinae relictae viduae Mathiae Gricca duas marcas annuas census reemptionalis XX marcis vendunt.

R. Proconsul, consules et iurati civitatis *Srzem*[1]) oświadczają, że sprzedali na wyderkaf za 20 grzywien groszy praskich czynsz roczny

2 grzywny na wszystkich dochodach miejskich Katarzynie mieszczance szremskiej, wdowie po Macieju Gricca mieszczaninie szremskim, któryto czynsz pomieniona Katarzyna darowała gwardyanowi i zakonnikom kościoła św. Krzyża w *Srzemie*. In *Srzem* feria quarta proxima post dominicam Iudica.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1436.

¹) *Srzem* miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

409. 1425. die 15. mensis Aprilis, in *Konin*.

Vladislaus II. rex Poloniae Svantoslao de *Siemianczyno* CXVII marcas in villa *Rusowo* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attendentes grate fidelitatis studiosa obsequia et constantis fidei merita, quibus strenuus Swantoslaus, heres de *Szemianczyno*, miles noster fidelis nobis complacuit, et in futurum aucto fidelitatis studio prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad obsequia nostra continuo reddere prompciorem, sibi in et super villa nostra dicta wlgariter *Rusowo*,¹) in terra Maioris Polonie, in districtu Kalissiensi sita pariter et locata, centum septem decem marcas monete et numeri Polonicalium, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, damus, donamus, addimus, inscribimus pariter et largimur tenore presencium mediante. Quamquidem villam *Russowo* idem Swantoslaus tenebit, habebit, vtifruetur et pacifice possidebit, cum omnibus ipsius ville vtilitatibus, fructibus, censibus, prouentibus, attinencijs, emolumentis, agris, pratis, borris, gaijs, mellificijs, piscinis, lacubus, riuis et aquarum decursibus ac pertinencijs vniuersis tamdiu, donec predicte centum et septemdecem marce supradicto Swantoslao aut suis successoribus legittimis, per nos aut nostros successores fuerint exsolute integraliter et ex toto. Quibus quidem centum et septemdecem marcis exsolutis, predicta villa *Ruszowo* ad nos et nostros successores redire debebit pleno iure: contribucionibus autem, exaccionibus et stacionibus nostris regalibus in omnibus semper saluis, quas pro nobis et nostris successoribus penitus reseruamus. Harum quibus sigillum nostrum appensum est tesimonio literarum. Datum in *Conyn* die dominico Quasimodo geniti, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quinto. — Ad relacionem venerabilis Stanislai custodis et cantoris, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 14 N. 63 z oryginału pargaminowego anihilowanego, opatrzonego pieczęcią na pasku pargaminowym, a przechowanego niegdy w Archiwum koronnem.

¹) *Russów* wieś w pow. kaliskim, par. *Tykadłów*.

410. 1425. die 11. mensis Maii, Posnaniae.

Consules civitatis Posnaniae testantur, Catharinam relictam viduam Pabissii Michaeli altaristae ecclesiae Posnan. ad s. Mariam Magdalenam domum et macellum contulisse.

R. Lucas proconsul, Nicolaus Gecze, Petrus Goldener, Ianissius Crol, Wyrzbantha, Iohannes Barger, Henricus Lindiner et Swansko carnifex, consules ciuitatis Posnaniensis oświadczają, iż w ich obecności oraz w obecności ławników miasta: Henryka Buchwalda, Konrada Ottendorffa, Jana Cliszy, Falkiera Sthowena, Jana Falkenhaina, Mikołaja Strossberga, Mikołaja Bemego piekarza i Zygmunta Kalwassyra stanąwszy Katarzyna wdowa po Pabiszu mieszczaninie poznańskim, darowała Michałowi ołtarzyście ołtarza św. Katarzyny, Małgorzaty, Doroty, 11 tysięcy Panien, fundowanego przez tęż Katarzynę w kościele św. Maryi Magdaleny w Poznaniu dom *in vico* miasta Poznania, należący dawniej do Piotra Goldenera. Dalej darowała temuż Michałowi jatkę rzeźniczą w rynku leżącą. Dom ten i jatkę wymawia sobie Katarzyna dożywotnie, po jej zaś śmierci ma ks. Michał takowych na korzyść swego ołtarza używać. Prawo patronatu spada po śmierci fundatorki na miasto. Posnanie feria sexta proxima post festum b. Stanislai martyris, in pretorio.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1446—1447.

411. 1425. die 12. mensis Iunii, Gnesnae.

Vladislaus II. rex Poloniae privilegia quaedam monasterio Landensi de villa *Wronczyno* data, rata esse iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei momoriam. Ne error obliuionis gestis sub tempore versantibus, in posterum pariat detrimentum, alta regum et principum consilia decreuerunt, ea literarum apicibus et testium annotacione perhennari. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Lancicie, Siradie, Cuiauie, Lithwanie princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo in nostra nostrorumque prelatorum et baronum presencia personaliter constitutus venerabilis et religiosus frater Sifridus abbas de *Landa*, ordinis Cisterciensis, quasdam literas iudicum nostrorum et nostras super bonis et villa *Wronczyno*,[1]) monasterij sui Landensis exhibuit et produxit, nostre maiestati debita cum instancia supplicando, quatenus sibi easdem literas de innata nobis regie benignitatis clemencia rathificare, approbare, renouare et confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor per ordinem de verbo ad verbum sequitur et est talis:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(Sequuntur litterae: Wirbantae capitanei Maioris Poloniae generalis de anno 1357. (Cod. dipl. Mai. Poloniae N. 1363);

Premislii II. ducis Maioris Poloniae de anno 1292 (Cod. dipl. Mai. Poloniae N. 685);

Wirbantae capitanei Maioris Poloniae de anno 1363 (Cod. dipl. Mai. Poloniae N. 1491);

Eiusdem capitanei Wirbantae de eodem anno 1363 (Cod. dipl. Mai. Poloniae N. 1490);

Eiusdem capitanei Wirbantae de anno 1362 (Cod. dipl. Mai. Polon. N. 1478);

Eiusdem capitanei Wirbantae de anno 1364 (Cod. dipl. Mai. Polon. N. 1519);

Sandivogii capitanei regni Poloniae de anno 1375 (Cod. dipl. Mai. Pol. N. 1723);

Wladislai II. regis Poloniae de anno 1386 (Cod. dipl. Mai. Poloniae N. 1845);

Nicolai iudicis Calissiensis de anno 1388 (Cod. dipl. Mai. Poloniae N. 1874); necnon

Mathiae iudicis Calissiensis de anno 1402).

Nos vero peticionibus eiusdem Sifridi abbatis tamquam iustis et racioni consonis benigniter acclinati, literas ipsius suprascriptas in omnibus earum punctis, articulis, capitulis et clausulis in ipsis contentis rata habentes atque grata, ex certa nostra sciencia ratificamus, gratificamus, innouamus, confirmamus, approbamus, decernentes, ipsas robur obtinere perpetue firmitatis. Harum quibus sigillum nostre maiestatis est appensum testimonio litterarum. Actum Gnesne feria tercia infra octauas Corporis Christi, anno eiusdem millesimo quadringentesimo vigesimo quinto. Presentibus reuerendis in Christo patribus, dominis: Alberto sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo et primate, Andrea Posnaniensis episcopo ecclesiarum, necnon magnificis et strenuis: Sandiuogio de *Ostrorog* Poznaniensi, Mathia de *Labiszyno* Brestensi, Iohanne de *Koscielec* Gniewcouiensi, Alberto de *Wscheradowo* Kalisiensi, Martino de *Ritwiany* Lanciciensi palatinis, Vincencio de *Szamotuly* Miedzyrecensi, Andrea de *Domaborz* Caminensi, Thoma de *Pakoszcz* Bidgostiensi, Iohanne de *Lichin* Sremensi et Ianussio de *Brzozoglowy* Landensi castellanis et alijs militibus et baronibus nostris, fidelibus dilectis, in numero copioso. Datum per manus venerabilium Iohannis decani Cracouiensis, cancellarij, et Stanislai Czolek custodis Gnesnensis, cantoris Cracouiensis, scolastici Sandomiriensis et canonici Poznaniensis ecclesiarum, regni nostri vicecancellarij, nobis sincere dilectorum.

Ad relacionem eiusdem venerabilis Stanislai Czolek custodis Gnesnensis, regni Polonie vicecancellarij.

Series privilegiorum monasterii Landensis lit. B, str. 43.

¹) *Wronczyn*, wieś w pow. poznańskim, par. *Modrze*.

412. 1425. die 24. mensis Iunii, Posnaniae.

Vladislaus II. rex Poloniae in oppido *Sródka* Andreae episcopi Posnaniensis proprio, nundinas instituit.

R. Wladislaus rex Polonie w celu wynagrodzenia zasług Andrzeja biskupa poznańskiego nadaje jego miastu *Sródce*[1]) pod Poznaniem prawo odprawiania targów co czwartek a jarmarków co rok w dzień po św. Małgorzacie i w oktawę św. Michała. Na dnie te wolno kupcom zewsząd przybywać z towarami wszelkiego rodzaju, wyjąwszy sukien farbowanych, których w dnie targowe sprzedawać nie wolno. Poznanie ipso die s. Johannis baptiste. Testes: Albertus archiepiscopus Gnesnensis, Sandivogius de *Ostrorog*, palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, Andreas de *Domabors* Camenensis castellanus, Dobrogostius de *Schamotuli* Calissiensis subcamerarius, Prisco iudex Poznaniensis, Zaramba de *Calinowa* curie regie marschalcus.

Datum per manus Stanislai Czolek custodis Gneznensis, regni Polonie vicecancellarij.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum m. Poznania N. 476. Po pieczęci pozostały tylko szczątki nici jedwabnych.

[1]) *Sródka* dzielnica miasta Poznania, na prawym brzegu Warty.

413. 1425. die 29. mensis Iunii, (Posnaniae).

Iudicii terrestris Posnaniensis decretum Erasmo de *Naramowice* X marcas census annui ex villa *Pławiska* addicens.

R. Pasek Gogolewski iudex Poznaniensis generalis wiadomo czyni, że gdy zasiadał w czasie i miejscu poniżej wskazanem, oddano mu pismo zapieczętowane *sigillo citatorio* sądu królewskiego poznańskiego następującej treści: Mikołaj z Baworowa zastępca wojewody, Wojciech z Wszeradowa kasztelan kamiński, Dzierżsław z Orzeszkowa murgrabia poznański, Mikołaj z Siekierek zastępca podsędka i Dzierżsław z Reztworowa piszą do Mikołaja z Szurkowa podsędka poznańskiego, że gdy w r. 1422 w dzień Trzech Króli w izbie u OO. Dominikanów na poroczkach zasiadali, przysądzili Erazmowi dziedzicowi w *Narámowicach* roczny czynsz 10 grzywien, przypadający za rok bieżący ze wsi *Pławiska*,[1]) który Andrzej biskup poznański był mu wyznaczył na tak długo, puki go nie wykupi; proszą zatem, aby Erazmowi wydany był list przysądny *(littera adiudicatoria)*. Żą-

daniu temu czynią sędzia i podsędek zadość. In allodio Gnewomyri ciuis Poznaniensis feria sexta infra octauas sancti Iohannis baptiste.

Dokument powyższy opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, jedną sędziego Paska Gogolewskiego, wyobrażającą herb Doliwę, drugą podsędka Szurkowskiego, wyobrażającą Węża i napis: 1. Stanislai de Surkowo.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1434.

[1]) *Pławiska*, wieś tej nazwy dziś w Wielkopolsce nie istnieje.

414. 1425. die 4. mensis Julii, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis, ratam esse iubet donationem X marcarum annuarum a Catharina Griczina ecclesiae cathedrali Posnaniensi factam.

R. Andreas episcopus Posnaniensis potwierdza darowiznę 10 grzywien rocznego czynszu, którą Katarzyna Griczina, mieszczka szremska na fundacyę jednej kanonii przy kościele kolegiackim N. Maryi panny przy tumie poznańskim uczyniła. Z tych 10 grzywien rocznego czynszu ma 5 grzywien pochodzić z domu murowanego Michała Burchardowego, a w rynku pomiędzy domami rzeźnika Swanszka a Jana Grucza leżącego, i z kramu leżącego obok Elżbiety wdowy Fawka; drugie zaś 5 grzywien z jatki mięsnej, piątej od końca po prawej ręce, idąc pomiędzy jatkami od rynku solnego, która należy do Barbary wdowy Swanszka. Kanonik ten ma tygodniowo odprawiać dwie msze, prezenta zaś na jego miejsce należy się Katarzynie aż do śmierci, potem spada na oficyała i na burmistrza poznańskich, którzy, gdyby się na kandydata nie zgodzili, wtenczas biskup ma go wybierać. Gdyby fundatorce brakło funduszy na utrzymanie, wtenczas otrzymywać ma dożywotnie 3 grzywny z dziesięcin pomienionych. Na potwierdzenie zaś swej darowizny przedkłada dwa przywileje, które biskup transumuje. Pierwszy wystawiony przez Mikołaja Pałukę, burmistrza, Mikołaja Lindenera, Iandzala, Jana Clizę, Macieja Szalmara, Jana Falkenhana, Mikołaja Goczego, Wojtka Wąsowskiego, rajców poznańskich, w obecności Henryka Burcharda, Cuna Ottendorffa, Jakusza Krola, Mikołaja Gütterwego, Piotra miecznika, Jana Grzymały, Piotra Frydrykowego, Mikołaja Strossberga ławników w sądzie gajonym, któremu przewodniczył Andrzej Kuśnierz wój miasta w r. 1420, feria sexta proxima ante festum s. Martini, dotyczy zapisu na domu Michała Burcharda; drugi potwierdzający zapis na jatce Barbary Swanszkowej, wystawili: Stanisław Borzkowski burmistrz, Nicze Lythwin, Piotr Owe, Maciej, Mikołaj, Gunter, Jakusz Joppenbeketker rajcy poznańscy w obecności Henryka Botnera, Folkera Stobena, Konrada Ottendorffa, Mikołaja Gunterowego, Jakusza Krola, Gniewomira, Zandrala i Wierzbięty ławników w roku 1417, w piątek po Trzech

Królach. Posnanie feria quarta infra octauas bb. Petri et Pauli apostolorum. Testes: Albertus Jastrzambyecz prepositus, Petrus de *Cobilino* decanus, Iohannes cantor, Nicolaus scolasticus, Nicolaus de *Gorka* cancellarius, Vincentius decanus Gneznensis, Nicolaus decretorum doctor, archidiaconus Gneznensis, Paulus archidiaconus Szremensis, Iacobus archidiaconus Pczewensis, Bartholomeus Rinconis, Florian, Iohannes de *Scholowo*, Iohannes Budconis, magister Strzeschco, Nicolaus Bronissij, Nicolaus Czothczani, Boguslaus, Hector, Petrus de *Nowecz*, mgr. Nicolaus Cozlowsky s. theologie professor, Nicolaus Lanthman et Slupco de Schamotuli, prelati et canonici Posnanienses. Poznanie feria 4. infra octauas bb. Petri et Pauli ap.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania, Nr. 36, opatrzony jest dwiema pieczęciami, z których jedna biskupia, druga kapitulna. Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1430.

415. 1425. die 6. mensis Iulii, in *Ląd*.

Siffridus abbas monasterii Landensis Leonardum quondam vicarium de *Strzałkowo* commendatarium ecclesiae parochialis in *Ostrów* constituit.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadrigentesimo vigesimo quinto, indiccione sua (s), pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, anno ipsius octauo, die VI mensis Iulij, hora quarta vespertina in dicti honorabilis fratri domini Gerhardi rectoris ecclesie parrochialis in oppido *Landa*, meique notarij publici et testium infrascriptorum ad hoc vocatorum presencia, constitutus personaliter venerabilis pater dominus Syffridus diuina prouidencia abbas monasterij Landensis, Gneznensis diocesis, fundator et erector ac verus patronus oraculi de nouo erecti anno presenti, alias ecclesie parochialis ad laudem omnipotentis Dei et sue gloriose genitricis virginis Marie, et presertim ad honorem Michaelis archangeli et Adalberti gloriosi martyris beatorum, per reuerendissimum in Christo patrem et dominum Albertum Dei gracia archiepiscopum sancte ecclesie Gneznensis et primatem, vt prefertur, anno presenti, quadam die mensis Iulij in villa *Ostrow* Gneznensis dedicatam et consecratam (s), suis tenens in manibus litteras commendaticias seu commende tenoris inferius annotati, et vigore earundem habens potestatem tanquam collator et patronus personam idoneam et sufficientem ad regimen dicte ecclesie deputandi et assumendi, ne interim et amodo post consecrationem dicte ecclesie diuina officia minuantur, et animarum cura et administracio in spiritualibus et temporalibus inibi negligatur, ad dictum oraculum seu ecclesiam parochialem predictam in *Ostrow* et in ipsius ecclesie regimen discretum

dominum Leonardum, olim vicarium in *Strzalkowo*[1]), idoneum et sufficientem, in commendatarium et custodem dicte ecclesie in *Ostrow* assumpsit, nominauit, elegit, posuit ac deputauit infra hinc et festum proxime venturum Natiuitatis Christi et non vltra, alias ad voluntatem suam amouibilem, ac presentibus assumit, eligit, nominat, ponit et deputat. Super quibus omnibus et singulis premissis prefatus dominus abbas peciit sibi fieri et confici a me notario publico infrascripto vnum vel plura publica instrumenta. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatus, die, mense, hora et loco, quibus supra. Presentibus nobilibus et prouidis viris, dominis: Martino herede in *Trampczyno*, Iohanne aduocato, Nicolao proconsule, Stanislao consule oppidi *Landa* et alijs quam pluribus fidedignis testibus circa premissa. Quarumquidem literarum commendaticiarum seu commende tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis:

„Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, venerabili et religioso fratri Syffrido abbati monasterij Landensis, ordinis Cisterciensis, nostre diocesis, nobis in Christo dilecto, salutem in Domino sempiternam. Vt locus ille per nos tum (?) ad instantes preces vestras in villa vestra *Ostrow*[2]) in ecclesiam parochialem suffragante domino consecratus, erectus et fundatus, pro amplius a diuinis non vacet obsequijs, sed quod in eodem iugiter laus et gloria Deo omnipotenti et honor sempiternus atque Christifidelium tam in administracione spiritualium sacramentorum, quam in praedicatione verbi diuini refeccio perseueret, eundem locum alicui sacerdotum idoneo et discreto, quem vos duxeritis deputandum, infra hinc et festum Natiuitatis Christi proximum, tenore presencium damus in commendam. Qui sacerdos per vos sic deputatus, in eodem loco consecrato, in altari viatico seu portatili, tugurio prius facto et aqua benedicta asperso, exnunc possit et valeat omnia sacerdotalia exercere officia et hominibus vtriusque sexus villarum infrascriptarum, videlicet *Kownaty*, *Radlow*, *Syrakowo*, *Sarny* et *Ostrow*[3]) predicte, quas exnunc tanquam nouas el nulli alteri ecclesie parochiali incorporatas, ipsi loco et parochie noue plantacionis iungimus, annectimus et incorporamus ecclesiastica ministrare sacramenta. Vobis autem omnibus hominibus vtriusque sexus, cmethonibus et incolis villarum suprascriptarum sub pena excommunicacionis mandamus, quatenus illi sacerdoti commendatario in *Ostrow*, tanquam vestro legitimo pastori, in omnibus obediatis licitis et honestis, ad ipsumque pro ecclesiasticis vobis ministrandis recurratis sacramentis, nosque vos omnes et singulos a cura et obediencia omnium aliorum rectorum parochialium ecclesiarum absoluimus tenore presencium mediante. Datum in *Slupca* in crastino Visitacionis Marie virginis, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quinto.“

Et ego Iacobus Iohannis de *Brest*, clericus Vladislauiensis diocesis, publicus imperiali autoritate notarius, quia predictis eleccioni, recepcioni, nominacioni, deputacioni, alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic, vt premittitur, fierent et agerentur, vna cum prenominatis testibus presens interfui, eaque omnia et singula sic fieri vidi et audiui, ideo hoc presens

publicum instrumentum manu mea scriptum et subscriptum exinde confeci et in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis consignando in fidem et testimonium omnium premissorum rogatus et requisitus.

Series privilegiorum monasterij Landensis lit. B, str. 85.

[1]) *Strzałkowo*, wieś paraf. w pow. wrzesińskim.
[2]) *Ostrów*, zapewne niegdyś w woj. i pow. kaliskim.
[3]) *Kownaty*, wieś niegdyś w woj. kaliskiem, pow. poznańskim.
Radłowo, wieś niegdyś w woj. i pow. kaliskim.
Sierakowo, wieś niegdyś w woj. poznańskiem, pow. kościańskim, par. Łaszczyno.
Sarny, zapewne Sarnowa wieś paraf. w woj. niegdyś poznańskiem, pow. kościańskim.

116. 1425. die 9. mensis Iulii, in *Kościan*.

Vladislai II. regis Poloniae statutum de eligendis proconsulibus et consulibus civitatis *Wschowa*.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo volentes in ciuitate nostra Wschouensi condicionem facere meliorem, omnibus ciuibus eandem ciuitatem Wschouensem inhabitantibus, hanc tenore presencium concedimus facultatem, quod quociescumque ipsos ciues, proconsulem et consules eiusdem ciuitatis eligere contigerit, extunc duodecem viros idoneos et bone fame, quos scirent ad regimen ciuitatis predicte apciores et regio culmini fideles et deuotos, capitaneo nostro, qui pro tempore fuerit, vel ipsius burgrabio aut vicesgerenti debent et tenebuntur presentare, ex quibus capitaneus noster vnum proconsulem, reliquos vero ex ipsis in consules, omni contradiccione cessante debet admittere, eligere et in eosdem consentire, ac pro consiliarijs dicte ciuitatis annis singulis, ad decursum decem annorum continue se sequencium, inclusiue deputare et omnimode assignare. Quocirca tibi capitaneo nostro, pro tempore existenti, nostris firmis damus regalibus in mandatis, quatenus eleccionem huiusmodi infrascriptam nullatenus, gracie nostre sub obtentu, presumas impedire, sed ipsam sic, vt prefertur, admittas annis predictis faciendam. Si quis autem contra huiusmodi graciam nostram ipsis exnunc concessam, ausu temerario aliquid attemptauerit seu attemptare presumpserit, uouerit se indignacionem nostram incursurum. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in *Costen* feria secunda proxima ante festum sancte Margarethe, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quinto.

Relacio venerabilis Stanislai Czolek custodis Gneznensis, regni Polonie vicecancellarij.

Liber privilegiorum civitatis Wschowa z XVIII w. str. 37 (Archiwum rządowe w Poznaniu).

417. 1425. die 10. mensis Iulii, Posnaniae.

Nicolaus de *Kiki* officialilis Poznaniensis ratam esse iubet erectionem et dotationem altarium quorundam in *Srzem*.

R. Nicolaus de *Kyky*, decretorum doctor, archidiaconus Gneznensis et officialis Poznaniensis potwierdza fundacyę ołtarzy NMaryi Panny i św. Mikołaja w kościele parafialnym w *Srzemie*,[1]) której dokonał Maciej Poturzycki mieszczanin srzemski, dając na ten cel siedm grzywien polskich rocznego czynszu, zakupionego na mieście *Srzemie*, jakto odnośny dokument burmistrza i rajców okazuje. Oficyał bierze tę fundacyę pod opiekę prawa duchownego i zlewa prawo patronatu na fundatora i jego spadkobierców; na ołtarzystów zaś wkłada obowiązek odprawiania tygodniowo dwóch mszy, to jest o NMP. i za dusze zmarłych fundatorów i dobrodziejów ołtarza, w Suchednie zaś odprawiania anniwersarza z wigiliami o 9 lekcyach i mszy żałobnej. Poznanie d. 10 Iulij. Testes: Nicolaus de *Somino* scholasticus, Hector canonicus Poznanienses, Andreas de *Kroszyna* plebanus in *Slupcza*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1610—1612.

[1]) *Srzem*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

418. 1425. die 13. mensis Iulii, in *Pyzdry*.

Vladislaus II. rex Poloniae Abrahae de *Zbąszyn* CXL marcas in villa *Rogoziniec* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanie supremus princeps et heres Russie, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attente mentis intuitu perpendentes grate et multum accepta fidelitatis studiosa obsequia, quibus strenuus Abraham de *Dzbanszyn*, miles et fidelis noster sincere dilectus nobis complacuit et in futurum aucto fidelitatis studio prestancius poterit complacere, horum intuitu et aliorum seruiciorum volentes ipsum graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad nostra obsequia continuo reddere prompciorem, sibi villam nostram *Rogozinecz*,[1]) in terra Maioris Polonie et districtu Costensi sitam, in centum et quadraginta marcis monete nostre et numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, damus, donamus, inscribimus et largimur. Quamquidem villam *Rogozinecz* idem Abraham et sui successores legittimi cum omnibus ipsius ville vtilitatibus, fructibus, censibus, redditibus, prouentibus, agris, pratis, campis, piscinis, molendinis, fluminibus, riuis, aquis, lacubus, paludibus et aquarum decursibus, siluis, nemoribus, mericis, gaijs, borris, mellificijs, rubetis, lignorum et roborum excisionibus wlgariter *sewkupi*, venacionibus, aucupacionibus, piscaturis et alijs

quibusuis emolumentis et vtilitatibus, ad ipsam villam *Rogozinecz* quomolibet spectantibus, quibuscumque vocitentur nominibus, nullis penitus exclusis, habebit, tenebit, vtifruetur et possidebit pacifice et quiete, quousque sibi aut suis successoribus legitimis per nos vel successores nostros dicta summa pecuniarum, videlicet centum quadraginta marce ad plenum fuerint persolute. Quibus exsolutis dicte ville possessio ad nos et successores nostros reuertere (debet) pleno iure: hoc adiecto et expresso, quod idem Abraham literas, quas nobilis Petrus Oganka habet super eandem villam, ex integro exsoluere tenebitur, quas nos eciam vnacum pecunia per nos data et assignata, plenarie persoluemus. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio literarum. Datum in *Pizdri* ipso die sancte Margarethe, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quinto. — Ad relacionem venerabilis Stanislai Czolek, custodis Gneznensis, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 14 N. 51, z oryginału pargaminowego anihilowanego z pieczęcią, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem.

[1]) *Rogozinice*, wieś niegdy parafialna w pow. miedzyrzeckim.

419. 1425. die 17. mensis Iulii, in *Kolo*.

Vladislaus II. rex Poloniae in ecclesia parochiali Srodensi praeposituram instituit.

R. Wladislaus rex Polonie zamienia kościół parafialny w mieście *Srzodzie*[1]) na prepozyturę, której proboszcz i kanonicy mają służbę Bożą odprawować wedle przepisów kościołów kollegiackich, zaś dochody ze stołu Bartłomieja proboszcza srzedzkiego za jego wolą i z innych fundacyj pobierać. In *Colo* feria tertia proxima post festum Diuisionis apostolorum. Testes: Sandiuogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis, Vincencius de *Samotuli* castellanus Miedzyrzecensis, Iohannes de *Lychin* Srzemensis, Martinus de *Calinowa* Syradiensis, Cristinus de *Kozeglowy* Sandecensis castellani, Laurencius Zaremba marsalcus curiae regalis. Datum per manus Iohannis decani Cracouiensis, Stanislai Czolek custodis Gneznensis, regni Polonie cancellarij et vicecancellarij.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1582—1586.

[1]) *Sroda*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

420. 1425. die 25. mensis Iulii, Lanciciae.

Vladislaus II. rex Poloniae res quasdam pretiosas ecclesiae metropolitanae Gnesnensi confert.

Władislaus Dei gracia rex Polonie, Lythwanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo zelo deuocionis accensi, cupientes diem extremi iudicij operibus misericordie preuenire, et vt nobis ab hac luce decedentibus, nostri et illustrium consortum et reginarum nostrarum, natique et filie in ecclesia metropolitana Gneznensi iugis habeatur memoria et altissimi clemencia pro nobis in eadem imploretur, non per errorem uel aliqualiter circumuenti, sed sani mente et corpore, ac matura deliberacione prehabita, lignum vite pariter cum cruce maiori deaurata et thabulam cum Veronica ornatam gemmis et lapidibus preciosis, quos in capella nostra tenuimus et tenemus ac continue nobiscum portauimus et portamus, ecclesie predicte Gneznensi testamentaliter assignauimus et assignamus per presentes ac decreuimus et decernimus prefate ecclesie Gneznensi, quamprimum sublati fuerimus ab hac luce, assignanda et tradenda cum effectu. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum et datum Lancicie feria quarta ipso die sancti Iacobi apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quinto. — Relacio wenerabilis Stanislai Czolek cantoris Cracouiensis, r. P. vicecancellarij.

Dokument pargaminowy przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 374), opatrzony był niegdy jedną pieczęcią, która wraz z paskiem pargaminowym zaginęła.

421. 1425. die 4. mensis Augusti, in *Lwów*.

Sandivogius de *Ostrorog* capitaneus Maioris Poloniae ratam esse iubet donationem census annui $4^1/_2$ marcarum a Ioanne de *Pniew* hospitali ad s. Spiritum in suburbio Pnieviensi factam.

R. Sandivogius de *Ostrorog* palatinus Posnaniensis necnon capitaneus Maioris Polonie generalis potwierdza darowiznę czynszu rocznego $4^1/_2$ grzywien monety pospolitej, dokonaną przez Jana dziedzica *Pniew*[1]) na rzecz Mikołaja proboszcza szpitala św. Ducha na przedmieściu pniewskiem i jego sukcesorów. Czynsz ten ubezpieczony został na połowie dóbr *Pniew*. Gdyby spadkobiercy Jana pragnęli ten czynsz z *Pniew* wykupić, tedy mają takisam czynsz na innych dobrach ubezpieczyć. In *Lwow* sabbato proximo ante festum b. Dominici confessoris. Testes: Nyemyerza

de *Kyschewo*, Mroczko de *Possadowa*, Derslaus de *Rocossowo*, Iohannes et Iacobus de *Knyschino*, Iohannes de *Syekyrky*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1451—1452.

¹) Zapewne *Pniewy*, miasto w pow. szamotulskim.

422. 1425. die 24. mensis Augusti, Paradisii.

Dobrogostius Koliński de Prusin testatur, Iacobum abbatem Paradisiensem sibi medietatem proventuum de villis *Gralewo*, *Miłostowo* et *Przerost* ad vitae tempora contulisse.

R. Dobrogozt Colynsky erpherre zcu *Pruszin*, czyni wiadomo, że Jakub opat paradyski dał mu dla jego osoby tylko, z wyłączeniem żony, dzieci i powinowatych, połowę dochodów z wsi *Gralewa*, *Miłostowa* i *Przerost*, leżących w okolicy *Kamionny*, to jest połowę czynszów, chlebów, klepek (*clapholcz*), obu młynów wodnych w Miłostowie, rybołostwa, wynajęcia ról i pastwisk i innych pod warunkiem, aby do śmierci bronił i chronił te trzy wsie i inne do klasztoru paradyskiego należące o połowie własnego kosztu, aby dawał trzeci fenik na kamienie wzmiankowanych młynów i aby połowę kosztów ponosił we wszystkich tych rzeczach, z których pobiera dochody, tak w robotach, jak strawnem (*czerung*) i podróżach. Po śmierci zaś jego wszystkie dochody mają powrócić do klasztoru. Dalej obowiązuje się Dobrogost nie przyjmować od króla ani jego Rady pozwolenia, aby po jego śmierci jego synowie też dochody mogli pobierać, niemniej, że bez zezwolenia klasztoru praw powyższych nikomu innemu nie ustąpi. Za dotrzymanie wszystkich powyższych warunków poręczają Dobrogost von der *Kame* (*Kamionna*), Mikołaj Watta de *Coschatin* (*Kosiczyn*), Franczke Stencz vom *Stencz* (*Sczaniec*), Piotr Oganka z *Brogószewa*, Piotr Watta z *Nądni* i Mikołaj Struter ze *Sczańca*.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu E. 25. Siedm pieczęci, któremi ten oryginał był opatrzony, przechowane są osobno. Pierwsza Franczka ze Sczańca wyobraża herb Ossorye; napis zatarty; druga herb Zarembę i resztę napisu: s. Petri de .. eo ... ; trzecia herb Nałęcz i napis: s. Dobrogostii .. , ; czwarta herb Samson i napis: s. Petri Wate; piąta herb Samson i napis zatarty; szósta herb Ossorye i napis: s. Nicolai Struter; siódma wreszcie herb Nałęcz i napis: s. Dobrogosti de Sambor.

423. 1425. die 4. mensis Octobris, ad fluvium *Warta*.

Martini de *Kalinowa* castellani Siradiensis et capitanei Welunensis decretum de finibus villarum *Drobnicze* et *Chochlew*.

Nos Martinus de *Kalinowa* castellanus Siradiensis et capitaneus Welunensis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo inter reuerendissimum in Christo patrem, dominum Albertum sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopum et primatem et *Drobnicze*[1]) hereditatem ipsius mense archiepiscopalis, ex vna, et inter nobiles Wenceslaum et Iohannem germanos Wyrzchlyessczy et eorum hereditatem *Chochlew*,[2]) ex alia partibus, de et super materia granicierum infrascriptam concordiam et ordinacionem tamquam de iure et iudicio arbitramento et amicabili composicione vnacum infrascriptis dominis, nobis assidentibus, fecimus et tenore presencium facimus perpetuo duraturam, videlicet quod rippa cum medietate fluminis *Wartha* versus *Drobnicze*, et merica, borra, rubetum, lapides et terra et cum ceteris vtilitatibus vsque ad granicies hereditatis *Krasskowicze* ad dominum archiepiscopum predictum et eius hereditatem *Drobnicze* predictam [prout semper pertinuerunt, et nunc] et in perpetuum ita debent pertinere, nichil iuris aut proprietatis ipsis Wenceslao et Iohanni aut eorum successoribus ibidem competi decernendo. Item molendinum hereditatis predicte *Chochlew*, quod prefati Wenceslaus et Iohannes in eorum hereditatis predicte rippa edificauerunt, aggerem eorum ad rippam hereditatis domini archiepiscopi *Drobnicze* predicte applicando, debet in eodem loco et cum pauimentis eisdem wlgariter z *pogrodcamy* et aggere eodem in perpetuum permanere. Si vero ex casu forte propter vehemenciam aque inundantis predictus agger in parte fluminis archiepiscopalis ruptus fuerit et destructus, licebit eisdem Wenceslao et Iohanni prefatam rupturam proprijs roboribus, arena et rubetis eorum libere predictum aggerem antiquum, incipiendo a ruptura vsque ad lyttus aut rippam hereditatis predicte archiepiscopalis *Drobnicze* continuare, reparare et reformare, eciam si oppo[rtuerit sursum eleuando] aut deorsum declinando modicum predictum aggerem ad ipsam rippam domini archiepiscopi applica[re, molendino] nichilominus ipso et pauimentis eisdem wlgariter *pogrodky* et aggere antiquo in eisdem locis iugiter remanentibus. Item quocienscumque homines archiepiscopales de *Drobnicze* predicta causa exercendi piscaturas sursum fluuium *Wartha* predictum ascendere et deorsum descendere per eundem fluitando voluerint, licebit ipsis naues eorum per memoratum aggerem predictorum Wenceslai et Iohannis hereditatis *Chochlew* transtrahere wlgariter *przewloczicz* tociens, quociens ipsis opus fuerit et necesse, temporibus perpetuis et in ewm, quolibet impedimento proculmoto. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Actum et datum in rippa fluminis *Wartha*, hereditatis *Drobnicze* ex opposito hereditatis *Chochlew*, feria quinta die sancti Francisci confessoris,

anno Domini millesimo quadringontesimo vicesimo quinto. Presentibus strennuis et nobilibus viris, dominis: Petro de *Wydawa* iudice Siradiensi, Imramo de *Syerakowo*,[3]) Iohanne Srzenyawa de Russcza, Floriano de *Ossyakowo*, Petro de *Wyelgawess* et alijs pluribus fidedignis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 375), opatrzony jest małą pieczątką okrągłą z zielonego wosku, znacznie zniszczoną na pasku pargaminowym, a wyobrażającą w tarczy herb Zarembę. Napis nieczytelny w otoku.

Dokument sam w skutek wilgoci tak zblakły, że w niektórych miejscach tylko z trudnością, w innych wcale nie może być odczytany.

Uszkodzone miejsca uzupełnione zostały z kopii zawartej w Liber priuilegiorum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z r. 1477, fol. 114.

[1]) *Drobnice*, wieś w pow. wieluńskim, par. *Ossyaków*.
[2]) *Chochlew*, wieś tej nazwy dziś nie istnieje.
[3]) Kopiarz ma *Syemikowo*.

424. 1425. die 29. mensis Octobris, in *Osininy*.

Vladislaus II. rex Poloniae Mathiae Strus de *Raczyno* C marcas in civitate Posnaniensi inscribit.

R. Wladislaus rex Polonie zapisuje szlachetnemu Maciejowi Strusowi de *Raczino* za wyświadczone usługi roczny czynsz od 100 grzywien na dochodach, które Koronie przypadały z kar sądowych według prawa magdeburskiego w Poznaniu, który czynsz tak długo ma być wypłacanym, dopuki 100 grzywien monety i liczby polskiej nie zostaną wspomnianemu Maciejowi lub jego spadkobiercom wypłacone. In *Oszinini* feria secunda in crastino bb. Simonis et Iude apostolorum.

Poznań, Archiwum miejskie: Liber privilegiorum fol. 19 v.

425. 1426. die 3. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Executores testamenti Bartholomaei Rinconis, canonici Poznaniensis, bona eius derelicta inter Nicolaum Strosberg seniorem et Nicolaum Strosberg iuniorem partiuntur.

R. Nicolaus Cozlowski professor s. theologie Studii alme matris uniuersitatis Cracouien. Nicolaus de *Sumino* scolasticus et Mathias Cordebog canon. Poznan. jako egzekutorowie testamentu Bartłomieja Rinconis, kanonika poznańskiego, rozdzielają pomiędzy braci Strosbergów: Mikołaja starszego, bakałarza sztuk Studii Cracouien. i kleryką oraz Mikołaja młod-

szego, zapisane im przez tegoż kanonika przedmioty. Mikołaj starszy otrzymuje kielich srebrny pozłacany i puszkę czyli mieszek do przechowywania najśw. Sakramentu, którąto puszkę matka Strosbergów kupiła była we Wrocławiu za kopę groszy szerokich. Mikołaj młodszy otrzymuje krzyż szczerozłoty, drogiemi wysadzany kamieniami i kubek srebrny wyzłacany. Nadto Mikołaj starszy otrzymuje jeszcze *viaticum, Summam Pisani in pargameno scriptam* i suknię, którą król Władysław darował był testatorowi. W końcu odebrali wspomnieni bracia dzbanek srebrny niepozłacany z poleceniem, aby go według woli testatora oddali Janowi Clayze mieszczaninowi poznańskiemu. In consistorio Poznaniensi. Testes: Nicolaus Paduch et Philippus vicarij perpetui in ecclesia Poznaniensi, Dobeslaus de *Coschuti* notarius publicus, Petrus olim plebanus Myedzirecensis, perpetuus vicarius et Nicolaus vicecustos Poznaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de anno 1426.

426. 1426. die 7. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Andreas Srzemski executor testamenti Stephani dicti Sulok de *Krobia* bona derelicta inter successores eius partitur.

R. Andreas dictus Srzemsky ciuus Poznaniensis, jako egzekutor testamentu Stefana zwanego Sulokiem z Krobi, rozdziela pomiędzy sukcesorów tegoż pozostałości. Małgorzata Wyesowa z *Krobi* otrzymuje wraz z córkami płaszcz szkarłatowy bez podbicia, dalej suknię brunatną podbitą kunami, futro sobolowe, nakrycie na głowę *(capucium)*, futro wilcze, futro nowogrodzkie, dalej *unum capete et unam cortinam* i 6 grzywien, następnie 8 łyżek srebrnych, z tych jednę dużą i jednę małą, dwa noże, z tych jeden srebrny pozłacany, widelce małe srebrne, małą srebrną *wlgariter* łopata, *duas fibulas wlgariter* sponky srebrne pozłacane, dwa paski srebrne pozłacane, jeden większy, drugi mniejszy, w końcu dwa pisma miasta *Srzoda*, zobowiązujące toż miasto do płacenia rocznie 2 grzywien. In consistorio Poznaniensi. Testes: Iacobus archidiaconus Pczewensis, Wincencius Koth cancellarius, Michael de *Cuczcowo*, Albertus de *Sansycyno*, Nicolaus de *Obornyky*, vicarij perpetui ecclesie Posnaniensis, Albertus de Poznania notarius publicus, Philippus plebanus de *Lechnyno*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1426.

427. 1426. die 14. mensis Ianuarii, in *Uników*.

Iudicum quorundam decretum, inter Albertum archiepiscopum Gnesnensem et Ioannem Iasiek scultetum de *Chelm*, de scultetia in *Chelm* litem dirimens.

Nos Andreas de *Wroblewo* subiudex terre Lanciciensis, iudex principalis ac Ierardus de *Rossoschicza* subiudex ad causam infrascriptam per reuerendissimum in Christo patrem et dominum, dominum Albertum Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopum et primatem specialiter doputati, significamus tenore presencium, quibus expedit vniuersis, quomodo vertente causa inter prefatum reuerendissimum in Christo patrem, dominum Albertum archiepiscopum et primatem ab vna, et Iohannem Iaschek scoltetum de *Chelm* ac vxorem ipsius Helenam et Sandkam nurum dicti Iohannis partibus ab altera, super scoltecia ibidem in *Chelm*, villa mense archiepiscopalis et eius proprietate, prefatus Iohannes scoltetus quandam literam priuilegialem domini Iaroslaj olim archiepiscopi Gneznensis in defensionem, tuicionem et proteccionem iuris sui produxit coram nobis, per quam sibi et vxori sue predicte Helene et nurui Sandcze ius competere asserebat et alia iura, que sibi et iuri suo credebat opportuna, allegauit. Nos itaque visis, lectis, perlectis et auditis hincinde ipsorum iuribus, proposicionibus et allegacionibus ac coram nobis propositis et responsis partis aduerse, equo pondere inter dictas partes negocijs ponderatis, pensatis et libratis, habentes solum Deum pre oculis, sentenciamus, dicimus et pronunciamus post examen veri iudicij, prefatum Iohannem vnacum vxore sua Helena nullum ius in dicta scoltecia Chelmensi ex ipsius proposicionibus et allegacionibus obtinere, et ideo sibi et dicte vxori sue Helene et Sandcze nurui dicti Iohannis in dicta causa silencium perpetuum imponimus, dictamque scolteciam prefato domino archiepiscopo et ipsius successoribus ac mense ipsius archiepiscopali adiudicamus perpetuo et in ewm, tenore presencium mediante. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum in *Vnycow* feria secunda proxima post octauas Epiphanie, anno Domini millesimo quadringentesimo uicesimo sexto. Presentibus insignibus et egregijs ac nobilibus viris, dominis: Stanislao Czolkone, custode Gneznensi, vicecancellario regni Polonie, Strzeskone de *Welanowo*, Trzeborio de *Slawanczino*, Vincencio de *Corithkowo* et Helbig de *Mroga* ac Sandiuogio *Roszusth* de *Psari*, ac alijs pluribus testibus fidedignis.

Oryginał pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 378, a), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych uwieszonemi, po których tylko okruchy zwietrzałego wosku pozostały.

428. 1426. die 24. mensis Ianuarii, in *Piotrków.*

Stanislai Ciołek custodis Gnesnensis et regni Poloniae vicecancellarii ad Ioannem Iedlecki litterae de decimis Andreae Cukla procuratori consistorii Gnesnensis venditis.

R. Stanislaus Czolek custos Gneznensis, regni Polonie vicecancellarius, gani Jana Jedleckiego, zawiadowcę swych wsi, że lubo mistrzowi Andrzejowi Cukla, prokuratorowi konsystorza geieźnieńskiego sprzedał był za 30 grzywien dziesięcin, on, Jan jednak wspomnianemu Andrzejowi młocenia ich nie dozwolił; niechaj wie jednak, iż tenże Andrzej tyle mu usług wyświadczył, że nietylko za 30, ale nawet za 20 grzywien mógłby mu był te dziesięciny sprzedać. Rozkazuje zatem, aby Andrzeja do dziesięcin dopuścił, po danem jednak przez tegoż pierwej zaręczeniu dwóch dobrych ludzi. In *Pyotrkowo* feria quinta in vigilia Conuersionis s. Pauli.

Archivum archiepiscopale Gnesnense, acta a. 1426.

429. 1426. die 13. mensis Ianuarii.

Catharina uxor Alberti Crompnow monasterio de *Wieleń* LXXX marcas largitur.

In nomine Domini amen. Quoniam dicta mortalium sepe obliuione obfuscantur, nisi scriptis autenticis et fideli testimonio insignantur, igitur nos infrascripti, videlicet Albertus Crompnow cum Ottone Abstacz, filio vxoris mee, profitemur publice per presentes, quomodo vxor mea legitima Katherina, mater ipsius Ottonis iam dicti legittima, cum amborum nostrorum consilio, consensu ac voluntate, dedit, donauit ac proprietatis tytulo resignauit et exsoluit octuaginta marcas latorum grossorum, suum verum et legittimum patrimonium venerabilibus ac religiosis viris domino Iohanni abbati et toto conuentui monasterij *Velin*[1]) alias Lacus sancte Marie, ordinis Cisterciensis, dyocesis Poznaniensis, sana mente, corporis racione ac amicorum suorum vsa consilio, pro testamento porpetuo irreuocabiliter in salutem anime sue et parentum suorum, necnon pro remedio supradictorum nobilium, videlicet Crompnowo viri sui legitimi et Ottonis Abstacz filii sui ac aliorum suorum consanguineorum. Et ego Otto Abstacz per presentes publice recognosco, quod hec omnia facta sunt cum consensu, consilio, ac bona voluntate mea, et quod nullum ius habeo nec habere volo ad pecuniam predictam nunc et in ewm, et promitto, quod nullam mencionem, monicionem, evrastacionem de predicta pecunia facere volo, sed ratum, gratum seruare promitto. Ideo venerabilis pater et dominus, dominus Iohannes abbas predicti monasterij necnon totus conuentus ibidem perpenderunt et inspexerunt nostrum fidele seruicium ac singularem

deuocionem, quam cottidie habemus, habuimus, habere volumus incessanter ad ipsos et ad ipsorum monasterium supradictum, dant et dederunt, donant et donauerunt michi supradicto Alberto Crompnow et nobili Katherine vxori mee legitime, ad tempora vite amborum nostrorum villam *Gorzsko*[2]) wlgariter nuncupatam, cum omnibus attinencijs, videlicet redditibus, censibus, pratis, pascuis, rubetis, mericis, agris, aquis, stangnis piscacionibus, mellificijs, venacionibus et cum omnibus alijs vtilitatibus et vsufructibus, cum omni iure et dominio, sicud predicti domini dictam villam tenuerint et habuerunt. Eciam nos suprascripti, scilicet Crompnow cum vxore mea legitima Katherina promittimus et seruare volumus sacerdotem, quem nobis supradictus dominus abbas cum suo conuentu ordinauerint, diuinum officium ad celebrandum nostris sub expensis, et sibi omnia necessaria ad diuinum officium spectancia, promittimus procurare. Eciam hoc firme promittentes, si requisiti fuerimus ad expedicionem domini nostri regis graciosi generalem ex parte ville predicte, si supradicti domini liberos facere non potuerint, quod equitare volumus ad predictam expedicionem sub dictorum dominorum expensis; sed si requisiti fuerimus ex parte aliorum bonorum uel pecuniarum, que uel quas habemus uel habere poterimus in regno, talem expedicionem volumus per nos expedire nostris sub periculis et expensis. Et promittimus, quod predictam villam cum suo allodio et omnibus suis pertinencijs iam supradictis volumus meliorare, augmentare et non minuere, videlicet in edificijs, agris, pratis et ceteris iam dictis, modo, quo possumus, meliori, absque vllo dolo et fraude, hoc eciam dictis dominis et ipsorum monasterio addiciendo, quod post mortem nostram amborum omnia et singula bona nobilia et inmobilia, que in dicta villa siue allodio habebimus aut dimiserimus uel meliorauimus et augmentauimus, scilicet in edificijs, equis paruis et magnis, iumentis, bouibus et vaccis, pecoribus, videlicet ouibus, angnellis, percis et scrophis, aucis, annetis, gallis, gallinis et pullis, et omnia genera vestimentorum, tam indumenta, quam lectisternia, cum ceteris omnibus et singulis suppellectilibus, quibuscumque nominibus censeantur uel nunccupari possent omnino penitus, nichil excipiendo, sed omnia et singula debent permanere in allodio siue curia pro vtilitate dictorum dominorum et ipsorum monasterij, et nullus amicorum nostrorum debet se de istis intromittere necnon debitorum, nisi sola Margaretha filia Ottonis Abstacz, illa de supradictis et singulis debet recipere quatuor lecta siue plumas cum sex vaccis, si ibi habebuntur aut permanebunt post obitum nostrum. Si vero non reperiuntur, tunc predicta Margaretha nichil repetere habet nec debet a dictis dominis siue ipsorum monasterio: cum hoc eciam promittentes, quod post obitum vnius nostrum, ille, qui viuus remanserit, predicta bona omnia et singula supradicta monasterio dicto et dominis non debet alienare, nisi solum ad utilitatem ipsius iuxta ipsius conscienciam conuertere, sed ea pro posse suo debet, prout supradictum est, meliorare. Acta sunt hec et data sub annis Incarnacionis Domini millesimo CCCC XXVI, in octaua Epyphanie Domini, in presencia

nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum ipso die sancte Agathe virginis, sub anno Domini M CCCC XXVIto.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z r. 1477, fol. 83 v.

[1]) *Poniatów*, wieś zapewne w pow. tureckim, par. *Goszczanów*.

431. 1426. die 27. mensis Februarii, in *Warta*.

Nobiles quidam Andreae episcopo Posnaniensi Albertum filium Derslai ad altariam Assumptionis b. Mariae v. in ecclesia Posnaniensi ad s. Mariam Magdalenam praesentant.

R. Nicolaus Thumigrala, heres in Maiori *Chartlupya*, Iohannes de *Sczepanowo*, Sandiwogius et Thomas dictus Lustek, heredes de *Sziekowo*, zawiadamiają Andrzeja biskupa poznańskiego, że ponieważ altaria Wniebowzięcia NMaryi Panny w kościele Maryi Magdaleny w Poznaniu po śmierci księdza Marka zawakowała, zatem dają obecnie prezentę Wojciechowi synowi Dzierzsława, plebana w *Kiekrzu*. In *Wartha* feria 4 proxima post dominicam Reminiscere.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1427.

432. 1426. die 19. mensis Martii, Posnaniae.

Nicolaus Górka cancellarius Posnaniensis et canonicus Gneznensis VI marcas annuas ex villis *Strzeszewo* et *Grabowo* scholae ecclesiae cathedralis Gnesnensis confert.

In nomine Domini amen. Cum omnia, que fiunt in tempore, simul cum temporis successu labuntur, si ergo perpetuam duracionem habere debent, sigillorum ac testium munimentis firmiter debent roborari. Nos igitur Sandiuogius de *Ostrorog*, palatinus Poznaniensis, capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium veniens presenciam venerabilis vir dominus Nicolaus Gorka, cancellarius Poznaniensis et canonicus Gneznensis ecclesiarum, non compulsus, non coactus, nec aliquo sinistro modo seductus, sed zelo deuocionis accensus, cupiens obtinere salutem anime sue, ac amicorum suorum consilio, maturaque deliberacione prehabita, in et super kmethonibus villarum suarum et hereditatum *Strzeszewo* quatuor marcas, et *Grabowo* duas marcas latorum grossorum Pragensium, numeri vero Polonicalis, XL octo grossos in quam-

libet marcam computando, census annui singulis annis super festum sancti Martini leuandas, pro nonaginta marcis latorum grossorum monete et numeri prescriptorum, honorabili viro domino Iohanni, magistro arcium, rectori scole kathedralis Gneznensis tamquam gubernatori principali scole eiusdem et ipsius successoribus pro lignis ac alijs necessarijs dictam scolam concernentibus, sub titulo et foro reempcionis alias *nawydercoff* perpetue dedit, donauit et assignauit ac coram nobis more solito et consueto iuxta terre consuetudinem resignauit, per eundem vero magistrum Iohannem rectorem scole prescripte et ipsius successores tenendum, habendum et exigendum tamdiu, quamdiu proximiores prefati domini Nicolai cancellarij Poznaniensis non redimant seu non eximant census prescriptos. Hoc tamen adiecto et expresso, quod prefatus dominus Iohannes rector scole predicte vna cum scolaribus et successoribus ipsius sunt astricti et obligati perpetue singulis diebus per circulum anni in discessu de scola predicta Antifonam, Salue Regina alta voce cum Collecta beate Virginis decantare ac alia bona opera facere, prout hoc in priuilegio capituli Gneznensis lacius et plenius est expressum. Harum quibus sigilla nostra sunt appensa testimonio literarum. Actum et datum Poznanie feria tercia proxima post dominicam Iudica, anno Domini M quadringentesimo vicesimo sexto. Presentibus honorabilibus, strennuis ac nobilibus viris dominis: Nicolao Glamboczsky Poznaniensi, Iacobo de *Wigonowo* Pczewiensi archidiaconis, Petro et Iohanne de *Bnin* fratribus vterinis, Andrea de *Bloszegewo* et Petro Scora de *Gay* heredibus et testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 379), opatrzony jest większą pieczęcią herbową Sędziwoja z Ostroroga, ze zwykłego wosku, zawieszoną na pasku pargaminowym, znacznie uszkodzoną, opatrzoną na odwrociu mniejszą pieczęcią herbową.

433. 1426. die 27. mensis Martii, Romae.

Martinus V. P. M. praepositum Plocensis, cantorem Wratislaviensis et officialem Posnaniensis ecclesiarum cathedralium conservatores iurium ecclesiae cathedralis Gnesnensis constituit.

R. Martinus pp. V na skargę proboszcza i kapituły gnieźnieńskiej, że posiadłości i dochody jej przez władze wyższe duchowne i świeckie, oraz przez osoby prywatne bywają zagarniane, mianuje proboszcza płockiej, kantora wrocławskiej i oficyała poznańskiej kapituły konserwatorami kapituły gnieźnieńskiej, dając im całkowite pełnomocnictwo do śledzenia i karania przestępców. Rome VI kal. Aprilis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1426.

434. 1426. die 10. mensis Aprilis, Posnaniae.

Ioannes Pasikoń de *Włościejewice* Catharinae de *Kępa*, sanctimoniali monasterii de *Owieńsko*, VIII marcas annuas ex villa *Brzostownia* C marcis vendit.

R. Sandziwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis wiadomo czyni, że stanąwszy przed nim i innymi ziemianami Jan Pasikoń, dziedzic *Włościejewic*, sprzedał na wyderkaf Katarzynie dziedziczce w *Kępie*, zakonnicy w *Owieńsku*, za 100 grzywien groszy szerokich 8 grzywien czynszu rocznego ze wsi swej *Brzostowni*[1]) w powiecie kościańskim, które corocznie na Trzech króli osobiście w klasztorze wzmiankowanej Katarzynie wypłacać się obowiązuje. Poznanie feria 4ta post dominicam Quasimodo geniti. Testes: Petrus Cordebog de *Trzebawye* dapifer Poznaniensis, Iohannes de *Ostrorog*, Petrus et Iohannes fratres uterini, heredes in *Bnyn*, Iohannes de *Camyona* et Iohannes Czeradsky protunc burgrabius Poznaniensis, heredes.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1429.

[1]) *Brzostownia* wieś niegdy w pow. kościańskim, par. *Włościejewki*.

435. 1426. die 29. mensis Aprilis, Gnesnae.

Testamentum Petri de *Wolfram* licenciati in decretis, scholastici Gnesnensis.

R. Primo 3 marcas latorum grossorum, quas ab honorabili et nobili viris, domino Paulo dicto Czarcowsky (?) canonico Gneznensi et filiastro suo Iohanne de *Czechowo*, heredibus in *Iarzambkowo*, pro quadraginta marcis similium grossorum Bohemicalium legittimo reempcionis titulo comparauit, easdem predictarum scolarum (ecclesie Gnesnensis) pauperibus studentibus pro tempore existentibus, resignari et assignari coram magnifico domino Sandiuogio de *Ostrorog* palatino Poznaniensi et Maioris Polonie capitaneo generali procurauit, prout super hijs in litteris eiusdem domini capitanei sub suo maiori sigillo cautum clarius continetur. Ipsas igitur tres marcas latorum grossorum prelibatus dominus Petrus scolasticus voluit in vsus dictorum scolarium pauperum deputare, ita videlicet, quod rector scole, qui pro tempore fuerit, pro vna marca grossorum seu valore ipsorum de papiro tot libras, quot emi poterint, item pro simili marca tot paria calciamentorum, quot comparari poterint, circa festum Omnium Sanctorum prouidebit ac prefatum papirum cum calceis illis plus studiosis ac magis indigentibus singulis annis distribuet sine acceptacione personarum; terciam vero marcam grossorum ad usus distribuet, prout

infra disponetur. Preterea quia idem dominus Petrus scolasticus medias maldratas triplicis frumenti ex excrescencijs limitum vna cum sex grossis communis monete de quolibet vltra duodecim mansos, de quibus scolasticus Gneznensis maldratos percipit in villa *Grothkowo* prope Gneznam, in agris infrascriptorum kmethonum, scilicet Benyak de vno, Petri dicti Sdum cum Iacussio fratre suo de alio, item Mathia cum Maczkone dicto Slowak de tercio, et Nicolao Zelkouicz cum Mathia dicto Byalek de quarto mansis seu laneis sua sollercia et iure per certos arbitros, videlicet dominos Benedictum de *Modla* canonicum et officialem Gneznensem et dominum Wenceslaum prepositum sancti Iohannis extra muros Gneznenses adiudicatas anno proxime preterito acquisiuit, prout hoc in ipsorum literis et instrumentis plenius continetur, quam quidem sentenciam arbitralem ratam et gratam habentes, ipsam hic habere volumus sufficienter pro expressa, ipsas igitur quatuor maldratas cum sex grossis de quolibet kmethonum predictorum pro alimentis et sustentacione scolarium pauperum, vt premittitur, in dicta scola studencium, cum marca tercia grossorum de *Iarzambkowo* [1]) addidit, assignauit ac cum nostro et fratrum nostrorum consensu vnanimi incorporari procurauit. Quasquidem maldratas cum pecunijs predictis rector scole, qui pro tempore fuerit, pro alimentis opportunis, lardo, pisis, panibus et alijs iuxta personarum et temporum qualitatem de tanto, quanto poterit, fideliter dispensabit, prout sue discrecioni videbitur faciendum; in quibus eiusdem rectoris scole, quicumque fuerit, conscienciam oneramus. Voluit preterea prefatus dominus Petrus scolasticus, quod rector quilibet in principio sui rectoratus scolastico Gneznensi aut suo nomine dominis de capitulo, qui presentes erunt, sub consciencia sua promittet, prescriptas tres marcas grossorum cum maldratis et alijs pecunijs in dictos vsus pauperum clericorum fideliter, vt prefertur, dispensare ac de perceptis et de expositis scolastico, qui pro tempore fuerit, vel in sui absencia procuratoribus capituli aliquo dierum ante festum sancti Martini (racionem) exhibere ac ipsam facere tenebitur, presertim tempore resignacionis sui regiminis, si ab ipso exigetur. Disposuit preterea sepedictus dominus Petrus scolasticus ad hoc, ut predictum testamentum de facili non periret et benefactorum defunctorum scilicet iugis haberetur memoria, ut scolares predictis elemosinis vtentes, singulis Quatuortemporibus anni, scilicet feria secunda proxima sequenti prefata Tempora de sero aliqua hora competenti ante uel post vesperas vigilias nouem leccionum, sequenti vero die, scilicet feria tercia de mane missam de defunctis: „Si enim credimus" decantabunt; presbitero vero, vicario eiusdem ecclesie, vigilias et missam defunctorum officianti, quatuor grossos communis monete magister scole de pecunijs predictis resultantibus assignabit. Item rector scole, quicumque fuerit, de predictis censibus et alijs de quatuor candelis cereijs, dictis *postawniki*, pro exequijs huiusmodi, quater in anno peragendis, prouidebit. Et quia prescripte tres marce grossorum sunt, ut prescriptum est, in villa *Iarzambkowo* tytulo reempcionis comparate, propterquod si et quando contingeret, heredes de *Iarzambkowo* predictas tres

marcas pro eisdem quadraginta marcis reemere, prout hoc ipsis ex fauore et gracia prefati domini Petri concessum est, extunc predicte quadraginte marce dominis de capitulo, tamquam legittimis prefati testamenti tutoribus et executoribus, quos ipse dominus Petrus scolasticus in eodem generali capitulo constituit, debebunt assignari. Quibus assignatis et habitis domini de capitulo cum sciencia et consensu scolastici eiusdem ecclesie, si presens fuerit, alios census seu annuos redditus tot, quod et vbicumque eni poterint, pro predictis quadraginta marcis comparabunt ac modo pre-dicto, uel si ipsis aliter et vtilius pro bono statu predictorum scolarium videbitur, prouidebunt, et alios defectus, si qui successu temporis occurrerint circa predictos pauperes, quantum possibile fuerit, in hac parte submouebunt. Ceterum voluit sepefatus dominus Petrus scolasticus, ut presentes nostre litere cum ceteris alijs, littera resignacionis prefati domini capitanei et alijs, ad prefatum testamentum pertinentibus, in speciali cistula in thezauro ecclesie conseruetur. Tenor vero seu transumptum litere resignacionis sequitur in hec verba:

„In nomine Domini amen. Cum humana natura procedente tempore labilis sit et caduca, nisi literarum robore et fidedignorum testimonio fuerit perhennata, proinde nos Sandiuogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presencium noticiam habituris, quomodo ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium venientes presenciam, honorabilis dominus Paulus Czechowsky canonicus Gnezuensis, vnacum filiastro suo Iohanne de *Czechowo*, heredes in villa *Iarzambkowo*, non compulsi, non coacti, nec aliquo sinistro modo seducti, quinymmo sani mente pariter et corpore existentes, vsi suorum amicorum consilio et matura deliberacione prehabita, in et super kmethonibus seu rusticis ac agris kmethonum ville et hereditatis *Iarzambkowo* predicte, in districtu Gneznensi site, in vno videlicet manso Bartholomei vnam marcam, in alio autem manso Mathie dicti Stanyewicz aliam marcam, in medio vero manso Fridonis mediam marcam, postremo autem medio manso Stanislai Bogdany Sdrowecz mediam marcam latorum grossorum Pragensium, numeri vero Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, annui census singulis annis super festum sancti Martini leuandas, pro quadraginta marcis latorum grossorum monete et numeri prescriptorum, per venerabilem virum dominum Petrum de *Wolfram* scolasticum Gneznensem pecunijs in paratis persolutis, in personam honorabilis viri magistri Iohannis de *Velun*, rectoris scolarium Gneznensis pronunc et in antea suis successoribus rectoribus eorundem scolarium, qui pro tempore fuerint, pro sustentacione et alimentis pauperum scolarium in dictis scolis studencium, per prefatos rectores distribuendas et exponendas, prout prefatus dominus Petrus scolasticus Gneznensis coram reuerendissimo in Christo patre et domino, domino Alberto archiepiscopo Gneznensi et capitulo Gneznensi ipsius gracie disposuit ac in viam perpetui testamenti ordinauit, tytulo et foro

„reempcionis alias *nawiderkoff* perpetue vendiderunt et coram nobis m...
„solito et (secundum) dicte terre consuetudinem resignauerunt, per eund...
„vero magistrum Iohannem de *Welun* rectorem scolarium, tamquam pri...
„cipalem gubernatorem scole predicte exigendum, tollendum et recip...
„dum tamdiu, quamdiu prefatus dominus Paulus Czechowsky cum Iohan...
„filiastro suo ac ipsorum proximiores non redimerint seu non exsolue...
„census prefatos. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus s...
„appensa. Actum et datum Gnezne sabbato die proximo ante dominica...
„Cantate, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto. Pr...
„sentibus reuerendissimo in Christo patre et domino, domino Alber...
„archiepiscopo Gneznensi, necnon wenerabilibus, magnificis, nobilibus...
„dominis: Iascone decano Gneznensi, Mathia de *Labyschino* palatino ...
„stensi, Iohanne et Petro notarijs prefati domini archiepiscopi, et Nic...
„de *Smoszewo* testibus ad premissa vocatis et rogatis."

Datum et actum in capitulo generali Gneznensis ecclesie fe... secunda infra octauas beati Adalberti martiris et pontificis gloriosi, an... videlicet domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto, etc. Prese... tibus infrascriptis venerabilibus viris, fratribus nostris: Iascone de *Cz...* decano, Nicolao de *Lubin* archidiacono, Iohanne cantore, Swanthopelc... cancellario, Petro de *Cobilino*, Benedicto de *Modla*, Nicolao de *G...* Albrico de *Modlna*, Paulo de *Czechowo*, Nicolao de *Iaroczino*, Nic... Slupkonis, Adam de *Banthcowo*, Iohanne de *Rudzicza*, Martino Chrap... Mathia Dria prelatis et canonicis in predicto generali capitulo congrega...

S. N. Et ego Martinus Pauli de *Golaczicze*, clericus Gnezne... dyocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia pred... testamenti etc.

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum kapituły metropolitalnej gnieźn... skiej (N. 381), opatrzony był niegdy dwiema pieczęciami, po których tylko sznurki jedw... pozostały, pierwszy zielono-czarno-biały, drugi biały.

[1]) *Jarząbkowo*, wieś paraf. w pow. gnieźnieńskim.

436. 1426. die 10. mensis Maii, in Iunivladislavia.

Wladislaus II. rex Poloniae officiali Gnesnensi mandat, ut lit... quam Ianussius et Swentoslaus clerici, heredes quondam de *Piaski*, C... dae de *Swencze* intendebant, ad conventionem Lanciciensem remittat.

R. Wladislaus rex Polonie pisze do oficyała gnieźnieńskiego, ... Janusza i Swiętosława kleryków, niegdy dziedziców wsi *Piaski*, k... szlachetnego Chebdę de *Swencze* w sprawie o dziedzictwo, która w... praw krajowych przed forum świeckie należy, przed jego sąd pow... odesłał do przyszłego sejmu (*conuentus*) w Łęczycy, gdzie król wraz z ... łatami i baronami będą zasiadać. Jeśli król uzna, że sprawa ta pr... forum duchowne należy, wtedy ją odeśle do oficyała. In *Iunewlad...*

[illegible]

feria sexta in crastino Ascensionis Domini. — Relacio venerabilis Wladislai, doct. scolastici Wladislav.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta a. 1426.

437. 1426. die 18. mensis Maii, Lanciciae.

Alberti archiepiscopi Gnesnensis decretum de iure patronatus ecclesiae in *Ociąż* litem dirimens.

R. Albertus archiepiscopus Gnesnensis rozstrzyga spór toczący się po śmierci proboszcza Pawła o prawo patronatu kościoła w *Ociążu*, pomiędzy Janem z *Kwiatkowa*, sędzią kaliskim, Dzierżsławem z *Kępy*, kasztelanem biechowskim i Szymonem de *Poczinowicze*, dziedzicami *Ociąża*,[1]) a Ubisławem Oswaldowym, w tejże wsi dziedzicem, z których pierwsi dali prezentę Nankerowi Mikołajowiczowi zwanemu Polska z *Małych Gałązek*, a drugi klerykowi Wojciechowi Gałce. Gdy sprawa ta bezowocnie przed oficyałem była już traktowaną, odniosły się strony przed arcybiskupa, który wydaje wyrok wskutek dawniejszego rozstrzygnienia ś. p. br. Jana kanonika regularnego, z polecenia ś. p. arcybiskupa Jarosława, mocą którego wówczas to prawo patronatu przysądzone zostało Jaśkowi i Nyczkowi synom pani Wentury i Zbiluta, naprzeciw uroszczeniom Oswalda. Ponieważ zaś obecnie Jan, Dzierżsław i Szymon w prawa synów pani Wentury i Zbiluta wstąpili, również 8 łanów ś. p. Oswalda w *Ociążu* nabyli, onym też zatem i prawo patronatu w tejże wsi się należy i dlatego arcybiskup Nankera na proboszcza potwierdza, polecając proboszczowi ze *Skalmierzyc*, iżby go na probostwo wprowadził. Lancicie apud ecclesiam collegiatam s. Marie, in vigilia Pentecostes. Testes: Iohannes Budconis de *Czechel*, decanus Gnesnensis, Albertus Warszoviensis in ecclesia Poznaniensi, Slawik Unyeoviensis archidiaconi, Iohannes officialis Lanciciensis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1466.

[1]) *Ociąż*, wieś paraf. w pow. odolanowskim.

438. 1426. die 22. mensis Maii, Lanciciae.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis officiali Gnesnensi mandat, ut litem, quam Mroczco tenutarius de *Pobiedziska* rectori ecclesiae de *Iwanowice* intendebat, proroget.

R. Albertus archiepiscopus Gneznensis pisze do oficyała gnieźnieńskiego, że ponieważ Mroczek dzierżawca pobiedziski został ze sejmu łęczyckiego wysłany w poselstwie od króla i Korony do wiel. księs. litewskiego i nie może w skutek tego stanąć na terminie w swej sprawie z księdzem

[illegible]

z *Iwanowic*, termin ten przeto ma być aż do św. Michała odroczony. Zarazem przyrzekł był Mroczek, że cokolwiek arcybiskup w sprawie pojednania go z pomienionym księdzem rozporządzi, temu on się chętnie podda.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1426.

439. 1426. die 23. mensis Maii, in *Łęczyca*.

Wladislaus II. rex Poloniae Petro Cordebog de *Trzebawie* subcamerario Posnaniensi D marcas in catro *Babimost* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit vniuersis, quomodo habito diligenti respectu ad constantis fidelitatis studiosa obsequia et pure fidei merita, quibus strenuus Petrus Cordebog de *Trzebawie*, subcamerarius Posnaniensis, miles noster fidelis dilectus, nobis placuit et adhuc complacere poterit aucto fidelitatis studio prestancius in futurum, horum intuitu volentes ipsum specialium graciarum prosequi fauoribus et ad obsequia nostra continuo reddere prompciorem, prefatum Petrum in quadringentis marcis latorum grossorum Pragensium et centum marcis monete in regno currentis, numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, in quibus castrum, oppidum et tenutam *Babimost*[1]) a strenuo Mroczkone de *Lopuchow* liberauit et exemit, reddere cerciorem, sibi easdem quadringentas marcas grossorum latorum et centum marcas monete in regno currentis, numeri Polonicalis, in et super castro (et) oppido *Babimost*, ac villis, predijs et molendinis ex nunc ad ea pertinentibus, damus, donamus, inscribimus et largimur, per ipsum cum omnibus et singulis ipsius castri *Babimost*, villarum, prediorum et molendinorum fructibus, censibus, redditibus, prouentibus, attinencijs, pertinencijs, obuencionibus et appendijs vniuersis ad ipsa spectantibus ab antiquo, habendum, tenendum, vtifruendum et pacifice possidendum tamdiu, quousque predicte quadringente marce latorum grossorum Pragensium et centum marce monete, ut prefertur, in regno decurrentis, sibi aut suis heredibus et successoribus legittimis per nos aut successores nostros integraliter persoluentur; quibus solutis castrum, oppidum, villae, predia et molendina predicta ad nos et nostros successores reruertentur pleno iure: stacionibus nostris exclusis et exceptis, que nobis et nostris successoribus donacione predicta non obstante, reseruamus et volumus reseruari. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum in Lancicia feria quinta proxima post festum Penthecostes, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo sexto. — Ad relacionem venerabilis domini Iohannis decani Cracouiensis, regni Polonie cancellarij

Teka Naruszewicza 14 N. 82, z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Babimost*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

440. 1426. die 27. mensis Maii, Gnesnae.

Procurator Alexandri ducis Mazoviae et episcopi Tridentini capitulum ecclesiae cathedralis Gnesnensis LX marcis solutum reddit.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo vicesimo sexto, indiccione quarta, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, anno ipsius nono, die Lune, vicesima septima mensis Maij, hora uesperorum uel quasi, in sala domus venerabilis viri, domini Benedicti canonici et officialis Gneznensis, prope eandem ecclesiam Gneznensem site, in meique notarij publici et testium infrascriptorum presencia constitutus personaliter nobilis Paulus dictus Iagą, ciuis Plocensis, procurator honorabilis viri domini Michaelis, prepositi sancti Michaelis et canonici cathedralis Plocensium ecclesiarum, per ipsum dominum Michaelem prepositum procuratoremque principalem incliti ducis, domini Alexandri ducis Mazouie et episcopi Tridentini substitutus, de cuius procuracionis seu substitucionis mandato per instrumentum publicum Nicolai Nicolai de *Ploczsko*, clerici Plocensis diocesis, notarij imperiali auctoritate publici, constabat legitime, (requisiuit) prefatum venerabilem virum dominum Benedictum canonicum et officialem Gneznensem, procuratoremque capituli Gneznensis, ut sibi nomine dicti domini Allexandri episcopi et ducis suprascripti ac nomine dicti Michaelis prepositi, procuratoris principalis predicti domini episcopi, solueret triginta marcas, quas pro ratha temporis et termini in festo sancti Adalberti proximum transacto soluere debuit, residuas debiti sexaginta marcarum pro anno partim preterito et partim presenti, in quo ipsum capitulum eidem domino Allexandro est obligatum. Quiquidem dominus Benedictus canonicus, officialis et procurator supradictus ad requisicionem dicti nobilis Pauli anno, die, mense, quibus supra, dictas triginta marcas monete et numeri communiter currencium in regno Polonie, residuas pro rata secundi termini eidem nobili Paulo soluit, pagauit et cum effectu numeratas in paratis pecunijs presentauit. De quibusquidem tam primis triginta marcis in festo sancti Nicolai proximum transacto, quam secundis die date presencium persolutis, ipse nobilis Paulus eundem dominum Benedictum procuratorem capituli et ipsum capitulum Gneznense quittauit et absoluit, pactumque fecit de vlterius non petendo dictas sexaginta marcas a dicto capitulo Gneznensi pro tercio solucionis anno. Super quibus omnibus ipse dominus Benedictus nomine dicti capituli Gneznensis a me notario publico petijt sibi fieri et exinde confici hoc presens publicum instrumentum. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, die, mense, hora et loco, quibus supra. Presentibus honorabilibus viris, dominis: Petro de *Cobilino* decano Poznaniensi, Paulo de *Czechowo*, canonico Gneznensi, Nicolao Ianussij de *Gnezna*, Vbislao Stanislai de *Lubyen* et Mathia Petri de *Camenecz* notarijs publicis, clericis Gneznensis diocesis, testibus ad premissa.

S. N. Et ego Iacobus Mathie de Lancicia clericus Gnesnensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis requisicioni pecuniarum, solucioni, computacioni, quittacioni, alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic, vt premittitur, agerentur et fierent, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, ideo hoc presens instrumentum me arduis negocijs occupato, per alium fidelem scriptum, exinde confeci, me propria manu subscripsi et in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis vnacum memorati Pauli dicti Iagą consignaui, in fidem et testimonium omnium premissorum.

Oryginał pergaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 382). Po pieczęci pozostał tylko pasek pergaminowy.

441. 1426. die 5. mensis Iunii, Posnaniae.

Iudicum quorundam decretum, inter Iacobum st Ioannem plebanos de *Tulce*, et rusticos villae *Płowce* de decima manipulari litem dirimens

R. Albertus archiepiscopus Gnesnensis jako sędzia polubowny wraz z Piotrem z *Kobylina* poznańskim i Jaśkiem z *Czechla* gnieźnieńskim dziekanami, Adamem doktorem i Piotrem licencyatem dekretów, Maciejem Korczbogiem oficyałem, Bogusławem i Piotrem z *Nowca* kanonikami poznańskimi i Pawłem z *Czechowa* archidyakonem srzemskim, rozsądza sprawę toczącą się pomiędzy Jakubem i Janem plebanami wsi *Tulce* a rolnikami wsi *Płowce* [1]: Mikołajem Garbalecz, Jakubem Garbalecz, Piotrem, Wojtkiem Niedzialoch, Bartoszem, Michałem, Dominikiem, Mikołajem Roczana, Piotrem Piotronek, Marcyanem Roczana, Wojciechem Schawlowicz, Mikołajem Dyncza, Michałem Szwiatkowicz, Piotrem Gozdrzewic, Pawłem Grysz, Stanisławem Pawilo i Wawrzyńcem Waczath, którzy wspomnionym plebanom wzbraniali się dawać dziesięciny snopowej i tylko wiardunkową płacić chcieli. Sędziowie powyżsi wydają więc na mocy okazanych przywilejów niegdy Jana biskupa poznańskiego i na mocy wyroku wydanego przez Bogusława oficyała poznańskiego, następujący wyrok: mieszkańcy wsi *Płowce* mają począwszy od przyszłych żniw dawać wspomnianym plebanom dziesięciny snopowe tak oziminne jako i jarzynne z każdego ziarna, lecz ciż plebani nie mają wymagać już tych dziesięcin za lata minione. Dalej mają ciż mieszkańcy dać jako karę za okazany upór dwa kamienie wosku, jeden do kościoła sw. Bartłomieja w Poznaniu, drugi do kościoła św. Michała archanioła w Gnieźnie, a strona łamiąca tę ugodę, której się obie strony poddały, musiałaby zapłacić 50 grzywien kary na budowę katedry poznańskiej. Testes: Nicolaus de *Cziaszyn*, Martinus de *Losowo* vicedecanus, vicarij perpetui: Chebda in *Czerlenino* et Philippus in *Lechnino* (s).

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1598—1600.

[1]) ***Płowce***, **wieś niegdy w woj. kaliskiem, pow. pyzdrskim.**

442. 1426. die 14. m. Iunii, Gnesnae.

Alberti archiepiscopi Gnesnensis statutum, de necessariis ecclesiae metropolitanae Gnesnensis procurandis, de confessoribus instituendis et dotandis necnon mansionariis dotandis editum.

In nomine Domini amen. Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, ad perpetuam rei memoriam. Inter cunctas sollicitudinis . . . . . . nostre, illa . . . . arbitramur, si ea, que in ecclesia nostra deformata, deordinata et defectuosa cernimus, pro diuini cultus augmento, animarum salute et ipsius ecclesie nostre honore ad bonum ordinem opperosa diligencia reducamur. Sane considerantes, qualiter ecclesia nostra in luminaribus, vino et alijs vtensilibus ad cultum et sacrificium diuinum necessarijs, de fructibus decimarum in villis *Carszewo, Poslugowo* et *Czawiewo*[1]) alias mense archiepiscopalis pro eisdem dudum per nostros antecessores . . . . sine graui penuria et deffectu sufficere, nos volentes huiusmodi defectum supplere et excuttere, ut huiusmodi luminaria, vinum et alia predicta habundancius ipsi fierent, decimas mense nostre in *Gora* et *Gole* . . . . *barensi* et . . . *czirzensi* villis, necnon decem lapides sepi in maccellis seu carnificibus nostre ciuitatis Sneynensis,[2]) annis singulis, ac omnes et singulas penas et mulctas magnas et paruas tam iudiciales curie et consistorij Gneznensium, quam eciam extraiudiciales siue pro violenta manuum inieccione in clericos, seu execracione cimiteriorum et ecclesiarum ac violacione immunitatum ipsarum uel alias ex quauis alia causa debeantur, et que per archiepiscopos Gneznenses tam de iure, quam consuetudine antiqua et statutis prouincialibus exigi solite sunt leuari, excepto dum ipsa cimiteria et ecclesie per suffrageneum nostrum in pontificalibus, cui ipsas ad voluntatem nostram concessimus, reconciliabuntur, q[uia tale]s penas tunc tempore reconciliacionis pro se exiget, pro eisdem luminarijs cere et olei, vino, oblatis, sacrarumque vestium et pallarum, ampularum, carbonum, cordarum seu funium comparacione, refeccione et lacione (?) ac alijs quibuscumque vtensilibus ad cultum diuinum et sacrificium necessarijs, de ratificacione, consilio et consensu honorabilium fratrum nostrorum, videlicet capituli Gneznensis donauimus, incorporauimus et adiunximus ac donamus, incorporamus et adiungimus in perpetuum per presentes, decernentes vnacum fratribus nostris predictis, quod dicte decime antique et eciam alia (s) prescripte, per nos donate, incorporate et adiuncte ac pene seu mulcte per vicecustodes dicte ecclesie Gneznensis, qui fuerint pro tempore, fideliter colligantur, exigantur et leuentur, ac de eisdem predicta necessaria et vtensilia ac onera suppleantur, idque officialis curie archiepiscopalis pro tempore omnes penas consistoriales, iudiciales et extra iudiciales vicecustodibus fideliter in scriptis edere et processus desuper necessarios contra debitores ipsarum decernere teneatur. Quiquidem vicecustodes de omnibus et singulis per eos leuatis perceptis et expositis in generali capi-

tulo bis in anno celebrari consueto, coram archiepiscopo et capitulo, uel absente archiepiscopo coram vicario archiepiscopali et capitulo aut alijs ad hoc per eos deputatis, racionem plenam facere teneantur, sintque prouidi in accendendo et extingwendo candelas, lampades et luminaria, ne supra modum lucendo, cera, oleum et sepum depereat aut minus lucendo ecclesia obscurior existat, quodque in premissis ac rerum ecclesiasticarum ipsis creditarum conseruacione fidelem et diligentem curam gerant et omnia cum discrecione agant, que noscitur omnium virtutum esse magistra. Quod si dicti vicecustodes ambo uel eorum alter inutiles fuerint, ad nutum archiepiscopi remoueantur, ut indecentibus ac inutilibus ministris eiectis, apti domui Dei ministri deputentur. Item quia oculata expergencia in minoribus constituti ante vocacionem nostram in hanc ecclesiam vidimus et in presenti visitacione prouincie nostre Gneznensis, quam pro debito officij nostri et precepto sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti agimus, experti sumus defectum confessorum et penitenciariorum pro confessionibus hominum vtriusque sexus, ad Sedem archiepiscopalem accedencium audiendis, ex quo multe et graues negligencie animarum sunt comisse, propter quod nos volentes, quantum nobis possibile est, huiusmodi defectui prouidere, quodque penitentes confessores ydoneos omni hora congrua in ecclesia nostra reperire valeant, habito sufficienti consilio et tractatu fratrum nostrorum et capituli predicti ac de eorum ratihabicione et consensu quatuor altaria in dicta nostra ecclesia, de bonis mense archiepiscopalis creata et dotata, vnum in capella retro chorum sanctorum Michaelis et Nicolai, cui magister Michael de *Innowlodz* vicedecanus, aliud in capella ante antiquum thezaurum, cui Wincencius quondam archidiaconus Wneouiensis, tercium sancti Nicolai confessoris in dextra parte chori in ambitu iuxta columpnam, cui magister Paulus de *Clodawa*, et quartum sancti Iohannis Baptiste in corpore ecclesie ex opposito tumbe sancti Adalberti, versus meridiem, quod dicitur in wlgari Cawon, cui Iohannes Radzicha presunt et deseruiunt de presenti, pro quatuor penitenciarijs et confessoribus perpetuo in ipsa ecclesia mansuris, deputauimus, incorporauimus ac deputamus et incorporamus, necnon vnacum dicto nostro capitulo statuimus et ordinamus, quod vacantibus per cessum et decessum aut alias de iure vel de facto eisdem altaribus et eorum quolibet, ipsa altaria nulli alteri conferantur, nisi ydoneo et discreto sacerdoti et perito per examen in sciencia reperto ad cofessiones audiendas. Quiquidem penitenciam eo ipso, quod ad altaria predicta instituti per archiepiscopum pro tempore fuerint, extunc censeantur habere plenam auctoritatem confessiones audiendi et absoluendi confessos, eciam in casibus Sedi archiepiscopali specialiter reseruatis, nisi aliquos casus archiepiscopus pro tempore velit esse exceptos et pro se specialius reseruatos. Quiquidem penitenciarij officia et onera dictis altaribus imposita, per se uel per alios peragere et suplere debeant, et non alibi, quam in ecclesia in sedibus seu cathedris eis deputatis uel deputandis huiusmodj confessiones audiant et

absoluant, necnon ad residenciam personalem continuam teneantur, nec valeant aliquod beneficium curatum cum altari seu penitenciaria retinere; alias quamprimum curatum beneficium aliquis ex dictis penitenciarijs assecutus fuerit, alius ydoneus penitenciarius canonice in locum ipsius ad penitenciariam et altare surrogetur. Item quamcumque in concilio generali sit statutum salubriter, quod quelibet ecclesia metropollitana ad minus vnum magistrum in theologia habeat, qui sacerdotes et alios in sacra pagina doceat et in hijs presertim informet, que ad curam animarum spectare dinoscuntur, quia tamen in nostra ecclesia metropollitana Gneznensi, in qua septem dignitates et viginti quatuor canonicatus et prebende distincte abinuicem sufficienter dotate existunt, hactenus prefatum statutum salutare est neglectum, nos volentes huiusmodj negligenciam excuttere, habito sufficienti tractatu et digesto consilio fratrum nostrorum, Gneznensis capituli, ac de ipsorum ratihabicione et consensu ad laudum et gloriam omnipotentis Dei, salutem animarum, profectum et honorem nostre ecclesie, attento, quod ipsa ecelesia per longam distanciam a locis studiorum generalium, in quibus copia doctorum sacre pagine et iuris canonici et facultas docendi habetur, elongata est atque distat, propterquod sepius consilia tam pro salute animarum, quam defensione iurium ecclesie quomode (s) haberi non possunt et salus animarum ac ecclesie defensio negliguntur, cupientes vnacum dictis fratribus nostris iuxta dicti concilij disposicionem in nostra ecclesia prouidere, canonicatum et prebendam, quos Nicolaus de *Gorka* canonicus prebendatus obtinet, pro magistro in theologia, et medietatem prebende, que dicitur prebenda de *Cleczsko* et in ipsa ecclesia inter omnes prebendas pingwior est et sufficiens pro duabus personis decenter sustendandis, pro doctore in iure canonico, reliqua medietate pro canonico instituendo reseruata, deputamus et assignamus, statuimusque et ordinamus, quod vacantibus dictis canonicatibus et prebendis per cessum uel decessum canonicorum, qui eas obtinent de presenti seu quouis alio modo de iure uel de facto, ipse prebende nulli alteri conferantur nec aliquis recipiatur ad easdem, sed ad vnam integram, cuius canonicatum exnunc vnacum dicto nostro capitulo extingwimus et habere volumus pro extincto, magister in theologia et ad mediam doctor in iure canonico predictas prebendas per nos et archiepiscopum pro tempore vnacum capitulo seu maiori et saniori parte ipsius capituli eligantur, qui horis competentibus in ipsa ecclesia seu lectorio ad hoc deputato, theologus in sacra pagina et canonista in iure canonico docere et legere ac pro salute animarum et ecclesie ipsius profectu consulere teneantur. Decernimus tamen et volumus iuxta dicti concilij decretum, quod dicti magister et doctores electi per hoc non efficiantur nec censeantur canonici in ipsa ecclesia, sed tamdiu redditus ipsos percipiant, quamdiu perstiterint in legendo et docendo; ipsis vero nihilibus existentibus ad docendum, alij ydonei, qui docere valeant, in locum eorum per archiepiscopum et capitulum, vt superius tactum est, surrogentur. Sed nichilominus ipsi magistri et doctor stallum in choro habeant, et super-

piliciati et dalmuciati cum alijs canonicis pro decore ecclesie incedant. Preterea quamuis bone memorie Nicolaus quondam archiepiscopus ecclesie Gneznensis, noster immediatus predecessor, mansionarios in dicta ecclesia Gneznensi pro officio de beata Maria virgine nocturno et diurno decantando instituerit et de certis fructibus et decimis mense archiepiscopalis sufficienter dotauerit, quia tamen nullo dato ordine, qui per dictos mansionarios seruari debeat, prout Deo placuit, de medio est sublatus, eatenus nos volentes pyum conceptum dicti nostri predecessoris perducere ad effectum, de ratihabicione et consensu dicti capituli nostri dictam mansionariam confirmamus, decimasque in *Sorawa*, in *Lipini*, in *Czeslauicze*, in *Borowo*, in *Wisnewa*, in *Luthcowo* et maldratas in *Mirzewo*[3]) villis, per dictum predecessorem nostrum designatas et donatas, denuo donamus et incorporamus pro sustentacione ministrorum mansionarie antedicte, statuimusque et ordinamus, quod decem mansionarij et ministri de dictis fructibus decimarum sustententur, et quod cuilibet ministro distribuciones cottidiane de dictis fructibus per diuisorem ex ipsis ad hoc deputatum et per procuratorem et mansionarium electum singulis diebus equaliter assignentur; et si quid residuum fuerit, in fine anni inter dictos mansionarios diuidatur pari modo. Quiquidem mansionarij manuales sint non perpetui, ad nutum remouibiles, si minus vtiles fuerint, et ad personalem residenciam teneantur. Et si aliud beneficium aliquis ipsorum assecutus fuerit uel se vltra duos menses continue vel interpellate de licencia aut absque licencia archiepiscopi aut sui in spiritualibus vicarij seu officialis in anno absentauerit, eo ipso locum suum amitat et alter ydoneus pro explendo officio in locum ipsius per archiepiscopum surrogetur. Indulgemus tamen, quod mansionarius de licencia ex causa et necessaria causa absens per dictas duas menses, per substitutum ydoneum et sufficientem valeat deseruire, sed nichilominus careat distribucionibus, que alijs personaliter deseruientibus largientur; absens vero sine licencia predicta illa pena per precentorem pro cuiuslibet hore negligencia puniatur, qua residens et negligens interesse diuinis puniretur, ne contumacia absentis quam obedientis et residentis melior condicio habeatur. Iurisdiccionem vero in dictis mansionarijs precentori, qui fuerit pro tempore, damus et concedimus, qui eosdem tam pro negligencijs circa officium eis iniunctum, per subtraccionem distribucionum, quam eciam pro alijs excessibus per penas congruentes punire et mulctare plenam habeat facultatem. Sed si nos uel aliquis noster successor archiepiscopus aliquem ex mansionarijs pro capellano uel cantore duntaxat in curia sua retinere voluerit, talis per substitutum valeat deseruire et distribuciones percipere, que mansionarijs personaliter deseruientibus largiuntur; absente vero substituto, in dampnum mansionarij predicti computetur. Poterit eciam dictus procurator aliqua statuta predictis mansionarijs de ipsorum regimine edere et fabricare, ipsaque statuta archiepiscopo et capitulo pro ipsorum ratificacione exhibere, ad que statuta obseruanda predicti mansionarij teneantur. Qui eciam mansionarij omnibus processionibus ecclesie superpiliciati intersint,

sub pena carencie distribucionum diei illius. Ceterum cum prelati et canonici ecclesie nostre Gneznensis, fratres nostri, sint nobiscum vnum corpus et indecens existat, quod vnius corporis et collegij membra in decimarum percepcione diuerso iure censeantur, igitur nos volentes prefatos fratres nostros, prelatos et canonicos circa consuetudinem antiquitus per [nos] illibate tentam, in percepcione decimarum noualium benigniter conseruare et ipsos ad caritatem maiorem erga nostram personam circa recuperacionem occupatarum decimarum et aliorum iurium nostre ecclesie allicere et obligare, necnon in execucione nostri testamenti ac sepulture nostre, in quibus eos executores deputauimus, facere prompciores, declaramus et decernimus, quod decime huiusmodj noualium tam in progressione limitum, graniciarum et metarum antiquarum villarum, quam eciam nouarum, que infra terminos, limites, granicies et metas antiquas locantur et insurgunt ac locabuntur et insurgent in futurum, ad illos prelatos et canonicos dicte nostre ecclesie pertineant, ad quos decime de antiquis villis et ipsarum limitibus, granicijs et metis pertinent atque spectant. Si vero alique ville nowe extra dictos antiquos terminos, limites et granicias villarum antiquarum locabuntur, decime ipsarum villarum nowarum, sicut de ceteris noualibus, de tota diocesi Gneznensi secundum consuetudinem antiquissimam illibate, inconcusse et inuiolabiliter obseruatam ac per uetusta statuta prouincialia prouincie Gneznensis approbatam, spectent prout et spectant ad dictam archiepiscopalem mensam, neque hoc ius competens capitulo nostro percipiendi decimas nowalium, extendi debeat ad ceteros beneficiatos, eciam abbacias, preposituras, prelaturas, dignitates, personatus uel officia, canonicatus et prebendas, parochias, altaria et quecumque alia beneficia curata et non curata, collegiatarum, conuentualium et parrochialium, secularium et regularium ecclesiarum ciuitatis et diocesis Gneznensis, quorum beneficia prescripta de mensa archiepiscopali predicta dotata decimis et eorum fructibus dinoscuntur. Demum quia comperimus, altare penes tumbam sancti Adalberti patroni ecclesie et prouincie Gneznensis apostoli, in medio corpore ipsius ecclesie inter cruces situm, nullis fructibus pro sustentacione ministri est dotatum, nos volentes, ut patrono nostre ecclesie honor debitus impendatur, de ratihabicione et consensu dicti nostri capituli decimas mense nostre in villis *Wisnewa* et *Lawky*[4]) pro dicto altari et sustentacione ministrorum ad ipsum altare deseruiencium, donamus, adiungmus et incorporamus, ipsumque altare cum fructibus ipsius vniuersitati vicariorum canonicalium ecclesie nostre vnimus et incorporamus. Quiquidem vnum per ipsorum confratres et convicarios tres missas singulis ebdomadis: vnam de sancto Adalberto, secundam pro animabus et terciam de sancta Trinitate, necnon singulis Quatuortemporibus anniuersarium cum speciali collecta pro nostra et generaliter pro predecessorum ac successorum nostrorum, archiepiscoporum Gneznensium, prelatorum et canonicorum ac ministrorum dicte ecclesie animabus complere, vigiliasque Nouem leccionum et missam pro defunctis voce senora cum deuocione decantare teneantur; quibus exequijs prelati

et canonici dicte ecclesie, protunc residentes, sub pena priuacionis distribucionum illius diei interesse debeant; sed per hoc dictos vicarios ab ordinarijs vigilijs et missis defunctorum, quas singulis diebus decantare ex statuto obligantur, pro illis diebus esse nolumus absolutos. Decimam vero in *Marszelewo*,[5]) quam Budko vicarius, qui in dicto altari continue ministrare consueuit, possidet, ita possideat usque ad tempora sue vite; ipso vero defuncto ad vsum vicariorum nomine dicti altaris dewoluatur. Item [vt] iuxta prouincie nostre laudabilem consuetudinem, pro excitacione deuocionis in populo Christiano et ut solempnia et celebria festa ab alijs non celebribus distingvantur in diuinis, pro magistro cantante et pulsante in organibus ecclesie et eius sustentacione, decimam manipularem mense nostre in villa *Lubyen*[6]) districtus Pisdrensis perpetuo damus, assignamus et incorporamus. In quorum omnium fidem et testimonium nostrum et dicti capituli nostri Gneznensis maiora sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne feria sexta proxima ante festum sancti Viti, in capitulo generali de festo sancti Adalberti continuato, anno Domini M CCCC vicesimo sexto. Presentibus venerabilibus fratribus nostris: Iohanne decano, Nicolao decretorum doctore, Iohanne cantore, Petro de *Cobilino* decano Poznaniensi, Nicolao de *Gorka* cancellario Poznaniensi, Albrico de *Modlna* archidiacono Warschouiensi, Martino Chrapek, Nicolao Iaroczsky, Adam de *Bandcowo* decretorum doctore, Nicolao Bronissij, Paulo de *Czechowo* archidiacono Sremensi, Benedicto de *Modla* officiali, Predwagio de *Grandi* cantore Wladislauiensi et Mathia Drya, prelatis et canonicis ecclesie predicte Gneznensis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum metropolitalnem gnieźnieńskiem (N. 380), mocno zetlały, tak że miejscami tylko z trudem lub wcale nie odczytanym być może, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na sznurkach jedwabnych zawieszonemi: po pierwszej arcybiskupiej pozostał tylko sznurek z zielonego, czarnego i białego jedwabiu, po drugiej kapitulnej okruchy, wiszące na sznurku z różowego, zielonego i białego jedwabiu.

[1]) *Karszewo*, wieś w pow. kolskim, paraf. *Dąbie*.
Posługowo, wieś w pow. wągrowieckim, par. *Kołdrąb*.
Czewojewo, wieś w pow. mogilnickim.
[2]) *Żnin*, miasto pow. w księstwie poznańskiem.
[3]) *Żórawa*, niegdy wieś w woj. kaliskiem, pow. kcyńskim.
Lipiny, z licznych wsi tej nazwy, któreby były, ocenić nie umiem.
Czesławice, wieś w pow. wągrowieckim.
Borowo, może leżeć albo w pow. szredzkim, albo kościańskim, albo chodzieskim.
Wiśniewo, wieś w pow. szredzkim.
Ludkowo, wieś w pow. mogilnickim, par. *Łowce*.
Mierzewo, wieś w pow. gnieźnieńskim.
[4]) *Wiśniewo*, wieś w pow. szredzkim.
Ławki, wieś w pow. mogilnickim.
[5]) *Marszelewo*, wieś nieistniejąca.

443. 1426. die 3. mensis Iulii, in *Paradyż*.

Vladislaus II. rex Poloniae ratum facit privilegium a Premislio duce Poloniae monasterio Paradisiensi anno 1247. impertitum.

R. Wladislaus rex Polonie, potwierdza na prośbę Jakuba opata klasztoru paradyskiego, przywilej, jaki temuż klasztorowi nadał Przemysł książę wielkopolski w r. 1247. In monasterio Paradisus in crastino Visitacionis b. Marie v. Testes: Stanislaus episcopus Plocensis, Sandziwogius de *Ostrorog* palatinus, Thomas de *Pakoscz* castellanus, Petrus Korczbog succamerarius, Rachwael de *Obichow* subdapifer Posnanienses, Nicolaus Chrzanstowsky gladifer Cracouiensis, Petrus Schaffranetcz incisor regis. Datum per manus Iohannis Schaffranetcz decani Cracouiensis et Stanislai Czolek custodis Gnesnensis, cantoris Cracouiensis, vicecancellarij regni. Ad relacionem eiusdem Stanislai Czolek regni Polonie vicecancellarij.

Kopia pargaminowa z XV w. przechowana w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (Dipl. F. 14).

Jest też i oryginał pargaminowy tegoż dokumentu w bibliotece hr. Raczyńskich (E. 24), który był niegdy opatrzony mniejszą pieczęcią królewską.

444. 1426. die 3. mensis Iulii, in *Paradyż*.

Vladislaus II. rex Poloniae subditis suis mandat, ne in bonis monasterii Paradisiensis conventiones, iudicia et colloquia tam generalia, quam specialia celebrare audeant.

R. Wladislaus rex Polonie, zakazuje, aby nikt ani z jego poddanych ani z krajów przyległych nieważył się odbywać w dobrach klasztoru paradyskiego: *convenciones, staciones, iudicia, tractatus, placita, parlamenta, colloquia generalia aut specialia.* — Relacio Stanislai Czolek custodis Gnesnensis, regni Polonie vicecancellarij. — In monasterio Paradyso, in crastino Visitationis b. v. Marie.

Kopia pargaminowa z XV wieku, przechowana w bibl. hr. Raczyńskich w Poznaniu (Dypl. F. 14).

445. 1426. die 9. mensis Iulii, Posnaniae.

Andreae episcopi Posnaniensis cum Stephano de *Prochy* de usu ripae fluvii cuiusdam pactum.

In nomine Domini amen. Quia tunc multorum dubiorum et errorum incommodis prudenter occurrimus, dum gesta etatis nostre literarum

apicibus et annotacione testium perhennamus, proinde nos Andreas Dei gracia episcopus Poznaniensis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo bona mense nostre episcopalis, quantum cum Deo possumus, adaugere cupientes et attendentes, qualiter ex rippa fluuij (s) in hereditate nostra *Dambsko,*[1]) cuius fluuij medietas aluei ad nos et dictam hereditatem *Damsko* (s), et alia medietas ad nobilem Stephanum et suam hereditatem in *Prochi*[2]) pertinet, nulla potest vtilitas prouenire, idcirco cum dicto nobili Stephano de ratihabicione et consensu venerabilium fratrum nostrorum, videlicet capituli Poznaniensis taliter concordauimus et conuenimus, quod ipse valeat pro se in dicto fluuio ad rippam nostram in parte sua vnum molendinum, nos vero pro nobis ad ipsius rippam in parte nostra aliud molendinum construere valeamus, et quilibet nostrum percipiat ex suo molendino perpetuis temporibus emolimenta, vtilitates et honores. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes nostras litteras scribi nostrique et dicti capituli sigillis iussimus comuniri. Actum et datum Poznanie feria tercia in octaua Visitacionis sancte Marie virginis gloriose, sub anno Natiuitatis Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto. Presentibus discretis et nobili viris, dominis: Simone de *Ridzin* plebano, Iacobo Praschmowski vicario perpetuo in ecclesia Poznaniensi, Iaroslao et Boguslao fratribus germanis in *Mliny* heredibus, testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, znacznie uszkodzony, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami ze zwykłego wosku, zawieszonemi na zielonych jedwabnych sznurkach. Z tych pierwsza okrągła, wyobraża popiersie św. Piotra i Pawła, pod niemi tarcza z herbem Godziemba. W otoku napis uszkodzony: † s. Andree. epi. Poznaniensis. Druga pieczęć całkowicie zniszczona.

[1]) *Dębsko,* wieś w pow. kościańskim.
[2]) *Prochy,* wieś paraf. w pow. kościańskim.

446. 1426. die 10. mensis Iulii, Sandomiriae.

Vladislaus II. rex Poloniae, officiali Gnesnensi (?) mandat, ne litem, quam plebani ecclesiarum de *Kłodawa* et *Krampsko* heredibus de *Mniewo* et *Trzebuchowo* de decimis earundem villarum intendebant, diiudicare praesumat.

Honorabilis deuote noster dilecte! Exposuerunt nobis nobiles Paulus de *Mnewy,* Iohannes de *Trzebochowo,* quomodo honorabilis magister Paulus decretorum doctor plebanusque in *Clodawa* et Nicolaus Iaroczski rector ecclesie in *Krampsko,* canonici Gnesnenses et Cracouienses, ipsos et Nicolaum ac Iarandum fratres dicti Iohannis, pro decimis post araturas ipsorum in *Mnewo* et in *Trzebochowo*[1]) traxerunt in causas, volentes ipsis

dictas decimas pro eorum ecclesijs vendicare. Et quia super huiusmodi articulo questio pendet (et) necdum est decissa inter nostros terrigenas tocius regni et ecclesiasticas personas, propter quod tibi precipimus et mandamus, quatenus prefatos terrigenas nostros pro huiusmodi allodiorum ipsorum decimis et straminibus nullatenus iudicare debeas, quinymmo huiusmodi causas suspendas ad finalem decisionem eiusdem articuli inter terrigenas et spirituales fiendam; et si ipsos aliquibus excommunicacionum sentencijs inuoluisti, ipsos viceuersa absoluas. Datum in Sandomiria feria tercia infra octauas Natiuitatis b. Marie virginis, anno Domini M. CCCC. XXVI.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1426.

[1]) *Mniewo*, wieś w pow. kolskim, par. *Pieczew*.
Trzebuchowo, wieś w pow. kolskim, par. *Dęby szlacheckie*.

447. 1426. die 10. mensis Iulii, Posnaniae.

Andreas episcopus Posnaniensis Woitconi civi Posnaniensi transferendi censum annuum VII marcarum ecclesiae parochialis Posnaniensis ad s. Mariam Magdalenam in alia bona eiusdem Woitconis facultatem confert.

R. Andreas episcopus Posnaniensis zezwala, aby szlachetny Wojtek mieszczanin poznański przeniósł czynsz roczny siedmiu grzywien z domu murowanego w rynku na rogu, idąc do ulicy Koziej na prawo, przeznaczony dla ołtarza św. Michała, wszystkich Apostołów i Ewangielistów w kościele parafialnym ś. Maryi Magdaleny w Poznaniu, na inne swe nieruchomości, ponieważ dom ten wypada mu sprzedać. Temi nieruchomościami są: sklep sukienniczy (*camera pannicidii*) po lewej stronie czwarty od końca, na nim $1^{1}/_{2}$ grz. dalej 3 grzywny na 5 domach przy ulicy szewskiej, to jest Biegerche Peter, Stephan et Biekarch, dalej 4 grzywny z wiardunkiem na 4 łanach folwarku w Winiarach, to jest Krobrischewo, Peter, Stenczel, Moybier et Gasipiecz, dalej $1^{1}/_{2}$ grz. i 2 grz. we wsi *Kokundorff*, to jest na Michiel Seth, Petr Henth i Huensilt, dalej 3 grz. i 4 gr. na polach, zwanych Gay, dalej 23 gr. na 4 ogrodach poza miastem naprzeciw kościoła trędowatych, dalej $^{1}/_{2}$ grz. i 1 gr. na ogrodach poza miastem na Piaskach Satska i Raczka, dalej Marcin 3 wiardunki, wreszcie 16 gr. z dwoch ogrodow: Ian Sliepi i Iurga Zeth. Biskup daje swe zezwolenie, naradziwszy się wpierw z ks. Floryanem teraźniejszym ołtarzystą i z członkami kapituły. Poznanie, die Mercurij 10. m. Iulij. Testes: Petrus decanus, Iohannes sacristianus, Nicolaus scolasticus, Nicolaus cancellarius, Paulus Srzemensis, Iacobus Pczeuensis archidiaconi, Strzeschko, Iohannes Budkonis, Nicolaus decretorum doctor, archidiaconus Gneznensis, Iannussius Scholowski, Petrus de *Nowecz*, Florianus, Miroslaus de *Bithin*,

Mathias Chlapowski, Nicolaus Kozlowski, Mathias Kolo magister s. theol. profess. Slupsko de *Schamotuli*, Paulus de *Klodawa*.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de anno 1578.

448. 1426. die 2. mensis Augusti, Posnaniae.

Vladislaus II. rex Poloniae cives de *Wschowa* a solutione forensi liberos facit et immunes.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Etsi nostrorum subditorum commodis, quos regni nostri complectitur ambitus, de benignitate regia libenter intendimus, ad illorum tamen precipue commoda liberalius munificencie nostre dextram extendimus, quorum fidelitas experimento probabili modestiam ferendo in prosperis et aduersis se munia suorum incursu emulorum(s). Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Lancicie, Syradie, Cuiauie, Lithuanie princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quomodo nos considerantes ciuitatem nostram *Wschowam*, tamquam in metis regni nostri positam, a suis commetaneis iam rapinis, iam spolijs, iam alijs impressionibus, vt plerumque, adeo molestari, vt nisi sue fidelitatis industria tum presidio diuine dextre, tum armis, tum murris, vallo, tum fossatorum apparamentis emulorum insidijs in tempore occurrerent, nedum ipsamet ciuitas, sed et interiora regni infinita et intolerabilia damna sustulissent: ideo volentes, vt ciues ciuitatis *Wschowa* predicte, presentes et futuri eo liberius ciuitati atque suis profectibus ac commodis intendere valeant atque possint, quo amplioris gracie dono cognouerint se suffultos, ipsos et eorum quemlibet a solucione forensi alias *targowe* pro nostra maiestate aut dignitarijs et officialibus nostris, in quibuscumque ciuitatibus et oppidis exigi solita, perpetuis temporibus eximimus, absoluimus et liberamus, facientes et mandantes strictissime huiusmodi exempcionem, absolucionem et liberacionem ab omnibus et singulis earum exactoribus seu collectoribus strictissime obseruari. Harum nostrarum vigore literarum, quibus sigillum nostrum est appensum. Actum Posnanie feria sexta in crastino sancti Petri ad vincula, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo sexto. Presentibus ibidem reuerendo in Christo patre, domino Alberto Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo et primate, necnon magnificis et nobilibus: Sandziuogio de *Ostrorog* palatino Poznaniensi, Mathia de *Labischin* palatino Brestensi, Thoma de *Pakoszcz* Poznaniensi, Martino de *Slawsko* Kalisiensi et Andrea de *Domaborz* Camenensi castellanis, testibus circa premissa. Datum per manus venerabilium Iohannis decani

Cracouiensis, regni Polonie cancellarij et Stanislai Czolek, custodis Gnezensis, cantoris Cracouiensis, regni Polonie vicecancellarij, sincere nobis dilectorum.

Relacio eiusdem venerabilis Stanislai Czolek custodis Gneznensis, cantoris Cracouiensis, regni Polonie vicecancellarij.

Liber priuilegiorum ciuitatis Wschowa z XVIII wieku, str. 38 (Archiwum rządowe w Poznaniu).

419. 1426. die 14. mensis Augusti, in *Turek*.

Vladislaus II. rex Poloniae Andreae de *Domaborz* XXX marcas in villa *Brzekiniec* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, quomodo attente mentis intuitu perpendentes grate fidelitatis studiosa obsequia et pure fidei constanciam, quibus strenuus Andreas de *Domaborz*, miles noster dilectus, nostre placere meruit maiestati et in futurum aucto fidelitatis studio prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum specialium graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad obsequia nostra reddere prompciorem, sibimet super villa nostra *Brzekynycze*[1]) in terra (Maioris) Polonie et districtu Poznaniensi sita, triginta marcas monete in regno decurrentis, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, dedimus, donauimus, assignauimus, presentibusque damus, donamus, assignamus, inscribimus et largimur, per eum, heredes et successores suos legittimos cum omnibus vtilitatibus, censibus, redditibus et prouentibus, attamen pertinencijs, coherencijs et appendijs vniuersis, ad ipsam villam quomodolibet spectantibus, habendam, tenendam, vtifruendam, pacifice et quiete possidendam tamdiu, quousque predicte triginta marce per nos aut successores nostros sibi aut suis legittimis successoribus exsolute fuerint quoad plenum. Quibus solutis, predicte ville possessio ad nos et nostros successores reuertetur pleno iure: nostris tamen iuribus in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio literarum. Datum in *Thurek* feria quarta in vigilia Assumpcionis sancte Marie virginis, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo sexto. — Ad relacionem venerabilis Iohannis decani Cracouiensis, regni Polonie cancellarij.

Teka Naruszewicza 14 N. 86 z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego pieczęć była oderwana.

[1]) *Brzekiniec*, wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim, par. *Rogoźno*.

450. 1426. die 16. mensis Augusti, in *Otmuchów.*

Conradi episcopi Wratislaviensis et ducis Slesiae cum Vladislao II rege Poloniae pactum.

Nos Conradus Dei gracia episcopus Wratislauiensis, dux Slesie et dominus Olsnicensis et Kozilensis etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo cum serenissimo principe et domino domino Wladislao rege Polonie, domino nobis gracioso et ipsius Corone Polonie talem tractatum et concordiam iniuimus, quod ad conseruacionem meliorem et tutelam omnium contractuum et concordiarum inter Serenitatem ipsius ac nos, fratres et subditos nostros condictorum et factorum, promittimus sine dolo, bona fide, omnibus coloribus, ingenijs et subterfugijs proculmotis, literas nostras, quas nomine nostro et fratrum nostrorum germanorum pro subsidijs contra serenissimum principem, dominum Wladislaum regem Polonie, nostrum dominum benignissimum supradictum et ipsius Coronam et alijs ipsius incomoditatibus magistro et ordini Cruciferorum de Prussia dedimus, contulimus et tradidimus, debemus de potestate et manibus dictorum magistri et ordinis Cruciferorum liberare et cum effectu infra vnius anni spacium, a data presencium computando, in conspectu dicti domini nostri regis aut duorum uel trium magnatuum seu nobilium regni Polonie ipsas omnino destruere, cassare, anichilare et anullare. Et si literas huiusmodj diligencia et sollicitudine habita pro ipsarum destruccione et anullacione habere non possemus, extunc promittimus bona fide, sine dolo et fraude, anno statim sequenti et ab inicio ipsius duabus septimanis ad curiam prefati domini regis venire personaliter et ibi iuxta arbitrium, voluntatem et consilium domini regis et ipsius consiliariorum de huiusmodi literis disponere, ut nullum robur obtineant, nec aliquam deinceps et amodo sorciantur firmitatem, et nichilominus in presenciarum et ad presens literas huiusmodj et earum continenciam in omnibus ipsarum punctis, condicionibus et clausulis mortificamus, anullamus, irritamus et nullius facimus momenti et valoris aut in aliquo ipsas de cetero intendimus obseruare. Et si premissa omnia uel noluerimus aut contempserimus adimplere, extunc omnes alij tractatus, disposiciones et contractus inter nos et fratres nostros et prefatum dominum regem ac ipsius regnum et Coronam absque robore irriti remaneant et inanes. Ad que omnia et singula omnes fratres nostros germanos de certa ipsorum sciencia obligamus. Datum *Othmuchow* feria sexta post festum Assumpcionis gloriose virginis Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto. Harum quibus testimonio literarum sigillum nostrum presentibus duximus subappendendum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 383). Po pieczęci pozostał tylko pasek pargaminowy.

151. 1426. die 6. mensis Septembris, Posnaniae.

Nicolaus de *Kiki*, administrator dioecesis Posnaniensis, erectionem et dotationem hospitalis et capellae in *Grodzisko* a Paulo Nicolai Uzdrzeński factam, ratam esse iubet.

R. Nicolaus de *Kyky*, archidiaconus Gneznensis necnon administrator in spiritualibus sede episcopali Poznaniensi vacante, potwierdza fundacyę szpitala i kaplicy w *Grodzisku*,[1]) której dokonał ksiądz Paweł Mikołajowicz Uzdrzeński z *Grodziska* pod wezwaniem św. Ducha, NPMaryi, św. Jana ap. i pustelnika, Wawrzyńca m. śś. Mikołaja i Idziego ww. śś. Katarzyny p. i Elżbiety wd. za zezwoleniem Niemierzy dziedzica miejscowego. Fundator daje na ten cel jedno dworzyszcze (*area*), ogród, sad, sadzawkę, leżącą obok ogrodu dziedzica idąc ku *Kobylnikom* po lewej ręce, ogród leżący pomiędzy młynem miejskim a ogrodem Swiąszka szewca, ogród leżący obok ogrodu Marcina Beschurich po lewej ręce idąc ku Poznaniowi, który kupił od Anny Krzykninej i na 4 ogrody podzielił, ogród leżący obok poprzedniego i ogrodu Marcina Beschurich po lewej ręce idąc ku Poznaniowi, który kupił od wdowy Michałkowej i na 13 ogrodów podzielił, ogród leżący pomiędzy ogrodem Piotra Wizgło a ogrodem Marcina Beschurich po prawej ręce idąc ku Poznaniowi, który należał do ś. p. brata fundatora, zwanego Drdzeńskim; oprócz tego jednę grzywnę szerokich groszy praskich na ogrodach i sadach Swiąszka kramarza w *Grodzisku*, 1 grz. na placu i domu Wacława Czecha kuśnierza, leżących obok domu Gałązki po lewej ręce idąc ku Poznaniowi, dom i plac leżące pomiędzy domami Mikołaja Foyszdorffa i Lothmanka. Na budowę szpitala i kaplicy dał fundator ogród, sad, sadzawkę, łąkę i ogród z sadem, w których stoi stodoła i mielcuch, z których Jan krawiec burmistrz, Piotr Bruier, Maciej Zimny i Mikołaj Peterlip rajcy miasta *Grodziska*, zobowiązali się czynsze wybierać i do rąk proboszcza szpitala składać pod karami kościelnemi. Dziedzic *Grodziska* Niemierza zobowiązał się również rzeczone nieruchomości od wszelkich danin i uciążliwości uwolnić pod warunkiem, że w czasie sianożęcia ludzie takowe zamieszkujący, mają mu z każdego ogrodu po dwa dni kosić i grabić. Prawo patronatu ma służyć rajcom miasta; proboszczowie szpitala mają być rzeczywiści księża i tygodniowo odprawiać 3 msze, jednę za fundatorów i dobrodziejów, drugie dwie według własnego wyboru, dalej anniwersarz, w Suche Dnie wigilie z 9 lekcyami i mszą żałobną a oprócz tego anniwersarz w dzień śmierci fundatora. Poznanie. Testes; Hector, Florianus de *Poklathki*, Ianussius de *Zelowo* canonici Posnanienses, Gasper vicarius perpetuus ecclesie Posnaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1594—1596.

[1]) *Grodzisko*. Z licznych wsi tej nazwy, która była, oznaczyć nie umiem.

452. 1426. die 12. mensis Septembris, Sandomiriae.

Vladislaus II. rex Poloniae ratum facit privilegium a Kazimiro rege Poloniae Iaroslao archiepiscopo Gnesnensi anno 1343. impertitum.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc multis errorum et dubiorum prudenter occurrimus incommodis, dum gesta etatis nostre literarum apicibus et testium annotacione perhennamus, proinde nos Wladislaus, Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiauie, Lythwanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo in nostra et baronum nostrorum presencia constitutus reuerendissimus in Christo pater, dominus Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, sincere nobis dilectus, quandam litteram cum sigillo maiestatis serenissimi principis, domini Kizimiri diue memorie olim regis Polonie, predecessoris nostri exhibuit et produxit petens, quatenus predictam literam de innata celsitudinis nostre clemencia ratificare et approbare dignaremur. Cuiusquidem littere tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis:

„Kazimirus Dei gracia rex Polonie, fidelibus suis palatinis, castella„nis, capitaneis, procuratoribus, iudicibus, subiudicibus et vniuersis, quo„rum noticie exhibitum fuerit presens scriptum, graciam suam. Cum „venerabilis in Christo pater, dominus Iaroslaus Dei gracia ecclesie Gne„znensis archiepiscopus propter diuersitatem locorum, in quibus bona „archiepiscopalia sita sunt et hereditatum ecclesie predicte pluralitatem „a se et inter se distancium, per quoslibet citatus, in terminis iudiciali„bus comode [non potest] comparere et predictis personaliter interesse, ad „nostram et baronum nostrorum presenciam accedens, nobis instancius „supplicauit, ut sibi hanc gracie prerogatiuam . . . . quod „in hereditaria uel quauis alia questione in quamlibet agendi aut eciam „de se cuilibet querulanti iudicialiter per procuratores suos legittimos „. . . . . fruentur, ratum, gratum atque firmum habere pro„mitens, quidquid in causis ecclesie sue et hereditatum ipsius quibuslibet „per procuratores suos . . . . ordinatum atque factum. „Nos igitur in hoc, ne aliud, quam quod vnicuique reddatur iusticie ple„nitudo affectantes, ne per frequen . . . . dignitas „vilescere videatur, et inter graues ac venerabiles mediocresque personas „differencia saltim habeatur aliqualis, vobis . . . . lariter „vniuersis auctoritate presencium precipiendo mandamus, quatenus domi„num archiepiscopum predictum per procuratores suos ydoneos cum instru„mento uel . . . . et capituli Gneznensis sigillis de rati„habicione signato uel signatis, quos ad causam uel causas miserit uel „deputauerit, elegerit aut duxerit eligendos seu mittendos in questionibus „hereditarijs seu hereditatem uel hereditariam questionem contingentibus

„causis, eciam magnis et paruis in quemlibet licite ac sine contradiccione „agere, sua absencia non obstante permittatis, sic quod eciam in similibus „de se conquerenti uel conquerentibus modo simili respondere teneatur. „In cuius rei testimonium et euidenciam pleniorem presentes dari fecimus, „nostri sigilli munimine roboratas. Actum in Gnezna feria tercia post „diem Viti et Modesti martirum, anno Domini millesimo trecentesimo „quadragesimo tercio. Presentibus hijs nobilibus nostris: Iaroslao Pozna„niensi, Nicolao Calisiensi palatinis, Andrea castellano, Nicolao iudice „Poznaniensibus, Dobeslao iudice Calisiensi et alijs multis fidedignis. „Datum per manus domini Ottonis cancellarij Polonie".

Nos vero Wladislaus rex predictus prefati reuerendissimi patris domini Alberti archiepiscopi Gneznensis peticionibus tamquam iustis et racionabilibus benigniter acclinati, prenominatam literam in omnibus suis articulis, clausulis, condicionibus atque punctis tenore presencium ratificamus, gratificamus et approbando confirmamus, decernentes ipsam robur obtinere perpetue firmitatis. Harum quibus sigillum maiestatis nostre appensum est testimonio literarum. Actum in Sandomiria feria quinta infra octauas Natiuitatis Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto. Presentibus ibidem reuerendis in Christo patribus: Iohanne archiepiscopo Leopoliensi, Sbigneo episcopo Cracouiensi, magnificisque Cristino de *Ostrow* castellano Cracouiensi, Iohanne de *Tharnow* Cracouiensi, Sandiuogio de *Ostrorog* Poznaniensi, Nicolao de *Michalow* Sandomiriensi, Iacobo de *Coneczpole* Siradiensi palatinis et alijs fidedignis. Datum per manus venerabilium Iohannis decani Cracouiensis, regni nostri cancellarij et Stanislai Czolek custodis Gneznensis, eiusdem regni vicecancellarij sincere nobis dilectorum. — Dominus rex per se.

Oryginał pargaminowy przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 384), opatrzony jest majestatową pieczęcią królewską, znacznie zniszczoną.

453. 1426. die 24. mensis Septembris, in *Naklo*.

Arbitrorum quorundam decretum de finibus villarum *Lachowo* et *Prusczе*.

Nos Iohannes de *Qwyathcowo* iudex et Dobeslaus de *Nyankowo* subiudex generales Kalisienses, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto, iudicio regali in terminis particularibus feria tercia ante festum sancti Michaelis in *Nakel* celebratis, in quibus nobiles domini Vincencius de *Nyemno* burgrabius Naklensis, Swanthoslaus de *Baszeczno* palatinus, Dobeslaus Runga de *Sypnyewo* iudicis, Sbyluth de *Drzanszno* subiudicis, Sbyluth de *Sczepicze* vexilliferi, ceterique domini et officiales iudicantes presidebant, ibi constituti personaliter strenui ac nobiles domini Derslaus

de *Slessino* subpincerna Bydgostiensis, Ozep de *Strzelewo*, Wlosczibor de *Slupowa* et Naczslaus de *Gogolina*, tamquam arbitri, arbitratores et amicabiles compositores in facie iudicij recognouerunt, qualiter arbitrabant inter partes, videlicet venerabilem dominum Gabrielem abbatem de *Coronowo* et heredem de *Lachowo*, ab vna, et nobiles Petrum, Symonem, Iaszczoldum et Iohannem filium Alberti, heredes de *Prusce*, parte ab altera, quia scupulos (s) decem debent sipare incipiendo a fluuio dicto *Dbra* usque ad flumen *Sanpolna*, hoc est inter *Lachowo* domini abbatis et *Pruszcze* dominorum prescriptorum. Et nos audita dictorum dominorum arbitrorum recognicionem, adiudicauimus dictam limitacionem fore ratam, gratam, temporibus perpetuis in robore suo, scilicet de decem scupulis. Et super hoc iudicatum hincinde soluerunt. Et in huius rei testimonium sigillą nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum anno, die, loco, quibus supra.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Coronowo N. 142), opatrzonny był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych zawieszonemi, z których pozostał tylko ułomek jednej, wyobrażający w tarczy herb Pora, i resztę napisu otokowego: . . sbeſl . . . . ,

454. 1426. die 18. mensis Octobris, in *Staniątki*.

Alberti archiepiscopi Gnesnensis litterae ad Bolconem ducem Thessinensem et Glogoviae Maioris de libertate ab angariis villarum ecclesiae cathedralis Cracoviensis in districtu Severiensi sitarum.

Preclaro principi domino Bolkoni Dei gracia duci Thessinensi et domino Maioris Glogouie, fautori nostro dilecto! Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas salutem cum incremento omnis boni. Intelleximus preclare princeps in officio visitacionis nostre prouincie Gneznensis, in hac ciuitate Cracouiensi constituti, quod inter Celsitudinem vestram ab vna, et reuerendum in Christo patrem, dominum Sbigneum episcopum Cracouiensem, fratrem nostrum in Christo dilectum ex altera partibus, super stacionibus seu procuracionibus, quas vobis racione villarum ecclesie Cracouiensis in territorio vestro Severiensi consistencium, vendicatis, controuersia sit exorta, de quo plurimum doluimus et dolemus ab intimis, et cum nouiterque ante non multos annos retroactos dicte ecclesie Cracouiensi cura pastorali preeramus, vt de libertatibus et iuribus eiusdem ecclesie Cracouiensis constat vobis, tenore presencium attestamur et recognoscimus, nos ipsi ecclesie Cracouiensi tunc, vt prefertur, presidendo, proprijs oculis sepius vidisse et manibus nostris tractasse literas patentes et autenticas diue memorie domini Casimiri progenitoris nostri (s), sue maiestatis sigillo roboratas, quarum copiam cum originalibus literis in omnibus concordantem, pro informacione vestra et

vestrorum pleniori de verbo ad verbum inseri presentibus et inscribi ac per notarium nostrum infrascriptum publicum transsumi nostrique sigilli appensione communiri iussimus, tenoris, qui sequitur in hec verba:

„Nos Kasimirus Dei gracia dux Theschinensis, ad vniuersorum
„noticiam tam presencium, quam futurorum, volumus deuenire, quod licet
„humani generis hoste maligno suggerente, in bonis ecclesie Cracouiensis,
„situatis in nostro territorio Seueriensi, aliqua seruicia, exacciones siue
„collectas pro aliquo tempore de iure tamen nobis non competentes, minus
„iuste sustulissemus, ideo ad viam iusticie et veritatis redeuntes, reco-
„gnoscimus, omnia bona siue villas prenominate ecclesie, positas in dicto
„territorio Severiensi, scilicet *Budzowicze, Przetczicze, Topporowicze, Mirzan-*
„*czicze, Gora, Lubianki* ab omnibus solucionibus, dacionibus, exaccionibus,
„collectis, dotacionibus, seruicijs seu angarijs, preangarijs, quibuscumque
„nominibus censeantur, a nobis et a nostro ducatu siue dominio esse
„soluta perpetuo et exempta, prout alias a nostris predecessoribus libera
„habebantur: promittentes hac serie nostrarum literarum bona fide dein-
„ceps in villis prenominatis, prout sunt in suis circumferencijs, terminis
„et limitibus distincte, limitate et locate, neque (a) habitantibus ibidem
„aliquam collectam petere vel petitam extorquere, nec aliqua seruicia
„optare aut optata excercere, sed iure libertatis, quo antiquitus fruebantur,
„eos laudabiliter perpetuis temporibus volumus conseruare. Insuper pro-
„mittimus dictarum villarum hominibus, querulantibus de nostris subditis
„super violencijs, furto et iniurijs seu rapinis ac alijs maleficijs atque
„rebus quibuscumque, quocies necesse fuerit, per nostros iudices eiusdem
„Seueriensis districtus facere fieri iusticie complementum. In cuius rei
„testimonium presentem literam nostri sigilli maioris robore dedimus
„roboratam. Actum et datum in *Theschin* in die beate Dorothee virginis
„et martyris, anno Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo septimo.
„Presentibus testibus, videlicet: domino Bolkone canonico Wratislauiensi,
„domino Derscone de Verneri villa, et domino Czikone de Schonberg
„militibus nostris, Zegotha de *Biencouicz,* Dobeslao iudice curie nostre,
„Andrea Pilgrini, alijsque multis fidedignis."

Quocirca rogamus Celsitudinem vestram ex affectu, quatenus dictam ecclesiam Cracouiensem, parcentes litibus et expensis nostris vtilibus, circa priuilegia progenitorum vestrorum et libertates ac immunitates contentas in eisdem graciose conseruare dignemini, premium ab altissimo vna cum ipsis progenitoribus recepturi. Datum in *Stanatki* monasterio Cracouiensis diocesis, die decima octaua mensis Octobris, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo sexto, indiccione quarta, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini pape quinti anno nono, hora quaterciarum. Presentibus venerabilibus viris: Stanislao abbate in *Tiniecz,* Andrea Myszka archidiacono et officiali Cracoviensi, et magistro Petro licenciato in decretis, scholastico Gneznensi, testibus circa premissa.

Et ego Andreas Derslai de *Iaczkouo,* clericus Gneznensis diocesis, publicus imperali auctoritate notarius, prefati reuerendissimi in Christo

[illegible]

patris et domini, domini Alberti archiepiscopi Gneznensis et primatis, factique huiusmodi coram eo scriba, quia predicti etc.

Teka Naruszewicza 14 N. 96 ex Libro priuilegiorum capituli Cracouiensis.

455. 1426. die 31. mensis Octobris, (Posnaniae).

Nicolai cancellarii Posnaniensis cum Nicolao carpentario de *Poznan*, de exstruenda arce in *Kornik* pactum.

Die Iouis, vltima mensis Octobris, hora et loco audiencie consuetis, dominus Nicolaus (de *Gorka*) cancellarius Poznaniensis ex vna et Nicolaus carpentarius de *Poznan*, ex altera, constituti personaliter coram domino M. officiali, scilicet hincinde (?) conuencionem super edificacione castri *Curnik*[1]) fecisse et contractum, prout inferius continetur, promittentes hincinde omnia et singula tenere et inuiolabiliter obseruare sub censuris ecclesiasticis.

Conuencio edificij in *Curnik* castri.

1. Primo homines domini cancellarij ligna seu arbores pro eisdem edificijs, quantum exbrigari poterit in bonis *Glamboczecz*,[2]) ponere debent ad terram, quantum poterit idem dominus Nicolaus expedire. Sed in alijs bonis idem Nicolaus carpentarius excidere debet et tenebitur cum sua familia alia ligna pro edificijs eisdem, est obligatus.
2. Item duas domus edificabit magisterio meliori, quamlibet domum in longitudine XXI vlnarum, in latitudine autem X vlnarum, columpne earum de quindecim vlnis in longitudine cum tribus salis alias *przantri* et ponere easdem asseribus conbinatis magisterio meliori.
3. Item in qualibet parte domus ad minus VII statui alias *szank* debent esse.
4. item gradus cum attinentijs, videlicet *porancze*, vt in forma, et scampna clausa faciat idem magister tot, quot dominus cancellarius vel aliquis ex parte sua mandauerint, vel quantum necessarium fuerit.
5. item predictas domos ligabit vnam ad aliam modo firmiori et meliori.
6. item tignum vel subtignis propugnaculo alias *vnde wer* circumquaque cum fenestris et columpnis, in wlgari *podsanboge*, et circumdare asseribus forma meliori.
7. item in fine et in medio domus faciat duo propugnacula ad rotunditatem cum alteris tignis modo pulchro.
8. item tecturam faciat in modum crinalis, in wlgari *crancz*, et hoc idem tegat ad domini voluntatem simul cum propugna-

culis, et in eisdem propugnaculis erectis, in wlgari *alkerz*, in quolibet duos globos faciat et illa omnia circumdabit asseribus modo meliori.
9. item in secunda sala faciat transitum in medio castri circumquaque sambsij et asseribus circumdabit.
10. item hostia et fenestras, magna et parua, pro necessitate castri ad mandatum faciat et tegat et claudat.
11. item super cellario murato trabes faciat et lignis superponat ac salam faciat idem ad domini voluntatem.
12. item liminaria alias *progij* quercina necessaria sub domibus super muro ponat forma meliori, tunc illa ligat ad columpnas.
13. item faciat omnia et singula *sticholcze* et omnia alia pro argilla ponenda.
14. item canalia necessaria pro castro faciat et ponat; item duo secreta necessaria.
15. item caminum pro coquina et caminum pro custode pontis.
16. Item in castro cametas, quantum necesse fuerit, faciat in omnibus salis.
17. item ante domos faciat duas parietes cum fenestris et columpnas pandetur(s) pons, in wlgari *czegbroke*, et totum pontem faciat modo meliori cum *sampsij*, et in medio pontis faciat in quatuor columpnis et tegat sessionem et ligaturas, alias *poruncze*.
18. item cratam in fine pontis cum porticula.
19. Et ipse dictus magister Nicolaus coram prouidis magistris ciuitatis ac alijs testibus promittit sub fide et honore dicto domino Nicolao cancellario et filiastris suis ac domino Miroslao de *Pithin* canonico Poznaniensi expressa edificia continuare, indilate efficere et in toto perficere; et si, quod absit, quod negligeret facere, submittit se correccioni ciuitatis Poznaniensis (et) censuris officialis Poznaniensis.
20. Item ipse dominus Nicolaus cancellarius pro eisdem edificijs et laboribus tenebitur et obligatur dare et soluere solarium XXXVI marcarum currentis monete, X vlnas panni anglici, vnum stamen barchanij pro dicto labore, duas maldratas farine mensure Poznaniensis siliginis, VIII pernas lardi domesticas, tres mensuras pisi eciam domestici, vnam mensuram mileij.
21. item instrumenta carpentaria ferrea ad borram cum prouisionibus et necessarijs per dominum cancellarium nominatis comestialibus debent eis per dominum cancellarium adduci.
22. item ipse dominus cancellarius vnam cartam istus ordinacionis habeat et dictus magister Nicolaus similem de vna manu ad invicem percisam.
23. item dicas interhabeant(?) et ea, que dominus cancellarius pro sollario dicto magistro Nicolao de . . . . illa ad ambas dicas incidantur propter meliorem cognicionem et fidem etc.

24. item dominus cancellarius tenebitur dicto carpentario dare et ordinare ligna sertata pro ligaturis, alias *myecze*, et fenestris.
25. item omnia ligna et singula in siluis et borris ipse carpentarius tenetur excidere, excepto *Glamboczecz*.
26. item tignos faciat secundum informacionem domini Miroslai de *Bithin* canonici Poznaniensis, prout sibi est auersum.
27. item licet omnia specificari (et) describi non possunt, tamen ego Nicolaus carpentarius predictus promitto omnia, quecumque sunt pro edificijs oportuna et necessaria, tenere et volo complere.
28. item cellarium diuidere cum *stricholcz* et hostium vel asseribus
29. item faciat *sanscheky* pro frumentis in camera inferioribus etc.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1426.

[1]) *Kornik*, miasto w pow. szremskim.
[2]) *Gtemboczek*, wieś niegdy w wojew. i pow. poznańskiem.

456. 1426. die 8. mensis Novembris, in *Kalisz*.

Executores bonorum derelictorum cuiusdam Ioannis clerici, ecclesiae collegiatae Calissiensi ad s. Mariam XI marcas largiuntur.

R. In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo vicesimo sexto, indiccione quarta, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape quinti, anno ipsius nono, die octaua mensis Novembris, hora terciarum vel quasi, in ciuitate *Kalis*, Gneznensis diocesis, in stuba consulatus pretorij ciuitatis Kalisiensis predicte, in mei notarij subscripti testiumque infrascriptorum, ad hoc vocatorum specialiter et rogatorum constituti presencia sagaces domini: Nicolaus Cranch proconsul, Hanuth aduocatus et Nikolwyczyk, pellifex Kalissienses, vt dicebant, executores bonorum derelictorum Iohannis clerici defuncti, prewigni quondam Michaelis vectoris Kalissiensis, pro salute dicti Iohannis clerici suorumque progenitorum presencium, predecessorum et successorum animarum in Dei gazophilacium mittere intendentes, de bonis derelictis prefati Iohannis clerici vndecem maras communis pecunie regni Polonie pro structura et fabrica ac melioracione ecclesie collegiate sancte Marie Kalisiensis pure propter Deum irreuocabiliter dederunt, legauerunt et assignauerunt in et super quibusdam opidanis de *Rychwala*,[1]) pro quibus idem Iohannes, dum agebat in humanis, coram venerabili viro domino Benedicto de *Modla*, canonico et officiali Gneznensi, eisdem opidanis litem mouerat et vt dicitur, in eis triumphum reportauit sentencie, transferentes idem domini executores omnimodam ipsorum facultatem et potestatem in rectorem et rectores

ecclesie collegiate premisse (de) supradictis undecem marcis agendi et processus opportunos petendi et alias, que necessaria fuerint, faciendi. Super quibus omnibus premissis venerabilis vir dominus Iaroslaus prepositus ecclesie collegiate predicte a me notario subscripto pecijt sibi fieri et confici vnum et plura publicum et publica instrumenta. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, die, mense, hora et loco, quibus supra, presentibus discretis et prouidis viris dominis: Wincencio doctore, altarista sancti Nicolai, Iohanne de *Rathibor* vicario et Stanislao ciuitatis notario Kalissiensis, testibus ad premissa.

Et ego Albertus Ade de *Dambarzeczka*, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia premissis legacioni, irreuocabili dacioni etc.

Odpis ks. J. Sobczyńskiego z oryginału przechowanego w Archiwum kollegiaty kaliskiej, u którego dolny brzeg wraz z pieczęcią odcięty.

¹) *Rychwał*, niegdy miasteczko, dziś wieś parafialna w powiecie konińskim.

457. 1426. die 9. mensis Decembris, in *Płock*.

Procurator Alexandri ducis Mazoviae, episcopi Tridentini, capitulum ecclesiae cathedralis Gnesnensis LX marcis solutum facit.

Michael prepositus ecclesie collegiate Plocensis et cancellarius Gostinensis, significamus tenore presencium vniuersis, quod a venerabili capitulo Gneznensi nomine preclari principis, domini Allexandri ducis Mazouie habuimus et recepimus in effectu nuper in festo sancti Adalberti de mense Aprili per Paulum dictum Iagnąthko, familiarem nostrum, de anno Domini millesimo CCCC vicesimo sexto triginta marcas monete communis et de mense Decembri alias triginta marcas eodem anno, per eundem Paulum Iagnąthko. De quibus quidem triginta marcis de mense Aprili per nos leuatis et iterum de alijs triginta marcis de mense Decembri similiter per nos leuatis, dictum capitulum Gneznense nomine ipsius domini Allexandri ducis Mazouie suprascripti ipsum venerabile capitulum Gneznense quittamus et absoluimus in hijs scriptis, pactum facientes de vlterius non pettendo ista vice. Datum in *Plocziko* feria secunda in crastino Concepcionis beate Marie virginis gloriose, anno quo supra, sigillo nostro presentibus subappenso.

Dokument pargaminowy przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 385). Po pieczęci pozostał tylko pasek pargaminowy.

458. 1427. die 24. mensis Ianuarii, Gnesnae.

Iudicii terrestris Calissiensis decretum, Alberto archiepiscopo Gnesnensi partem hereditatis *Dankowo* addicens.

Nos Iohannes de *Qwyathkowo* iudex et Dobeslaus de *Nyankowo* subiudex Kalisienses generales, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo septimo, iudicio regali in terminis generalibus feria sexta post festum sancte Agnetis Gnezne celebratis, vbi magnifici, strennuique et nobiles domini Albertus de *Wscheradowo* Kalisiensis, Mathias de *Labyschino* Brzestensis, Iarandus de *Brudzewo* Wladislauiensis palatini, Thomas de *Pacoscz* castellanus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, Martinus de *Slawsko* Kalisiensis, Mathias Coth de *Dambno* Naklensis, Andreas de *Domaborz* Kaminensis castellani, Nicolaus Sapyensky iudex Poznaniensis, Dobrogostius de *Schamothuli* subcamerarius Kalisiensis, Iohannes Cossisco de *Orechowo* Dobrinensis, Petrassius de *Zirniky* Kalisiensis vexilliferi, Schamborius de *Malochowo* venator Kalisiensis, Thomislaus de Miloslauia, Milay de ibidem, Iohannes et Petrus de *Bnin* heredes, ceterique domini vna nobiscum iudicantes presidebant, ibi personaliter constitutus reuerendissimus in Christo pater et dominus, dominus Albertus Dei gracia sancte ecclesie Gneznensis archiepiscopus et primas, et aquisiuit iusto iure et vero iudicio super virtuosis et nobilibus Vichna et Nyedomira sororibus germanis indiuisis, filiabus olim nobilis Dobeslai de *Iarathky* sortem hereditariam hereditatis *Dankowo*,[1]) quam dicebant fore patrimonium ipsarum, et alias residuas sortes hereditatis predicte, quas dicebant domine predicte ius ipsis racione propinquitatis competere, pro quibus eciam reuerendissimus in Christo pater, dominus archiepiscopus, predecessor moderni domini archiepiscopi per easdem dominas fuerat citatus et terminos cum eisdem conseruauit. Et ibidem nobiles Iohannes Skyerka de *Sarbinowo* Vichne et Stanislaus de *Sczkowo* Nyedomire mariti, procuratores et nominibus procuratorijs earundem suarum vxorum easdem sortes hereditatis predicto prefato domino archiepiscopo dimiserunt et ab eisdem ad tempora perpetua abscesserunt. Nos vero talibus dimissione et abscessione dictorum Iohannis et Stanislai nominibus dominarum predictarum a sortibus sepedicte hereditatis *Dankowo* iamdicte auditis, sentenciamus adiudicantes eandem hereditatem *Dankowo* totaliter ita late et longe, prout in suis limitibus circumferencialiter est distincta et limitata, prefato domino archiepiscopo ad tempora perpetua pacifice et quiete possidere, dominabus predictis perpetuum silencium iniungentes, super quo dominus archiepiscopus iudicatum soluit. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt subappensa. Datum die, loco et anno, quibus supra.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 386), opatrzony jest dwiema małemi pieczęciami ze zwykłego wosku, zawieszonemi na paskach pargaminowych, z których pierwsza, znacznie zniszczona wyobraża ślad

herbu Korab. Napis zniszczony. Druga dobrze dochowana, wyobraża w tarczy herb Poraj. Napis otokowy: † sbobeslai de nanchowe sabin.

[1]) *Dankowo*, wieś zapewne w pow. słupeckim, par. *Złotków*.

459. 1427. die 30. mensis Ianuarii, Gnesnae.

Iudicii terrestris Calissiensis decretum de finibus villarum *Kąpiel* et *Czerniejewo*.

Nos Iohannes de *Qwyathcowo* iudex et Dobeslaus de *Nyankowo* subiudex generalis Kalisienses, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo septimo, iudicio regali in terminis particularibus, feria quinta proxima ante festum Purificacionis Marie Gnezne celebratis, in quibus nobiles domini Samborius de *Malochowo* venator Kalisiensis, Iohannes de *Krzecothowo* burgrabius Gneznensis, Paulus de *Goczalkowo* (vice) palatini, Vincencius de *Falicowicze* (vice) iudicis, Thomko de *Malochowo* (vice) subiudicis, Albertus de *Modlyschewo* (vice) subcamerarij, Iohannes Sobyeiucha (vice) vexilliferi, ceterique domini et officiales iudicando presidebant, ibi personaliter constitutus Thworko ministerialis ius reddens recognouit, quomodo ex decreto Iuris inter *Campyel* venerabilis capituli Gneznensis, ab vna, et *Czyrnyewo*[1]) magnifici et generose, strenuorumque et discreti dominorum, Mathie de *Labyschino* palatini Brestensis et Mayk eius consortis, necnon Styborij et Mathie Trzczyelsky ac Nicolai plebani, heredes (s), partibus ex altera, limitacio est celebrata et finita, que ad tempora perpetua inviolabiliter stare debet, et scopuli ibidem sunt formati, sipati et erecti, palique loco scupulorum terre sunt incussi et infixi, et hoc tali modo: primo incipiendo a granicie et scupulo hereditatis *Paxino* vsque ad alnas *olschina* wlgariter nuncupatur (s), palludini adiacentes, et vlterius per alnos vsque ad lacum, a lacu vero vsque ad graniciem et scupulum hereditatis *Nydom* sic dicte, et ita, quod insula, que iacet inter aggeres, ad hereditatem *Campyel* cessit, et ibidem domini venerabilis capituli predicti iuramenta corporalia iuxta ius ipsorum ecclesiasticum prestiterunt. Nos vero dicti ministerialis recognicione audita, sentenciauimus adiudicando eandem limitacionem et scupulos ad tempora perpetua in suo vigore iuxta laudum et conswetudinem terrestria valituram, super quo iudicatum soluit. Et in huius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum anno, die, loco, quibus supra.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 387), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, na paskach pargaminowych zwieszonemi, z których pozostała tylko pierwsza (sędziego), okrągła, z wosku zwykłego, bardzo zniszczona, wyobrażająca w tarczy herb Korab. Napis zniszczony.

[1]) *Kąpiel* i *Czerniejewo*, wsie w pow. gnieźnieńskim.

460. 1427. die 12. mensis Februarii, Posnaniae.

Iudicii terrestris Posnaniensis decretum de emptione medietatis villae *Lubonia* a Nicolao de *Grabów.*

R. Nicolaus heres in *Sepno*, iudex Posnaniensis, wiadomo czyni, że gdy w czasie i miejscu niżej wyrażonych na poroczkach zasiadał, przedłożył mu Mikołaj de *Grabowo* pismo wystósowane do niego i do Stanisława de *Surkowo*, podsędka poznańskiego, w którem onymże Iohannes de *Cerazs* burgrabia poznański, Stanislaus Slap de *Polandze* loco palatini, Iacobus de *Sepno* loco iudicis, Nickel de *Witkovicze* loco subcamerarij, Newstamp de *Swekotky* loco vexilliferi donoszą, że gdy w r. 1426 dnia 28 sierpnia na poroczkach w Poznaniu zasiadali, wtenczas szlachetny Mikołaj z *Grabowa* okazał im pismo starosty, zatwierdzające kupno połowy wsi *Lubonia*[1]) od Jakusza Pomiana i żony jego Katarzyny, która zarazem zrzekła się swego wiana na tej wsi, z nadmienieniem, że Jakub woźny poznański, trzykroć i ponad prawo czterykroć publicznie wzywał tych, którzyby prawo bliższości do powyższego dziedzictwa mieli. Proszą przeto o wydanie dekretu przysądzającego, co też sędzia wedle zwyczaju i obyczaju ziemskiego czyni. In stuba alba monasterij fr. Predicatorum ad s. Dominicum (Poznanie).

Oryginał pargaminowy, przechowany w Archiwum miasta Poznania, (N. 37), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

[1]) *Lubonia*, wieś niegdy w woj. poznańskiem, pow. kościańskim, par. *Poniec.*

461. 1427. die 27. mensis Februarii, Gnesnae.

Iudicii terrestris Calissiensis decretum, de finibus villarum *Niestronno* et *Polędzie.*

Nos Iohannes de *Qwyathcowo* iudex et Dobeslaus de *Nyankowo* subiudex generales Kalisienses, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo septimo, iudicio regali in terminis particularibus feria quinta proxima post festum sancti Mathie Gnezne celebratis, in quibus magnificus et nobiles domini Thomas de *Pacoscz* castellanus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, Iohannes de *Krzecothowo* burgrabius Gneznensis, Paulus de *Goczalkowo* palatini, Vincencius de *Falicowicze* iudicis, Thomko de *Malochowo* subiudicis, Albertus de *Modlischewo* subcamerarij, Iohannes Sobyciucha vexilliferi, ceterique domini et officiales iudicando presidebamus, ibi personaliter constitutus Tworko ministerialis ius reddens recognouit, quia ex decreto iuris Iudicij regalis Gneznensis limitacio inter *Nye-*

...sno[1]) villam et hereditatem venerabilis capituli Gneznensis, et inter ...andze alias *Smerdzancza*,[2]) villam strenui et honorabilis dominorum ...nnis et Iacobi cantoris Vysliciensis, fratrum germanorum et indiuiso- ... heredum ibidem in *Palandze*, est celebrata et finita, et hoc tali modo: ...no incipiendo ab angulari cumulo, qui est inter *Wynecz* et *Nyestronno* ...e ad fluuium, inter quem angularem cumulum et fluuium sunt quin- ...m, et a fluuio vsque prope lacum dictum *Myelenko* sunt cumuli vnde- ... et a *Myelenko* ad *Przerowa* decem, et a *Przerowa* ad angularem ...ulum, qui est inter *Golambky*, *Smerdzancza* et *Nyestronno* sunt cumuli ...nti duo, et domini venerabilis capituli predicti ibidem iuxta ius eccle- ...icum iuramenta prestiterunt. Cuiusquidem ministerialis nos audita ...gnicione sentenciamus adiudicantes dictam limitacionem et formacio- ...n cumulorum predictorum ad perpetua tempora valituram. Super quo ...tulum iudicatum soluit. Et in huius rei testimonium sigilla nostra ...entibus sunt appensa. Actum et datum anno, die, loco quibus supra.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnie-...ńskiej (N. 388), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczątkami, uwieszonemi na paskach ...gaminowych. Z tych pozostała tylko pierwsza bardzo zniszczona, okrągła, w zwykłym ...ęta wosku, wyobrażająca w tarczy herb Korab. Napis otokowy zniszczony.

[1]) *Niestronno*, wieś paraf. w pow. mogilnickim.
[2]) *Polędzie*, dziś nie istnieje.

...2. 1427. die 14. mensis Aprilis, Posnaniae.

Paulus de *Sokolniki* $1^1/_2$ marcam census annui Nicolao vicecustodi ... altaristae ecclesiae cathedralis Posnaniensis soluturum sese obligat.

R. Mathias Cordebog canonicus et officialis Posnaniensis poświad-...a, że szlachetny Paweł ze *Sokolnik* zeznał się być dłużnym $1^1/_2$ grzywny ...szu rocznego Mikołajowi wicekustoszowi i ołtarzyście ołtarza św. Pio-...a i Pawła i św. Doroty w katedrze poznańskiej, a to w skutek kupna ...si *Sokolnik* od szlachetnych Mikołaja i Macieja niegdyś tejże wsi ...dziców, którzy czynsz ten wspomnianemu wicekustoszowi opłacać byli ...ni. Gdyby Paweł czynsz ten chciał wykupić, ma za niego dać kapi-...ału 15 grzywien.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1446—1447.

463. 1427. die 19. mensis Aprilis, Gnesnae.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis testatur, sese Mathiam Ioannis de *Popowo* ad gradum presbyteratus promovisse.

R. Albertus archiepiscopus Gnesnensis wiadomo czyni, że gdy w czasie i miejscu niżej wyrażonem kleryków na stopień kapłański wyświęcał (*sacros clericorum ordines maiores celebrantes*), wtenczas Macieja Janowicza z *Popowa* posunął na stopień kapłański, a to za wdaniem się Jana kantora gnieźnieńskiego. Gnezne in ecclesia maiori, in vigilia Pasce. Testes: Michael de *Kozelsko* plebanus, Nicolaus de *Swekothki*, Petrus de *Ianczewo*.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta a. 1430.

464. 1427. die 22. mensis Aprilis, Posnaniae.

Pakosz castellanus Posnaniensis et capitaneus Maioris Poloniae testatur, Wlodakum de *Dąbrowa wielka* capitulo cathedrali Posnaniensi duas marcas annuas XX marcis vendidisse.

In nomine Domini amen. Nos Pacoscz castellanus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium vniuersis, quomodo ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium veniens presenciam nobilis Wlodak de Magna *Dambrowa*, non compulsus, non coactus, nec aliquo errore deuio seductus, quinymmo sanus mente pariterque existens et corpore, usus amicorum consilio et matura deliberacione prehabita, super totali sua tercia parte ibidem in Magna *Dambrowa* duas marcas grossorum latorum Pragensium census, cum omni iure et dominio, ac omnibus usibus, fructibus, reditibus, prouentibus, et vtilitatibus, pertinencijs et obuencionibus quomodolibet ad predictam terciam partem spectantibus et quibuscumque nominibus nuncupentur, wenerabilibus ac honorabilibus dominis capitulo ecclesie kathedralis Poznaniensis ad sanctum Petrum pro viginti marcis grossorum latorum Pragensium, numerique Polonicalis consueti, XL octo grossos in quamlibet marcam computando, spe fori reempcionis alias *na wederkoff* perpetue vendidit et coram nobis more solito racionabiliter resignauit, per dictos dominos capitulum ecclesie prenominate dictas duas marcas census singulis annis tam diu, quam diu per dictum Wlodak aut successores suos legitimos dictus census duarum marcarum non redimerit (s), subleuandas. Et veniens nobilis Strzeczka consors dicti Wlodak legittima, obligauit se libere foro prenominato ac solucioni dicti census literam sui dotalicij, si quod habet, super dicta tercia parte, non nocere tam diu, quousque dictus census per Wlodak aut successores eius non redimetur. In cuiuis rei testimonium sigillum

nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Poznanie feria tercia Pascatis, anno Domini M CCCC XX septimo. Presentibus nobilibus viris Przeczslao de *Syedlyecz*, Stroschin Wiskotha de *Pysdri*, Bernhardo de *Rogalino*, Alberto de *Karschewo*, Stephano de *Bicowo* et Stanislao de *Glinno* heredibus et testibus ad premissa rogatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był niegdy jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której dziś brak.

465. 1427. die 24. mensis Aprilis, in *Iaroslaw*.

Vladislaus II. rex Poloniae officiali Posnaniensi mandat, ut exsecutionem sententiae cuiusdam contra canonicos ecclesiae collegiatae Sredensis latam, ad proximum domini regis Posnaniam adventum proroget.

R. Wladislaus rex Polonie pisze do Macieja Cordebog oficyała poznańskiego, że ponieważ wikaryusze katedry poznańskiej uzyskali byli wyrok przeciw kanonikom kolegiaty srzedzkiej, której król jest patronem, zawierający w sobie klątwę, król nakazuje, aby wykonanie tego wyroku aż do przybycia króla do Poznania wstrzymanem zostało. In *Iaroslaw* feria V proxima post festum Pasche.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1427.

466. 1427. die 6. mensis Maii, Lanciciae.

Iudicium terrestre Lanciciense testatur, Albertum de *Bielawy* scholasticum Lanciciensem curiam suam in oppido *Piątek* ecclesiae collegiatae Gnesnensi contulisse.

Ad perpetuam rei memoriam. Nos Adam iudex necnon Andreas subiudex terre Lanciciensis generales, significamus, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quod in nostra et nostrorum presencia assessorum personaliter constitutus wenerabilis dominus Albertus de *Byelawy* scolasticus Lanciciensis, mente sanus et corpore per omnia validus, non aliquo errore seductus, sed bona deliberacione et consilio suorum amicorum prehabito, totam suam porcionem hereditatis in *Pyanthek*,[1]) quam emit apud heredes de *Sulkowicze*, et apud alios heredes de *Lanky*, videlicet curiam cum area ipsius, cum tribus domibus ibidem in ciuitate situatis, illam totalem porcionem omni cum iure, ibi pro se nec suis successoribus nichil penitus reseruando, reuerendissimo in Christo patri et domino, domino Alberto archiepiscopo Gne-

znensi et primati ad ecclesiam collegiatam Gneznensem dedit, donauit, ymmo coram, ut iuris est, cum effectu perpetuo resignauit, cum omnibus dicte porcionis hereditatis pertinencijs, agris, pratis, rubetis, sareptis, fluminibus, aquis et aquarum decursibus, cum censibus, prouentibus, theoloneo, necnon cum via ad dictam curiam spectante, ceterisque cum vsibus ac spectancijs vniuersis, ad dictam porcionem seu porciones spectantibus, quocumque nomine uel nominibus vocari mereantur, sibi domino Alberto archiepiscopo Gneznensi et ipsius archiepiscopatus successoribus huiusmodi porcionem hereditatis tenendam, habendam, vtifruendam, pacifice et quiete possidendam temporibus perpetuis. Pro quaquidem dicte porcionis donacione et resignacione dominus Albertus archiepiscopus fatus, decimas ecclesie in *Byelawi* [2]) dedit et contulit in recompensam temporibus perpetuis. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Lancicie feria tercia ipso die sancti Iohannis ante portam Latinam, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo septimo. Presentibus strenuis nobilibusque viris, dominis: Stanislao venatore maiore, Settegio vexillifero, Petro gladifero Lanciciensibus, Mathia castellano Brzezinensi, Petrassio de *Wroczini* et multis alijs fide dignis et honore.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 389), opatrzony jest dwoma małemi okrągłemi pieczęciami, zawieszonemi na paskach pargaminowych, z których pierwsza wyobraża w tarczy herb Janinę, druga w tarczy herb Jastrzębiec, na obu napisy otokowe zatarte.

[1]) *Piątek* miasteczko w pow, łęczyckim.
[2]) *Bielawy*. Z licznych wsi tej nazwy, któreby były, oznaczyć nie umiem.

467. 1427. die 9. mensis Maii, in *Grzegorzewo*.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis plebano de *Slupcza* mandat, ut Siffridum abbatem Landensem ad iudicium officialis Gnesnensis citet.

R. Albertus archiepiscopus Gneznensis poleca plebanowi i wikaremu miasta *Slupcy*, aby Zyfryda opata lędzkiego zapozwał na siódmy dzień po odebraniu tego pozwu przed sąd oficyała gnieźnieńskiego a to na skargę Jakuba plebana z *Zagurowa* [1]) o zbieranie dziesięcin i inne szkody kościołowi w *Zagurowie*.[1]) przez klasztor lędzki wyrządzone. Gdyby zaś dzień siódmy nie był dniem sądowym, tedy pozew ma opiewać na najbliższy po nim dzień sądowy. In *Grzegorzow*.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1428.

[1]) *Zagurów*, miasto niegdy w wojew. kaliskiem, pow. konińskim.

468. 1427. die 14. mensis Maii, in *Brodek* (?).

Vladislaus II. rex Poloniae Petro Korczbog subcamerario Posnaniensi C marcas in castro *Babimost* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attendentes grate fidelitatis studiosa obsequia, quibus nobis strenuus Petrus Korczborg (s) subcamerarius Posnaniensis, fidelis dilectus complacere magis poterit, horum intuitu volentes ipsum specialis gracie prosequi fauoribus et ad obsequia nostra continuo reddere prompciorem, sibi in et super castro nostro *Babimost*[1]) dicto, in terra Maioris Polonie et in districtu Costinensi situato, et villis ad ipsum spectantibus, centum marcas numeri et ponderis Polonicalium, quadraginta octo grossos marcam in quamlibet computando, dedimus, donauimus, inscrpisimus, damusque, donamus, inscribimus et largimur per presentes, per ipsum et ipsius successores in eisdem centum marcis cum omnibus censibus, fructibus, redditibus, prouentibus, attinencijs, pertinencijs et appendijs vniuersis habendum, tenendum, vtifruendum, pacifice possidendum et quiete tamdiu, donec prefate centum marce sibi vel suis successoribus per nos vel successores nostros fuerint integraliter exsolute. Quod eciam castrum predictum in alia pecunia, preter has centum marcas, prout in alijs literis desuper confectis, continetur, tenet et possidet; quibus exsolutis castri nostri predicti et villarum ad ipsum spectancium possessio ad nos et successores nostros redibit pleno iure et reuertetur. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est subappensum testimonio literarum. Datum in *Brodek* (s)[2]) feria quarta proxima post festum sancti Stanislai vernalis, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo septimo.

Teka Naruszewicza 14 N. 104, z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Babimost*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.
[2]) Zapewne mylka kopisty zamiast *Grodek*.

469. 1427. die 2. mensis Iunii.

Ioannes civis Posnaniensis molam suam in *Koszuty* fratri suo Petro dicto Kroyl vendit.

Notum fore cupimus omnibus et singulis, tam presentibus quam futuris, presencia inspecturis, qualiter constitutus coram nobis discretus vir Iohannes civis Poznaniensis, molendinum suum a nobis emptum et in *Coschuthi*[1]) villa nostra (situatum), rite et racionabiliter vendidit et resi-

gnauit fratri suo prouido viro Petro dicto Kroyl, presentibus hijs testibus, videlicet strenuo viro milite, domino Martino herede in *Slawsky* et Calisiensi (s), nobilibusque viris Bartholomeo herede in *Drachow*, Stephano herede in *Radostow*, Iohanne et Martino heredibus in *Trampczino*, ac alijs quam plurimis fidedignis, sub anno Domini M CCCC XXVII, dominico die infra octauas Ascensionis Domini, videlicet IIII Nonas Iunij.

Z kolońskiego kopiarza przywileji lądzkich fol. 37.

[1]) *Koszuty* wieś w pow. słupeckim, paraf. *Młodojewo*, a może też to jedna z nieistniejących już dziś dwóch wsi tej nazwy, położonych niegdy w woj. kaliskiem, jedna w pow. konińskim, druga w pyzdrskim.

470. 1427. die 14. mensis Iullii, Posnaniae.

Nicolaus vicecustos ecclesiae cathedralis Posnaniensis heredes villae *Sokolniki* I $^1/_2$ marca census annui solutos facit.

R. Mathias Cordebog canonicus et officialis Poznaniensis generalis, wiadomo czyni, iż stanąwszy wobec niego Mikołaj podkustoszy katedralny poznański, zwolnił Mikołaja, Macieja, Ninogniewa i Piotra braci rodzonych i ich siostry Dorotę, Zofię i Elżbietę dziedziców *Sokolnik*, a dzieci ś. p. Piotra, od opłaty $1^1/_2$ grzywny szerokich groszy rocznego czynszu, który jako patronowie pewnego ołtarza w katedrze poznańskiej płacić byli obowiązani. Czynsz ten wraz z długiem 15 grz. od którego ów czynsz był opłacany, przyjął na siebie Pasek dziedzic z *Sokolnik*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1434.

471. 1427. die 28. mensis Augusti, in *Kalisz*.

Svantomirus de *Kozlątkowo*, et Petrus necnon Victor de *Korzeniowo* Petzoni civi Calissiensi et magistro Nicolao de Kalisz VIII marcas annuas C marcis vendunt.

R. Thomas de *Pacosth* castellanus Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, wiadomo czyni, że stanąwszy wobec niego Swiętomir de *Coszlantkowo*, oraz Piotr i Wiktor bracia rodzeni, heredes de *Korzenovo*, sprzedali na wyderkof 8 grzywien rocznego czynszu na 10 łanach w swych dobrach, mianowicie 5 łanach w *Koszlantkowie* i 5 we wsi *Przeranie*, należących do pomienionych braci, za 100 grzywien, Peczowi mieszczaninowi kaliskiemu i Mikołajowi z Kalisza, mistrzowi sztuk wyzwolonych, na erekcyę ołtarza św. Jakuba młodszego i św. Wawrzyńca

w kościele parafialnym św. Mikołaja w Kaliszu. Wypłata tego czynszu ołtarzystom ma się odbywać pod karami kościelnemi, na którego to ołtarzystę podają wzmiankowanego Mikołaja. Gdyby jednak która z tych wsi miała pogorzeć lub w inny sposób zniszczeć, wtenczas wypłata czynszu ma ustać aż do powrócenia tychże wsi do dobrego stanu. In *Calis* feria quinta proxima post festum sancti Bartholomei. Testes: Iohannes de *Quyatkowo* iudex Calissiensis generalis, Stanislaus de *Skarszewo* castellanus Ksansensis, Barthossius de *Gostin,* Iohannes de *Chrosnyno* subiudex Calissiensis, Luthko de *Brzesye* et Iohannes Laska de *Lang* heredes.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de anno 1462.

472. 1427. die 5. mensis Novembris, in *Kalisz.*

Hannus Zlemyoso civis Calissiensis unam marcam annuam Nicolao altaristae ecclesiae b. Mariae virginis in *Kalisz* vendit.

Nos consules ciuitatis Calissiensis: Ianussius Ronis, proconsul, Martinus Stor, Martinus Coppersmid, Ianussius Keseling rasor, Nicolaus Wejs sellator et Wenceslaus Hampel, tenore presencium publice recognoscimus vniuersis, quod in presencia nostre ciuitatis scabinorum subscriptorum, puta Ianussij Hanuth arcuficis, Nicolai Elensmid, Petri doleatoris, Mathie Pangowski, Nicolai Winczig, Piotraschconis Thowar et Michaelis arcufabri, coram Nicolao Radost aduocato constitutus personaliter honestus Hannos carpentarius, alias Zlemyoso, in bannito iudicio, non compulsus, nec coactus, sed libera voluntate, iusto vendicionis et empcionis titulo precedente, resignauit rite racionabiliterque vnam marcam annui census monete bone in regno currentis, in et super domo sua et fundo ipsius domus in acie in circulo site, olim Iaclonis Honnuti, soluendam atque dandam annis singulis super quelibet Quatuortempora anni fertonem, discreto et deuoto domino Nicolao vicario perpetuo ac altariste collegiate ecclesie beate Marie virginis in *Calis,* de anno ad annum tamdiu, quousque prenominatus Hannos carpentarius aut ipsius successores legitimi eundem censum vnius marce pro consimilibus decem marcis communis monete, dum tante facultatis fuerint, duxerit seu duxerint reemendum, censu tamen persesso secundum computum temporis penitus persoluto. In cuius rei testimonium ciuitatis nostre predictorumque scabinorum sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum (in) *Calis* feria quarta post Omnium Sanctorum proxima, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo septimo. Datum per manus Stanislai notarij ciuitatis.

Kopia ks. J. Sobczyńskiego z archiwum kollegiaty kaliskiej. U oryginału wisiały niegdy dwie pieczęcie, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

473. 1427. die 11. mensis Novembris, Posnaniae.

Capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis advocatiam in *Chwaliszewo* dotat.

R. Ingrossacio priuilegij super aduocacia in *Chwaliszewo*, aggere seu oppido capituli in personam Nicolai aduocati emanatum, cui capitulum tamquam directus dominus sex macella: duo carnium, duo sutorum et duo pistorum necnon duo (s) curias panis, macella carnificum, hortum retro domum venerabilis viri Nicolai scholastici ac fratrum retro molendinum capituli assignauit. De dato Posnanie feria tercia post festum b. Martini, anno 1427.

Teka Naruszewicza 14 N. 119, ex summario capituli Posnaniensis.

[1]) *Chwaliszewo* albo *Waliszewo* przedmieście miasta Poznania.

474. 1427. die 10. mensis Decembris, Gnesnae.

Dadzibogius de *Gniewkowo* procurator Alexandri episcopi Tridentini, capitulum ecclesiae cathedralis Gnesnensis XXX marcis solutum facit.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo XX septimo, indiccione quinta, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini pape quinti, anno vndecimo, decima die mensis Decembris, Gnezne, in domo habitacionis honorabilis viri, domini Benedicti canonici et officialis Gneznensis, in stubella superiori eiusdem domus, hora terciarum uel quasi, constitutus personaliter idem dominus Benedictus canonicus et officialis, necnon procurator capituli Gneznensis, nomine dicti capituli honorabili viro, domino Dadzibogio de *Gnewkowo*, clericus (s) Plocensis diocesis, per wenerabilem virum, dominum Michaelem prepositum ecclesie collegiate sancti Michaelis in ciuitate Plocensi, procuratorem reuerendissimi in Christo patris, domini Allexandri episcopi Tridentini, principalem, ad hoc substituto, prout de sue substitucionis mandato per instrumentum manu Nicolai Nicolai de *Ploczsko*, publici imperiali auctoritate notarij scriptum et subscriptum constabat legittime, triginta marcas monete et numeri communiter in regno Polonie currencium soluit, presentauit et in paratis pecunijs numerauit. De quibusquidem triginta marcis numeri et monete predictorum prefatus dominus Dadzibogius nomine, quo supra, capitulum Gneznense absoluit et quittauit, pactumque fecit de vlterius non petendo. Super quibus omnibus tam ipse dominus Benedictus officialis nomine capituli, quam dictus Dadzibogius a me notario publico infrascripto pecierunt sibi fieri et exinde confici hoc presens publicum instrumentum. Acta sunt hec anno, indic-

cione, pontificatu, die, mense, hora et loco, quibus supra. Presentibus honorabilibus viris, dominis Nicolao Iaroczsky et Iohanne de *Rudzicza* canonicis Gneznensibus, testibus ad premissa.

Et ego Martinus Pauli de Colaczicze clericus Gneznensis dyocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia dictarum triginta marcarum solucioni, numeracioni, recepcioni et ab eisdem quitacioni per dictum dominum Dadzibogium capitulo Gneznensi facte, presens interfui, eaque omnia et singula premissa vna cum testibus sic fieri vidi et audiui, ideo hoc presens publicum instrumentum exinde confeci, signoque et nomine meis solitis consignaui ac sigillo appendenti prefati domini Michaelis prepositi, procuratoris principalis, de mandato et consensu predicti domini Dadzibogij sigillaui in fidem et tesimonium omnium et singulorum premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 390), opatrzony był jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której dziś brak.

475. 1428. die 2. mensis Ianuarii, in *Kalisz*.

Micossius filius Ioannis de *Skudla* vicariis ecclesiae collegiatae Calissiensis ad s. Mariam IV marcas annuas XL marcis vendit.

Nos Thomas de *Pacost* castellanus Posnaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium vniuersis, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium veniens presenciam nobilis Micossius, filius olim Iohannis, heredis de *Skudla*, non compulsus, non coactus, nec aliquo sinistro errore seductus, quinimo sanus mente pariterque corpore existens, vsus amicorum suorum salubri consilio ac matura deliberacione prehabita, super laboriosis Adam Lis, Stanislao alias Drost, Martino molendinatore Pampek, Nicolao Lyczko kmethonibus in *Skudla*[1]) posessionatis, quattuor marcas census annui currentis monete regni Polonie, numeri soliti et consueti regni prefati, in quamlibet marcam quadraginta octo grossos currentes computando, pro quadraginta marcis latorum grossorum Pragensium monete valentis, numeri soliti et consueti, discretis

viris, domino Iohanni Guanpelman, vicario perpetuo duas marcas ad tempora vite sue, post decessum vero ipsius dominis vicarijs ecclesie collegiate sancte Marie in *Kalis*, pro tempore existentibus, easdem duas marcas cum tercia marca, clericis vero missam beate Virginis in eadem ecclesia collegiata decantantibus quartam marcam in et super festum beati Nicolai confessoris proximum, annis singulis continue se a data presencium sequentibus, soluere plenario ac debito cum effectu, proprijs fatigis et expensis eundem censum dictis dominis vicarijs in *Kalis* reponendo, plenarieque exsoluendo, et hoc titulo reempcionis in perpetuum vendidit et coram nobis more solito racionabiliter resignauit. Si vero prefatus Micossius dictum censum, vt prefertur, quouis tempore antefato domino Iohanni vel post mortem ipsius vicarijs predicte ecclesie collegiate Calisiensis necnon clericis memoratis non soluerit, aut quouis modo soluere neglexerit, et cum ipse dominus Iohannes vel post mortem ipsius domini vicarij eiusdem ecclesie collegiate Kalisiensis, protunc existentes, necnon clerici memorati cum litera presenti ad dominum capitaneum vel eius burgrabium Kalisiensem pretunc existentem, pro non solucione dicti census venerint proponentes, extunc dominus capitaneus vel eius burgrabius Kalisiensis ad ipsorum requisicionem quociens opportunum fuerit, dictum Micossium necnon successores ipsius legitimos in bonis suis omnibus, kmethonesque eosdem in omnibus eorum bonis mobilibus et immobilibus succsssoresque predictorum kmethonum impignorare, donec idem census debitum non sortierit solucionis effectum, debebit tamquam ex decreto Iuris veri et iusti esset senteneiatum et declaratum, tamdiu predictum censum, vt premittitur, ad tempus deputatum soluendum et dandum per predictos kmethones, donec ab ipso domino Iohanne vel post mortem ipsius a vicarijs predictis ac clericis memoratis per dictum Micossium vel ipsius legitimos successores in summa pecunie predicta non fuerit cum effectu per reempcionem liberatus; incumbentibus vero, quod absit, quibusuis expedicionibus in metis regni huius vel extra occurrentibus, prefatus Micossius vna cum suis successoribus eosdem intercedere debet et tenetur in suis expensis et impensis sine omni impedimento et inquietacione kmethonum memoratorum cum dampno prefati domini Iohannis et post mortem ipsius vicariorum et clericorum memoratorum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est presentibus appensum. Actum et datum in *Kalis* feria sexta proxima post festum Circumcisionis Domini, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo octauo. Presentibus strenuis ac nobilibus viris, dominis: Barthossio Wezenborg de *Gostin*, Alberto de *Pacost*, Michaele de *Ralewo*, Iwan de *Czirmino*, Swanthomiro de *Coszlanthkowo*, Czeschantha de *Coszmowo* et Abraham Roszust de *Szolthniki* heredibus et testibus fidedignis ad premissa rogatis specialiter et vocatis in testimonium premissorum.

Kopia ks. Sobczyńskiego z oryginału w archiwum kolegiaty kaliskiej.

¹) *Skudla*, wieś niegdy w pow. pleszewskim, par. *Kucharki*, dziś nie istnieje.

476. 1428. die 5. mensis Martii, Vladislaviae.

Officialis Vladislaviensis rectori ecclesiae de *Strzelewo* mandat, ut Iacussium de *Rynarzewo* ab excommunicatione absolvat.

R. Iohannes de *Słupowa* archidiaconus et officialis Wladislauiensis, pisze do plebana ze *Strzelewa* i jego wikarego, aby zdjął klątwę rzuconą w jego imieniu na rycerza Jakusza z *Rynarzewa* za powodem Mikołaja plebana z *Dąbrówki,* ponieważ tenże oświadczył, iż się podda wyrokowi sądu konsystorskiego. Mikołaj ma zatem stawić się we środę przed niedzielą *Iudica* we Włocławku, aby sprawę z pomienionym rycerzem sądownie zakończyć.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1428.

477. 1428. die 26. mensis Martii, in *Ląd.*

Siffridi abbatis monasterii Landensis cum rectore ecclesiae de *Pakość* de decima villae *Skorzęcin* pactum.

R. Ziffridus abbas cum suo conuentu monasterii Landensis, czyni po długich sporach i zatargach dobrowolny układ z plebanem kościoła w *Pakości* o dziesięciny ze *Skorzęcina.*[1]) Ponieważ klasztor zniósł był w *Skorzęcinie* sołtystwo i pięciu kmieci i 3 role sołtysie i kmiecie na folwark zamienił, zobowiązuje się zatem nadal płacić z nich kościołowi w *Pakości* wiardunki tak samo, jak dawniej, zanim powyższa zmiana nastąpiła. Gdyby zaś klasztor miał napowrót sołtystwo przywrócić, wtenczas nowi sołtysi nie mają wiardunków płacić, tylko takowe z kmieci skorzęcińskich ściągać. In monasterio Landensi feria sexta ante dominicam Ramispalmarum.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1488.

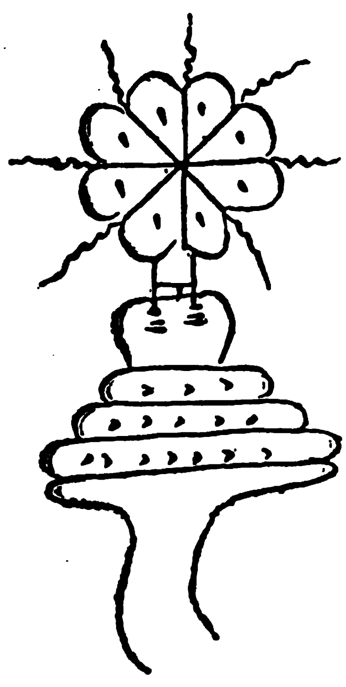
¹) *Skorzęcin,* wieś w pow. gnieźnieńskim.

478. 1428. die 25. mensis Aprilis, Gnesnae.

Alexander dux Masoviae et episcopus Tridentinus capitulum ecclesiae metropolitanae Gnesnensis CCC marcis solutum facit.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo XX octauo, indiccione sexta, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini diuina prouidencia pape

quinti, anno vndecimo, die Solis, XX quinta mensis Aprilis, hora nona uel quasi, in domo habitacionis venerabilis viri, domini Benedicti de *Modla* canonici, vicarij in spiritualibus et officialis generalis ac procuratoris capituli sancte ecclesie Gneznensis, ex opposito dicte ecclesie Gneznensis sita, in presencia mei notarij publici infra subscripti ac testium infrascriptorum specialiter et rogatorum presencia, constitutus personaliter discretus vir dominus Stanislaus Czechowsky rector parrochialis ecclesie in *Duschino* Poznaniensis diocesis, procurator honorabilis viri, domini Michaelis in ecclesia collegiata in *Ploczko*, procuratoris principalis incliti principis domini Allexandri ducis Mazouie et episcopi Tridentini substitutus, prout de suo procuracionis mandato constabat per instrumentum Nicolai Nicolai de *Ploczsko*, clerici Plocensis diocesis, publici imperiali auctoritate notarij, a prefato venerabili viro, domino Benedicto, canonico et officiali ac procuratore capituli; procuratoris principalis, recepit triginta marcas residuas trecentarum marcarum, quas trecentas marcas capitulum Gneznense eidem domino Allexandro duci Mazouie et episcopo Tridentino ex certo contractu inter ipsos facto et concordia soluere tenebatur et habuit in paratis pecunijs, sibi per ipsum dominum Benedictum nomine capituli presentatas. De quibus triginta marcis et de totali debito dictarum trecentarum marcarum ipse dominus Stanislaus predictus procurator substitutus predictum capitulum Gneznense quittauit et absoluit, quittumque fecit, confitens et recognoscens publice dicto nomine, quo supra, dictum totale debitum dictarum trecentarum marcarum prefato domino Allexandro duci et episcopo esse per ipsum capitulum persolutum, pactumque fecit de vlterius non petendo; volens et mandans michi notario publico infrascripto premissa omnia redigere in hanc publicam formam. Et super quibus omnibus et singulis superius descriptis et expressis, dictus dominus Benedictus canonicus et officialis ac procurator capituli Gneznensis nomine ipsius capituli pecijt sibi fieri et exinde confici hoc presens publicum instrumentum et alia plura, si fuerint opportuna. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, die, mense, hora et loco, quibus supra. Presentibus venerabili et discreto ac nobili viris, dominis Iohanne de *Brzostkowo* cantore, Dyonisio vicario Gneznensibus et Vilczkone de *Thanino* herede, testibus ad premissa vocatis. Et in cuius rei testimonium ac maiorem certitudinem sigillum memorati domini Michaelis prepositi et procuratoris principalis dicti domini Allexandri presentibus est appensum.

Et ego Paulus Nicolai de *Guczna*, clericus Gneznensis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis confessioni, recognicioni,

quittacioni, absolucioni, satisfaccioni et super premissis instrumentum per prefatum dominum Benedictum canonicum et officialem ac procuratorem capituli Gneznensis petticioni, alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic ut premittitur agerentur et fierent, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, ideo hoc presens instrumentum manu propria scribens, in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis consignando, in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 391). Pieczęć, która snać na pasku pargaminowym uwieszoną była, oderwana.

479. 1428. die 18. mensis Maii, in *Margonin*.

Nicolaus advocatus Margoninensis Martino rectori ecclesiae in *Margonin* II marcas annuas soluturum sese obligat.

R. Nicolaus aduocatus Margoninensis, wraz z żoną swą Przechną, zobowiązują się dawać corocznie aż do swej śmierci Marcinowi Czugarys plebanowi w *Margoninie*[1]) dwie grzywny polskie z kmieci wsi *Konary*, a następnie z posiadłości i młyna swego wójtostwa. Gdyby po śmierci fundatorów wójtostwo zostało sprzedanem, natenczas kupujący ma złożyć 20 gyzywien u Mikołaja plebana margonińskiego, który za nie inny czynsz ma kupić. Po śmierci księdza Marcina spada ten czynsz na jego następców, za co mają oni tygodniowo odprawiać 3 msze, jednę do NPMaryi, drugą za grzechy, trzecią za zmarłych, a w dnie Krzyżowe psalteryum z wigiliami. Prawo kolatorstwa służyć ma plebanom margonińskim. In *Margonin*. Testes: Nicolaus plebanus in *Margonyno*, Iohannes Conwa de *Strzelcze*, Boguslaus de *Margonyno*, Franciscus de *Bythcowicze* heredes, Nicolaus dictus Iad de *Margonska wesch* scultetus, Nicolaus dictus Syrp, Symon dictus Naroczny, scabini in *Margonyno*.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis acta de a. 1446—1447.

[1]) *Margonin* miasto w pow. chodzieskim.

480. 1428. die 9. mensis Iunii, Posnaniae.

Albertus Suczka tenutarius civitatis *Srzoda*, pro quibusdam nobilibus CL marcas fideiubet.

Nos Albertus Szuczka tenutarius ciuitatis *Srzoda* et *Krzeuicza* recognoscimus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quia induxi

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

in caucionem fideiussoriam nobiles viros, dominos Vincencium Szborowsky, Nicolaum Lubomsky, Stanislaum Slap de *Palandze* Maiori, Iohannem Godeczsky, Albertum Ovyeczka Conarzewsky, Nicolaum Chomantsky, Nikel Vitkowsky erga nobilem Boguslaum Coszuczsky pro dimidio altero cento marcarum latorum grossorum monete Prahensis, numeri vero Polonicalis consweti, quadraginta octo grossos marcam in quamlibet computando, de quibus pecunijs ipsos exsoluere, exbrigare et liberare promittimus ad ffestum Natiuitatis Domini, nunc proxime venturum. Quod si, quod absit, ipsos non exsoluerimus in termino prefixo (et) soluere neglexerimus, extunc dicti fideiussores dictum medium alterum centum inter Iudeos uel Cristianos recipere poterint, et nos ipsos promittimus exsoluere aput Iudeos, uel vbicumque obligati fuerint uel ipsorum fideiussores, qui vlterius pro ipsis fideiusserint, liberare promittimus. Si autem predicta non curauerimus, extunc quodcumque dampnum dicti fideiussores perciperint uel fecerint, illud non dictorum fideiussorum sed nostrum fore debet et nos ipsos liberare promittimus. Quod si non curauerimus, extunc habebunt potestatem se in *Srzoda,*[1]) *Krzeuicza* et alodia intromittere, introligare et tenere, et nos debemus eis coram rege resignare omnes pecunias, quas super dictis *Srzoda, Krzeuicza* et alodijs (habemus) et predicta debent tenere bona hereditaria tam diu, quousque dictum dimidium alterum centum marcarum extenuerint vna cum dampnis, et (s) precipue dederint; et cum dederint eis dictum dimidium alterum centum vna cum dampnis, tunc tenebuntur submittere. Eciam si predicta non curauerimus, extunc habebunt potestatem me captiuare, detinere, me pignorare, equos, pecudes et pecora recipere, nobis non contradicentibus, et in vsus proprios(?) convertere et hoc eis computare in dictam pecuniam non debemus. Promittimus eciam ipsos nullo iure euadare, spirituali uel seculari, mandato regio, legacione, expedicione, vadio, pignore, litteris regalibus, et si quas portauerit, illas contra suum honorem portabit, sed paratis pecunijs omnia de nobis superius descripta persoluemus et implebimus. Et eciam si predicta non curauerimus, extunc dicti fideiussores habebunt potestatem nos maledicere et turpibus verbis adimplere, nobis silentibus, donec omnia superius descripta persoluemus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Poznanie feria quarta infra octauas Corporis Cristi, anno Domini millesimo quadracentesimo vicesimo octauo.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 392), opatrzony jest jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której wycisk się całkiem wyłupał.

[1]) *Srzoda*, miasto pow. w ks. poznańskiem.

481. 1428. die 29. mensis Iunii, in *Srzoda*.

Wladislaus de *Oporowo* cancellarius regni Poloniae ecclesiae collegiatae Sremensi aream quandam confert.

R. Wladislaus de *Opporowo* decretorum doctor etc. regni Polonie cancellarius, daje na prośbę Jana Pacierza, dziekana kolegiaty w *Srzodzie*, tyle gruntu ze swej posiadłości tejże kolegiacie, świeżo z kościoła parafialnego fundowanej, aby każdy z jej kanoników miał miejsce do wybudowania sobie domu i zabudowań. Mianowicie daje grunt przylegający do swego dworu i cmentarza, a dom dla Stanisława bakałarza i kanonika, któremu jako swemu siostrzeńcowi wspomniany dziekan przyobiecał był dom wystawić. In *Szroda* feria 3 infra 8vas b. Iohannis baptiste.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1442. Dokument opatrzony był pieczęcią wyobrażającą herb Sulimę.

482. 1428. die 30. mensis Iunii, Posnaniae.

Wladislaus II. rex Poloniae ecclesiae ad Corpus Christi extra civitatem Posnaniensem duos mansos agri in praedio *Obrycze* confert.

R. Wladislaus rex Polonie etc. nadaje ufundowanemu przez siebie i cudami słynącemu klasztorowi i kościołowi Bożego Ciała poza murami Poznania, na intencyę dusz swych zmarłych małżonek Jadwigi, Anny i Elżbiety, dwa łany swego folwarku, zwanego *Obricze*,[1]) leżącego obok folwarku klasztornego *Staraląka* a pomiędzy jeziorem Pietrowskiem a drogą prowadzącą do *Zgierza*, wolne od wszelakich uciążliwości. Posnanie in crastino bb. Petri et Pauli apostolorum. Testes: Albertus archiepiscopus Gneznensis, Sandivogius de *Ostrorog* Poznaniensis, Mathias de *Labischino* Brzestensis, Iarandus de *Brudzewo* Wladislauiensis, Andreas de *Domaborzs* Calissiensis palatini, Thomas de *Pacoscz* Poznaniensis, Iohannes de *Szczekoczini* Lublinensis, Martinus de *Slawsko* Calissiensis castellani. Datum per manus Iohannis electi Wladislauiensis et cancellarij, et Stanislai Czolek electi confirmati Posnaniensis et vicecancellarij. Ad relacionem eiusdem patris Stanislai per Lassotam magistrum capelle regie.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1560—1567.

[1]) *Obrycze*, miejscowość nieodgadniona.

483. 1428. die 30. mensis Iulii, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae Petro Korczbok succamerario Posnaniensi erigendi oppidum *Brodcza* dat potestatem.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc multis errorum et dubiorum prudenter occurrimus incommodis, dum gesta etatis nostre literarum apicibus et testium annotacione perhennamus, ne lapsu temporis euanescant, proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyauie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis et singulis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo cupientes regni nostri et ipsius reipublice augere profectus et commoda, nostrasque regias possessiones, obuenciones, prouentus et fructus ampliare, locaque deserta et inculta ingenii melioris industria permutare in vtilia ac populis habitanda, eiusdemque condicionem facere meliorem, vt sub felici nostro regimine grata et vtilia se senciant recepisse incrementa: attendentes itaque grandis ingenij prouidenciam et grate constantis fidelitatis studiosa obsequia, quibus strenuus Petrus Korczbok succamerarius Poznaniensis, miles nobis fidelis et dilectus, apud nostre regie prudencie, cuius singula et propendere et metiri examine (s), se multipliciter reddidit vtilem, placidum et acceptum, de ipsiusque pericia legaliter (s) et negociorum experiencia plurimum confidentes, sibi in nemore et silua nostra dicta *Brodcza*,[1]) in terra Maioris Polonie et districtu Costensi sita, opidum eodem vocabulo et denominacione *Brodcza* nuncupandum, erigendi, plantandi et fundandi, de quantitate et extensione tot mansorum siue laneorum pro agris inhabitatorum ipsius, quod extirpari poterit et incolis eius necessarij fuerint et opportuni, commissimus facultatem. Sed quia, vbi Christifidelium aggregari, colligi et conuocari debet multitudo, de loco pro cultu ipsius in cuius nomine ante omnia prouidere diuina et humana censuit clemencia, sentencia (s), ideo vt magis feliciter et prospere in personis vtilibus et commodis oppidum predictum *Brodca* augmentetur et crescat, pro domo Domini et ecclesia Christifidelium ibidem erigenda, ac rectore ipsius, qui pro tempore fuerit, pro agris predialibus ipsius, duos mansos liberos assignamus perpetuo ac donamus, vt is, qui plantat et erigit, laborum suorum fidelium fructu et premio non fraudetur. Hec et alia virtuosa opera, quibus prefatum Petrum Korczbok iuuari conspicimus, liberalitatis nostre dextera cupientes refundare et resarciri, ipsumque pro benemeritis suis specialis gracie prerogatiua consolari, sibi et suis successoribus legittimis aduocaciam predicti oppidi *Brodca* titulo donacionis perpetue conferimus et donamus, adiungentes, annectentes et incorporantes aduocacie predicte mansum siue laneum septimum de agris, mansis et laneis per oppidanos oppidi predicti *Brodca* exstirpandis et excolendis, cum omnibus censibus, prouentibus et obuencionibus ipsorum post lap-

sum viginti annorum concesse ipsis libertatis exigendis. Pro agriculturis autem aduocacie et predialibus ipsius duos mansos liberos prefato aduocato donacione simili conferimus et assignamus. Insuper macella carnium, mensas panni, sutorum cameras, et tercium denarium rei iudicate siue penarum eidem tribuimus et largimur. Quamquidem aduocaciam prefatus Petrus Korczbok et sui successores legittimi et posteri cum omnibus ipsius vtilitatibus, fructibus, redditibus, prouentibus et obuencionibus superius expressis, tenebunt, habebunt, vtifruentur et pacifice perpetue possidebunt, commutabunt, vendent, alienabunt, de ipsaque ordinabunt et disponent, prout ipsis melius et vtilius videbitur expedire. Damus eciam et concedimus sibi vnum molendinum aquaticum pro libitu sue voluntatis construendi et cum eo disponendi facultatem. Porro vt predictum oppidum *Brodca* specialibus prerogatiuis et iuribus dotatum, valeat commodius et leuius collocari, statuimus et presentis scripti patrocinio confirmamus, vt in prefato oppido *Brodcza* annis singulis forum annuale in festo sancti Michaelis archangeli celebretur et forum septimanale singulis ferijs quintis in qualibet hebdomada seruetur cum eis(dem) libertatibus, ritibus, consuetudinibus et modis, prout in alijs ciuitatibus nostris Maioris Polonie solitum est obseruari. Vt autem dictum oppidum *Brodcza* condicione gaudeat meliori, ipsum iure Theutonicum Maydeburgensi decreuimus collocandum: remouentes ibidem omnia iura Polonicalia, modos et consuetudines vniuersas, que ipsum ius Theutonicum plerumque perturbare consueuerunt. Eximimus insuper et perpetuo liberamus omnes et singulos dicti oppidi incolas ab omni iurisdiccione et potestate omnium regni nostri palatinorum, iudicum, subiudicum, castellanorum, capitaneorum, camerariorum, ceterorumque officialium et ministerialium eorundem, vt coram ipsis vel ipsorum aliquo minime respondebunt, nec aliquas penas soluere tenebuntur pro causis tam magnis, quam paruis, puta furti, incendij, homicidij, mutilacionis membrorum aut alijs quibusuis excessibus et dampnis, sed incole et quiuis dicti oppidi inhabitatores coram aduocato ipsius, aduocatus vero nisi coram nobis et iudice nostro genenerali, dum tamen prius per nostram litteram, sigillo nostro sigillatam, euocatus fuerit et citatus, et hoc si in reddenda iusticia negligens fuerit et remissus, tunc non aliter, quam suo iure Maydeburgensi de se querulantibus respondere sit astrictus. In causis autem capitalibus et criminalibus superius expressatis, aduocato oppidi predicti, qui pro tempore fuerit, in metis et graniciebus eiusdem oppidi iudicandi, sentenciandi, plectendi, puniendi, corrigendi, plenam damus et omnimodam concedimus tenore presencium facultatem, prout hoc idem ius Theutonicum in omnibus suis punctis, articulis et clausulis postulat et requirit: iuribus tamen nostris regalibus in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum presentibus appensum est testimonio litterarum. Actum Lancicie feria sexta proxima post festum sancti Iacobi apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo octauo. Presentibus reuerendis in Christo patribus, dominis, necnon magnificis ac strenuis: Alberto Dei gracia electo Gneznensis

ecclesie archiepiscopo et primate, Sbygneo Dei gracia episcopo Cracouiensi, Sandivogio de *Ostrorog*, palatino Poznaniensi, Andrea de *Dambrow* (a) Calissiensi, Mathia de *Labischin* Brestensi palatinis et alijs testibus fidedignis. Datum per manus venerabilium Iohannis electi Wladislauiensis, cancellarij, et Stanislai electi confirmati Poznaniensis, vicecancellarij, reuerendis patribus sincere nobis dilectis. Relacio reuerendi in Christo patris, domini et electi confirmati ecclesie Poznaniensis.

Z księgi Relat. Pozn. de a. 1633, fol. 339 (Archiwum rządowe w Poznaniu).

a) Może *Brodki*, wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim, par. *Brody*.

484. 1428. die 30. mensis Iulii, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae officiali Gnesnensi mandat, ut litem, quam Nicolaus plebanus de *Włoszczowa* Petro et Sigismundo de *Nieswanowice* de decima intendebat, proroget.

R. Wladislaus rex Polonie pisze do Benedykta oficyała gnieźnieńskiego, który pozwawszy Piotra i Zygmunta braci de *Nyeszvanowicze* na wniosek Mikołaja plebana z *Włoszczowy*, o dziesięciny z ich ról, klątwą ich obłożył, że sprawa o dziesięciny snopowe z ról szlacheckich (*post araturam militum*) dotąd przez szlachtę i duchowieństwo nie została rozstrzygnięta; a lubo na ostatnim sejmie w Łęczycy o nią traktowano na próżno, król się jednak spodziewa, że na przyszłym sejmie (*conuencio*) w Nowem Mieście zostanie załatwioną. Żąda zatem król, aby sprawę tę aż do tej pory zawiesić, i klątwę z pomienionych braci zdjąć; a cokolwiek na sejmie w Nowem Mieście w tym względzie postanowionem zostanie, to wraz z arcybiskupem temuż oficyałowi udzieli.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1428.

485. 1428. die 27. mensis Augusti, in *Korczyn*.

Iudicii terrestris Sandomiriensis decretum de militia et nobilitate Stephani de *Ulesie*.

In nomine Domini amen. Ea, que fiunt in tempore, faciliter traduntur obliuioni, nisi sint literarum studio et iuuamine sigillorum firmiter roborata. Proinde nos Iohannes de *Sprowa* iudex et Zauissius de *Oleschnicza* subiudex terre Sandomiriensis generales, profitemur vniuersis, quibus expedit, presencium per tenorem, quod cum ex precepto speciali serenissimi principis et domini, domini Wladislai Dei gracia regis Polonie,

nostri domini graciosissimi, iudicio sue maiestatis in Noua Ciuitate, ipso ibidem protunc existente, conuencionem cum suis principibus, tam spiritualibus, quam secularibus et baronibus regni sui celebrando, presidebamus, extunc nobilis Stephanus de *Vlyessche* heres, de terra Siradiensi, coram nobis et alijs dominis nobis per regiam maiestatem ad ea adiunctis, clara voce exposuit, quod per Iohannem de ibidem in milicia sua fuisset reprobatus, quod non esset nobilis, nec de genere nobilium fuisset procreatus. Tandem idem Stephanus vti vir nobilis et fame bone, volens innocenciam suam expurgare et famam propriam ac nobilitatem elucidare, produxit sex nobiles viros de tribus clenodijs, de sua stirpe genitos, videlicet[1]) Iohannem dictum Colyano ibidem de *Vlyessche*, qui ipsum inculpauerat, et hoc Nicolaum de *Calmicze* et Swantoslaum de *Logo* . . . . patruos suos dilectos, qui pro signo ipsorum duo cornua ferunt in clipeo, vnum *thurzy*, et aliud ceruinum et proclamacio ipsorum *Rogalya*, alios vero duos, videlicet Mathiam de *Boguslavicze*, Leonardum de ibidem, qui duas lunas eruce intermedia ferunt in clipeo et ipsorum proclamacio *Ostoya;* terciosque duos Nicolaum et Florianum de *Barkovo*, in elipeo medium leonem de muro et ipsorum *Prawda* proclamacio, awnculos suos dilectos, qui insimul tacta sancta cruce corporale prestiterunt iuramentum in hunc modum: „ita nos Deus adiuuet et sancta Crux, quod idem Stephanus, qui fuit per dictum Iohannem conuiciatus in genere nobilitatis, ab auo, a patre, a matre et a suis progenitoribus esset nobilis, de stirpeque ac domo paterna et materna laudabiliter procreatus, filiaster et frater ac nepos noster est, videlicet de genere nobilium predictorum, duo cornua, vt premittitur, in clipeo deferencium, et de ipsorum proclamacione dicto *Rogalya*. Vnde nos viso iuramento nobilium predictorum ipsum Stephanum nobilem approbauimus et presentibus approbamus, sibique et ipsius legitime posteritati omnia iura militalia et penas integras pro se recipiendas perpetue adiudicantes, sicuti ceteri nobiles pro se recipere consueuerunt. Harum quibus testimonio (literarum) nostra presentibus sigilla sunt appensa. Datum et actum in Noua Ciuitate feria sexta proxima post festum s. Bartholomei, domino rege ibidem protunc existente, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo octauo. Presentibus hijs dominis, reuerendissimo ac reuerendis in Christo patribus: domino Iohanne Leopoliensi archiepiscopo, domino Sbigneo Cracouiensi, domino Stanislao Poznaniensi episcopis ex Dei gracia, validisque militibus: Cristino castellano Cracouiensi, Iohanne de *Tarnowo* eciam Cracouiensi, domino Nicolao de *Michalowo* Sandomiriensi palatinis, Michaele Sandomiriensi, Dobcone Woynicensi, Sbigneo Rosperiensi castellanis et alijs fidedignis.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis de a. 1441.

[1]) Wyraz omylony, powinno być zapewne „contra".

[illegible]

486. 1428. die 1. mensis Octobris, Gnesnae.

Ninogneus de *Dobra* canonicus Lanciciensis et altarista ecclesiae metropolitanae Gnesnensis, iura molendinatoris molae *Księży młyn* enucleat.

In nomine Domini amen. Cunctarum rerum perit memoria, si literis aut sufficienti testimonio non fuerint roborata. Igitur nos Ninogneus de *Dobra*, canonicus Lanciciensis et altarista altaris sancte Dorothe siti in capella ecclesie metropolitane Gneznensis, ex opposito chori eiusdem ecclesie, volentes dicti altaris et bonorum ipsius cum Dei adiutorio condicionem facere meliorem, recepta primitus informacione summaria a Bogussi omolandinatore(s) molendini altaris eiusdem, dicti *Kszanszi mlin*, quod huiusmodi molendinum fuit venale, et quod molendinatores ipsius molendini priuilegium habuerunt, sed per voraginem ignis est consumptum et anichilatum, propter quod dicto Bogussio molendinatori super eodem molendino nostro presens priuilegium damus et assignamus, ut ipsum molendinum tanto diligencius et melius reformaret, iura molendinatoris in ipso priuilegio describentes. Et primo, quod ipse molendinator racione dicti molendini de omnibus frumentis molitis habeat terciam metretam et agros ad ipsum pertinentes, cum prato in paludine adiacenti et cum gayo et cum fluuio retro rotas molandini (s), sic tamen, quod non liceat eidem molendinatori in gayo excidere ligna pro foco seu igne, sed ipsum gayum conseruet pro necessitate ipsius molendini. Ceterum quociescumque necesse fuerit emere lapides molares aut ferramenta necessaria aut aggerem reformare, dum agger per uiolenciam aque rumperetur, tunc nos duos denarios et ipse molendinator tercium denarium dabit pro premissis comparandis seu reformandis. Et quia dictus Bogussius molendinator noster cum Katherina vxore sua et cum Alberto et Blasio preuignis suis dictum molendinum nostrum de consensu nostro laborioso Alberto dicto Schybyalowicz de *Lupcza* pro septuaginta marcis monete et numeri in regno Polonie communiter currentis vendidit cum iuribus superius iam descriptis, et ob hoc nos dictum Albertum ad dictum molendinum admisimus et presentibus admittimus, presens priuilegium in robur maius sibi concedentes. Et ut predicta nostra admissio et presentis priuilegij concessio perpetuam obtineant firmitatem, presens priuilegium scribi ac nostri appensione sigilli iussimus communiri. Actum et datum Gnezne ipso die sancti Remigij confessoris anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo octauo. Presentibus wenerabili et circumspectis viris et dominis: Benedicto de *Modla* canonico et officiali, Iacobo Mathie de Lancicia, Nicolao Hannusskonis et Paulo Wiluszonis de Gnezna, notarijs consistorij Gneznensis, testibus circa premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 393). Po pieczęci pozostał tylko sznurek zielonego i pąsowego jedwabiu, u którego wisi pieczęć mała, okrągła, w ciemnym wyciśnięta wosku, wyobrażająca w tarczy herb Sulimę. Napis otokowy, choć wyraźny, niedoodczytania.

487. 1428. die 5. mensis Novembris, in *Kalisz.*

Stanislaus de *Male Zlotniki* Ioanni de *Kielczew* altaristae ecclesiae lissiensis ad s. Mariam quatuor marcas annuas ex villa *Zlotniki Male* marcis vendit.

S. Martinus de *Slawsko,* castellanus Poznaniensis necnon capitaus Maioris Polonie generalis, wiadomo czyni, że stanąwszy przed nim drugą szlachtą szlachetny Stanisław z *Małych Zlotnik,* sprzedał Janowi *Kielczewa* ołtarzyście ołtarza św. Andrzeja w kościele NPMaryi w *Kaliszu* grzywny zwykłej monety rocznego czynszu za 50 grzywien groszy szekich praskich, na 4 łanach kmiecych w *Małych Złotnikach,*[1]) na których siedzą Strzeczakowski, Mikowski, Pawełkowski i Krzusowski. Czynsz ten ma być ołtarzystom tak długo wypłacanym, puki Stanisław lub jego spadkobiercy 50 grzywien Janowi lub jego następcom nie wypłacą. In *Calysch* feria sexta proxima ante festum s. Martini. Testes: Barthossius de *Gostin,* Swyema de *Rossoschycza,* Petrus de *Rossoschycza,* Stanislaus de *Czyszewo,* Vincencius de *Gosticzina,* Mathias de *Strzeschewo.*

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1460.

Złotniki małe, wieś w pow. kaliskim, par. *Goliszew.*

488. 1428. die 11. mensis Novembris, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis cuidam Mathiae villam *Stoluń* iure Theutonico Magdeburgensi locandam confert.

R. Stanislaus episcopus Posnaniensis, sprzedaje Maciejowi ze *Solwiny,* sołtystwo we wsi biskupiej *Stoluń,*[1]) klucza pszczewskiego, aby ją na prawie magdeburskiem osadził. W tym celu nadaje Maciejowi dwa łany, szerokości sześciu prętów (*sex virgarum wlgariter pranty*) wolne i prawo wystawienia gościńca wraz z ogrodnikami, których ma osadzić. Dalej jezioro obok własnego podwórza i strugę płynącą z jeziora *Czarne* do jeziora *Lubiekowo,* wraz z łąką nad jeziorem *Białe,* i wyspą nad tąż łąką leżącą. Sołtys może trzymać stado owiec oprócz trzody wiejskiej, i otrzymuje nadto role poza jego podwórzem, zwane *Zapłotne,* aż do wysokiej góry; również dwie kopy drzew na barcie, które może w lesie wyciąć. Nadto sołtysi mają pobierać trzeci denar od każdej sprawy osądzonej. Za to mają biskupowi lub dzierżawcy pszczewskiemu służyć na koniu ceny dwóch grzywien, a gdyby ten koń w oddaleniu nad trzy mile miał zniszczeć, wtenczas szkodę mają ponosić biskupi. Gdyby sołtysi mieli ponieść ze strony biskupów lub dzierżawców jaką krzywdę, nie mają się za nią mścić podkładaniem ognia, tylko za nią przed sądem biskupim się upo-

mnieć; w razie przeciwnym mają postradać prawo do swego sołtystwa. Posnanie in capitulo generali, feria quinta ipso die b. Martini confessoris. Testes: Iohannes cantor, Nicolaus scolasticus, Albertus Varszeviensis, Paulus Szremensis, Iacobus Pczeuiensis archidiaconi, Nicolaus cancellarius, Iasko (?) decanus, Nicolaus decretorum doctor, archidiaconus Gnesnensis, Hector prepositus Gluschinensis, Strzeczko, Vincencius Koth magister, Ianussius, Nicolaus Bronissij, Florianus, Slupko de *Schamotuly*, Nicolaus Lanthman, Mathias Cordebok officialis, Petrus Vith (?) prelati et canonici ecclesie Posnaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1613—1616.

[1]) *Słołuń*, wieś w pow. miedzyrzeckim.

489. 1428. die 16. mensis Novembris, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis ratam facit erectionem et dotationem canonicatus et praebendae in ecclesia collegiata Kalissiensi ab archiepiscopo Gnesnensi et episcopo Posnaniensi factas.

In nomine sancte et indiuidue Trinitatis amen. Ad perpetuam rei memoriam. Reuerendissimo in Christo patri et domino, domino Alberto Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo et primati, Stanislaus eadem gracia episcopus Poznaniensis, salutem et reuerenciam cum honore. Vt domum Domini in longitudine dierum deceat sanctitudo, libenter ad ea, que diuini cultus augmentum prospiciunt et honorem, toto corde asspiramus. Sane igitur per honorabilem Simonem Mathie de *Staw*, rectorem parrochialis ecclesie in *Chelmcze*, vestre Gneznensis diocesis, fuimus et sumus informati, quomodo felicis recordacionis dominus Nicolaus, dicte vestre Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, predecessor Paternitatis vestre, vnacum bone et sancte memorie domino Andrea episcopo Poznaniensi, predecessore nostro, finaliter in effectu concluserunt, quod canonicatus et prebende in ecclesia collegiata beate Marie virginis gloriose Kalisiensi, eiusdem vestre Gneznensis diocesis, de fructibus et prouentibus eiusdem ecclesie in *Chelmcze*, in qua ius patronatus et presentandi optinemus pleno iure, de consensu et voluntate honorabilis viri, magistri Stanislai de *Sobnewo*, tunc rectoris eiusdem ecclesie in *Chelmcze*, erigi debuissent, propter quod per dictum Simonem nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus huiusmodi conclusionem de erigendo dictorum canonicatus et prebende ratam et gratam habere, nostrumque consensum ad ereccionem huiusmodi canonicatus et prebende in personam ipsius Simonis prebere modo premisso dignaremur. Nos itaque peticionem ipsius Simonis fore iustam et racioni consonam attendentes, quodque iusta petentibus non est denegandus assensus, eandem conclusionem per dictos dominos

Nicolaum archiepiscopum et Andream episcopum sic, ut prefertur, factam, sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum dominorum capituli Poznaniensis, ratam habentes atque gratam, approbamus et confirmamus per presentes, supplicantes Paternitati vestre, quatenus eosdem canonicatum et prebendam de fructibus siue prouentibus predicte ecclesie in *Chelmcze*, in dicta ecclesia sancte Marie collegiata in *Kalis*, in nomine Domini erigere, dictoque Simoni de eisdem canonicatu et prebenda canonice dignemini prouidere. Ita tamen, quod in vtroque, tam in eisdem canonicatu et prebenda, quam in ecclesia in *Chelmcze* tociens, quociens ea vacare contingerit, nos et nostri successores, episcopi Poznanienses, iuspatronatus et presentandi temporibus perpetuis saluum et illesum habeamus plenarie et in toto. In quorum omnium fidem et testimonium premissorum nostrum et dicti nostri capituli sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Poznanie feria tercia infra Octauas beati Martini episcopi, in capitulo generali. Presentibus et consencientibus ibidem venerabilibus et honorabilibus viris, dominis: Mathia Drya decano, Nicolao Gorka cancellario, Nicolao de *Szumyno* scolastico, Iohanne cantore, Albrico de *Modlna* Warschouiensi, Paulo de *Czechowo* Srzemensi, Iacobo Pczeuiensi archidiaconis, Nicolao de *Kyky* decretum doctore, Iohanne Budconis de *Czechel*, Ianussio de *Wscholowo*, ffloriano, Hectore, Boguslao, Mathia Cordebog et Mathia de *Wronczino*, prelatis et canonicis nostre Poznaniensis ecclesie predicte, capitulariter congregatis, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo octauo. — Per me Nicolaum de *Gorka* cancellarium Poznaniensem transeat etc.

Dokument pargaminowy, znacznie uszkodzony, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

Chełmce wieś paraf. w pow. kaliskim.

490. 1428. die 18. mensis Novembris, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis Petro Hungaro canonico Posnaniensi villam *Orkowo* ad tempora vitae confert.

R. Gracia domino Petro Hungaro canonico Psnaniensi per Stanislaum episcopum prestita, cui villam episcopalem *Orkowo*[1]) prope *Mistabia*, ad vite tempora tradidit et contulit possidendam, adiiciens eidem decimas manipulares in villis *Margonska wies* prope *Margonino* et in *Zbrudzewo* prope *Szrem*, tum in *Zaborowo* prope *Kiąsz.*[2]) De datum Posnanie in capitulo generali 18 Novembris anno Domini 1428.

Teka Naruszewicza 14 N. 132 ex summario capituli Poznaniensis.

[1]) *Orkowo*, wieś w pow. i par. *Szrem*.
[2]) *Margonin* miasto i *Margonińska wieś*, wieś w pow. chodzieskim.
Zbrudzewo, wieś par. w pow. szremskim.
Zaborowo. Z licznych wsi tej nazwy, którąby była, osądzić nie umiem.

491. 1428. die 20. mensis Novembris, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis ratam esse iubet erectionem ecclesiae collegiatae Srzemensis, anno 1423. factam.

R. Stanislaus episcopus Posnaniensis na prośbę Władysława doktora dekretów i wicekanclerza a proboszcza srzemskiego transumuje i potwierdza erekcyę kollegiaty srzemskiej, dokonaną w r. 1423, dnia 13 listopada w Poznaniu przez Mikołaja de *Kyki*, z tym dodatkiem, że do tej fundacyi przybył czynsz kupiony za 300 grzywien na ratuszu srzemskim przez pierwotnego fundatora i proboszcza Bartłomieja, pod warunkiem, aby za to były za niego odprawiane egzekwie i rozdawane jałmużny, i jeszcze darowizna kościoła w *Murzynowie*, uczyniona przez króla Władysława. Posnanie in loco capituli. Testes: Mathias Dria decanus, Iohannes cantor, Nicolaus scolasticus, Paulus Srzemensis, Iacobus Pczevensis, Albricus Warsauiensis archidiaconi, Nicolaus de *Gorca* cancellarius, Nicolaus Kiczka decretorum doctor, Iasko de *Czechel*, Ianussius de *Scholowo*, Florianus de *Poklathki*, Nicolaus Slupek, Petrus de *Nowiecz*, Nicolaus Czothczani, Hector, Boguslaus officialis Warsouiensis, Wincencius Koth, Mathias Kordebok officialis Posnaniensis et Mathias de *Tarnowo* prelati et canonici ecclesie Posnaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1582—1586.

492. 1429. in *Bolescino*.

Iudicii terrestris Siradiensis decretum de finibus hereditatis *Spicymir*.

Nos Petrus de *Wydawa* iudex et Swanthoslaus de *Zawada* subiudex terre Syradiensis generales, significamus, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quod regali in iudicio in nostra ac aliorum nobilium infrascriptorum presencia constituti personaliter strennuus dominus Iohannes de *Dobra* et nobilis Nicolaus de *Myleyowo*, procurator domini archiepiscopi, de cuius procuracionis mandato est nobis legittima facta fides, obtulerunt duas literas papireas, quarum tenor est talis de verbo ad uerbum, similis vtriusque:

„Sub anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono, facta limitacione inter reuerendissimum in Christo patrem, dominum

Albertum archiepiscopum et primatem, inter hereditates *Spyczimirz* ex vna, et dominum Iohannem Grabsky de *Dobrowice* super fluuio *Gosznicza* parte ex alia, prefati domini recognouerunt, quod predictas granicias fecerunt presente camerario Thomkone de *Llypnicza* et Iacobo ministeriali Syradien. ac multis alijs nobilibus, incipiendo, vbi influit riwls dictus *Przerowa* in fluuium predictum *Gosznicza*. Ibi infixus est palus per eundem camerarium in medio fluuij *Gosznicza*, et ascendendo per eundem medium fluuium *Gosznicza* pali seu statue wlgariter *pali* fixi sunt usque ad aggerem, quem fecit dominus Iohannes super rippam domini archiepiscopi versus siluam wlgariter *Mnyschek*, ita quod medietas aque ad partem sinistram pro hominibus domini archiepiscopi spectat versus *Spyczimirz*, et alia medietas ad partem dextram uersus molendinum domini Iohannis de *Dobrowicza* vsque ad aggerem wlgariter *grobla* predictam, et dicta *grobla* debet uersus rippam *Mnyschek* circumfodi altis palis, qui pali faciunt granicias inter *Spiczmirz* et *Dobrowicza*, et retro eosdem palos *copyecz* magnus sipari debet in fine aggeris, ita quod currus non possint pertransire per aggerem in *Mnyschek*, sed prefatus dominus Iohannes de sua parte rippe per prefatum aggerem, quando sibi opus fuerit, pro reformacione potest equitare ad quantum idem suus ager se extendit, et iterum in ascensu aque fluuij *Gosznicza* a medietate predicti aggeris iterum pali debent figi usque ad palum magnum, qui infixus stat in fluuio inter hereditates *Spyczimirz* et *Dobrowicza*, a quo palo magno, wlgariter *slup* dominus Iohannes Dobrowiczsky in ascensu aque nichil habet vlterius, sed inter dominum archiepiscopum et *Pyecary* debet fieri vlterius diuisio. Dominus vero Iohannes cum molendinatore et hominibus suis non debet scindere ligna nec virgulta in silua *Mnyschek* nec terram recipere ad firmandum dictum aggerem. Et circa hoc fuerunt presentes: magnificus dominus Iarandus palatinus Iuniwladislauiensis necnon strennui et nobiles ac venerabiles viri, domini Petrus iudex et Swanthoslaus Sczenyan subiudex Syradienses, magister Sandco Llanciciensis et Slawnik Vneowiensis archidiaconi et alij multoplures, tam spirituales, quam seculares tunc in *Boleszczino* presentes affuerunt. Presentibus nobilibus viris dominis: Thomkone Scheliga de *Ianovicze* succamerario Syradiensi, Wlodkone de *Rzepyschewo*, Petro de *Stanssicze*, Iarando de *Rossoschycza*, Msczwgio de *Barrewo* et Petro de *Wyelgawesch* testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum metropolitalnem gnieźnieńskim (N. 402), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczęciami na paskach pargaminowych uwieszonemi, których dziś brak.

493. 1429. die 4. mensis Ianuarii, in *Kamień*.

Proconsules civitatis *Polanow* archiepiscopo Gnesnensi et Simoni officiali Caminensi opem ferre promittunt.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Hermanus Austrij et Vlrich Keirsburg preconsules nostro necnon omnium et singulorum consulum ac tocius comunitatis in ciuitate *Polanow* nominibus, Caminensis diocesis, significamus tenore presencium vniuersis, quomodo honorabilis viri, domini Symonis officialis Caminensis, diocesis Gneznensis et Vislai sui burgrabij seu aduocati ibidem in *Camen* affectu et sinceritatis caritate, quibus nos et nostros vicinos in terra Stulpensi consistentes, ab insultibus inimicorum nostrorum, nobis insidiancium, auisando fauorabiliter et amicabiliter fuerint prosecuti et hactenus prosecuntur, consideratis et attentis, nos et nostros successores proconsules, consules ac totam communitatem dicte ciuitatis *Polyanow* reuerendissimo in Christo patri et domino, domino Alberto Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopo et primati et dicte sue Gneznensi ecclesie ipsiusque successoribus. archiepiscopis Gneznensibus obligauimus et obligamus per presentes ad omnia et singula dampna et interesse, si que occasione Iacobi Brotfisch et Martini sui fratris, ibidem in *Camen* crematorum, per quempiam, quod Deus aufferat, inferentur, persoluenda, necnon omnes et singulos quoscumque ipsius domini archiepiscopi et dicte ecclesie fugitiuos maleficos, incendiarios, fures, predones et latrones, qui in dicta terra Stulpensi quomodolibet latitarent, nostris sumptibus et expensis襲 tociens, quociens pro parte eiusdem domini archiepiscopi aut suorum successorum archiepiscoporum Gneznensium siue ecclesie officialium Caminensis, eiusdem diocesis Gneznensis, protunc existencium, fuerimus requisiti seu dicti nostri successores fuerint requisiti, queritare, prosequi et captiuare, captiuos vsque ad condignam satisfaccionem et emendam punire, bona ipsius ecclesie Gneznensis ac ipsius homines sub fide et honore, obtentuque bonorum nostrorum promouere et toto nostro posse defendere temporibus perpetuis et teneri ac ab omnibus inimicorum insidijs quibuscumque auisare in effectu; et in casu, quo in hoc essemus aliqualiter negligentes, remissi vel rebelles, extunc licitum erit prefato domino archiepiscopo et dictis suis successoribus, archiepiscopis Gneznensibus aut ipsorum capitaneis, officialibus et procuratoribus nos ac omnes alios homines de dicta ciuitate *Polyanow* cum bonis nostris ac eorum vbilibet locorum detinere. Presentibus eciam profitemur vniuersis, quomodo nobiles Kercztempte de *Guste*, capitaneus noster ibidem in *Polyanow*, Petr Kempke et Paul Kmith cum fratre suo germano, heredes de *Choczimyn*, literas tenoris suprascripti, ipsorum sigillis subappensis sigillatas, prefato domino Symoni officiali Caminensi dare et dirigere promiserunt sub honore. In cuius rei testimonium sigillum dicte ciuitatis in *Polyanow* presentibus est appensum. Actum et datum ibidem in *Camen* in iudicio bannito, feria

rcia ante festum Epiphanie Domini, anno Domini millesimo quadringen-
simo XX IX.

Liber privilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z roku
7, fol. 62 v.

94. 1429. die 19. mensis Ianuarii, in *Pyzdry*.

Mathiae Iarocki cum Derslao de *Mokronos* de venditione partis
reditatis in *Mokronos* pactum.

R. Mathias Iaroczsky wiadomo czyni, że ustanowił Jana dziedzica
Włościejewic *alias* Pasikonia oraz Bogusława Koszuckiego poręczycie-
mi (*in caucionem fideiussoriam*) Dzierżsławowi z *Mokronosa*, iż mu na
przyszłą Wielkanoc sprzeda część swą w *Mokronosie*[1]) w obec starosty
wielkopolskiego na wykup. Gdyby zaś tego nie uczynił, natenczas szkodę,
jakąby Dzierżsław z tego tytułu poniósł, mają wziąć na siebie poręczyciele.
Jak skoro atoli sprzedaż ta za 100 grzywien zostanie wykonaną, ciż porę-
czyciele będą zwolnieni ze swego zobowiązania.

Archivum consistorii episcopalis Poenaniensis, acta de a. 1432.

[1]) *Mokronos*, wieś niegdy w woj. kaliskiem, pow. pyzdrskim.

195. 1429. die 14. mensis Februarii, in *Kościan*.

Nobiles quidam renuntiant iuri proximitatis ad medietatem vil-
le *Luboń*.

R. Martinus de *Slawsko* castellanus Poznaniensis et capitaneus
Maioris Polonie, wiadomo czyni, że stanąwszy przed nim i innymi ziemia-
nami szlachetni Maciej de *Sczodrowo*, Andrzej de *Brodnicza* i Jan również
niegdy de *Brodnicza heredes*, wyrzekli się za poradą swych krewniaków
prawa bliskości, jakie mieli na połowie dóbr *Luboń*,[1]) którą Mikołaj Gra-
bowski od Jana Błociszewskiego za 300 grzywien szerokich groszy pra-
skich, liczby polskiej był kupił. In *Costen* feria secunda post dominicam
Invocavit. Testes: Iohannes de *Sczepankowo* subiudex Wschouiensis,
Iohannes Golyas de *Brodnicza*, Derslaus olim de *Dambrowa*, Sigismundus
de *Scrobyerko*, Nicolaus de *Polozeyewo* et Iohannes de *Wycząnskowo* heredes.

Archiwum miejskie w Poznaniu N. 38. Oryginał pargaminowy, opatrzony niegdy
jedną pieczęcią, po której tylko pozostał sznurek z różnokolorowego jedwabiu.

[1]) *Mały Luboń*, wieś niegdy w wojew. poznańskiem, pow. kościańskim, par. *Konier*.

496. 1429. die 11. mensis Februarii.

Abraham de *Kiebłów* Hermanno abbati monasterii de *Obra* pro Abraha Głowacz de *Zbąszyn* fideiubet.

In nomine Domini amen. Notum sit vniuersis et singulis, presentibus et futuris, et quibus nosse fuerit opportunum, quod ego Abraham heres in *Keblow* fideiussi et presentibus fideiubeo venerabili in Christo patri et domino, Hermano abbati totique ipsius conuentui monasterij in *Obra*, ordinis Cisterciensis, pro strenuo milite Abraham Glowacz, herede in *Dzbanszyn*, quod molendinum dictum *Zawada* cum aggere penes *Ruchocina gac*, cum omni iure et dominio, prout solus tenuit et possedit, domino abbati et ipsius conuentui et ipsorum successoribus, vt premittitur, perpetualiter possidendum debet resignare, excipiendo stagnum ante molendinum prefatum, quod stagnum dictus Abraham et ipsius legittimi successores quolibet quarto anno perpetualiter resoluere, wlgariter *przepuscic* et aggerem fodere potest et post exitum aque ad duas hebdomadas piscabit, et elapsis duabus hebdomadis, vt premittitur, dominus abbas et ipsius conuentus et eorundem successores debent et possunt sine aliquo impedimento aggerem prescriptum reformare. Ad quod molendinum robora et ligna pro fabrica molendini et alias pro vsu ignis possunt in hereditatibus *Iablone* domini Abrahe suorumque legittimorum successorum legitime recipere et pascua absque damno molendinatori et hominibus frumenta ad molendinum ducentibus, suis vsibus vsurpare. Quod molendinum ipse Abraham et ipsius veri ac legitimi successores, (et) fossatum alias *row* a qualibet persona secundum terre consuetudinem debet exbrigare. Eciam sepedictus Abraham aut ipsius veri et legittimi successores aggerem dictum *Ruchocina gac* circa molendinum eodem modo dictum perfodere potest, et post resolucionem stagni ipsius, wlgariter post *spusczaniu*, dominus abbas et ipsius conuentus et ipsorum successores clausuram wlgariter *spust* reformare debent, vbi facta fuit, vt premittitur apercio seu perfossio, cum qua clausura stagnum nominatum *Doyca* et aqua exire posset vsque ad fundum. Quod autem aliqua persona cuiuscumque status aut condicionis extiterit, dominum abbatem et ipsius conuentum seu suos successores racione perfossionis aggeris nominati, cum ipse dominus Abraham aut sui veri et legitimi successores, per dominum abbatem aut ipsius conuentum in debito tempore fuerit auisatus, iure impedierit, in huiusmodi facto sepenominatus Abraham Glowacz aut ipsius veri et legittimi successores dominum abbatem aut ipsius conuentum in Iure intercedere debent, cum ipse per dominum abbatem et ipsius conuentum in debito tempore fuerit auisatus. Et si dominus abbas et ipsius conuentus per aliquam personam pro suprascriptis fuerit deuictus, et ipse Abraham Glowacz intercedere non curaret, extunc damnpnum quodcumque dominus abbas et ipsius conuentus haberet vel perferret, hoc non ipsorum, sed domini Abrahe Glowacz aut ipsius legitimorum succes-

sorum fore debet. Quam clausulam ad librum terrestrem seu registrum ipse Abraham debet scribere seu notare in primis terminis particularibus, proxime in *Costen* celebrandis; si autem ipse strenuus Abraham Glowacz suprascripta omnia non adimpleuerit, extunc quodcumque damnum magnum aut paruum, inter celum et terram, inter Christanos et Iudeos dominus abbas et conuentus habuerint (aut) susceperint, hoc non ipsius, sed meum fore debet absque omni iuramento, super ipsorum simplicem verborum assercionem; quod damnum eis sine aliqua contradiccione soluere promitto, nullo iure seculari seu spirituali, annis aut expedicione, obligacione aut vadijs, nec mandatis, nec litteris regalibus aut terrigenarum imposicionibus euadendo. In cuius rei testimonium sigillum meum presentibus est appensum. Acta sunt hec anno a Natiuitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono, feria secunda post dominicam Inuocauit.

Liber privilegiorum monasterii de Obra z r. 1620, str. 49.

497. 1429. die 18. mensis Aprilis, in *Opatów*.

Catharina quaedam, civis Calissiensis, altare Assumptionis b. Mariae virginis in ecclesia Calissiensi ad s. Nicolaum facultatibus quibusdam dotat.

In nomine Domini amen. Nos Albertus Dei gracia sancte GnezGnenensis ecclesie archiepiscopus et primas, ad rei memoriam sempiternam. Sollicitudini pastorali diuina disponente clemencia deputati, iocundis votis ad ea animum nostrum dirigimus, per que in ecclesijs nobis creditis, prout desideramus, et salus animarum crescente numero personarum procuratur et cultus diuinus in eis ampliatur. Cum itaque prouida sue salutis amatrix, Catherina relicta Nicolai braseatoris, olim ciuis Calisiensis, zelo deuocionis accensa et desiderio celestis patrie inbibata, cupiensque post transitum huius caliginosi incolatus bona sua secum ferre in sidereas mansiones et tanto ardencius, quanto pro eius pijs operibus sperat se consequi promissam sibi perhennis vite benediccionem, nonnullos census annuos infrascriptos de bonis a Deo sibi collatis pro altari ad laudem et gloriam omnipotentis Dei et specialiter in veneracionem Assumpcionis beatissime matris eius virginis Marie et beatorum Iohannis baptiste, Iohannis ewangeliste, decem milium Martyrum necnon sanctarum Margarete et Barbare virginum in ecclesia sancti Nicolai ibidem in Calis erigendo et pro sustentacione rectoris ipsius sub tytulo reempcionis comparatos, in remissionem peccatorum suorum dederit, donauerit et irreuocabiliter assignauerit. Primo videlicet octo scotos in et super domo et area Stanislai Sandka in platea *Piscorzewska*, sita inter domum Sebbrin et Hanzelini; item sedecim scotos in et super domo aciali Paschconis Suchilyas, sita in platea Wratislauiensi; item mediam marcam in domo Andree Lauterbach in circulo ciuitatis sita penes domum Nicolai Stransky; item octo scotos

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

in et super domo Nicolai Cunysch carnificis in platea sancti Nicolai, sita inter Vitum et Nicolaum Orcz; item octo scotos super domo Michaelis et Mathie, sita in platea Wratislauiensi ex opposito Dobkowey; item octo scotos in domo Paschconis, generi Richnowskey, sita ex opposito domum prepositi sancte Marie; item octo scotos super domo Mathie Syrzlek in platea Monathorum, sita penes Paulum Crasum; item octo scotos super domo Swanchne Zapartowa in platea *Sczudlowska* penes Drogosch; item octo scotos super domo Martini braseatoris in platea Thorunensi, sita penes domum Stephani carnificis; item octo scotos in domo Nicolai Iuschicz in platea currificum, sita penes Iohannem Glamboky; item octo scotos in domo Nicolai, filij Niclossowey, in platea currificum, sita penes domum Iohannis rotificis; item octo scotos in domo Mathie Spruch in platea *Przerzewska*, sita inter domos Mikore et Scolcze; item sedecim scotos in domo aciali Wenceslai braseatoris in platea currificum, sita penes domum Iohannis Glamboky; item octo scotos in maccello carnificum libero, uno de numero maccellorum carnificum ipsius ciuitatis, tercio videlicet a fine eundo in ipsa maccella in manu dextra ab ortu solis; item sedecem scotos super maccello carnificum, sito penes maccellum Lauterbach, eundo in maccella carnificum ab ortu solis in sinistra manu, prout hec in literis dominorum consulum ciuitatis Calissiensis ipsorumque sigillo communi ciuitatis sigillatis plenius continentur. Nobis quoque Alberto archiepiscopo memorato cum intenta deuocione supplicauerit, quatenus super huiusmodi censibus predictum altare in ecclesia sancti Nicolai in beneficium ecclesiasticum creare, fundare et erigere, ipsosque census eidem appropriare et incorporare dignaremur. Igitur tam pia et tam deuota ipsius desideria paterno fauore prosequi volentes, ipsum altare iuxta vota ipsius creauimus, fundauimus et ereximus, et creamus, fundamus et erigimus, pro dote quoque ipsius census in litteris predictorum consulum Calisiensium descriptos, seu loco eorum alios succedentes appropriamus et incorporamus per presentes, per ministros ipsius altaris habendos, possidendos et prout eis visum fuerit, in vsus proprios conuertendos. Et quia beneficium dignum redditur officio, vt predicta donatrix sue donacionis fructus speratos efficacius consequi mereatur, statuimus et ordinamus, quod altarista altaris predicti, qui pro tempore fuerit, tres missas, vnam ferijs secundis pro defunctis, secundam ferijs quartis pro peccatis et terciam diebus sabbati de beata Virgine per singulos annos singulis septimanis per se vel per alium legitime impeditus, circa predictum altare legere et infra diuina officia in ecclesia superpelliciatus more aliorum altaristarum incedere processionibusque consuetis ecclesie sub obediencia prepositi interesse teneatur; ius autem patronatus seu presentacionis dicti altaris ad predictam dominam Catherinam et successores suos legitimos volumus pertinere, que cum successoribus suis sacerdotem ydoneum, actu presbyterum, aliud altare in eadem ecclesia seu aliud beneficium extra ipsam non habentem, ad ipsum altare, quociens vaccauerit, nobis vel successoribus nostris presentabunt confirmandum. Quiquidem altarista circa

[illegible]

ipsum altare residenciam faciat personalem, alioquin si infra duos menses licencia a nobis vel eisdem nostris successoribus seu vicario in spiritualibus non optenta, se absentauerit vel aliud beneficium ecclesiasticum fuerit assecutus, extunc ipsum altare vacare decernimus ipso facto licitumque extunc erit predicte Katherine et suis successoribus alium loco absentis presbiterum presentare loci ordinario instituendum de altari memorato. In quorum omnium fidem et testimonium premissorum, presentes nostras fundacionis litteras scribi nostrique sigilli appensione iussimus communiri. Actum et datum in castro nostro *Oppatow* die decima octaua mensis Aprilis anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono. Presentibus wenerabilibus et discretis viris, dominis Iohanne de *Czechel* decano, Iohanne de *Cozebrody*, cancellario Gneznensibus, Sandkone Lanciciensi, Ianussio de *Czarncza* Curzelouiensi archidiaconis, Iohanne de *Rudzicza* canonico nostro Gneznensis et Nicolao rectore parochialis in *Oppathow* ecclesiarum, alijsque quam pluribus circa premissa testibus fidedignis etc.

Kopia ks. Sobczyńskiego z oryginału pargaminowego w Archiwum kościoła św. Mikołaja w Kaliszu. Oryginał ten opatrzony był niegdyś jedną pieczęcią, po której tylko sznurek z czerwonego i zielonego jedwabiu pozostał.

498. 1429. die 18. mensis Aprilis in *Opatów*.

Erectio et dotatio altaris Visitationis b. Mariae virginis in ecclesia collegiata Calissiensi ad s. Mariam.

In nomine Domini amen. Cum inter mortalium acciones et opera nihil tam salubre et stabile, tam efficax et solidum censeatur, quam ad ea medicanda frequenter intendere, per que laus diuina aucto personarum numero augeatur in ecclesijs et salus hominum, vti desideramus, felicia recipiat incrementa, proinde nos Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, ad perpetuam rei memoriam, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo prouidus Nicolaus Gothardi, ciuis Kalisiensis, zelo deuocionis incensus, gerensque suis in desiderijs cum intenta meditacione, qualiter bona sua temporalia, que de manu Domini suscepit, hic in terris in celestes thezauros transferrens, centupla acciperet et vitam eternam possideret, octo marcas annui census monete currentis et numeri Polonicalis, quadraginta videlicet et octo grossos in quamlibet marcam computando, quas ipse apud strenuum militem Iohannem heredem in opido *Staw*,[1]) districtus Kalisiensis, in bonis ipsius pro centum marcis grossorum Bohemicalium sub contractu reempcionis comparauit, prout hec in littera predicti Iohannis plenius contineri vidimus, obtulit, dedit, donauit et resignauit coram nobis, humiliter supplicans, quatenus altare in ecclesia collegiata beate Marie in ipsa ciuitate Kalisiensi de nouo fundare et erigere, predictas quoque octo marcas census

annui pro ipso altari ac ipsius rectoris sustentacione approbare, asscribere et incorporare dignaremur. Nos vero tam pyam et tam deuotam predicti Nicolai Gothardi voluntatem, qui eleemosina huiusmodi sua suorumque progenitorum, coniugum et puerorum pecata expiari desiderat, benigno fauore prosequi et paterno amore promouere cupientes, predictam donacionem ratam et gratam habentes, altare in honorem Visitacionis beatissime Dei genitricis, virginis Marie, necnon sanctorum Iacobi apostoli, Gothardi et decem milium Martirum et beatarum Barbare et Marthe virginum et Marie Egypciace vidue in dicta ecclesia collegiata beate Marie in choro et dextra parte Magni altaris iuxta vota predicti Nicolai Gothardi ereximus et fundauimus eidemque altari et pro sustentacione rectoris ipsius predictas octo marcas annui census, per ipsum Nicolaum apud prefatum Iohannem, heredem in *Staw* sic, vt premittitur, emptas seu alium censum in alijs bonis succedentem, appropriauimus, ascripsimus et incorporauimus, ac erigimus, fundamus, appropriamus, ascribimus et incorporamus tenore presencium temporibus perpetuis duraturum. Cum autem beneficium datur propter officium, ideo vt dictus donator speratos fructus exinde percipere mereatur, statuimus et ordinamus, quod altarista altaris predicti, qui pro tempore fuerit, per singulos annos qualibet septimana in ipso altari per se vel alium legitime impeditus, quatuor missas, vnam videlicet die sabati de beata Virgine, aliam secunda feria pro defunctis, terciam feria sexta de sancta Cruce implere teneatur. Preterea statuimus et ordinamus, quod altarista altaris predicti sit actu presbiter vel alias infra annum ad sacerdocium promouendus, et quod preposito ecclesie predicte in hijs, que ad cultum diuinum spectant, obediat, sine eius licencia ad loca remota recedere non presumat, infra diuinum cultum in ecclesia et in processionibus solitis superpiliciatus cum alijs ministris ecclesie incedat, quodque ipso altari contentus, in loco residenciam faciat personalem, alioquin si per tres menses sine causa legitima, licencia non obtenta, a dicto altari se absentauerit vel aliud beneficium assecutus fuerit, aut eciam ad gradum sacerdocij se ordinari non procurauerit, extunc in huiusmodi tribus casibus predictum altare vacare censeatur, licebitque predicto Nicolao Gothardi et suis legitimis successoribus, cui et quibus ius patronatus eiusdem altaris predicti reseruauimus, alium ydoneum presentare ad ipsum altare, per nos seu successores nostros inuestiendum. Ceterum ad robur perpetue firmitatis eosdem census per dictum Nicolaum Gothardi donatos et pro altari predicto deputatos, ad ius et iurisdiccionem ecclesiasticam assumimus, per hec scripta decernentes, quod deinceps ipsi census vel alij quilibet loco ipsorum succedentes, ecclesiastici habeantur, nominentur, ac pro ipsis ac ipsorum repeticione ad forum iudicij ecclesiastici recursus habeatur. In quorum omnium fidem et testimonium premissorum presentes nostras fundacionis litteras scribi nostrique sigilli appensione iussimus communiri. Actum et datum in *Oppatow* die decima octaua mensis Aprilis, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono. Presentibus venerabilibus, honorabilibus et discretis viris, dominis: Iohanne

de Cozebrodi cancellario et Iohanne de *Rudzicza* canonico Gneznensibus, necnon Sandkone Lanciciensis et Ianussio Curzelouiensis ecclesiarum collegiatarum archidiaconis, Andrea de *Iaczkowo* in *Ianczewo* et Nicolao in *Oppatow* plebanis, alijsque quam plurimis circa premissa testibus fidedignis. Per manus Andree de *Crosyno* vicecancellarij curie nostre.

Kopia ks. Sobczyńskiego z oryginału pargaminowego, przechowanego w archiwum kollegiaty kaliskiej, u którego wisi pięknie dochowana pieczęć, uwieszona na sznurku z czerwonego i zielonego jedwabiu.

[1]) *Staw*, osada miejska w pow. kaliskim.

499. 1429. die 19. mensis Aprilis, in *Pyzdry*.

Iudicii terrestris Calissiensis decretum, inter Nicolaum de *Grabowo* et Albertum Suczka de *Rzewica* litem dirimens.

Nos Troianus de *Lekno* iudex et Bogussius de *Budzislaw* subiudex Kalisienses generales, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo de anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono, in terminis particularibus feria tercia proxima ante festum sancti Adalberti *Pysdry* celebratis, vbi nobiles Iohannes de *Strzalcowo* capitanei, Iacussius de *Podlesze* palatini, Dobco de *Pawlowo* iudicis, Swansco de *Golczewo* subiudicis, Iaschko de *Tharnowo* succamerarij, Nicolaus de *Tharszce* vexilliferi vicesgerentes, ceterique domini et officiales iudicio regio presidebant iudicando, ibi veniens nobilis Nicolaus de *Grabowo* aquisiuit iusto iure et vero iudicio super strennuo Alberto Suczka de *Rzeuicza* septimam partem vnius centi cum medio cento marcarum latorum grossorum fideiussorie caucionis, prout eum erga nobilem Bogussium de *Coschuti* induxerat, quam partem septimam centi cum medio idem Suczka eidem Nicolao soluet in octo septimanis sub penis magnis. Et iudicatum soluit. Item idem Suczka incidit penam trium marcarum racione *pocupu*, quia sibi pecunias in termino a Iure statuto non soluit. Et iudicatum soluit. Item in sequentibus terminis veniens Iohannes ministerialis, ius reddens recognouit, quomodo nobilis Nicolaus de *Grabowo* astitit suo termino circa iuramenta erga strenuum Suczkam pro viginti marcis dampni, quas idem Nicolaus superiurare debuit; ipsi vero iudicio presidentes audita ministerialis confessione, sentenciauerunt sibi asticionem termini pro eadem causa et super hoc iudicatum soluit et datus est ministerialis ad auizandum. Item veniens Preduogius ministerialis recognouit, quia auizauit strenuum Suczkam, quare super se termino nobili Nicolao pro viginti marcis latorum grossorum dampni astare dimisit, qui non venit neque aliquid pro suo interesse fecit. Quiquidem domini audita ministerialis recognicione sentenciauerunt sibi solucionem earundem viginti marcarum in viginti

septimanis, et super hoc iudicatum soluit. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum die, loco et anno, quibus supra.

Dokument pargaminowy przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 394), opatrzony był pierwotnie dwiema niewielkiemi pieczęciami ze zwykłego wosku, zawieszonemi na paskach pargaminowych, których wyciski częścią zniszczone, częścią wykruszone.

500. 1429. die 22. mensis Aprilis, Posnaniae.

Alcia, Albertus et Petrus, heredes de *Iasienie*, Philippo Czecirad plebano de *Goślina* duas marcas annuas in vim reemptionis vendunt.

In nomine Domini amen. Nos Mathias Cordebog canonicus et officialis Poznaniensis generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quod ad nostram et testium subscriptorum accedentes presenciam nobilis domina Alcia heres in *Iasszienye*, vnacum Alberto et Petro filijs suis, non compulsi, nec coacti, neque aliquo dolo circumuenti, sed bona et matura deliberacione preuia, sponte libereque confessi sunt, se iusto vendicionis titulo vendidisse duas marcas latorum grossorum census annui, numeri Polonicalis, videlicet quadraginta octo grossos in marcam computando, discreto domino Philippo Czeczirad plebano in *Goszlina* templi, in et super tota ipsorum hereditate *Iasszienye*[1]) dicta, necon super omnibus et singulis censibus, redditibus, prouentibus, vtilitatibus et obuencionibus vniuersis ville seu hereditatis *Iasszienye* predicte, pro viginti quatuor marcis monete et numeri predictorum. Quemquidem censum duarum marcarum monete et numeri prescriptorum prefati domina Alcia, Albertus et Petrus filij ipsius, heredes, vnacum omnibus et singulis rusticis dicte ville *Iasszienye* ad quodlibet festum Natiuitatis Cristi singulis annis prefato domino Philippo Czeczirad se submiserunt soluturos sub censuris ecclesiasticis atque penis, in ipsos: dominam Alciam, Albertum et Petrum filios eius et ipsorum successores legittimos, omnesque et singulos rusticos dicte ville *Iasszienye* ac ipsius possessores pro tempore existentes, ferendis et promulgandis tociens, quociens ipsos negligere contingerit solucionem census memorati, quibus se dicti domina Alcia, Albertus et Petrus heredes, necnon Nicolaus wladarius, Zdzislaus et Albertus Woyth rustici, suis et suorum corrusticorum in *Iasszienye* nominibus, ac suos successores et possessores pro tempore existentes, sponte submiserunt. Hoc tamen saluo specialiter et expresso, quod prefati domina Alcia, Albertus et Petrus filij eius ac eorum successores legittimi dictum duarum marcarum censum, quandocumque poterint ac voluerint, pro viginti quatuor marcis monete et numeri superius descriptorum, reemendi habebunt et habent plenariam potestatem. In quorum omnium et singu-

...rum fidem et testimonium premissorum presentes nostras literas sigillo... nostri scilicet officialatus et dictorum domine Alcie, Alberti et Petri ...pensionibus decreuimus communiri. Actum et datum Poznanie, die ...eris, vigesima secunda mensis Aprilis, anno Domini millesimo qua...ngentesimo vigesimo nono. Presentibus circumspectis magistris: Nico...o de *Raczansch*, plebano in *Conarzewo*, Alberto Grich de *Srzodca* et ...colao Mlinek de *Margonyno*, testibus circa premissa etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznań...skiej, opatrzony był pierwotnie czterema pieczęciami, na paskach pargaminowych zawieszo...nymi, których dziś nie dostaje.

[1]) *Jasień* wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim, par. *Swarzędz*.

...01. 1429. die 28. mensis Aprilis, Gnesnae.

Nicolaus de *Górka* cancellarius Poznaniensis et canonicus Gne...nensis sex marcas annuas et unam sexagenam scholaribus ecclesiae Gnesnensis confert.

In nomine Domini amen. Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, ad perpetuam rei memoriam. Pijs sup...plicum votis, illis precipue, quibus et defunctis fidelibus, pro quibus sancta et salubris est cogitacio exorare, ut a pecatis soluantur, subuenitur et nomen Dei in laude cum cantico signanter in gloriosa semper virgine Maria nostra aduocata collaudatur, libenter annuimus et ea, ut ilibata per...maneant, opportunis patrocinijs roboramus. Cum itaque, prout exhibita nobis per wenerabilem fratrem nostrum Nicolaum de *Gorka*, cancellarium Poznaniensis, canonicumque nostre Gneznensis ecclesiarum peticio conti...nebat, ipse Nicolaus pye deuocionis zelo accensus maturaque desuper deli...beracione prehabita et insuper suorum vsus consilio amicorum, pro sua suorumque maiorum salute animarum, quatuor in *Strzeschewo*, duas in *Grabowo* et vnam sexagenam in tribus partibus ville *Srzebrznagorka*[1]) hereditatibus suis, in districtibus Gneznensis (s) et Zneynensis (s) consisten...tibus, marcas grossorum latorum Pragensium Polonicalis numeri, videlicet quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, census annui, annis singulis ad festum beati Martini confessoris et episcopi per kme...thones et incolas, agricultores villarum earundem persoluendas in et ad manus rectorum pro tempore scolarium apud nostram ecclesiam Gneznen...sem et per ipsum rectorem percipiendas et leuandas, ac retenta sibi de illis vna marca iuxta discrecionem suam reliquas sex marcas cum duode...cim grossis de consilio tamen et consensu scolastici ecclesie et procura...torum pro tempore wenerabilium fratrum nostrorum capituli Gneznensis pro lignis, calciamentis, pannis et alijs necessarijs dictorum scolarium

distribuendas et dispensendas, ita et ad id, quod rector ipse per se uel alium cum sedecim ad minus scolaribus scole predicte anniuersarium die obitus dicti domini Nicolai cancellarij et insuper vigilias Nouem leccionum cum missa defunctorum quarta uel quinta aut sexta ferijs singulis Quatuortemporibus anni pro eiusdem domini Nicolai et suorum maiorum aliorum fidelium animabus, necnon Antiphonas, Salue Regina et „Da pacem Domine" cum versiculis et oracionibus de beata Virgine et pro pace per rectorem scole uel cantorem cantandis, premissis tamen ante incepcionem harum antiphonarum per quemlibet scolarem vno pater noster cum salutacione angelica Aue Maria singulis septimanis et singulis diebus per circulum anni sero post dictorum scolarium de scolis missionem in dicta ecclesia perpetuo teneantur. Et si rector scole predicte per se uel scolares in aliquo remissus fuerit, racione pene dicta marca pro eodem anno sit priuandus, que marca pro vsu scolarium per procuratores capituli distribuatur. Sub foro et tytulo reempcionis alias *wederkoff* per proximiores seu successores ipsius domini Nicolai quamlibet marcam reemendo pro quindecim marcis dederit, donauerit et Deo obtulerit ac dicauerit et in redditus ecclesiasticos resignauerit in perpetuum, prout in litteris magnifici Sandiuogij de *Ostrorog* palatini Poznaniensis et capitanei Maioris Polonie generalis, plenius vidimus contineri. Idcirco supplicacionibus dicti domini Nicolai cancellarij paterne acclinati, donacionem et oblacionem huiusmodi ratam et gratam habentes, census prescriptos in redditus ecclesiasticos oblatos, vt prefertur, dictis rectori et scolaribus pro tempore scole apud ecclesiam nostram Gneznensem intytulamus et appropriamus ac presentis scripti patrocinio confirmamus, ipsosque census septem marcarum cum duodecim grossis et qui loco ipsorum succederet, ad ius et iurisdicionem ecclesiasticam assumimus decernentes, quod deinceps dicti census ecclesiastici habeantur et nominentur, et pro ipsorum repeticione et solucione, quemadmodum censibus ecclesiasticis solitum est, ad forum ecclesiastici iudicis recurratur. Si vero dictus census septem marcarum cum duodecim grossis simul uel successiue, prout superius deductum est, reemptus fuerit, volumus et tenore presencium decernimus, quod dicte pecunie reempcionis videlicet pro qualibet marca quindecim marce grossorum monete et numeri prescriptorum ad sacras edes nostre ecclesie Gneznensis et non alibi sub testimonio et fide capituli aut procuratorum pro tempore eiusdem capituli ac eciam scolastici, si presens fuerit, reponantur, ac pro eisdem pecunijs alij census loco reemptorum de sciencia archiepiscopi pro tempore et capituli ac eciam scolastici, si presens fuerit, in alijs possessionibus ad vsum per dictum wenerabilem dominum Nicolaum cancellarium deputatum comparabuntur et ementur. Volumus insuper, quod rector scole pro tempore existens de distribucione dictarum pecuniarum, postquam eas pro vsu scolarium pauperum fideliter et sine personarum accepcione distribuerit, vicedecano ecclesie nostre predicte plenam faciat racionem. Et insuper volentes, vt munificencia dicti domini Nicolai de *Gorka* canonici nostri per-

tenis permaneat et alij ipsius exemplo ad bona caritatis prouocentur, rectorem cum scolaribus de dictorum fratrum nostrorum capituli assensu ad prescripta onera cessantibus impedimentis canonicis peragenda et persolvenda oneramus. Preterea omnibus et singulis vero penitentibus, contritis et confessis, quicumque dum predicte antiphone, Salue Regina et Da pacem decantabuntur, interfuerint et matrem misericordie virginem Mariam deuote inuocauerint, quadraginta dies de iniunctis ipsis penitencijs misericorditer in Domino relaxamus. In quorum testimonium nostrum et eiusdem capituli nostri sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne feria quinta proxima post festum beati Adalberti martiris in capitulo generali anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono. Presentibus wenerabilibus et honorabilibus viris dominis Iohanne decano, Nicolao archidiacono, Iohanne cantore, Andrea scolastico, Predwoglo custode, Iohanne cancellario, Alberico, Adam, Martino Chrapek, Nicolao Iaroczsky, Nicolao Bronissij, Benedicto officiali, Nicolao Llubansky, Iohanne Wywelsky, Iohanne de *Rudzicza* et Alberto Iastrzambecz prelatis et canonicis dicte nostre Gneznensis ecclesie, ad sonum campane capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej gnieźnieńskiej (N. 396), opatrzony był pierwotnie dwoma pieczęciami, po których tylko sznurki jedwabne pozostały, mianowicie po pierwszej sznurek z zielonego i różowego jedwabiu, po drugiej sznurek z niebieskiego i różowego jedwabiu.

¹) *Srebrnagórka*, dziś *Srebrna góra* wieś paraf. w pow. wągrowieckim i żnińskim. *Strzeszewo* i *Grabowo*, z licznych wsi tych nazw, któreby były, wiedzieć nie mogę.

502. 1429. die 28. mensis Aprilis, Gneznae.

Albertus archiepiscopus Gneznensis donationem sex marcarum annuarum a Nicolao de *Górka* cancellario Posnaniensi scholaribus ecclesiae cathedralis Gneznensis factam, ratam esse iubet.

R. Albertus archiepiscopus Gneznensis et primas, zatwierdza nadanie 4 grzywien rocznego czynszu ze *Strzeszewa* a 2 z *Grabowa*,¹) dokonane przez Mikołaja z *Górki* kanclerza poznańskiego i kanonika gnieźnieńskiego na rzecz scholarów szkoły katedralnej gnieźnieńskiej, pod warunkami w akcie bliżej określonemi. Actum et datum Gnezne feria quinta proxima post festum beati Adalberti martiris, in capitulo generali, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo nono. Presentibus wenerabilibus et honorabilibus viris: Iohanne decano, Nicolao archidiacono, Iohanne cantore, Andrea scolastico, Predwoglo custode, Iohanne cancellario, Albrico, Adam, Martino Chrappek, Nicolao Iaroczsky, Iohanne Wywelsky, Iohanne de *Rudzicza* et Alberto Iastrzanbecz, prelatis et canonicis

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

dicte nostre Gneznensis ecclesie, ad sonum campane capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej gnieźnieńskiej (N. 395), opatrzony jest dwiema pieczęciami, na pąsowych jedwabnych sznurkach wieszonemi: z tych pierwsza wyłupana, skorupa wosku tylko pozostała; drugą jest pieczęcią wyższą kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej ze św. Wojciechem, mocno zwietrzała.

[1]) *Strzeżewo* i *Grabowo*. Z licznych wsi tych nazw, któreby były, ocenić nie umiem.

Na odwrotnej stronie tego przywileju zamieszczczy jest tem samem pismem tekst następujący:

In nomine Domini amen. Cum omnia, qué fiunt in tempore, simul cum temporis successu labuntur, si ergo perpetuam duracionem habere debent, sigillorum ac testium munimentis firmiter debent roborari Nos igitur Sandiwogius de *Ostrorog* palatinus Poznaniensis necnon capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium veniens presenciam wenerabilis vir, dominus Nicolaus Gorca cancellarius Poznaniensis et canonicus Gneznensis ecclesiarum, non compulsus, non coactus, nec aliquo sinistro modo seductus, sed zelo deuocionis accensus, cupiens obtinere salutem anime sue ac amicorum suorum consilio maturaque deliberacione prehabita, in et super kmethonibus villarum suarum et hereditatum *Strzezewo* quatuor marcas et *Grabowo* duas marcas latorum grossorum Pragensium, numeri vero Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, census annui singulis annis super festum sancti Martini leuandas, pro nonaginta marcis latorum grossorum monete et numeri prescriptorum, honorabili viro domino Iohanni magistro arcium, rectori scole kathedralis Gneznensis, tamquam gubernatori principali scole eiusdem et ipsius successoribus pro lignis ac alijs necessarijs, dictam scolam concernentibus, sub tytulo et foro reempcionis alias *wedirkoff* perpetue dedit, donauit et assignauit ac coram nobis more solito et consweto iuxta terre conswetudinem resignauit, per eundem vero magistrum Iohannem rectorem scole prescripte et ipsius successores tenendum, habendum et exigendum tamdiu, quamdiu proximiores prefati domini Nicolai cancellarij Poznaniensis non redimerint seu non exemerint census prescriptos. Hoc tamen expresso et adiecto, quod prefatus dominus Iohannes rector scole predicte vnacum scolaribus et successoribus suis sint astricti et obligati perpetue singulis diebus per circulum anni in discessu do scola predicta anthifonam, Salue Regina alta voce cum collecta beate uirginis decantare ac alia bona opera facere, prout hoc in priuilegio capituli Gneznensis lacius et plenius est expressum. Harum quibus sigilla nostra sunt appensa testimonio literarum. Actum et datum Poznanie fferia tercia proxima post dominicam Iudica, anno Domini millesimo quadringentesimo XX sexto. Presentibus honorabilibus, strenuis ac nobilibus

viris dominis: Nicolao Glamboczsky Poznaniensi, Iacobo de *Wygonowo* Pczewiensi archidiaconis, Petro et Iohanne de *Bnin* fratribus vterinis, Andrea de *Blozeyewo* et Petro Scora de *Gay*, heredibus et testibus ad premissa.

503. 1429. die 7. m. Maii, Posnaniae.

Elicia, Albertus et Petrus heredes de *Iasienie*, Philippo de *Falkowo*, plebano de *Goślina*, duas marcas annuas XX marcis in vim reempcionis vendunt.

Nos Martinus de *Slawsko* castellanus Poznaniensis, capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium venientes presenciam nobiles: dominia Elicia consors olim Vincencij de *Iasyen*, vna cum Alberto et Petro filijs suis, non compulsi, non coacti, nec aliquo sinistro modo seducti, quinymmo sani mente et corpore existentes, vsi consilio amicorum et matura deliberacione prehabita, duas marcas grossorum Pragensium, numeri Polonicalis consweti, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, super festum Natiuitatis Christi annis singulis soluendum, annui census in et super tota villa *Iasyen*[1]) pro viginti quatuor marcis grossorum latorum eiusdem monete et numeri, quadraginta octo grossos pro qualibet marca computando, honorabili domino Philippo heredi de *Ffalcowo* et plebano de *Goslina* et ipsius consanguineis legittimis tytulo et foro reempcionis alias *na wyedercoph* iuxta terre consuetudinem vendiderunt et coram nobis ritte ac racionabiliter perpetuo resignauerunt, per eundem dominum Philipum habendum, tenendum, possidendum, vendendum, obligandum, alienandum et ad vsus beneplacittos libere et quiette conuertendum, prout melius et vtilius videbitur expedire. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio literarum. Actum et datum Poznanie sabbato proximo post festum Ascensionis Domini, anno Domini millesimo CCCC vicesimo nono. Presentibus ibidem nobilibus: Michaele de *Ruthky*, Nicolao de *Szemynigino*, Bartholomeo de *Drachowo*, Mathia de *Strzeszewo*, Nicolao de *Lubathowo*, Stanislao de *Wola* et alijs quam pluribus fidedignis testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej, opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, na pasku pargaminowym uwieszoną, której dziś nie dostaje.

[1]) Zapewne *Jasienie*, wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim, par. *Swarzędz*.

504. 1429. die 11. mensis Iunii, Gneznae.

Wladislaus II. rex Poloniae officialibus mandat, ne mercatores de *Żnin* in peregrinando Toruniam cum mercibus et redeundo rectiori via prohibeant.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithwanieque princeps supremus et heres Russie etc. fidelibus nostris capitaneo, theloneario, proconsuli, consulibus ceterisque nostris officialibus ciuitatis et districtus nostri Winowladislauiensis (s) graciam regiam et omne bonum. Fideles dilecti! Exposuit coram nobis et coram prelatis et baronibus nostris personaliter constitutus reuerendissimus in Christo pater, dominus Albertus sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas pro parte suorum oppidanorum et ciuium de *Zneyna*,[1]) quomodo ipsi ciues et mercatores Zneynenses ab antiquo consueuerunt tempore cum eorum mercibus ambulare, ire versus *Torun* et abinde redire per *Labiszyn*, *Lisowo*, *Myslowice*, *Lojewo* et *Blinno;* nunc autem vos prestare eisdem ciuibus de *Zneina* impedimenta et vexaciones in eorum via recta et solita, cogentes et compellentes ipsos facere viam obliquam et remociorem, fere per duo miliaria, per Winowladislaviam, in quo ipsi nimium grauerentur laboribus et impensis. Eapropter vobis et vestrum cuilibet tenore presencium damus firmis regijs in mandatis, quatenus eosdem ciues et mercatores Zneinenses amodo et deinceps non vexetis neque impediatis quauis stacione ab eorum via recta per *Labiszyn*, *Lisowo*, *Myslowice*, *Roiewo* (s) et *Blinno* in eundo versus Torun et abinde redeundo, faciendo (s). Datum Gnezne sabbato proximo ante diem s. Viti, anno Domini 1429, nostro sigillo presentibus subappenso. — Relacio reuerendi patris episcopi Poznaniensis.

Z potwierdzenia króla Kazimirza Jagiellończyka z r. 1466 na sejmie piotrkowskim, przechowanego w archiwum rządowem w Poznaniu.

[1]) *Żnin*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

505. 1429. die 29. mensis Iunii, Posnaniae.

Wladislaus II. rex Poloniae Petro Bninski castellano Gnesnensi CCCCXC marcas in villis *Krosno* et *Żabno* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attendentes grate fidelitatis studiosa obsequia magnifici Petri Bnynski, castellani Gneznensis, nobis sincere dilecti, que nobis exhibuit, et imposterum adaucto fidelitatis studio prestancius poterit exhibere, volentes igitur ipsum horum intuitu graciarum nostrarum prosequi

fauoribus et ad nostra obsequia de prompto reddere prompciorem, sibi villas nostras *Crosno* et *Sabnc* [1]) in terra Maioris Polonie et districtu Poznaniensi sitas, quas a nobili Przethpelko herede de *Stanschow*, filio olim magnifici Mosticzij de eadem *Stanschow* castellani Posnaniensis, in quingentis minus decem marcis monete et numeri Polonicalium, quadraginta octo grossos in marcam computando, nostro consensu et voluntate liberauit et exemit, dedimus, donauimus, tenoreque presencium damus, donamus et in dictis quingentis minus decem marcis numeri et monete predictorum ad tempora vite sue vltima et extrema inscribimus et largimur, cum omnibus et singulis vtilitatibus, fructibus, redditibus, censibus, agris, pratis, campis, borris, syluis, nemoribus, aquis, lacubus, piscinis, piscaturis, molendinis et ipsorum emolumentis, paludibus, mellificijs et generaliter cum omni iure et dominio tenendas, habendas, vtifruendas pacifice et quiete possidendas ad tempora vite sue vltima, vt prefertur; post mortem vero ipsius et obitum successores Petri predicti castellani Gneznensis dictas villas *Crosno* et *Zabno* tenebunt pacifice et possidebunt tamdiu, quousque ipsis per nos vel successores nostros dicte quingente minus decem marce numeri et monete predictorum plenarie et ex toto fuerint persolute. Quibus exsolutis dictarum villarum possessio ad nos et successores nostros redibit et reuertetur pleno iure: stacionibus nostris solitis in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio litterarum. Datum Poznanie feria quarta ipso die sancti Petri apostoli anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono. — Ad relacionem venerabilis Vladislai de *Opporow* decretorum doctoris, prepositi, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 14 N. 140, z oryginału pergaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pergaminowym.

[1]) *Krosna*, wieś niegdy w woj. kaliskiem, pow. kcyńskim.
Żabno, dziś wieś tej nazwy leży w pow. szremskim, ale dawniej były dwa *Żabna*, jedno w woj. kaliskiem, pow. gnieźnieńskim, drugie, wieś paraf. w woj. poznańskiem, pow. kościańskiem. O któremby Żabnie w niniejszym dokumencie mowa była, wiedzieć nie mogę.

506. 1429. die 29. mensis Iunii, Posnaniae.

Wladislaus II. rex Poloniae Petro Bniński castellano Gnesnensi CCCXXII marcas in oppido *Mosina* et villis *Pożegowo* et *Sowiniec* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie Lithuanieque princeps supremus et heres Russiae, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attendentes grate et accepte fidelitatis studiosa obsequia strenui Petri Bynyszki castellani Gneznensis, militis grate nobis dilecti, quibus nobis multipliciter placere meruit et in futurum aucto fidelitatis

studio prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum specialium graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad seruicia nostra continuo reddere prompciorem, sibi oppidum nostrum *Moszina* cum villis *Pozegowo* et *Sowynyecz*[1]) in terra Maioris Polonie et districtu Poznaniensi sitis, in tricentis viginti duabus marcis numeri et monete Polonicalium, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, a nobili Przetpelco, herede de *Stanschewo*, filio olim Mosticzij de eadem *Stanschewo* castellani Poznaniensis concessimus exemere et liberare, quas iam de facto liberauit et exemit, nostro tamen consensu et voluntate ad id accedente speciali. Volentes igitur dictum Petrum castellanum Gneznensem de predictis tricentis viginti duabus marcis numeri et monete predictorum, in quibus dictum oppidum *Moszina* villasque *Poszegowo* et *Sowynyecz*, sic vt prefertur, liberauit et exemit, reddere cerciorem, sibi oppidum predictum cum villis *Pozegowo* et *Sowynyecz*, prout in metis et granicijs ipsorum longe lateque et circumferencialiter limitate existunt et distincte, de innata nostre celsitudinis clemencia ad vite terminum ipsius vltimum et extremum damus et concedimus tenendum, habendum, vtifruendum cum omnibus et singulis ipsius oppidi et villarum vtilitatibus, fructibus, redditibus, prouentibus, censibus, agris, pratis, borris, syluis, gaijs, rubetis, virgultis, nemoribus, lacubus, fluuijs, fluminibus, piscinis, piscaturis, molendinis et ipsorum emolumentis et generaliter cum omnibus attinencijs, pertinencijs, quomodolibet ad dictum oppidum *Moschina* et villas spectantibus, per eundem Petrum Bnynszky castellanum Gneznensem ad tempora vite sue vltima, vt prefertur, pacifice possidendum. Post mortem vero dicti Petri et obitum successores ipsius legitimi dictum oppidum *Moschina* cum villis *Pozegowo* et *Sowynyecz*, cum omnibus ipsorum pertinencijs, coherencijs et connexis vniuersis tenebunt, habebunt et pacifice possidebunt tamdiu, quousque ipsis dicte tricente viginti due marce plenarie per nos vel successores nostros et ex toto fuerint persolute. Quibus exsolutis dicti oppidi et villarum possessio ad nos et successores nostros redibit et reuertetur pleno iure: stacionibus nostris in omnibus semper saluis. Racione cuius donacionis idem Petrus vnum domum ligneam cum propugnaculis alias *s pothszambiczin* (s) in insula oppidi predicti *Moschina* edificare pro nobis tenebitur aliaque edificia pro posse suo reformabit. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio literarum. Datum Poznanie feria quarta ipso die sancti Petri apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono. — Ad relacionem venerabilis Vladislai de *Opporow* decretorum doctoris, prepositi sancti Floriani, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 14 N. 139, z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Mosina* miasto, *Pożegowo* i *Sowiniec* wsie w pow. szremskim.

507. **1429. die 4. mensis Iulii, Posnaniae.**

Albertus archiepiscopus Gneznensis cum Spitcone et Iacussio de *Godawy* villas *Chomentowo* et *Dobrilewo* villa *Godawy* commutat.

In nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne error obliuionis gestis sub tempore versantibus pariat detrimentum, alta regum et principum decreuerunt consilia, ea literarum apicibus et testium annotacione perhennarj, ne lapsu temporis euanescant. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Lythwanieque princeps suppremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo ad nostram prelatorumque et baronum nostrorum personaliter accedens presenciam, reuerendus in Christo pater, dominus Albertus sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, cum pluribus de suo capitulo prelatis et canonicis, ex vna, et nobiles Spythko et Iacussius germani de *Godawy*, fideles nostri, partibus ab altera, recognouerunt et fassi sunt publice, se fecisse mutuo et ad inuicem talem permutacionem villarum et hereditatum ipsorum, videlicet *Godawy*[1]) predicte Iacussij et Spythkonis pro duabus hereditatibus mense archiepiscopalis Gneznensis, videlicet *Chomanthowo* et *Dobrilewo*[2]) in districtu Zneynensi consistentibus et iacentibus. Quamquidem hereditatem *Godawy* prefati Iacussius et Spythko coram nobis bona et matura deliberacione prehabita et consilio amicorum suorum premisso, domino prefato Alberto archiepiscopo et mense ipsius ac suis successoribus archiepiscopis Gneznensibus iusto et vero permutacionis tytulo pro prefatis hereditatibus *Chomanthowo* et *Dobrilewo* resignauerunt perpetue et in ewm, cum pleno iure et dominio, quibus ipsam soli tenuerunt et possederunt, nichil iuris aut dominij pro se et suis successoribus penitus reseruantes in eadem, necnon cum omnibus et singulis vtilitatibus, prouentibus, fructibus, redditibus, censibus, agris, pratis, pascuis, campis, borris, gaijs, siluis, virgultis, mericis, pomerijs, fluuijs, aquis et aquarum decursibus, molendinis et emolimentis, attinencijs, pertinencijs, obuencionibus et appendijs vniuersis, que in ipsa hereditate nunc sunt et in futurum per industriam humanam possent adinvenirj et prout in suis metis in longum, latum et circumferencialiter distincta existit et limitata, per prefatum dominum Albertum archiepiscopum et successores suos ac mensam suam archiepiscopalem Gneznensem prefatam hereditatem tenendam, habendam, vtifruendam, permuttandam et ad vsus suos beneplacitos conuertendam ac pacifice et quiete imperpetuum possidendam. Promiserunt nichilominus coram nobis prefati Iacussius et Spythko germani, dictam hereditatem *Godawy* prefato domino Alberto archiepiscopo expedire et exbrigare ab omnibus eorum proximioribus et quolibet impediente seu impedire volente sub pena ducentarum marcarum. Nos itaque dictam permutacionem ab vtraque parte et resi-

gnacionem ratam et gratam habentes, ipsam in omnibus suis punctis, condicionibus, articulis et clausulis ratificamus, gratificamus, confirmamus et approbamus tenore presencium mediante, decernentes ipsam robur obtinere perpetue firmitatis. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio literarum. Actum Poznanie feria secunda infra octauas Visitacionis sancte Marie virginis gloriose, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono. Presentibus reuerendis in Christo patribus, dominis: Stanislao Poznaniensi, Iohanne Chelmensi episcopis, necnon magnificis et strenuuis: Sandiuogio de *Ostrorog* Poznaniensi, Andrea de *Domaborz* Kalisiensi pallatinis, Iohanne de *Lichin* castellano Sremensi et Petro Cordebog succamerario Poznaniensi, testibus ad premissa. Datum per manus (reuerendi) in Christo patris, domini Iohannis episcopi Wladislauiensis, cancellarij et venerabilis Wladislaj de *Oporow* decretorum doctoris, prepositi sancti Florianj ante Cracouiam, regni Polonie vicecancellarij sincere nobis dilectorum.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z r. 1477, fol. 69 v. i fol. 70.

¹) *Godawy*, wieś w pow. szubińskim.
²) *Chomentowo* i *Dobrylewo*, wsie w pow. szubińskim

508. 1429. die 15. mensis Iulii, in *Kolo*.

Wladislaus II. rex Poloniae, villam *Wielichowo*, mensae episcopalis Posnaniensis propriam, iure Theutonico Magdeburgensi regi iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature comoda nichil dignius memoria habeatur, opportunum existit, vt actus hominum literarum apicibus et testium annotacione perhennentur, ne lapsu temporis euanescant. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Lancicie, Syradie, Cuyauie, Lithwanie princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium tam presentibus, quam futuris, noticiam presencium habituris, quomodo per reuerendum patrem, dominum Stanislaum Dei gracia episcopum Poznaniensem, sincere nobis dilectum, oblata nostre celsitudini peticio continebat, quatenus villam mense sue episcopalis Poznaniensis, *Wyelichowo*¹) wlgariter nuncupatam, in terra Maioris Polonie et in districtu Costinensi sitam, iure Theutunico, quod Maidburgense dicitur, erigi et transferri dignaremur. Nos itaque habito diligenti respectu ad preclare et constantis deuocionis merita eiusdem domini Stanislai episcopi et pure fidei insignia, quibus maiestati nostre complacuit et adhuc complacere poterit aucto fidelitatis studio prestancius in futurum, volentes itaque ipsum specialium graciarum nostrarum fauoribus reddere consolatum et ad nostra obsequia allicere continuo

prompciorem, peticionibus ipsius annuentes, sibi et successoribus suis legittimis ciuitatem seu opidum de villa predicta *Wyelichowo* iure Maidburgensi predicto, nomineque et vocabulo eodem *Wyelichowo* appellandum, plenam damus erigendi tenore presencium facultatem, sine tamen preiudicio aliarum ciuitatum nostrarum regalium circumuicinarum. In quo quidem opido *Wielichowo* forum septimanale singulis ferijs tercijs in qualibet septimana, forum autem annuale semel in anno, videlicet in die sancte Trinitatis perpetuis temporibus instituimus, ponimus et celebrari decernimus per presentes: dantes potestatem et plenam libertatem omnibus et singulis mercatoribus et hominibus vtriusque sexus ad dictum opidum *Wyelichowo* cum ipsorum rebus et mercancijs veniendi, res et mercancias ipsorum cuiuscumque generis, ponderis vel speciei fuerint, vendendi, emendi, comutandi ac secundum beneplacitum ipsorum disponendi, et ad propria dispositis vel non dispositis reddeundi. Decernentes ipsos in accedendo et recedendo nostra potiri securitate et conductu. Mandantes omnibus et singulis palatinis, castellanis, capitaneis, burgrabijs, procuratoribus et alijs officialibus quibuscumque regni nostri, eorumque vicesgerentibus et presertim terre Maioris Polonie, quatenus ipsos mercatores et homines vtriusque sexus ad dictum opidum *Wyelichowo* et ad predicta fora annualia et septimanalia venientes, cum ipsorum rebus et mercancijs libere et sine aliquo impedimento ire et redire, stare et morari, prout ipsis eorum necessitas perswaserit, permittant et permiti faciant gracie nostre sub obtentu et alias talibus in omnibus punctis et clausulis vti iuribus, priuilegijs, conswetudinibus, immunitatibus et obseruancijs eidem ciuitati *Wyelichowo* concedimus, quibus ciuitates nostre Poznania et Costan et alie in Maiori Polonia vtuntur, perfrui et gaudere. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum in *Colo* feria sexta ipso die Diuisionis sanctorum apostolorum, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono. Presentibus ibidem: reuerendissimo et reuerendis in Christo patribus, dominis: Alberto archiepiscopo Gneznensi et primate, Iohanne Wladislawiensi et Iohanne Chelmensi episcopis, necnon magnificis, strennuis et nobilibus viris: Sandiwegio de *Ostrorog* Poznaniensi, Iarando de *Brudzewo* Iuniwladislawiensi palatinis, Cristino de *Coszyeglowy* castellano Sandecensi et alijs quampluribus fidedignis. Datum per manus reuerendi patris, domini Iohannis episcopi Wladislawiensis predicti, cancellarij et venerabilis ac egregij Wladislai de *Opporowo* decretorum doctoris, prepositi sancti Floriani ante Cracouiam, vicecancellarij regni Polonie, sincere nobis dilectorum. — Ad relacionem eiusdem venerabilis et egregij Wladislai de *Opporowo* decretorum doctoris, prepositi sancti Floriani ante Cracouiam, regni Polonie vicecancellarij.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły katedralnej poznańskiej. Po pieczęci pozostał tylko sznurek z różowego i czarnego jedwabiu.

[1]) *Wielichowo*, miasteczko w pow. kościańskim.

509. 1429. die 29. mensis Septembris, in *Wągrowiec*.

Adolphus abbas et Henricus prior monasterii de *Wągrowiec* privilegium erectionis ecclesiae parochialis de *Wągrowiec* de a. 1381 transcribunt.

R. Adolphus abbas, Henricus prior monasterij Wongrouicensis transumują dokument Ewerarda opata łekneńskiego z r. 1381, dotyczący fundacyi kościoła parafialnego w *Wągrowcu*,[1]) na wniosek plebana Macieja Gołąbka. Potwierdzając całą fundacyę, nadają nadto plebanom plac leżący pomiędzy plebanią a mieszkaniem rybaka plebańskiego, na którym może osadzić zagrodnika (*hortulanum*), oraz dozwalają cięcia drzewa z lasu, w którym mieszczanie wągrowieccy wolny wręb posiadają. In monasterio *Wongrowiecz* in die s. Michaelis archangeli. Testes: Petrus de *Popowo* iuratus in *Wangrowecz*, Andreas Iohannis molendinatoris de *Straszewo*, presbyteri, Gregorius de *Zbyszewiec*, Nicolaus de *Plenskowo* heredes, Dobeslaus de *Bukowie*, Barthossius de *Langowo* sculteti, Iohannes Sesth sutor, Martinus Budych, Nicolaus Iasch oppidani de *Wangrowecz* et Petrus sutor.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta ad a. 1633.

[1]) *Wągrowiec*, miasto pow. w księstwie poznańskiem.

510. 1429. die 29. mensis Octobris, Siradiae.

Iudicii terrestris Siradiensis decretum de scultetia in villa *Rzeszotarzów*.

Nos Petrus de *Wydawa* iudex et Swanthoslaus de *Zawada* subiudex terre Syradiensis generales, significamus, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quod regali in iudicio in nostra et aliorum dominorum infrascriptorum presencia constitutus nobilis vir . . . . de *Brzycow* et Petrus filius domini iudicis de *Wydawa* pro dominis p . . . . . . Przybislao et Borcone . . . . fideiusserunt, quod nunquam dominum archiepiscopum nisi iuris terrestris ad prescriptum pro resignacione supradicta scilicet scoltecie in *Rzessotharzow*[1]) quam diu durat prescripcio domine vidualis aut . . . . alias ad dampna inde sequencia eidem domino archiepiscopo se subdiderunt. Harum nostra quibus sigilla sunt appensa testimonio literarum. Actum et datum Syradie die sabbati in crastino beatorum Symonis et Iude apostolorum in terminis loco colloquij generalis celebratis, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono. Presentibus magnificis, strenuis, nobilibusque viris dominis: Petro de *Pyeskowa skala* succamerario Cracouiensi, capitaneo Syradiensi, Iacobo de *Conyeczpole* palatino, Martino de *Calinowa* castellano, Thomkone Schelwa de *Ianowice* succamerario, Choczemiro Garnisz de *Sussczyce*

vexillifero et Nicolao de *Grandi* notario generali, dignitarijs terre Syradiensis ac alijs quampluribus fidedignis testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 388), opatrzony był pierwotnie dwiema pieczątkami, po których tylko paski pargaminowe pozostały.

[1]) Zapewne *Rzeszotarzewo*, wieś w pow. babimojskim.

511. 1429. die 18. mensis Novembris, in *Kalisz*.

Stephanus braseator mediam marcam annuam altaris ad s. Sigismundum in ecclesia Calissiensi ad s. Nicolaum dotandi gratia vendit.

Nos consules ciuitatis Calisiensis: Nicolaus Radost, proconsul, Nicolaus Gothardi, Martinus sartor, Wenceslaus Hampel, Iacobus institor et Petrus doleator, recognoscimus tenore (presencium), quibus expedit, vniuersis, quod in presencia nostre ciuitatis scabinorum subscriptorum, puta Nicolai Weis sellatoris, Ianussij Keseling rasoris, Ianussij Hanuth arcuficis, Nicolai Elensmid, Nicolai Winczig, Nicolai Koczsch et Pyotraschconis Zeyboth, coram Ianussio Berich aduocato, constitutus personaliter in bannito iudicio prouidus Stephanus braseator, libera voluntate, iusto vendicionis et empcionis titulo precedente, resignauit rite racionabiliterque mediam marcam annui census monete communis in et super domo sua in plathea Monatorum, retro domum Iohannis *passnyk* sita, soluendam atque dandam annis singulis super festum beati Michaelis discreto Iohanni clerico, olim Iaczkonis filio, pro altari beati Sigismundi in ecclesia sancti Nicolai vel altero eiusdem altaris altariste pro tempore existenti, de anno ad annum tamdiu, quousque predictus Stephanus braseator aut ipsius successores legitimi eundem censum medie marce consimilibus septem marcis cum media monete communis, dum tante facultatis fuerint, duxerit seu duxerint reemendum, censu tamen persesso secundum computum temporis primitus integraliter persoluto. In cuius rei testimonium ciuitatis nostre predictorumque scabinorum sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Calis feria sexta ante festum sancte Elisabeth anno Domini millessimo quadringentesimo vicesimo nono.

Kopia ks. Sobczyńskiego z oryginału pargaminowego, przechowanego w archiwum kollegiaty kaliskiej, który był niegdyś opatrzony dwiema pieczęciami. Pierwsza, znacznie uszkodzona, to pieczęć miasta Kalisza (radziecka); po drugiej (ławniczej) pozostały tylko paski pargaminowe.

512. 1429. die 28. mensis Decembris, Posnaniae.

Nicolaus de *Grabowa* cum Barbara consorte Nicolai Storbark, civis Posnaniensis, villam *Luboń* villa *Rozdzialowo* commutat.

R. Martinus de *Slawsko* castellanus Poznaniensis necnon capitaneus Maioris Polonie generalis, zatwierdza wieczystą i bezwarunkową zamianę wsi *Luboń*,[1]) którą Mikołaj z *Grabowa* dał Barbarze, żonie Mikołaja Storbarka, mieszczanina poznańskiego, za wieś *Rozdzalowo*,[2]) w pow. kaliskim leżącą, wraz z wszystkiemi przynależytościami, i przydatek 200 grzywien szerokich groszy praskich, liczby polskiej, które Mikołaj Storbark ze swojej strony dodał. Poznanie feria quarta ipso die Innocentum. Testes: Barthossius de *Gostin*, Stanislaus de *Camyenyewicze*, Thomas de *Gadky*, Martinus de *Golina*, Nicolaus de *Lubathowo*, Andreas de *Pyotrowo*.

Z oryginału pargaminowego przechowanego w archiwum miasta Poznania N. 39, u którego na niciach z zielonego jedwabiu, wisi pieczęć wyobrażająca herb Zarembę i napis otokowy: S. Martini de Slawsko.

[1]) *Lubonia*, wieś niegdy w wojew. poznańskiem, pow. kościańskim, par. *Ponisc*.
[2]) Może wieś *Rożdżały* w pow. kaliskim, par. *Tłokinia*.

513. 1430. die 6. mensis Iunii, Gnesnae.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis cuidam Nicolao Raczkowski scultetiam in villa *Smolsko* XL marcis vendit.

In nomine Domini amen. Albertus Dei gracia sancte Gnesnensis ecclesie archiepiscopus et primas, significamus tenore presencium, presentibus et futuris, quomodo probitate nobilis Nicolai Raczkowski diligenter considerata, que ipsum ad nostra et ecclesie nostre Gnesnensis seruicia, tam in causis iudiciorum, quam in alijs obsequijs perutilem reddidit, sibi tanquam benemerito et sue legitime posteritati sculteciam in *Smolsco*,[1]) pronunc nulli penitus obnoxiam, quam quondam iuris ordine seruato, de manibus nobilium Strachoccy acquisiuimus et euicimus realiter cum effectu, fratrum nostrorum de capitulo nostro Gnesnensi assensu et ratihabicione accedente, pro quadraginta marcis, videlicet triginta tribus marcis in latis grossis Pragensibus, et septem marcis in moneta communi numeri Polonicalis, cum omnibus et singulis eiusdem scultecie vtilitatibus et prouentibus, puta duobus laneis agrorum, pratis ad ipsos laneos et sculteciam pertinentibus, tercio denario iuramentorum et cuiuslibet rei iudicate, duobus hortulanis et vna taberna, et cum alijs generaliter fructibus et vsibus vniuersis vendimus, per ipsum Nicolaum ac suos legitimos posteros tenendam, habendam ac pacifice possidendam et in vsus suos beneplacitos conuertendam, donandam, a se alienandam, persone tamen nobis aut suc-

cessoribus nostris placibili. Seruicia more aliorum scultetorum nostrorum exhibere tenebitur.

Teka Naruszewicza 15 N. 17 ex inventario capit. Gnesnen., gdzie domieszczony jest jeszcze następujący dodatek:

„Emanauit priuilegium sub data Gnesne feria tercia festiuitatis Pentecostes, anno 1430. Continet hec hereditas mansos agri 17, ex his possessi 11 cum medio, deserti vero quinque. De quibus omnibus, tam de desertis, quam ipsis possessis soluunt coloni de laneo census pro festo s. Martini per marcam, per duos capones, per mediam sexagenam ovorum, per 12 choros auene censualis, auene vero *rzepnego* per duos choros duntaxat de laneis possessis. Deserti vero isti suprascripti mansi omnes per ipsos incolas coluntur. Taberne sunt duo possesse, habentes hortos et prata, agrum non habent, soluunt per fertonem. *Wiecznego* omnes kmethones cum aduocato pro toto anno dant tres fertones. Item de stacione more aliarum villarum de laneo per duos gallos reddunt. Pro primo reuerendissimi domini in *Uniejow* ingressu dant pecus valoris 24 gr. vel pecuniam. Laborabant de laneo pro antiqua consuetudine duos dies in septimana iunctim; nunc vero quilibet eorum suo curru et iumentis priuatis. Precantur secundum veterem consuetudinem seruari. Granicies habent cum hereditatibus nobilium suntque cum quibusdam scopuli notabiles, cum alijs vero non sunt, maxime vero cum heredibus de *Psary, Zimotki, Balice, Skrzynki* opus est renovacionis granicierum, nam nobiles dictarum hereditatum moliuntur aliquam partem bonorum archiepiscopalium adimere, negantque in propria archiepiscopali hereditate pascua et ligna incolis ville *Smolsko*.

[1]) *Smólsko* wieś w pow. tureckim, par. *Boleszczyn*.

514. 1430. die 28. mensis Iunii, Gnesnae.

Wladislaus II. rex Poloniae Andreae de *Domaborz* palatino Calissiensi CCXL marcas in villa *Podstolice* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, quomodo consideratis et inspectis fidelibus et costantibus obsequijs magnifici Andree de *Domaborz*, palatini Kalissiensis, sincere dilecti, quibus nobis propter suarum virtutum merita complacuit et in futurum prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum specialium graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad obsequia nostra reddere prompciorem, sibi villam nostram *Podstolice*,[1]) in terra Maioris Polonie et districtu Kczinensi sitam, de manibus et tenuta nobilium

Petri et Pauli Schaffroth de *Szobtszouicze* in ducentis quadraginta marcis monete et numeri Polonicalium, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, liberandi et eximendi plenam concessimus facultatem, quam iam de facto liberauit et exemit. Volentes igitur dictum Andream palatinum de dictis ducentis quadraginta marcis assecurare et reddere cerciorem, sibi ipsas in et super villa predicta *Podstolice* damus, donamus, inscribimus et largimur, redditibus, coherencijs, attinentijs et pertinencijs vniuersis, censibusque, allodijs, agris, pratis, campis, syluis, borris, gaijs, rubetis ac montibus, mericis, piscinis, molendinis, lacubus, tenebit, habebit, vtifruetur quiete et pacifice possidebit, quousque sibi aut successeribus suis legittimis dicto ducente cum quadraginta marcis per nos vel successores nostros plene et ex toto fuerint persolute. Quibus exsolutis dicte villae *Podstolicze* possessio ad nos et successores nostros redibit pleno iure. Nostris tamen iuribus regalibus in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Gnezne feria quarta in vigilia Petri et Pauli apostolorum, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo. — Relacio venerabilis Vladislai de *Opporow*, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 15 N. 8 z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem.

[1]) *Podstolice* dziś w pow. kcyńskim nie istnieją; natomiast istnieją jedne w pow. chodzieskim, drugie w pow. szredzkim; lecz do którychby się nasz przywilej odnosił, wiedzieć nie mogę.

515. 1430. die 1. mensis Augusti, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae Martino de *Sławsko* castellano Posnaniensi D marcas in oppido *Uście* et villis adiacentibus inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo perpendentes grata et studiosa obsequia et multiplicum meritorum constanciam, quibus maiestati nostre, magnificus Martinus de *Sławsko*, castellanus Posnaniensis, miles noster sincere dilectus, placere meruit et in futurum aucto fidelitatis ipsius studio prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum specialium graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad seruicia nostra reddere prompciorem, sibi oppidum nostrum *Uszcze*,[1]) wlgariter nuncupatum, in terra Maioris Polonie et districtu Poznaniensi situm, cum villis ad ipsum spectantibus, videlicet *Rathaic, Zelygnew, Poddanyno, Chrostow, Nowawyesz* et *Smylowo*,[2]) que nunc ibidem sunt et que in futurum ipsius cura sollicitudinis in locis desertis districtus dicti oppidi seu infra metas eiusdem de noua radice

erigi poterint et locari, de manibus strenui Petri Cordebog subcamerarij Poznaniensis in quingentis marcis monete communiter in regno currentis eximere et liberare indulsimus et tenore presencium indulgemus. Quodquidem oppidum cum villis ad ipsum spectantibus, prefatus Martinus cum suis successoribus in dictis quingentis marcis monete et numeri Polonicalium, cum omnibus ipsorum censibus, fructibus, redditibus, molendinis et eorum emolumentis, agris, pratis, campis, syluis, nemoribus, boris, gaijs, venacionibus, piscinis, piscaturis et generaliter cum dicti oppidi et villarum ad ipsum spectancium vtilitatibus et prouentibus vniuersis tenebit, habebit, vtifruetur ac quiete et pacifice possidebit tamdiu, quousque sibi aut proximioribus suis dicte quingente marce per nos aut successores nostros integraliter fuerint persolute; quibus solutis possessio dicti oppidi et villarum ipsius ad nos et successores nostros reuerti debet pleno iure. Stacionibus tamen nostris regalibus, nobis de ibidem dari solitis, in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in Lancicia ipso die ad Vincula santi Pdtri apostoli, feria tercia, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo. — Ad relacionem venerabilis Vladislai de *Opporow*, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 15 N. 9. z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w archiwum koronnem, od którego pieczęć była oderwana.

[1]) *Uście* miasto niegdy w wojew. i pow. poznańskim.

[2]) Wsie tu wymienione leżały niegdy wszystkie w woj. i pow. poznańskim, i tak *Rataje* w par. św. Jana, *Podanin* w par. *Chodzież*, *Chrostowo* w par. *Objezierze*, *Nowawieś* w par. *Cłopa*, wreszcie *Smiełowo* w par. *Szamotuły*. Tylko wieś *Żeligniew* oddawna w pow. poznańskim nie istnieje.

516. 1430. die 10. mensis Augusti, in *Wolborz*.

Wladislaus II. rex Poloniae Samborio de *Małochów* venatori Calissiensi locandi villam *Moków* iure Theutonico Sredensi dat potestatem.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature commoda nihil dignius memoria habeatur, opportunum existit, vt actus hominum literarum apicibus et testium annotacione perhennentur, ne lapsu temporis euanescant. Proinde nos Vladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Lithuanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, noticiam presencium habituris, quomodo volentes thezauros regni nostri vberius ampliare, et in bonis nostris condicionem facere meliorem, nobili Schamborio de *Malochow*, venatori nostro Kalissiensi, fideli dilecto, villam in noua radice silue *Mokow*,[1]) ad quadraginta mansos se duntaxat extendentem,

pro nostra maiestate extirpare, erigere et locare dedimus et concessimus. Racione cuius locacionis attentis eiusdem Schamborij fidelibus obsequijs et pure fidei meritis, quibus nostre celsitudini complacuit et adhuc aucto fidelitatis studio prestancius poterit complacere in futurum, volentesque ob hoc ipsum gracia prosequi speciali ac ad nostra obsequia continuo reddere prompciorem, sibi et suis successoribus in dicta nostra villa per eum collocanda, quatuor mansos liberos, quos ex dictis quadraginta mansis poterit eligere meliores et sextum denarium omnium censuum et tercium penarum et cuiuslibet rei iudicate racione scultecie, quam ibidem habebit, damus, donamus, assignamus et largimur tenore presencium mediante per ipsum et suos successores legittimos tenendum, habendum et perpetuis temporibus pacifice possidendum, necnon donandum, commutandum, vendendum, alienandum et in vsus beneplacitos conuertendum, prout sibi et suis posteris vtilius videbitur expedire. Racione cuius scoltecie prefatus Schamborius et sui posteri duobus sagittarijs in duobus equis ad quamlibet regni expedicionem nobis et nostris successoribus obsequi tenebuntur. Vt autem eadem villa eo cicius valeat collocari et hominum presencia adimpleri, omnibus kmethonibus, tabernatoribus et incolis ville predicte ab omni censuum, stacionum, laborum et quarumlibet exaccionum solucione a data presencium ad duodecim annorum decursum plenam tenore presencium concedimus libertatem; quibus elapsis quilibet kmetho de vno manso nobis singulis annis vnam marcam latorum grossorum pro censu in festo sancti Martini et quatuor pullos in festo Assumpcionis beate Marie virginis et mediam sexagenam ovorum soluere in festo Pasce sit astrictus, de quibus ipse Schamborius et sui posteri sextam partem cum omnibus vtilitatibus et prefatis suis quatuor mansis parandis et fiendis, quibuscumque vocitentur nominibus, tenebunt in evum et habebunt pacifice et quiete. Quam quidem villam sic locandam de iure Polonico in ius Theutonicum, quod Sredense dicitur, transferimus perpetuo duraturum, remouentes abinde omnia iura Polonicalia, modos et consuetudines vniuersas, que ipsum ius Theutonicum plerumque perturbare consueuerunt. Eximimus insuper et perpetuo liberamus incolas dicte ville ab omnium palatinorum, castellanorum, subcamerariorum, capitaneorum, iudicum, subiudicum regni nostri, necnon officialium et ministerialium eorundem (iurisdiccione), vt coram ipsis citati pro causis quibuscumque respondere minime sint astricti; sed dicti incole coram suo sculteto, scultetus vero coram nobis aut iudice nostro generali, dum per literam nostram, sigillo nostro munitam, et hoc dum in reddenda iusticia negligens repertus fuerit et remissus, fuerit citatus, tunc non aliter, quam suo iure Theutonico de se querulantibus respondebunt. Cui sculteto in metis dicte ville omnes causas, tam magnas, quam paruas, necnon super homicidijs, furtis, membrorum mutilacionibus et quibusuis alijs enormibus excessibus plenam sentenciandi, pronunciandi, condempnandi, plectendi et puniendi tenore presencium concedimus facultatem, prout hoc ipsum ius Theutonicum in omnibus suis punctis et clausulis ac condicionibus postulat et requirit: stacionibus,

poradlne ac alijs iuribus nostris regalibus nobis per omnia semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Actum et datum in *Woyborz* feria quinta ipso die sancti Laurencij martiris, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo. Presentibus reuerendis in Christo patribus, dominis Iohanne Vladislauiensi, cancellario regni Polonie, Iohanne Chelmensi episcopis, necnon magnificis et nobilibus: Petro de *Pyeschkowa scala* Cracouiensi, Andrea de *Lubin* Dobrinensi, Andrea Donyn Brestensi et Thoma Scheliga Syradiensi subcamerarijs nostris, fidelibus dilectis. Datum per manus venerabilis Iohannis episcopi Vladislauiensis, cancellarij predicti, et Vladislai de *Opporow* decretorum doctoris, prepositi Lanciciensis, regni Polonie vicecancellarij, nobis sincere dilectorum.

Teka Naruszewicza 15 N. 10, z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć wielka królewska w zwykłym wosku zawieszona na sznurku z czarnego, białego i czerwonego jedwabiu.

[1]) *Mokôw.* Dziś wieś tej nazwy w księstwie poznańskiem nie istnieje.

517. 1430. die 2. mensis Octobris, Posnaniae.

Heredes de *Górka* collegio vicariorum ecclesiae cathedralis Gnesnensis IV marcas annuas ex villa *Czerniejewo* conferunt.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Dobrogostius de *Schamotuli* subcamerarius Kalisiensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quomodo ad nostram et aliorum eiusdem terre nobilium venientes presenciam wenerabilis ac nobiles viri, domini: Nicolaus cancellarius Poznaniensis necnon canonicus Gneznensis ecclesiarum, ac Lucas et Wyschotha nepotes sui germani, heredes in *Gorka*, zelo pye deuocionis accensi, animaduertentes, quod nihil nascendo ad mundum attulerint, nichilque de hac carne exuti cum eis traxerint, nisi virtutes et bona opera, que vnumquemque, prout in vita gesserit, in morte consecuntur, honorabilibus viris, dominis, toti communitati seu collegio vicariorum ecclesie Maioris Polonie predicte Gneznensis quatuor marcas census annui monete currentis ac numeri Polonicalis, quadraginta et octo grossos in quamlibet marcam computando, in et super media villa ipsorum *Czirznewo*,[1]) in dextra manu, quo transitur de ecclesia sancti Iohannis versus Gneznam, et hoc in centum sexgenis grossorum latorum monete Pragensis, sexaginta grossos in quamlibet sexagenam computando, dederunt, donauerunt et inscripserunt coram nobis rite et racionabiliter perpetuo resignauerunt. Quasquidem quatuor marcas monethe et numeri predictorum census, vt premittitur, annui, prefati domini Ncolaus cancellarius ac Lucas et Wyschota sui nepotes prefatis dominis vicarijs annis singulis festis sin-

gulis Natiuitatis Domini venientibus, ipsorumque legittimi successores soluere debent perpetuo et tenentur dictas quoque quatuor marcas eisdem dominis vicarijs aut eorum procuratori, qui pro tempore fuerit, realiter et cum effectu presentare. Quodquidem collegium vicariorum Gneznensium racione eiusdem donacionis per ipsum dominum Nicolaum cancellarium ac ipsius nepotes factum (s) perpetuis temporibus singulis Quatuortemporibus per omnia singulis annis obligati decantare alta voce in eadem ecclesia Gneznensi seu in choro exequias, primo vigiliarum vesperes et expost vigilias Nouem leccionum cum oracionibus consuetis ac oracione speciali dicti Domini Nicolai cancellarij, dum viuit in humanis, pro peccatis, et post cum dominus Deus de hac vita in vitam eternam duxerit ac separauerit, pro anima ipsius astricti et obligati decantare, et consequenter missam Requiem decantare. Hoc perfecto ipsi domini vicarij sint obligati post quelibet Quatuortempora per annum perpetuis temporibus tricessimam seu triginta missas continuando simul vel successiue adimplere; alias si in aliquo ipsi domini vicarij essent negligentes, extunc ipsi domini heredes prenominati census arrestare possunt et domino archiepiscopo et capitulo suo Gneznensi publicare ac manifestare pro supplecione, quatenus . . . . . dictos vicarios ad supplecionem compellerent. Hoc completo census predicti libere et sine impedimento ipsis vicarijs dari et solui debebuntur. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum et datum Poznanie feria secunda proxima ante festum sancti Francisci confessoris, anno Domini millessimo quadringentesimo tricesimo. Presentibus strenuo et nobilibus viris, dominis: Petro Cordebog subcamerario Poznaniensi, Stanislao Obirmuth subpincerna Kalisiensi, Wyschotha de *Mylino*, Nicolao de *Zempolicze*, Iacussio de *Wirschuczino* et Nicolao de *Cobilniky*, testibus circa premissa.

Z zatwierdzenia Wojciecha arcybiskupa gnieźnieńskiego w oryginale pargaminowym w archiwum metropolitalnem gnieźnieńskiem (N. 408).

[1]) Zapewnę dzisiejsze *Czerniejewo* miasto w powiecie gnieźnieńskim.

518. 1430. die 16. mensis Octobris, Posnaniae.

Lucas de *Gorka* capitaneus Maioris Poloniae testatur, Martinum et Beatricem coniuges Żernicki capitulo cathedrali Posnaniensi VI marcas annuas ex bonis *Żerniki* C marcis vendidisse.

Litere Luce de *Gorka* castellani Posnaniensis et capitanei Maioris Polonie super inscripcione summe capitalis centum marcarum pecunie Polonicalis per Martinum Zernicki et Beatricem consortem suam, generosi Alberti Policki, notarij terrestris Posnaniensis filiam, super bonis *Zerniki*[1]) ex censu annuo sex marcarum capitulo Posnaniensi recognita, que summa

de villis *Losieniecz* et *Sarp*[2]) districtus Gnesnensis est leuata et in predicta bona *Zerniki* translata. Sub actum in castro Posnaniensi feria secunda post festum s. Hedwigis electe, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo.

Teka Naruszewicza 15 N. 13 ex summario capituli Posnaniensis.

[1]) *Żerniki*: pięć miejscowości tej nazwy istniało niegdy w Wielkopolsce, mianowicie *Żerniki* miasto w wojew. kaliskiem, pow. kcyńskim; *Żerniki* wieś w wojew. i pow. kaliskim; *Żerniki* wieś w wojew. kaliskiem, pow. pyzdrskim; *Żerniki* wieś w wojew. i pow. poznańskim, par. *Tulce*; wreszcie *Żerniki* wieś w wojew. i pow. poznańskim, par. *Łukowo*.

[2]) *Łosieniec* wieś niegdy w wojew. kaliskiem, pow. gnieźnieńskim.
Sarbia, wieś również niegdy w wojew. kaliskiem, pow. gnieźnieńskim.

519. 1431. die 3. mensis Ianuarii, in *Opatów*.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis cuidam Iohanni Iolda carpenario molam aquariam ad castrum *Opatów* sitam, confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia tunc gesta humana solerter ad noticiam futurorum deducuntur, dum vt robur fidei in futurum detineant, testimonio scripturarum commendantur, proinde nos Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, noticiam presencium habituris, quod attendentes periciam in arte carpentaria laboriosi viri Iohannis Iolda appellati et multimoda seruicia sua, que nobis et prius predecessoribus nostris in castellania Oppatouiensi exhibuit et in futuro paratum se offert prestancius exhibere, horum et aliarum suarum probitatum intuitu volentes ipsum reddere de nostra gracia speciali consolatum et ad ipsa seruicia nostra magis obligatum, sibi et suis legittimis successoribus ex ipso per lineam masculinam duntaxat descendentibus, molendinum nostrum nowm, nulli penitus obnoxium, ipsius Iohannis Iolde proprijs manibus et impensis solempniter et artificiose superadditis rotis, vna farine et alia textorum wlgariter *folyusch* laboratum, constructum et perfectum, in piscina inferiori per nos de nouo erecta et parata inter castrum *Oppatow* et villam *Troyanow*[1]) in fluuio *Czenya* iacente, cum tercia metreta emolimentorum cuiuslibet grani in eodem molendino molendi et tercio denario de rota textorum prouenientc, pro nobis et successoribus nostris duabus metretis similibus et duobus denarijs primitus reseruatis, de ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum de capitulo Gneznensi, iure hereditario dedimus, donauimus et tenore presencium damus et donamus, per ipsum Iohannem Iolda et suos successores suprascriptos prefatum molendinum cum predictis tercia metreta emolimentorum et tercio denario de rota textorum tenendum, habendum ac pacificie et quiete possidendum temporibus perpetuis et in ewm, nec-

non commutandum et vendendum persone tamen nobis placibili et accepte. Racione cuius donacionis sibi facte sepedictus Iohannes Iolda et sui successores omnes rimas et ruinas edificiorum et tectorum castri nostri *Oppatow* iamdicti vnacum alijs molendinatoribus castellanie eiusdem Oppatouiensis tenebuntur tociens, quociens necessitas huiusmodi edificiorum id exposcat, reparare. In casu vero, quo successores predicti eiusdem Iohannis Iolda per lineam masculinam ex ipso descendentes, defecerint seu decreuerint, extunc volumus, quod presens donacio nostra eiusdem molendini sibi facta, cum totali iure et proprietate sua ipso facto ad nos et successores nostros deuoluatur viceuersa, quolibet impedimento proculmoto. In quorum testimonium nostrum et eiusdem capituli nostri sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum in castro nostro *Oppatow* predicto feria quarta infra octauas Circumcisionis domini nostri Iesu Christi, anno eiusdem millesimo quadringentesimo tricesimo primo. Presentibus honorabilibus, discretis et nobilibus viris: Iohanne cancellario Gneznensi, Sandywogio Lanciciensi, Ianussio Kurzelouiensi archidiaconis collegiatarum, Sandywogio Kottwicz in *Solcza*, Iacobo in *Zlotkowo* notarijs, rectoribus parrochialium ecclesiarum, Wlodkone de *Czarncza*, Sandywogio Rozust de *Psary*, armigeris diocesis nostre Gneznensis et alijs pluribus fidedignis.

Dokument pargaminowy, znacznie zniszczony, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 404), opatrzony jest dwiema pieczęciami ze zwykłego wosku znacznie uszkodzonemi, zawieszonemi na sznurach z zielonego i pąsowego jedwabiu. Pierwsza podługowata jest piękna pieczęć tronowa Wojciecha Jastrzębca arcybiskupa gnieźnieńskiego, druga okrągła jest wielka pieczęć kapituły gnieźnieńskiej z XIII wieku.

[1]) ***Opatówek***, **miasteczko w pow. kaliskim.**
Trojanów, **wieś w pow. kaliskim, par.** ***Opatówek.***

520. 1431. die 26. mensis Februarii, in *Szydlów.*

Wladislaus II. rex Poloniae Ioanni de *Kalinowa* D marcas in villa *Maciejewo* inscribit.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit. vniuersis, quomodo attentis fidelibus seruicijs et olim grate fidei meritis, quibus nobis strenuus Iohannes de *Calinowa*, sincere nobis dilectus, complacuit et in futurum complacere poterit, horum intuitu volentes (ipsum) gracia prosequi spieciali, sibi et suis successoribus quingentas marcas monete et numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, in et super villa nostra in districtu Calissiensi, dicta *Maczewo*,[1]) dedimus, donauimus et inscripsimus, damus, donamus et inscribimus tenore presencium mediante, per ipsum habendum, tenendum, possidendum et vtifruendum tamdiu, quousque predicte quingente marce sibi

per nos aut nostros successores fuerint persolute integraliter et ex toto; quibus solutis predicte ville possessio ad nos aut nostros successores redibit pleno iure, iuribus et stacionibus nostris semper (saluis). Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum in *Schidlow* feria secunda post dominicam Reminiscere, anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo primo. — Ad relacionem venerabilis Vladislai de *Opporow*, regni Polonie cancellarij.

Teka Naruszewicza 15 N. 42 z oryginalu pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdyś w Archiwum koronnem, od którego pieczęć byla oderwana.

[1]) Zapewne *Maciejewo;* ale dziś wieś tej nazwy w pow. kaliskim nie istnieje. Stara konskrypcya wsi z końca XVII wieku wykazuje dwa *Maciejewa:* jedno w woj. poznańskiem, pow. kościanskim, par. *Siedlec*, drugie w wojew. kaliskiem, pow. pyzdrskim. Czy do którego z tych dwóch *Maciejewów* nasz dokument się odnosi, wiedzieć nie mogę.

521. 1431. die 11. mensis Martii, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae cuidam Ioanni Hamerlin civi Pisdrensi XL marcas in mola aquaria, ante civitatem *Pyzdry* sita, inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo considerata et attenta industria circumspecti Iohannis Hamerlin dicti, ciuis nostri de *Pyzdry*, fidelis et dilecti, quam circa construccionem molendini, quod ante ciuitatem nostram *Pyzdry*,[1]) in superiori parte fluuij *Wartha* proprijs sumptibus, fatigis, impensis et expensis erexit, exhibuit et perfecit, horum et aliorum seruiciorum suorum intuitu, volentes ipsum specialium graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad seruicia nostra reddere prompciorem, sibi in et super duabus mensuris seu metretis nostris eiusdem molendini quadraginta marcas monete et numeri Polonicalium dedimus, donauimus, damusque et donamus liberaliter, tenore presencium mediante. Quasquidem duas mensuras seu metretas idem Iohannes in dictis quadraginta marcis a data presencium ad quatuor annorum continue se sequencium decursum, tenebit, habebit, vtifruetur pacifice (et) libere absque impedimento possidebit; post decursum vero quatuor annorum tam diu, quousque sibi aut suis legittimis successoribus per nos vel successores nostros dicte quadraginte marce ad plenum fuerint persolute; quibus exsolutis dictarum duarum mensurarum seu metretarum eiusdem molendini possessio ad nos et successores nostros redibit pleno iure. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio litterarum. Datum Cracouie die dominica Letare, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo. Relacio nobilis Andree regni Polonie thezaurarij.

Teka Naruszewicza 15 N. 26 z oryginalu pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiala pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Pyzdry*, miasto w księstwie poznańskiem, pow. slupeckim.

522. 1431. die 16. mensis Martii, Cracoviae.

Wladislaus II. rex Poloniae Andreae de *Domaborz* palatino Calissiensi C marcas in villa *Podstolice* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit vniuersis, quomodo attentis et inspectis fidelibus seruicijs magnifici Andree de *Domaborz*, palatini Calissiensis, quibus nobis complacuit et aucto fidelitatis studio prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum specialium graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad seruicia nostra reddere prompciorem, sibi in et super villa nostra *Postholicze*,[1]) in terra Maioris Polonie et districtu Kczynensi sita, quam in certa summa pecunie sibi alias per nos inscriptam, obtinet, centum marcas monete et numeri Polonicalium, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando dedimus, donauimus, damusque et donamus tenore presencium mediante. Quam quidem villam *Postholicze* cum omnibus ipsius vtilitatibus, fructibus, redditibus, censibus et attinencijs vniuersis tenebit, habebit, vtifruetur, pacifice et quiete possidebit tamdiu, quousque sibi aut suis legittimis successoribus per nos vel successores nostros dicte centum marce cum alijs sibi super eadem inscriptis, ad plenum fuerint persolute. Quibus exsolutis dicte ville possessio ad nos reuertetur pleno iure: iuribus tamen nostris regalibus in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum Cracouie feria sexta proxima post dominicam Letare quadragesimalem anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo primo. — Relacio venerabilis Vladislai de *Opporow*, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 15 N. 41 z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem.

[1]) Zapewne *Podstolice;* wszelako wieś tej nazwy dziś w pow. kcyńskim nie istnieje. Stara konskrypcya wsi z XVII wieku przytacza dwie miejscowości tej nazwy: jedne *Podstolice* leżały w wojew. i pow. poznańskim, par. *Chodzież*, drugie leżały w woj. kaliskiem pow. pyzdrskim. Czy do której z tych wsi niniejszy dokument się odnosi, wiedzieć nie mogę.

523. 1431. die 6. mensis Maii, in *Łęczyn*.

Wladislaus II. rex Poloniae privilegia quaedam ab antecessoribus suis et variis alijs personis monasterio de *Obra* concessa, rata esse iubet.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature commoda nihil dignius memoria, opportunum existit, vt actus hominum, qui vetustate cadunt et successu temporis in obliuionem vertuntur, litterarum apicibus et testium annotacione perhennentur,

ne lapsu temporis euanescant. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Lithwanieque princeps supremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo in nostre maiestatis, prelatorumque et baronum nostrorum constitutus presencia, venerabilis et religiosus Hermannus, frater ordinis beati Bernardi Cisterciensium, abbas monasterii diue Marie virginis de *Obra*, quedam priuilegia seu litteras quorundam dotatorum et fundatorum, prelatorum spiritualium et baronum nobilium, subditorum nostrorum, necnon regum et principum diue memorie regni Polonie, litteras huiusmodi super fundacione et dotacione prefati monasterij in *Obra* confirmancium, non viciatas, non cancellatas, nec in aliqua parte earum suspectas, sed prorsus omni vicio et suspicione carentes, coram nobis obtulit et produxit, cum instancia nostre supplicans maiestati humiliter et deuote, quatenus sibi illas de innata nobis benignitate ratificare, gratificare, innouare, confirmare et approbare dignaremur. Et quia longum fuisset nec cutis comprehendisset quantumcumque magnum tenorem earundem litterarum de verbo ad verbum, sicut moris est cancellarie nostre, describere, nihilominus singulos versiculos in predictis litteris contentos et essenciales, pro euiterna memoria presentibus inseri fecimus. (1). Primo namque prefatus abbas litteram cuiusdam Sandiwogij, canonici olim in ecclesia Gnesnensi, coram nobis produxit, qui cum consensu capituli et absque quauis contradiccione proximiorum linee sue, claustrum dictum *Obra* de nouo erigens, villas infra scriptas dicto monasterio, videlicet *Obra* cum molendino et *Iezynecz* in districtu Costanensi iacenti donauit. Cuius littere data fuit anno Domini millesimo ducentesimo tricesimo octauo, in presencia testium: venerabilis Stanislai abbatis in *Obra*, Stanislai prioris, Bernardi clauiarij, Iohannis plebani de *Nalko*, Mathie plebani de *Zbanschin*, Hinza filio Zifridi, Luthconis et Dobeslai de *Tarno*. (2). Exhibuit litteram Primislij, olim ducis Polonie, in qua continetur, quomodo quidam Wyslaus, habita bona deliberacione, cupiens diem extremum obitus sui pietatis operibus preuenire, cum consensu eiusdem principis contulit predicto monasterio villam *Kyakow*, quam solus iure hereditario possidebat, nullam proprietatem iuris sibi in eadem reseruando. Quod actum fuit sub anno Domini millesimo ducentesimo quadragesimo octauo,*) decima octaua mensis Iulij, in *Zbanschin* coram predicto Premislo et testibus infrascriptis, videlicet Petro abbate eiusdem cenobij et ceteris nobilibus, videlicet Domaratho iudice, Wyschemiro castellano, Christiano filio Bodzanthe, Trebeslao filio Mistignei, Martino filio Ceslai, Samson milite etc. (3). Item litteram quandam Boleslai ducis Polonie obtulit, in qua euidenter descriptum, quomodo quidam miles ducis Boleslai Mistigneus nomine, filius Mist. vsus maturo consilio fratrum suorum, scilicet Sanziwogij et Vislaui, venerabili Petro abbati de *Obra* et suo conuentui ipsius hereditatem dictam *Zodyn*

*) Nad tym wyrazem inna ręka napisała „quinto".

cum adiacente quadam sorte, que *Morawcze* nominatur, que hereditas et sors a proximioribus suis cum omnibus attinencijs et iure hereditario existit deuoluta, pro quadraginta marcis vendidit sub anno Domini. millesimo ducentesimo sexagesimo secundo et indiccione quinta. Quam quidem vendicionem, si quis ausu temerario infringere conaretur, prius eidem principi aut successoribus suis quadraginta marcas et a quolibet grosso similiter quadraginta argenti prius persolueret et post solutis istis ad exempcionem admittteretur hereditatis suprascripte. (4). Demum exhibuit literam cuiusdam Nicolai filij Bozate, cuius vxor erat Margaritha de *Keblow*, qui predicto monasterio villam eorum *Nieborsa*, prope dictum claustrum sitam, in perpetuum addiderunt, appropriauerunt et adscripserunt in anno Domini millesimo trecentesimo duodecimo, in die Purificacionis beate Marie virginis. (5). Item exhibuit litteram cuiusdam domini Premislij Polonie ducis, per quam testatur publice, quod villam *Siedlec* ad claustrum predictum incorporauit, donauit et perpetuo adscripsit, dimittens illam liberam ab omnibus solucionibus et exaccionibus vniuersis, quod actum fuit de anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo septimo, in Posnania ad Cathedram sancti Petri apostoli, presentibus: Predslao palatino, Iohanne cantore, Barthossio custode, et alijs quam pluribus fidedignis. (6). Item literam secundi Premislij, ducis olim Polonie, representauit, in qua euidenter idem dux Premislius protestatur, quomodo quidam Michael comes et castellanus de Wratislauia vna cum Miroczcone filio suo de *Legnic*, villam suam, que *Kielpino* wlgariter nominatur, in districtu Costanensi iacentem, sepius dicto claustro *Obra* addidit et irreuocabiliter iure perpetuitatis adiunxit. Quod actum fuit in *Obra* anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo septimo, in die beati Mathie apostoli, quinta decima indiccione, per manus Iaschonis, notarij curie ipsius. (7). Item litteram eiusdem Premislij ducis Polonie similiter produxit super villis *Chorzemino, Gola* et *Kuzino* per eundem Premislium eidem claustro cum omni iure adiunctas, similiter de eadem data appropriatas et inscriptas. (8). Item aliam litteram eiusdem ducis Premislij Polonie exhibuit, in qua euidenter descriptum fuit, quomodo quidam Luderus comes de *Komorowe*, et Peregrinus filius suus de consensu et voluntate omnium fratrum et amicorum suorum dedit dicto monasterio omnimodam facultatem edificandi et erigendi molendinum in *Nalko*, prout eisdem fratribus conueniencius et vtilius videtur, cum potestate plenaria, quod possent obstruere riuulum fluentem de lacu *Karpiczko* et facere obstaculum per paludinem, per quem idem riuulus meatum habet, inter villam dictam *Comorowe* et molendinum dictum *Nalko* absque contradiccione cuiuslibet proximioris, addens eciam predicto claustro plenariam libertatem in hereditate prefata *Comorowe* ligna recipiendi et excidendi ac terram fodendi pro obstruendo riuulo et obstaculo reformando, quocies indiguerint, et quod nullus decedentibus eisdem habeat facultatem molendi absque metreta, vt moris est, eandem in molendino dandi et soluendi. Quod actum fuit in Poznania ipso die beatorum Petri et Pauli apostolorum, anno Domini millesimo ducentesimo octauagesimo quinto, per manus Thi-

lonis notarij curie ipsius, presentibus: comite Thomislao palatino Poznaniensi, comite Perico (s) castellano Poznaniensi, Gneuomiro iudice, Ianussio domino pincerna, Burgardo de *Rathagin* et Alberto do *Karpizko* comitibus. (9). Item aliam eiusdem predicti Premislij olim ducis Polonie obtulit, per quam idem Premislius ratificabat quandam litteram Nicolai de *Keblow*, succamerarij regni Polonie, sigillatam sigillo comitis Nicolai palatini Calissiensis et Nicolai predicti succamerarij, super certo molendino dicto *Ruchanzinagaz*, in fluuio dicto *Docze* iacente, prefato monasterio *Obra* adscripto; quod eciam monasterium amplioribus fauoribus idem dux Premislius prosequi volens, addidit eidem monasterio, quod habeat potestatem pro aggere erigendo et roborando in villa *Iablone*, terram fodendi et recipiendi ligna aut virgultum cum ceteris necessarijs pro reformacione eiusdem molendini absque impedimento cuiuslibet, sibi legitime succedentis, adiungens eciam eisdem fratribus de *Obra*, quociescunque in lacu dicto *Doycze* piscaturas exercere voluerint, quod duos piscatores habeant liberos, qui pro mensa ipsorum singulis (Quatuor)temporibus plenariam habeant piscandi pisces facultatem pro beneplacito ipsorum voluntatis, et prout melius et vtilius ipsis videbitur expedire. Item quod nullus in eodem molendino absque solucione metrete molere, quouismodo in perpetuum admittatur. Quod actum fuit Poznanie anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo octauo, in die beati Mauricij et sociorum eius. Testibus presentibus: Dobeslao Poznaniensi, Nicolao Kallisiensi palatinis et pluribus alijs. (10). Postremo alias duas litteras sepius dicti Premislij ducis super donacione hereditatum per ipsum facta, videlicet Nouum et Antiquum *Krampsko* in merica *Kaschtolko*, quas eciam de benignitate innata memorato monasterio adiunxit, incorporauit et inscripsit. (11). Vltimam litteram representauit Wladislai olim regis Polonie necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuiauie domini et heredis super eadem villa antiqua *Krampsko*, per eundem diue memorie regem nominato claustro *Obra* appropriatam et suis patentibus sigillisque maiestatis roboratam.[1]). Nos itaque prefati abbatis peticionibus tanquam iustis et racionabilibus benigniter inclinati, predictas litteras seu priuilegia de consensu prelatorum et baronum nostrorum in omnibus earum punctis, condicionibus, articulis et clausulis ratificamus, gratificamus, innouamus, approbamus et confirmamus tenore presencium mediante, decernentes, ipsas robur obtinere perpetue firmitatis. Harum quibus sigillum nostre maiestatis est appensum testimonio litterarum. Actum in *Lanczin*, die dominico Rogacionum, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo. Presentibus: reuerendo patre, domino Iohanne Chelmensi episcopo, ac magnificis strenuisque Sandiuogio de *Ostrorog* palatino Poznaniensi, Alberto Maleski castellano Lanciciensi, Andrea de *Lubin* Dobrinensi, Andrea Donyn Brestensi et Dobcone Russie subcamerario et alijs pluribus fidedignis testibus ad premissa. Datum per manus reuerendi patris, domini Iohannis episcopi Wladislauiensis, cancellarij et Wladislai de *Opporow* decretorum doctoris, prepositi Lanciciensis et vicecancellarij regni Polonie, sincere nobis dilectorum. -- Ad relacio-

nem eiusdem domini Wladislai de *Opporow* decretorum doctoris et vicecancellarij.

Liber privilegiorum monasterii de Obra z r. 1620, str. 41. (Archiwum rządowe w Poznaniu).

[1]) Przytoczone tutaj w treści dokumenta w liczbie jedynastu, są w przeważnej części drukowane w dosłownem brzmieniu w Kodeksie dyplomatycznym wielkopolskim (Poznań 1877 i 1878) pod NN. 215, 245, 347, 397, 557, 573 i 951, gdzie też i objaśnienia topograficzne są zamieszczone. Treść wszelako tych dokumentów nie jest dość ściśle zregiestowana. Natomiast dokumentów (7), (9), (10) i (11) odszukać nam się nie udało.

524. 1431. die 4. mensis Iulii, Posnaniae.

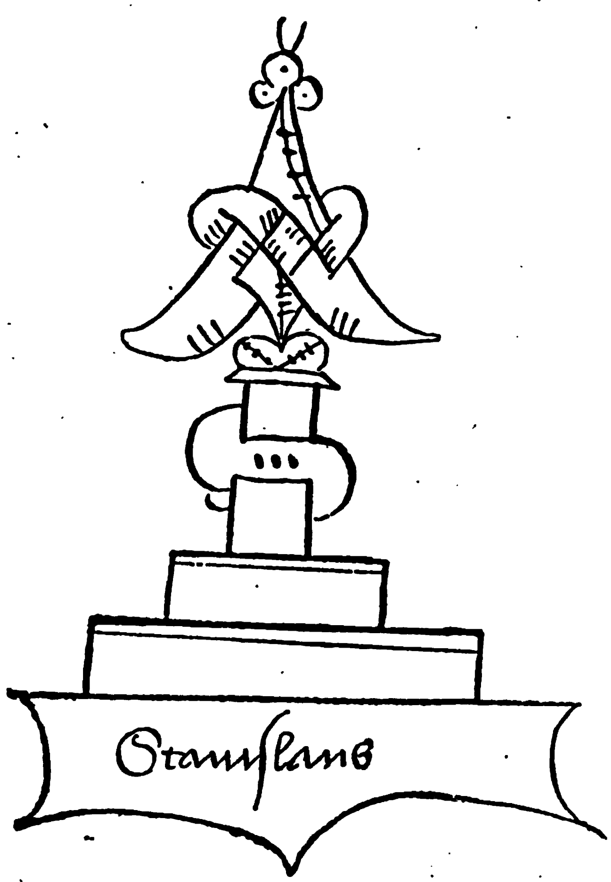
Stanislai episcopi Posnaniensis decretum arbitrale, inter Nicolaum abbatem Lubinensem et Sandconem praepositum de *Chojnata* litem dirimens.

In nomine Domini amen. Nos Stanislaus Dei gracia episcopus Posnaniensis, arbitrator et amicabilis compositor, per venerabilem virum Nicolaum abbatem Lubinensem, ordinis sancti Benedicti, fratresque ipsius conuentus ab vna, et religiosum fratrem Sandkonem prepositum in *Choynata*, Poznaniensis diocesis, professum eiusdem ordinis, suorumque fratrum, consanguineorum et amicorum quorumcumque, sibi assistencium, partibus ab altera, occasione captiuitatis predicti fratris Sandkonis et carceri detencionis pro penitencia salutari sibi ex tradicione regularis discipline traditorum ac cuiusdam pretense (?) reseruate pensionis eidem fratri Sandkoni in villis *Rogossowo* et *Smolicze* sub certis limitibus modo et ordine deputate, alijsque dampnis, iniurijs, controuersijs, displicencijs, dissensionibus quibusque et quocumque nomine censeantur, et ipsarum occasione electus, assumptus et per partes predictas in vim compromissi receptus, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, presencium noticiam habituris, quomodo licet coram nobis causa siue cause inter partes predictas occasione premissorum introducte et rigore iuris termini aliqui fuissent obseruati, tamen prefate partes volentes hincinde parcere sumptibus et expensis, ad bonum pacis et concordie cupientes peruenire, ideo in nos tamquam in arbitrum, arbitratorem et amicabilem compositorem super premissis omnibus et singulis, alijsque ipsarum incidencijs, emergencijs, dependencijs et connexis, sponte, libere, non coacti neque compulsi compromiserunt et compromissum ratum et gratum fecerunt, prout hec in instrumento compromissi publico, desuper confecto, plenius continetur, quod hic cum eorum toto effectu habere volumus pro insertis. Quoquidem compromisso sic facto et per nos suscepto, prefate partes debita cum instancia sentenciam de et super omnibus et singulis premissis ferri postularunt arbitralem. Nos itaque episcopus et arbiter prefatus, auditis, intellectis et diligenter discussis dictis ipsarum parcium proposicionibus et allegacionibus hincinde factis, deliberacione matura prehabita, ex potestate per partes predictas in dicto compromiso nobis tradita, communicato super

huiusmodi negocio plurimorum iurisperitorum consilio, ad nostram sentenciam arbitralem processimus proferendam et protulimus ac proferimus ipsam in hunc modum:

Per hanc nostram sentenciam arbitralem, quam ferimus in hijs scriptis, omnes et singulas iniurias, displicencias, controuersiones et odia inter venerabilem patrem, dominum Nicolaum abbatem de *Lubin*, ordinis sancti Benedicti, fratrumque (s) ipsius conuentus ex vna, et religiosum fratrem Sandkonem prepositum de *Choynata*, Poznaniensis diocesis, professum eiusdem ordinis, suorumque fratrum, consanguineorum et amicorum quorumcumque sibi assistencium, partibus ab altera, occasione captiuitatis predicti Sandkonis et carceri detencionis pro penitencia salutari sibi ex tradicione regularis discipline traditorum, ac cuiusdam pretense reseruate pensionis, eidem fratri Sandkoni in villis *Rogozowo* et *Smolicze* sub certis limitibus, modo et ordine deputate, hactenus quomodolibet suscitatas, exortas et agitatas, extingwimus, mortificamus et cassamus. Item sentenciamus, dicimus, pronunciamus et arbitramur, quod prefatus dominus Nicolaus abbas prefatum fratrem Sandkonem paterna prosequetur caritate, promocionique sue dummodo canonicum impedimentum non obstiterit, intendet. Item dicimus, sentenciamus, pronunciamus et arbitramur, quod vbicumque, quandocumque et quocienscumque prefatum fratrem Sandkonem aliquem suorum consanguineum, amicum siue adherentem, directe uel indirecte, publice uel oculte aduersus prefatum patrem Nicolaum abbatem seu fratres eiusdem conuentus occasione cuiuscumque rei spiritualis aut secularis excitare seu contra statum aut lesionem status siue persone eiusdem aut fratrum seu seruitorum suorum aut sibi seu ipsis adherencium nutu, facto, uerbo uel ope, consilio vel auxilio suggerere constiterit, extunc idem Sandko eo ipso beneficijs et gracia suis sit priuatus et nichilominus inhabilis ad perpetua beneficia ecclesiastica obtinenda reddatur tamdiu, quousque sancta Sedes apostolica de remedijs oportunis sibi duxerit consulendum. Item dicimus, sentenciamus, pronunciamus et arbitramur, quod prefatus pater Nicolaus abbas et fratres sui conuentus Lubinensis singulis annis, incipiendo ab anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo, in festo sancti Andree apostoli cuiuslibet anni eidem fratri Sandkoni seu ab ipso ad id potestatem habenti, pro supportandis debitorum suorum ac aliarum necessitatum oneribus, dare et soluere in conuentu Lubinensi in paratis et numeratis pecunijs tenebitur sex marcas grossorum, numeri et monete Polonicalis, tam diu, quousque aliud pingwius beneficium collacionis sue ac fratrum suorum predictorum per mortem cuiuscumque aut quemcumque vaccacionis modum vaccaturum, sibi effectualiter duxerit conferendum; quo efficaciter collato prefatus dominus Nicolaus abbas a solucione sex marcarum predictarum sit exoneratus eo ipso. Item reseruacionem fertonum eidem fratri Sandkoni in et super villis *Rogozowo* et *Smolicze* predictis anullamus, frustramus et cassamus ac in nichilum redigimus. Item dicimus, sentenciamus, laudamus, arbitramur et pronunciamus omnia et singula de fertonibus predictis per

predictum patrem, dominum Nicolaum abbatem pro debitis eiusdem fratris Sandkonis fuisse et esse rite et racionabiliter exposita et ob hoc eundem patrem Nicolaum de eisdem quittamus. Item interpretacionem omnium et singulorum premissorum pro nobis ad vnum annum reseruamus. Premissa volumus obseruari per partes predictas sub pena centum marcarum, quam in contrauenientem tociens, quociens in toto uel in parte eidem nostre sentencie contrauentum fuerit, ferimus in hijs scriptis, qua soluta uel non soluta volumus, vt sentencia nostra huiusmodi in suo robore persistat, et nichilominus partem huiusmodi nostram pronuncciacionem non tenentem, ad dictam penam centum marcarum condempnamus, medietatem nobis et medietatem parti, huiusmodi nostram pronuncciacionem tenenti, realiter et cum effectu persoluendorum. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum, presentes nostras literas siue hoc presens publicum instrumentum huiusmodi nostram pronuncciacionem in se continens, exinde fieri et per Stanislaum notarium publicum infrascriptum, nostrumque et huiusmodi cause coram nobis scribam, scribi et publicari mandauimus, nostrique sigilli appensione iussimus et fecimus communiri. Lecta, lata et pronuncciata fuit hec sentencia arbitralis per nos Stanislaum, episcopum Poznaniensem, arbitrum, arbitratorem et amicabilem compositorem predictum, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo, indiccione nona, die quarta mensis Iulij, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini, nostri domini Eugenij diuina prouidencia pape quarti, anno primo, in ciuitate Poznaniensi et in domo habitacionis nostre, hora terciarum uel quasi, presentibus ibidem venerabili, honorabibus et discretis viris: Petro Hungaro archidiacono Srzemensi, Nicolao Czotczeny, Nicolao de *Srzem* canonicis Poznaniensibus, Iohanne Czebulka et Iohanne in *Winnagora* plebano Poznaniensis diocesis predicte, testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis.

S. N. Et ego Stanislaus Bartholomei de *Grambnicze* clericus Poznaniensis dyocesis, publicus imperiali auctoritate notarius ac coram prefato reuerendo in Christo patre et domino, domino Stanislao Dei gracia episcopo Poznaniensi causarum et huiusmodi cause scriba, quia predictis sentencie pronunccíacioni, leccioni et eius decreto, alijsque omnibus et singulis premissis, dum sic, vt premittitur, per prefatum reuerendum patrem, dominum Stanislaum episcopum Poznaniensem fierent et agerentur, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque omnia et singula sic fieri vidi et audiui, ideo hoc presens publicum sentencie instrumentum manu mea propria scripsi et subscripsi, publicaui et in hanc publicam formam redegi, signoque et nomine meis solitis et consuetis vnacum sigili prefati reuerendi patris, domini Stanislai episcopi Poznaniensis et de mandato ipsius speciali appensione consignaui, rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 35, a), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

525. 1431. die 9. mensis Iulii.

Derslaus Wsczele quondam heres de *Wiesciczyno*, monasterium Lubinense XXX marcis solutum reddit.

Quod nos Dobrogostius Bolinski [quondam] castellanus *Kamensky* et Barthosius heres in *Gostin*, vniuersis et singulis, quibus nosse fuerit oportunum, publice protestamur, quomodo nobis in monasterio Lubinensi constitutis, veniens Derslaus *Wsczelye* condam heres in *Vyescziczyno*, coram nobis luculenter confessus est, quod debitum triginta marcarum monete et numeri Polonicalium, ad quod monasterium per fratrem Sandzywogium . . . . . cum alijs fratribus eiusdem monasterij tempore cuiusdam inter se dissessionis fuit inuolutum et implicatum, per wenerabilem patrem Nicolaum diuina fauente gracia abbatem et eius conuentum extat plenarie solutum. Pro quo debito si, quod Deus aufferat, monasterium haberet aliquam inquietacionem, promisit cum sua posteritate evictorum et successorum. Insuper dominus Derslaus promisit ad auisacionem domini abbatis coram domino et reuerendissimo patre, domino Stanislao episcopo ecclesie Poznaniensis, parere et sistere . . . . . . et sentencie in et super dictis XXX marcis late per eundem patrem reuerendissimum de actis eius describatur (s). Actum et datum in . . . . . anno Domini M CCCC XXXI in octauas Visitacionis Marie virginis gloriose. Presentibus hijs testibus: honorabili viro, nobili . . . . slauo Iztbynsky, nobili Bronissio Kromoliczsky, sagaci Petro advocato Cryvinensi, specialiter rogatis et vocatis et alijs quam plurimis fidedignis. Vt autem hec omnia robur firmitatis teneant, sigilla nostra presentibus iussimus subappendi.

Dokument pargaminowy, znacznie zniszczony, przechowany w archiwum rządowem w Poznaniu (Lubin N. 35), opatrzony był jedną pieczęcią, po której tylko pasek pargaminowy pozostał.

526. 1431. die 28. mensis Septembris, in *Sczebrzeszyn*.

Wladislaus II. rex Poloniae Petro Oganka de *Bodzieszewo* XL marcas in villa *Rogoziniec* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo consideratis et inspectis fidelibus seruicijs nobilis Petri Oganka de *Bodzeschewo*, quibus nobis placere meruit et in futurum aucto fidelitatis studio prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum prosequi fauore speciali et ad seruicia nostra facere prompciorem, sibi villam nostram *Rogozinyecz*,[1]) in terra Maioris Polonie et districtu Costinensi sitam, in quadraginta marcis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, monete et numeri Polonicalium dedimus, donauimus, damus et donamus tenore presencium et largimur tenendum, habendum, vtifruendum et cum omnibus et singulis vtilitatibus, censibus, attinencijs et pertinencijs pacifice et quiete possidendum, quousque sibi aut suis successoribus legittimis per nos et successores nostros dicte quadraginta marce ad plenum fuerint persolute; quibus exsolutis dicte ville possessio ad nos et successores nostros reuertetur pleno iure. Stacionibus tamen nostris et iuribus regalibus in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in *Sczebrzeschin* in die sancti Venceslai anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo primo. — Ad relacionem honorabilis Micolai.

Teka Naruszewicza 15 N. 34 z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Rogoziniec*, wieś w pow. miedzyrzeckim, par. *Chociszew*.

527. 1431. die 28. mensis Novembris, Romae.

Eugenius IV. P. M. privilegium quoddam ab Alberto archiepiscopo Gnesnensi anno 1428. datum, ratum esse iubet.

Eugenius episcopus seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Ad exequendum pastoralis debiti officium uigilantibus studijs intendentes, circa statum ecclesiarum precipue metropolitanarum omnium aciem exacte considerationis extendimus, et ut in ecclesijs ipsis deuote solicitu-

dinis studio cum tranquillitate mentium et profectu animarum benedicatur Altissimus ac diuinorum cultus continuum suscipiat incrementum, nostre uigilantie curas feruentius adhibemus, necnon ea, que propterea comperimus rite facta, ut illibata persistant, libenter, cum a nobis petitur, apostolici muniminis presidio roboramus. Sane venerabilis fratris nostri Alberti archiepiscopi et dilectorum filiorum capituli Gneznensis nobis nuper exhibita petitio continebat, quod olim archiepiscopus prefatus uenustati, decori et statui sponse sue Gneznensis ecclesie et illius personarum mentium quieti ac utriusque sexus ad illam confluentium huiusmodi animarum saluti intendens, super hijs cum prefatis capitulo diuersis tractatibus habitis ac matura deliberatione preuia, de consensu eorumdem capituli pro uberiori administratione luminarium, tum olei et aliorum ad cultum et sacrificium diuinum necessariorum, decimis ad hoc deputatis quasdam penas et mulctas ad usus archiepiscopi Gneznensis, pro tempore existentis, colligi solitas, necnon annuam pensionem decem lapidum sepi super macello opidi Zneynensis ac in *Gora* et *Gole* Dzbarensibus adiunxit, ac ut ipsa diuina in dicta ecclesia festiuis diebus celebrius fierent, ac dies celebres a non celebribus discerni possent . . . . decimam manipularem in Lubinensi, Pisdrensi districtuum et ut sancto Adalberto, ipsius ecclesie patrono, honor debitus impenderetur, in *Wisznyewa* et *Lawky,*[1]) Gneznensis diosesis villarum decimas, que ad mensam archiepiscopalem Gneznensem pertinebant, altari prefati . . . .
. . . .
. . . . donauit, ac altare predictum cum eius fructibus dilectis filijs vniuersitati vicariorum canonicalium dicte ecclesie uniuit et incorporauit ac quondam Budiconi olim perpetuo vicario ad ipsum altare de uite et uictus necessarijs prouidit et pro quatuor discretis et ydoneis sacerdotibus per examen in scientia peritis pro tempore repertis, qui ad certa diuina officia in dicta ecclesia peragenda, confessiones omnium ad dictam ecclesiam confluentium, huiusmodi in sedibus eis pro tempore deputatis audiendas, et apud ecclesiam prefatam continuam personalem residentiam faciendam essent astricti, quatuor altaria in eadem ecclesia, de bonis prefate mense dotata, quorum cuiuslibet rector nullum posset aliud beneficium obtinere, ac pro magistro in theologia vnam et doctore in decretis sub certa forma pro tempore assumendis, aliam ipsius ecclesie prebendas, illarum canonicatus extinguendo, quorum quilibet iuxta generalis concilij decretum magister uidelicet in theologia et doctor predicti in iure canonico horis congruentibus in prefata ecclesia seu lecterinio, ad hoc pro tempore deputato, duas uel tres lectiones in qualibet ebdomada legere ac pro salute animarum penitentiarijs dicte ecclesie et alijs, necnon ad profectum eiusdem ecclesie consulere tenerentur, reseruauit et deputauit, ac cupiens, ut mansionarij per bone memorie Nicolaum archiepiscopum Gneznensem, predecessorem suum pro diurno pariter et nocturno officio de beata Virgine in dicta ecclesia decantando instituti, ac super certis decimis et fructibus ad prefatam mensam spectantibus, sufficienter dotati, ordinem nondum

datum susciperent, mansionariam per eundem predecessorem ordinatam confirmauit, ac decimas illi pro dote assignatas, in sustentatione ministrorum eiusdem donauit et incorporauit, ac quod de fructibus decimarum huiusmodi decem mansionarij et ministri, ad nutum ponendi et amouendi perpetuo sustentarentur, ac fructus predicti inter eos sub certis modis et formis equalibus portionibus ministrarentur, necnon circa perceptionem decimarum nonalium per archiepiscopos Gneznenses, pro tempore existentes, ac ciuitatis Gneznensis et eiusdem diocesis atque alias personas infra dictam diocesim atque alia premissa nonnulla salubria statuit et ordinauit ac fieri uoluit et mandauit, prout in instrumento publico inde confecto, Alberti archiepiscopi et capituli predictorum maioribus sigillis munito, cuius tenorem de uerbo ad uerbum presentibus inseri fecimus, plenius continetur. Quare pro parte Alberti archiepiscopi et capituli eorundem nobis fuit humiliter supplicatum, ut adiunctioni, donacionibus, incorporationibus, statutis, ordinationibus, uoluntatibus et mandatis predictis atque alijs in dicto instrumento contentis, cum omnibus inde secutis pro eorum subsistentia firmiori robur apostolice confirmationis adijcere ac alias in premissis oportune prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos itaque huiusmodi supplicacionibus inclinati, adiunctionem, donationes, incorporationes, statuta, ordinationes, uoluntates, mandata, contenta et inde secuta huiusmodi rata habentes et grata, ea omnia auctoritate apostolica tenore presentium ex certa scientia confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus, supplendo omnes defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem et nichilominus presentis ualiture perpetuo constitutionis edicto auctoritate prefata statuimus et eciam ordinamus, quod nullus cuiuscumque eciam dignitatis, status, gradus, ordinis uel conditionis fuerit, deinceps perpetuis futuris temporibus per quascumque apostolicas siue Sedis apostolice uel legatorum eius litteras sub quauis forma uel expressione uerborum, datis etiam desuper executoribus confectas, seu uigore pretextu earum etiam quascumque clausulas derogatorias continentium siue desuper habitorum processuum pro tempore, etiam si de illis omnibus eorumque totis tenoribus specialis et expressa ac de uerbo ad uerbum mentio foret habenda, aliqua uel aliquod ex reseruatis prebendis uel altaribus eciam ad presens uacantem uel uacans seu in antea uacaturam uel uacaturum acceptare seu de illa uel illo post acceptacionem huiusmodi per aliquem executorum predictorum seu ab eis pro tempore deputatorum subexecutorum aut alias prouideri facere ualeat siue possit quoquomodo: decernentes eadem auctoritate prebendas et altaria reseruatas et reseruata huiusmodi ac quamlibet ipsarum uel ipsorum iuxta continentiam atque formam subscripti instrumenti auctoritate ordinaria libere et licite conferri ac de illis prouideri et disponi posse in omnibus ac per omnia perinde, acsi apostolice siue Sedis uel legatorum predictorum littere seu reseruationes nullatenus inuenirentur emanasse nec fierent tempore procedente, omnes quoque et singulos processus huiusmodi ac in eis contentas pro tempore excommunicationum, suspensionum et interdicti sententias alias-

que ecclesiasticas penas et censuras, necnon totum id et quidquid contra huiusmodi nostrorum statuti, ordinationis et constitucionis tenorem fieri uel attemptari contigerit, nullius subsistere roboris firmitate. Non obstantibus constitutionibus et ordinacionibus apostolicis ceterisque contrarijs quibuscumque. Tenor uero dicti instrumenti de uerbo ad uerbum sequitur et est talis:

„In nomine Domini Amen. Albertus Dei gracia sancte Gneznensis „ecclesie archiepiscopus et primas, ad perpetuam rei memoriam. Inter „cunctas solicitudines cure nostre illud potissimum arbitramur, si ea, que „in ecclesia nostra deformata, deordinata et defectuosa cernimus, pro „diuini cultus augmento, animarum salute et ipsius ecclesie nostre honore „ad bonum ordinem operosa diligentia reuocamus. Sane attendentes, qualiter in ecclesia nostra in luminaribus, vino et alijs utensilibus ad cultum „et scacrificium diuinum necessarijs, de fructibus decimarum in villis „*Catsiewo*, *Poslugowo* et *Czawgewo*,[2]) alias mense archiepiscopalis pro „eisdem dudum per nostros antecessores attributorum, non potest sine „graui penuria et defectu sufficere, nos uolentes huiusmodi defectum supplere et excutere, ut huiusmodi luminaria, uinum et alia predicta habundantius ministrentur, decimas mense nostre in *Gora* et *Gole* districtus „Dzbarzensis et Gneznensis villis, necnon decem lapides sepi in macellis „seu carnificibus nostre ciuitatis Zneimensis annis singulis ac omnes et „singulas penas et multas magnas et paruas, tam iudiciales curie et consistorij nostri Gneznensis, quam eciam extraiudiciales siue pro uiolenta „manuum iniectione in clericos seu execratione cimiteriorum ac uiolatione „immunitatum ipsarum uel alias ex quauis alia causa debeantur et que „per archiepiscopos Gneznenses tam de iure, quam de consuetudine antiqua et statutis prouincialibus exigi solite sunt et leuari, excepto dum ipsa „cimiteria et ecclesie per suffraganeum nostrum in pontificalibus, cui ipsas „ad uoluntatem concessimus, reconciliabuntur, qui ipsas penas tunc tempore reconciliationis pro se exiget, pro eisdem luminarijs cere et olei, „vino, oblatis, sacrarumque vestium et pallarum, ampularum, carbonum, „cordacum seu funum comparacione, refectione et locatione ac alijs quibuscumque uestibus ad cultum diuinum et sacrificium necessarijs, de „ratificatione, consilio et consensu venerabilium fratrum nostrorum, uidelicet capituli Gneznensis donauimus, incorporauimus et adiuximus ac „donamus, incorporamus et adiungimus in perpetuum per presentes, decernentes unacum fratribus nostris predictis, quod dicte decime antique et „eciam alie prescripte, per nos donate, incorporate et adiuncte, ac pene „seu mulcte per vicecustodes dicte ecclesie Gneznensis, qui fuerint pro „tempore, fideliter coligantur, exigantur et leuentur, ac de eisdem predicta „necessaria et utensilia ac onera suppleantur, quodque officialis curie „archiepiscopalis pro tempore existens, penas consistoriales et extra iudicia vicecustodibus fideliter inscriptas edere et processus desuper necessarios contra debitores ipsarum decernere teneatur. Quiquidem vicecustodes de omnibus et singulis per eos leuatis, perceptis et expositis in gene-

„rali capitulo bis in anno celebrari consueto, coram archiepiscopo et capi-
„tulo, uel absente archiepiscopo coram vicario archiepiscopali et capitulo,
„aut alijs per eos ad hoc deputatis, racionem plenam facere teneantur,
„sintque prouidi in accendendo et extinguendo candelas, lampas et lumina-
„ria, super modum lucendo cera, oleum, sepe debeat, alias minus lucenda
„ecclesia obscurior existat; quodque in premissis ac rerum ecclesiastica-
„rum ipsis creditarum conseruatione fidelem et diligentem curam gerant,
„et omnia cum discretione agant, que noscitur omnium uirtutum esse
„magistra; quod si dicti vicecustodes ambo uel eorum alter inutiles fuerint
„adinuenti, remoueantur, ut indecentibus et inutilibus ministris eiectis, apti
„domui Dei ministri deputentur. Item quia oculata experientia in mino-
„ribus constituti . . . . nostram ad hanc ecclesiam nostram . . . . . .
„. . . . . . . prouincie nostre Gneznensis, quam pro debito officij nostri et
„precepto sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Martini
„diuina prouidentia pape V agimus, experti sumus defectum confessorum
„et penitentiariorum pro confessionibus hominum utriusque sexus ad sedem
„archiepiscopalem accedentium audiendis, ex quo multe et graues negli-
„gentie animarum sunt commisse, propter quod nos uolentes, quantum
„nobis possibile est, huiusmodi defectui prouidere, quodque penitentes
„confessores ydoneos omni hora congrua in ecclesia nostra reperire uale-
„ant, habito sufficienti consilio et tractatu fratrum nostrorum et capituli
„predicti ac de eorum ratihabitione et consensu, quatuor altaria in dicta
„nostra ecclesia de bonis mense archiepiscopalis creata et dotata, vnum in
„capella retro chorum sanctorum Michaelis et Nicolai, cui magister Michael
„de *Iunawlodz*, aliud in capella ante antiquum thezaurum, cui Vincentius
„quondam archidiaconus Wneouiensis, tertium sancti Nicolai confessoris
„in dextra parte chori, in ambitu iuxta columnam, cui preerat Paulus de
„*Clodawa*, quartum sancti Iohannis Baptiste in corpore ecclesie ex oppo-
„sito tumbe sancti Adalberti uersus meridiem, quod dicitur in wlgari
„*Cawon*, cui Iohannes Radzicha prefuit et deseruiuit, de presenti pro qua-
„tuor penitentiarijs et confessoribus perpetuo in ipsa ecclesia mansuris
„deputauimus, incorporauimus ac deputamus et incorporamus necnon una-
„cum dicto capitulo instituimus et ordinamus, quod uacantibus per ces-
„sum et decessum aut alias de iure uel de facto eisdem altaribus ac
„eorum quolibet, ipsa altaria nulli alteri conferantur, nisi ydoneo et dis-
„creto sacerdoti ac perito per examen in scientia reperto ad confessiones
„audiendas. Quiquidem penitentiarij eo ipso, quod ad altaria predicta
„instituti per archiepiscopum pro tempore fuerint, extunc censentur habere
„plenam auctoritatem confessiones audiendi et absoluendi confessos etiam
„in casibus Sedi archiepiscopali specialiter reseruatis, nisi aliquos casus
„archiepiscopus pro tempore uelit esse exceptos et pro se specialiter reser-
„uatos. Quiquidem penitenciarij in eorum altaribus missas infrascriptas,
„uidelicet in altari ante thezaurum antiquum diebus dominicis singulis de
„sancta Trinitate, in altari uero sancti Michaelis singulis ferijs tercijs de
„sancto Adalberto patrono nostro, ad altare uero sancti Nicolai singulis

„ferijs quartis missam pro pecatis, et in altari, quod *Cawnon* dicitur, „sancti Iohannis Baptiste singulis ferijs sextis de sancta Cruce, quando „festa solemnia non occurrunt in eisdem diebus et copia temporis affuerit, „decantare aut alias legere teneantur, oneramusque magistrum scole pro „tempore, quod ad singulas missas decantandas octo scolares adolescentes „ordinet et quilibet penitenciarius altarista magistro scole unam marcam „annis singulis perpetuis temporibus persoluat, nichilominus tamen ipsi „penitentiarij alia officia et onera dictis altaribus imposita per se uel per „alios peragere et suplere debeant et non alibi, quam in ecclesia in sedi- „bus seu cathedris eis deputatis uel deputandis huiusmodi confessiones „audiant et absoluant, necnon ad residentiam personalem continuam tene- „antur, nec ualeant aliquod beneficium in altari seu penitentiaria retinere, „alias quamprimum beneficium curatum ex dictis penitentiarijs fuerit aliud „assecutus, ydoneus penitentiarius canonice in locum ipsius ad penitentia- „riam et altare surrogetur. Item quamquam in concilio generali sit statu- „tum salubriter, quod quelibet ecclesia metropolitana ad minus vnum „magistrum in theologia habeat, qui sacerdotes et alios in sacra pagina „doceat, et etiam hijs presertim informet, que ad curam animarum spec- „tare dinoscuntur, quia tamen in nostra ecclesia metropolitana Gneznensi, „in qua septem dignitates et viginti quatuor canonicatus et prebende „distincte ab inuicem sufficienter dotate existunt, actenus prefatum statu- „tum salutare est neglectum, nos uolentes huiusmodi negligentiam excut- „tere, habito sufficienti tractatu et digesto consilio fratrum nostrorum „Gneznensis capituli ac de ipsorum ratihabitione et consensu, ad laudem „et gloriam omnipotentis Dei, salutem animarum, profectum et honorem „nostre ecclesie, attento, quod ipsa ecclesia per longam distantiam a locis „studiorum generalium, in quibus copia doctorum sacre pagine et iuris „canonici et facultas docendi habetur, elongata est atque distat, propter „quod sepius consilia tam pro salute animarum, quam defensione iurium „ecclesie commode haberi non possunt et salus animarum ac ecclesie „defensio negliguntur, cupientes unacum dictis fratribus nostris iuxta „dispositionem dicti concilij nostre ecclesie prouidere et duas prebendas in „dicta nostra Gneznensi ecclesia, vnam, que dictur prebenda de *Falcow*, „quam honorabilis Nicolaus de *Gorka*, pro magistro in theologia, aliam „uero, que dicitur prebenda de *Werocza* alias *Lopyenno*, quam dominus „Nicolaus de *Czeschewo* ad presens obtineat, pro doctore in iure canonico „deputauimus et assignauimus ac eciam deputamus et assignamus, sta- „tuimusque et ordinamus, quod uacantibus dictis canonicatibus et preben- „dis per cessum et decessum dictorum Nicolai et Nicolai seu alias quouis- „modo de iure uel de facto, ipse prebende et earum quelibet nulli alteri „conferantur nec aliquis recipiatur ad easdem, sed ad ipsas prebendas, „quorum canonicatus exnunc prout extunc cum dicto nostro capitulo extin- „guimus et tollimus et habere uolumus pro extinctis et subblatis, ad vnam „magister in theologia et ad aliam doctor in iure canonico, prout superius „dispositum est, per nos et archiepiscopum pro tempore, uel eo in remotis

„agente, per eius in spiritualibus vicarium aut Sede uacante per admini-
„stratorem unacum capitulo seu maiori et saniori parte ipsius capituli eli-
„gantur, qui horis competentibus in ipsa ecclesia seu lectorio ad hoc depu-
„tato, theologus in sacra pagina et iurista in iure canonico, quilibet eorum
„duas uel tres lectiones in qualibet ebdomada, quando dies celebres festiui
„non impedient, legere uel docere ac pro salute animarum penitentiarij,
„ipsius ecclesie et alijs necnon ad profectum ipsius ecclesie consulere
„teneantur. Decernimus tamen et uolumus iuxta dicti concilij decretum,
„quod dicti magister et doctor electi per hoc non efficiantur nec censean-
„tur canonici in ipsa ecclesia, sed tamdiu redditus prebendarum percipiant,
„quamdiu perstiterint in legendo uel docendo; ipsis uero legere et docere
„cessantibus aut alias non ualentibus, alij ydonei, qui docere ualeant, per
„archiepiscopum et capitulum in locum eorum, ut superius tactum est eli-
„gantur, sed nichilominus ipsi magister et doctor stallum in choro habeant
„et superpiliciati et dalmutiati cum alijs canonicis, nisi religiosi existant,
„incedere teneantur. Preterea quamuis bone memorie Nicolaus quondam
„archiepiscopus ecclesie Gneznensis, noster immediatus predecessor, man-
„sionarios in dicta ecclesia Gneznensi pro officio de beata Maria virgine
„nocturno et diurno decantando instituerit et de certis fructibus et deci-
„mis mense archiepiscopalis sufficienter dotauit, quia tamen nullo dato
„ordine, qui per dictos mansionarios seruari debeat, prout Deo placuit, de
„medio est sublatus, eatenus nos uolentes pium conceptum dicti nostri
„predecessoris perducere ad effectum, de ratihabicione et consensu dicti
„capituli nostri dictam mansionariam confirmamus, decimasque in *Zorawa*,
„in *Lyppini*, in *Czeslawicze*, in *Borowo*, in *Wysznyewa*, in *Luthcowo* et
„maldratas in *Mirzewo* villis,[3]) per dictum predecessorem nostrum designa-
„tas et donatas, denuo donamus et incorporamus pro sustentatione mini-
„strorum mansionarie antedicte, statuimusque et ordinamus, quod decem
„mansionarij et ministri de dictis fructibus decimarum sustententur et
„quod cuilibet ministro dictributiones cotidiane de dictis fructibus per
„diuisorem ex ipsis ad hoc deputatum et per precentorem et mansionarios
„electum, singulis diebus equaliter assignentur, et si quidem residui fue-
„rint in fine anni, inter ipsos mansionarios diuidantur parimodo. Quiqui-
„dem mansionarij manuales sint, non perpetui, ad nutum remouibiles, si
„minus utiles fuerint, et ad personalem residentiam teneantur; et si aliud
„beneficium aliquis ipsorum assecutus fuerit, uel se ultra duos menses
„continue uel interpellate de licentia aut absque licentia archiepiscopi aut
„sui in spiritualibus vicarij seu officialis in anno absentauerit, eo ipso
„locum suum amittat et alter ydoneus pro explendo officio in locum ipsius
„per archiepiscopum surrogetur. Indulgemus tamen, quod mansionarius de
„licentia et ex iusta necessaria causa absens per dictos duos menses per
„substitutum ydoneum et sufficientem ualeat deseruire, sed nichilominus
„careat distributionibus, que alijs personaliter deseruientibus largientur;
„absens uero sine licentia predicta illa pena per precentorem pro cuiusli-
„bet hore negligentia priuatur, qua residentes et negligentes diuinis inte-

„resse punientur, ne continuantis absentiam, quam obedientiam et resi-
„dentiam melior conditio habeatur. Iurisdictionem uero in ipsos mansio-
„narios precentori, qui fuerit pro tempore, damus et concedimus, qui eos-
„dem tam pro negligentijs circa officium eis iniunctum per subtractio-
„nem distributionum, quam etiam pro alijs excessibus per; penas con-
„gruentes punire et mulctare plenam habeat facultatem; sed si nos uel
„aliquis noster successor archiepiscopus aliquem ex mansionarijs pro capel-
„lano uel cantore duntaxat in curia sua retinere uoluerit, talis per substi-
„tutum ualeat deseruire et distributiones percipere; que mansionarijs per-
„sonaliter deseruientibus largiuntur; absentie uero substituti in damnum
„mansionarij predicti computentur. Poterit etiam dictus precentor aliqua
„statuta pro dictis mansionarijs et ipsorum regimine edere et fabricare,
„ipsaque statuta archiepiscopo et capitulo pro ipsorum ratificacione exhi-
„bere; ad que statuta obseruanda predicti mansionarij teneantur, qui eciam
„mansionarij omnibus processionibus ecclesie superpiliciati intersint sub
„pena carentie distribucionum diei illius. Ceterum cum prelati et cano-
„nici ecclesie nostre Gneznensis, fratres nostri, sint nobiscum vnum corpus
„et indecens existat, quod vnius corporis et collegij membra in decimarum
„percepcione diuerso iure censeantur, igitur nos uolentes prefatos fratres
„nostros, prelatos et canonicos circa consuetudinem antiquitus per eos illi-
„bate tentam, in perceptione decimarum noualium benigniter conseruare
„et ad ipsos caritatem maiorem erga nostram personam circa recupera-
„tionem occupatarum decimarum et aliorum iurium ecclesie nostre allicere
„et obligare, declaramus et decernimus, quod decime huiusmodi noualium
„tam in progressione limitum granicierum et metarum antiquarum uilla-
„rum, quam eciam nouarum, que infra terminos, limites, granicies et
„metas antiquas locantur et insurgunt ac locabuntur et insurgent in futu-
„rum, ad illos prelatos et canonicos dicte nostre ecclesie pertineant, ad
„quos decime de antiquis villis et ipsarum limitibus, granicijs et metis
„pertinent atque spectant. Si uero alique uille noue extra dictos antiquos
„terminos, limites et granicies villarum antiquarum locabuntur, decime
„ipsarum uillarum nouarum, sicut de ceteris noualibus de tota diocesi
„Gneznensi secundum consuetudinem antiquissimam illibate, inconcusse
„et inuiolabiliter obseruatam ac peruetusta statuta prouincialia prouincie
„Gneznensis approbata spectent, prout spectant ad dictam archiepiscopalem
„mensam, neque hoc ius competens capitulo obtinendi decimas noualium
„extendi debeat ad ceteros beneficiarios, eciam abbatias, prepposituras,
„dignitates, personatus, uel officia et pre . . . . . . altaria et ceteraque (?)
„alia beneficia curata et noncurata collegiatarum, conuentualium et paro-
„chialium, secularium et regularium ecclesiarum . . . . diocesis Gne-
„znensis, quorum beneficia prescripta de mensa archiepiscopali predicta
„donata decimis et eorum fructibus dinoscuntur. Demum quia comperimus,
„qualiter altare penes tumbam sancti Adalberti patroni ecclesie et prouin-
„cie Gneznensis apostoli, in medio corporis ipsius ecclesie inter cratas
„situm, nullis fructibus pro sustentatione ministri est dotatum, nos uolen-

„tes, ut patrono nostre ecclesie honor debitus impendatur, de ratihabitione
„et consensu dicti nostri capituli decimas mense nostre in villis *Wysnyewa*
„et *Lawky* pro dicto altari et sustentatione ministrorum ad ipsum altare
„deseruientium, damus, adiungimus et incorporamus, ipsum altare cum
„fructibus ipsius vniuersitati vicariorum canonicalium ecclesie nostre
„unimus et incorporamus. Quiquidem vicarij per ipsorum confratres et
„conuicarios tres missas singulis ebdomadis: vnam de sancto Adalberto,
„secuudam pro animabus et tertiam de sancta Trinitate legere, necnon
„singulis Quatuortemporibus anniuersarium cum speciali collecta nostra et
„generali pro predecessorum ac successorum nostrorum archiepiscoporum
„Gneznensium, prelatorum et canonicorum ac ministrorum dicte ecclesie
„animabus complere uigiliasque nouem leccionum et missam pro defunc-
„tis voce sonora cum deuocione decantare teneantur, quibus obsequijs pre-
„lati et canonici dicte ecclesie protunc residentes sub pena priuacionis
„distribucionum illius diei interesse debeant, sed per hoc dictos uicarios
„ab ordinarijs uigilijs et missis defunctorum, quas singulis diebus decan-
„tare ex statuto obligantur, pro illis diebus esse nolumus absolutos; deci-
„mam uero in *Marzelewo*,[4]) quam Budco vicarius, qui in dicto altari con-
„tinue ministrare consueuit, possidet, ita possideat usque ad tempora sue
„uite; ipso uero defuncto ad vsum vicariorum nomine dicti altaris deuol-
„uatur. Item ut iuxta prouincie nostre laudabilem consuetudinem pro
„excitatione deuotionis in populo Christiano, et ut solemnia et celebria
„festa ab alijs non celebribus distinguantur in diuinis, pro magistro can-
„tante et pulsante in organis ecclesie et sustentationem eius decimam
„manipularem mense nostre in villa *Lubyen* districtus Pisdrensis perpetuo
„damus et assignamus et incorporamus. In quorum fidem et testimonium
„premissorum presentes nostras constitutionis et ordinationis literas per
„notarios infrascriptos subscribi et publicari, nostroque et dicti capituli
„nostri sigillis maioribus iussimus communiri. Actum et datum in eccle-
„sia nostra Gneznensi, in loco capitulari, die Martis, vicesima septima
„mensis Aprilis anno Domini millesimo quadringentesimo uicesimo octauo,
„indictione sexta, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri,
„domini Martini diuina prouidentia pape V, anno vndecimo, hora quasi
„tertiarum. Presentibus et consentientibus venerabilibus et honorabilibus
„fratribus nostris: Iohanne decano, Nicolao decretorum doctore, archidia-
„cono, Iohanne cantore, Andrea scolastico, Iohanne cancellario, Nicolao de
„*Gorka*, Martino Chrapek, Albrico de *Madlna*, Adam decretorum doctore,
„Nicolao Iaroczsky, Nicolao Bronissij, Paulo de *Czechowo*, Benedicto offi-
„ciali, Iohanne Winelsky, Iohanne de *Radzicza*, Mathia Dria et Paulo
„Gysziczsky, prelatis et canonicis eiusdem ecclesie nostre Gneznensis, ad
„sonum campane capitulariter congregatis, necnon discretis viris Nicolao
„Czanszinsky, Nicolao Zemsky, Nicolao de *Iunowlodz* vicarijs et Petro vicecu-
„stode dicte Gneznensis ecclesie, testibus ad premissa uocatis specialiter et
„rogatis. Et ego Andreas Derslai de *Iaczkowo* clericus Gneznensis diocesis,
„publicus auctoritate imperiali notarius, prefatique reuerendissimi in Christo

„patris et domini, domini Alberti archiepiscopi sancte Gneznensis ecclesie „et primatis, factique huiusmodi coram eo scriba, quia predictis constitutionibus, ordinationibus, dispositionibus et statutis, ac alijs omnibus suprascriptis „unacum prenominatis testibus et circumspecto viro magistro Martino Pauli „infrascripto notario presens interfui, eaque sic fieri uidi et audiui, ideo „alijs arduis negotijs occupatus, presentes constitutionum et ordinationum „literas per alium fideliter scribi procuraui, meque hic manu propria sub„scripsi et in hanc publicam formam redegi, signoque et nomine meis „solitis et consuetis unacum appensione sigillorum maiorum predictorum „dominorum archiepiscopi et capituli consignaui, uocatus et requisitus in „fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum. Et ego Mar„tinus Pauli de *Goloczicze* clericus Gneznensis diocesis, publicus auctoritate „imperiali notarius, prefatique venerabilis capituli ac ipsius actorum scriba, „quia predictis constitutionibus, ordinationibus, dispositionibus et statutis, „ac alijs omnibus suprascriptis unacum prenominatis testibus et circum„specto viro magistro Andrea Derslai suprascripto notario presens interfui „eaque sic fieri uidi et audiui, ideo alijs arduis occupatus negotijs pre„sentes constitutionum et ordinationum literas per alium fideliter sribi „procuraui, meque hic manu propria subscripsi et in hanc publicam for„mam redegi signoque et nomine meis solitis et consuetis, unacum appen„sione sigillorum maiorum predictorum dominorum archiepiscopi et capi„tuli consignaui, uocatus et requisitus in fidem et testimonium omnium „et singulorum premissorum".

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre communitionis, confirmationis, suppletionis, statuti, ordinationis et constitutionis infringere uel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum anno Incarnationis dominice millesimo quadringentesimo tricesimo primo, IIII kalendas Decembris, pontificatus nostri anno primo. — C XX. — P. de Magio, — Meynhardus.

(na zakładce) C. de Thomacellis.

Oryginał na wielkim arkuszu pargaminu, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 405); opatrzony jest ołowianą bulą papieża Eugeniusza IV, zawieszoną na sznurku z czerwonego i żółtego jedwabiu. Sam dokument jest zwłaszcza na zagięciach mocno przyniszczony i niektóre ustępy niedoodczytania zniszczone.

[1]) ***Wiśniewo*, wieś w pow. szredzkim.**
***Ławki*, wieś w pow. mogilnickim.**

[2]) ***Karszew*, wieś w pow. kolskim, par. *Dąbie*.**
***Posługowo*, wieś w pow. wągrowieckim, par. *Kołdrąb*.**
***Oszwojewo*, wieś w pow. mogilnickim.**

[3]) ***Żórawa*, wieś niegdy w woj. kaliskiem, pow. kcyńskim.**
***Lipiny*, z licznych wsi tej nazwy, któreby były, wiedzieć nie mogę.**
***Czesławice*, wieś w pow. wągrowieckim.**
***Borowo* może leżeć albo w pow. szredzkim, albo kościańskim, albo chodzieskim.**
***Wiśniewo*, wieś w pow. szredzkim.**

Ludkowo, wieś w pow. mogilnickim, par. *Łowce*.
Mierzewo, wieś w pow. gnieźnieńskim.
[4]) *Marszelewo*, wieś dziś nieistniejąca.

528. 1432. die 9. mensis Februarii, in *Lublin*.

Mathias Borek de *Opieczna* testatur, sese a Wladislao II. rege Poloniae castrum et civitatem *Wschowa* ad manus fideles accepisse.

Ego Mathias Borek alias Stronczek de *Opyeczna* recognosco tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, me recepisse castrum et ciuitatem *Wschowa* cum ipsorum districtu a serenissimo principe, domino Wladislao Dei gracia rege Polonie etc. domino graciosissimo ad manus fideles in tenutam et gubernacionem. Quodquidem castrum et ciuitatem *Wschowa* promitto et sub fide et honore polliceor fideliter seruare et premunire ipsique domino regi et nulli alteri resignare, aut illi, cui personaliter commiserit sua serenitas, dum fuero ad hoc faciendum requisitus. In casu autem, quo in dicto domino rege humanitus aliquid fieri contingat, extunc inclitis natis suis Vladislao et Kazimiro et serenissime principi, domine Zophie Dei gracia regine Polonie, tanquam tutrici, absque dolo et fraude tradam, condescendam et resignabo. Sic me Deus adiuuet et sancta Dei euangelia. Harum quibus sigillum meum est appensum testimonio literarum. Datum in *Lublin* sabbato die post festum sancte Dorothee anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo secundo.

Teka Naruszewicza 15 N. 48 z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

529. 1432. die 14. mensis Augusti, in *Wiślica*.

Wladislaus II. rex Poloniae Ioanni Bosiedowski iudici Vladislaviensi C marcas in castro et oppidi *Babimost* inscribit.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo pensantes grate fidelitatis obsequia, quibus nobis nobilis Iohannes Bosyedowski iudex Vladislauiensis, familiaris noster fidelis dilectus, placere meruit et complacebit aucta fide prestancius in futurum, horum intuitu ad instantes suas peticiones centum marcas monete et numeri Polonicalis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, pro ipso apud strenuum Petrum Cordebog subcamerarium Posnaniensem, in quibus eidem obligabatur, intercessimus et intercedimus per presentes. Quasquidem centum marcas prefato Petro Cordebog in (et)

super castro nostro et oppido *Babimost*[1]) ac villis ad ipsa spectantibus, dedimus, assignauimus, inscripsimus, damusque et inscribimus per presentes, per ipsum habendum, tenendum, vtifruendum pacifice et quiete possidendum, cum omnibus fructibus, censibus, redditibus, prouentibus et obuencionibus vniuersis tamdiu, quousque sibi vel suis successoribus prefate centum marce fuerint plenarie persolute. Quibus exsolutis dictorum castri, oppidi et villarum ad ipsa spectancium possessio ad nos et successores nostros deuoluetur pleno iure. Nostris iuribus regalibus in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum in *Wislicia* feria quinta in vigilia Assumpcionis beate Marie anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo secundo. — Ad relacionem magnifici Iohannis de *Konyeczpole*.

Teka Naruszewicza 15 N. 55 z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Babimost*, miasto powiatowe w księstwie poznańskiem.

530. 1432. die 6. mensis Septembris, in *Wolborz*.

Wladislaus II. rex Poloniae Petro de *Bnin* castellano Gnesnensi C marcas in civitate *Mosina* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo consideratis et inspectis fidelibus seruicijs magnifici Petri de *Bnyn* castellani Gneznensis, quibus nobis placere meruit et aucto fidelitatis studio prestancius poterit complacere, horum et aliorum meritorum intuitu volentes ipsum prosequi gracia et fauore, sibi centum marcas monete et numeri Polonicalium, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, in et super ciuitate nostra *Moschina*,[1]) in terra Maioris Polonie sita, et villis ad ipsam spectantibus, quas sibi alias per presens inscribimus, damus, donamus, ascribimus et largimur. Quodquidem opidum tenebit, habebit, vtifruetur et pacifice cum omnibus et singulis vtilitatibus possidebit, quousque sibi aut suis legittimis successoribus per nos vel successores nostros dicte centum marce cum alijs ibidem inscriptis ad plenum fuerint persolute; quibus exsolutis dicti oppidi et villarum possessio ad nos et successores nostros reuertetur pleno iure: stacionibus et iuribus nostris regalibus in omnibus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in *Wolborz* sabbato proximo post s. Egigij, anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo secundo. — Relacio magnifici domini [Vladislai] de *Opporow*, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszywicza 15 N. 59, z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem.

[1]) *Mosina*, miasto w pow. szremskim.

531. 1432. die 25. mensis Novembris, in *Pyzdry*.

Iudicii Calissiensis decretum, de intromissione Nicolai de *Grabowo* in molam iumentariam, in civitate *Srzoda* sitam.

Nos Troianus de *Lekno* iudex et Bogussius de *Budzislaw* subiudex Kalisienses generales, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo CCCC tricesimo secundo in terminis particularibus feria tercia in die beate Katherine *Pysdry* celebratis, quibus nobiles Bogussius de *Coschuthi* capitanei, Iacussius de *Podlesze* palatini, Sandiuogius de *Gorinino* iudicis, Stanislaus de *Cziszewo* subiudicis, Iaszko de *Tharnowo* succamerarij, Nicolaus de *Ossek* vexilliferi vicesgerentes ceterique domini et officiales presidebant iudicio regali, iudicantes, ibi veniens Przeduogius ministerialis ius reddens recognouit, quomodo impossessionauit nobilem Nicolaum de *Grabowo* in molendinum equorum in ciuitate *Srzoda*, in tenutam strenui Suczka de *Rzewicza*, prout eius litere adiudicatorie canunt et ibi nullus impugnauit. Quiquidem domini audita ministerialis recognicione, sentenciauerunt dictam possessionem in suo vigore permanere. Super quo iudicatum soluit. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum die, loco et anno, quibus supra.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 406), opatrzony jest dwiema okrągłemi pieczęciami ze zwykłego wosku, z których pierwsza wyobraża w obwódce z czterech łuków tarczę z herbem Topór. Napis otokowy uszkodzony:

† stHr . . . . iudicis. kalisien.

Druga pieczęć zupełnie zniszczona, wyobraża w tarczy ślad herbu Sulima.

532. 1433. die 4. mensis Martii, in *Opatów*.

Wladislaus II. rex Poloniae Bartholomaeo Basz tertiam metretam molae cuiusdam in civitate *Srzem* ad fluvium *Warta* exstructae, confert.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature commoda nihil dignius memoria habeatur, opportunum existit, vt actus hominum literarum apicibus et testium annotacione perhennentur, ne lapsu temporis euanescant. Proinde nos Vladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracouie, Sandomirie, Syradie, Lan-

scie, Cuiauie, Lithuanie princeps supremus, Pomeranie, Russieque domi-
us et heres etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuer-
es, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo consi-
eratis et attentis non modicis et varijs edificiorum ruinis molendini nostri
aioris, in ponte antique ciuitatis *Szrem*[1]) et fluuio *Vartha* siti, alias per
mosum Coth olim molendinatorem testamentaliter pro altaristis legati et
euoti, ex quo nobis non pauca dampna nostrisque ciuibus in ipsorum
gimine pressura propter inaduertenciam et tardam ipsius preparacionem
ouenire videbantur, illud eisdem altaristis vendendum mandauimus,
olentes in ipso nobis adaugere vtilitates et profectus. Quod molendinum
e speciali nostra sciencia et consensu famosus Bartholomeus alias Basz
uis noster ibidem de *Szrem* liberauit et comparauit titulo perpetuo et in
uum, de nouoque erexit et construxit proprijs sumptibus et impensis.
e cuius industria habentes plenam fidem, volentes ipsum pro suis meri-
s consolari, sibi et suis successoribus legittimis terciam metretam seu
ensuram omnium emolumentorum grani cuiuslibet et seminis de eodem
olendino proueniencium, duabus pro nobis et nostris successoribus reser-
atis, cum omnibus ipsius vtilitatibus, fructibus, redditibus et prouenti-
us inscribimus perpetuo et in euum, tenendum, habendum, vtifruendum,
endendum, donandum, commutandum et perpetuo pacifice possidendum.
n quo molendino et non alibi omnes et singuli ciues et incole ciuitatis
rem, quociens contingat, brasea violare (s) et a quolibet braseo quatuor
enarios minute pecunie ipsi molendinatori soluere sint astricti. Pro cuius
reparacione, quociens illud rui contingat, aggeris disposicione, ferramentis
t lapidibus molaribus nos et nostri successores denarios duos et sui suc-
essores tercium denarium dare et soluere debebimus, omniaque robora et
abeta opportuna pro eodem molendino per nostros officiales disponi et ad
ocum molendini conduci tenebuntur, in ipsoque molendino de anno ad
nnum pro nobis duos porcos et pro se tercium molendinatores pro tem-
ore existentes seruabunt, nutrient et pabulabunt, sub molendinoque pre-
icto et aggere ipsius gulgustris et in fluuio hamis (?) pro vsu suo pisces
iscandi habeant plenam facultatem. Harum quibus sigillum nostrum
ppensum est testimonio literarum. Actum in *Oppatow* maiori feria quarta
nte dominicam Reminiscere anno Domini millesimo quadringentesimo tri-
esimo tercio. Presentibus: reuerendo in Christo patre, domino Sbigneo
Dei gracia episcopo Cracouiensi, magnificisque et strenuis: Spytcone de
Tarnow palatino Sandomiriensi, Andrea de *Luben* subcamerario Dobrzi-
nensi, regni nostri Polonie thezaurario, Iohanne de *Sprowa*, iudice San-
domiriensi, Iohanne venatore Cracouiensi et Iohanne Taska de *Konyecz-
pole*, alijsque fidedignis. Datum per manus reuerendi in Christo patris,
domini Iohannis Dei gracia episcopi Vladislauiensis, cancellarij, et venera-
bilis Vladislai de *Opporow* decretorum doctoris, decani Cracouiensis et pre-
positi Lanciciensis, Sedis apostolice prothonotarij et vicecancellarij regni
Polonie, sincere dilectorum. — Ad relacionem eiusdem magnifici Iohannis
Taska de *Conyeczpole*.

[illegible]

Teka Naruszewicza 15 N. 81 z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć z czerwonego wosku na sznurku z jedwabiu zielonego i karmazynowego.

[1]) *Skrem*, miasto powiatowe w ks. poznańskiem.

533. 1433. die 7. mensis Aprilis, Lanciciae.

Iudicii terrestris Lanciciensis decretum arbitrale, inter Albertum archiepiscopum Gnesnensem et heredes de *Łąka* litem dirimens.

Ad perpetuam rei memoriam. Nos Adam iudex necnon Andreas subiudex terre Llanciciensis generales, significamus tenore presencium, tam presentibus, quam futuris, quibus expedit, vniuersis, quod accedentes nostram ad presenciam, necnon aliorum nobiscum presidencium strenui milites, Mathias castellanus Brzezinensis, et Przeczslaus Grzymala de *Brynicze* tamquam arbitri et amicabiles compositores recognouerunt, quomodo concordauerunt partes infrascriptas, videlicet reuerendissimum in Christo patrem, dominum et dominum Albertum archiepiscopum Dei gracia sancte ecclesie Gneznensis et primatem eiusque capitulum Gneznense ex vna, et nobiles Clementem et Swanthopelkonem, fratres germanos, eorumque matrem, vxorem eiusdem Swanthopelkonis, et Iohannem Malik, Bretam awam suam aliosque coheredes, et si qui sunt ius habentes de *Llanka* parte ex alia, sub vadio seu pena vallata centum marcarum, quam fideiusserunt pro domino archiepiscopo et capitulo domini Derslaus Byelawsky de *Woyschoke*, pro dominis vero Swanthopelkone, Clemente, Iohanne Malik, Bretha awa sua et matre, vxore dictorum Clementis et Swanthopelk necnon alijs heredibus et ius habentibus ad hereditatem *Llanka* predictam, domini Przeczlaus Grzymala et Paschko Domaraczsky, manu coniuncta, et primo prefati domini compromissarij extinxerunt et mortificauerunt et in nichilum redigerunt omnes terminos iudiciales, qui pendebant in iudicijs regalibus inter dominum archiepiscopum et procuratores suos, presertim Placzkonem et condam dominum scolasticum Lanciciensem ex vna, et predictos dominos Clementem, Swanthopelkonem et matrem ipsorum et coheredes ipsorum parte ex alia, super quibuscumque controuersijs fluuij et aquarum defluencium inter *Pyantek* et *Llanka*,[1]) et literas tam citatorias, quam eciam sentenciarum diffinitiuarum inter easdem partes, dominos archiepiscopum et Cristinum olim patrem dictorum Clementis et Swanthopelkonis, et ecciam prefatum dominum scolasticum Lanciciensem, item quod dominus archiepiscopus debet precludere seu obstruere et aggerem facere ad spissitudinem quatuor vlnarum, fossatum nowm, quod Raczek procurator in *Phyanthek* fecerat in prato domini archiepiscopi anno plusquam preterito, item, quod licitum sit et liberum domino archiepiscopo et suis successoribus, quociens et quando opus eis videbitur, reparare, redu-

cere et fodere per vadum incipiendo ab illo loco, vbi influit in vadum fluuius a molendino *Sulkowsky*, et facere fossatum transitumque huiusmodi aque per huiusmodi vadum in latitudine et profunditate, prout sibi domino archiepiscopo placitum fuerit vsque ad molendinum suum archiepiscopale, ita tamen, quod non proiciat sub pontem terram nec precludat sub ponte aquam fluuij antiqui, granicies facientis; sed licebit sibi domino archiepiscopo et ipsius successoribus per vadum facere fossatum, proiciendo terram ad vtramque partem, incipiendo a predicto fluuio currente a molendino *Sulkowsky*, ut prefertur; item quod prefatis dominis de *Llanka* sit licitum et liberum similiter recipere et fodere fossatum et transitum aque, que granicias facit et currit a ponte, inferius incipiendo a loco, in quo pali duo sunt infixi, ex utraque parte eiusdem fluuij granicias wlgariter *graniczna rzeka*, et ducere eandem aquam per fossam, per quam modo currit et non alias, ad villam ipsorum *Llanka;* sub ponte vero suprascripto et vsque ad dictos palos primos non debent prefati domini de *Llanka* reparare fluuium nec fossatum facere, sed debent esse *kopczones* sipati ex vtraque parte fluuij predicti. Item quod debent ex utraque parte eiusdem fluuij, qui facit granicias, antiqui, infigi pali uel *Kopczones*, vbi poterint sipari usque ad granicias Pyckam inferius. Et ista omnia prefate partes debent seruare illibata et inuiolata sub eadem pena centum marcarum. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Llancicie feria tercia post dominicam Ramispalmarum, anno Domini M CCCC tricesimo tercio, concordia vero in *Pyathek* opido post dominicam Iudica. Presentibus strenuo ac nobilibus Iacobo Beskowsky, Iohanne Borschinsky, Stanislao Warschyczsky, Iohanne Pyeszkowsky, Petro Modlyensky et alijs quam pluribus fidedignis testibus ad premissa.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 407), opatrzony jest dwiema niewielkiemi okrągłemi pieczęciami ze zwykłego wosku, zawieszonemi na paskach pargaminowych, z których pierwsza wyobraża w tarczy herb Janinę. Napis otokowy: sigillum. adam. de ſzuja.

Druga wyobraża herb Jastrzębiec; napis otokowy: s. andree. de. . . . . . . ms.

[1]) *Piątek*, miasteczko w pow. łęczyckim.
***Łęka*, wieś w tymże powiecie, par. *Piątek*.**

534. 1433. die 7. mensis Aprilis, Lanciciae.

Proxime praecedentis decreti aliud argumentum.

In nomine Domini amen. Nos Thomas de *Sobotha* iudex et Andreas de *Wroblewo* subiudex terre Lanciciensis generales, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, horum noticiam habituris, quod in actis librorum iudicialium predicte terre Lanciciensis invenimus continerj materiam concordie infrascriptam, acti-

catam seu notatam tempore olim domini strennui Ade de *Thur*, protunc iudicis Lanciciensis, nostrj predecessoris, cuius tenor sequitur et est talis:

„Feria secunda post dominicam Iudica in *Pyanthek* talis concordia facta est per dominos Mathiam castellanum Brzezinensem et Przeczslaum Grzimala de *Orinycze*, prout sequitur in articulis infrascriptis, inter reuerendissimum in Christo patrem, dominum Albertum archiepiscopum Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie et primatem eiusdemque capitulum Gneznense, ex vna, et nobiles Clementem et Swanthopelkonem fratres germanos eorumque matrem et vxorem eiusdem Swanthopelkonis, et Iohannem Malyk, Gretham awam suam aliosque coheredes, et si qui sunt ius habentes, de *Lanka*, parte ex alia, sub vadio et pena vallata centum marcarum, quam fideiusserunt pro domino archiepiscopo et capitulo dominus Derslaus Byelawsky de *Wyschokye*, pro dominis vero Swanthopelkone, Clemente, Iohanne Malyk, Gretha awa sua et matre dictorum Clementis et Swanthopelkonis necnon alijs heredibus et ius habentes ad hereditatem *Lanka* predictam, domini Przeczslaus Grzimala et Passko Domarzaczsky manu coniuncta. Et primo prefati compromissarij extinxerunt et mortificauerunt et in nichilum redegerunt omnes terminos iudiciales, qui pendebant in iudicijs regalibus inter dominum archiepiscopum et suos procuratores, presertim Raczkonem et quondam dominum scolasticum Lanciciensem, ex vna, et predictos dominos Clementem, Swanthopelkonem et matrem ipsorum et coheredes ipsorum, parte ex alia, super quibuscumque controuersijs occasione fluuij et aquarum defluencium inter *Pyanthek* et *Lanka*[1]) et litteras tam cittatorias, quam eciam sentenciarum diffinitiuarum inter easdem partes, dominos archiepiscopum et Cristinum olim patrem dictorum Clementis et Swanthopelkonis et eciam prefatum dominum scolasticum Lanciciensem. Item quod dominus archiepiscopus debet precludere sev obstruere et aggerem facere ad spissitudinem quatuor vlnarum, fossatum nowm, quod Raczek procurator in *Pyanthek* fecerat in prato domini archiepiscopi anno plusquam preterito. Item quod licitum sit et liberum domino archiepiscopo et suis successoribus, quociens et quando opus eis videbitur, reparare, reducere et fodere per vadum incipiendo ab illo loco, vbi influit fluuius in vadum a molendino Sulkowsky et facere fossatum transitumque huiusmodj aque per huiusmodj vadum in latitudine et profunditate, prout sibi domino archiepiscopo placitum fuerit usque suum ad molendinum archiepiscopale, ita tamen, quod non proiciat sub pontem terram nec precludat sub ponte aquam fluuij antiqui granicies facientis; sed licebit sibi domino archiepiscopo per vadum facere fossatum proiciendo terram ad vtramque partem, incipiendo a predicto fluuio, currente a molendino Sulkowsky, ut prefertur. Item quod prefatis dominis de *Lanka* sit licitum et liberum similiter reparere et fodere fossatum et transitum aque, que granicies facit et currit a ponte inferius incipiendo a loco, in quo palj duo sunt infixi ex vtraque parte eiusdem fluuij granicies wlgariter *granyczna rzeka*, et ducere eandem aquam per fossam, per quam modo currit et non alias ad villam ipsorum *Lanka;* sub ponte vero supra-

... et usque ad dictos palos primos non debent prefati domini de *Lanka* ... fluuium nec fossatum facere, sed debent esse *kopczones* sippati ex vtraque parte fluuij predicti. Item quod debent ex vtraque parte fluuij ..., qui facit granicies, antiqui deorsum debent infigi pali, uel *kop-czones*, vbi poterint sipparj usque ad granicies *Pyekarj* inferius. Et ista ... prefate partes debent seruare illibata et inviolata sub eadem pena ... marcarum. Acta sunt hec in Lancicia feria tercia proxima post ... Ramispalmarum, sub anno a Natiuitate Domini millesimo qua-dringentesimo tricesimo tercio. Presentibus strennuo et nobilibus viris: ... Beskowsky, Iohanne Borsinsky, Stanislao de *Warschicze*, Iohanne ...ssky et alijs quampluribus fide dignis et honore."

Nos itaque Thomas iudex et Andreas subiudex cupientes premissa ... vigore optate firmitatis permanere, eadem idcirco literatorie conscribi fecimus, sigillorum nostrorum cum appensione. Datum Lancicie feria ... post Cinerum, anno Domini millesimo quadringentesimo quinqua-gesimo sexto.

Liber priuilegiorum capitularium kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej z roku 1... fol. 45.

*) Przytoczone tu miejscowości objaśnione zostały przy dokumencie poprzedzającym.

535. 1433. die 28. mensis Aprilis, Gnesnae.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis ratam esse iubet donationem IV marcarum annuarum ex proventibus villae *Czyrzniewo* a Nicolao de *Górka* vicariis ecclesiae Gnesnensis factam.

In nomine Domini amen. Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, ad rei memoriam sempiternam. Excelsi celi regnator et largitor omnium bonorum Deus, cuius sapiencie magni-tudinem humani non capiunt intellectus, sic sua ineffabili pyetate dispen-sat munera graciarum, quod in eorum consideracione sensus hominis ebe-te...s): facit enim ex debili fortem, balbucienti eloquenciam tribuit et p... nonnunquam humiles in sublimi, habens ad omnia tanquam palmo concludens perfectam et plenam facultatem. Inter hec tamen transitoria, que ad vsum vite presentis de manu domini suscepisse nos cernimus, ... profecto thezaurizare nobis thezauros inmarciscibiles et transferre ... operam exercicio in sidereas mansiones. Sane huius rei gracia venerabilis frater noster Nicolaus de *Gorka* cancellarius Poznaniensis et canonicus Gneznensis ecclesiarum, in scrinio sue meditacionis non indigne recensens, collata sibi dona in munera temporalis subsidij, quibus eum ... pyetas respexit pre ceteris et pretulit sua ineffabili bonitate, et ... exercicijs intentus, ut ea dignis applicaret salutis sue vsibus,

obtulit quatuor marcas annui census monete currentis de censibus medie ville *Czirznewo*[1]) vniuersitati vicariorum ecclesie nostre predicte pro subsidio et emolumento ipsorum, sueque et suorum parentum et successorum salute, prout hec in litera domini Dobrogostij de *Schamotuli* subcamerarij Kalisiensis et capitanei Maioris Polonie tenoris infrascripti plenius continetur, humiliter supplicans, quatenus predictam donacionem approbare, ratificare et confirmare, censum quoque huiusmodi quatuor marcarum predictis vicarijs appropriare et incorparare dignaremur. Cuius quidem litere capitanei tenor sequitur in hec verba:

Sequuntur litterae Dobrogostii de *Szamotuly* capitanei Maioris Poloniae generalis, de anno 1430. No. 517 praemissae.

Nos igitur Albertus archiepiscopus prefatus ipsius Nicolai cancellarij tam salubrem donacionem tamquam pyam deuocionem brachijs paterni affectus amplectentes, ac ipsum Nicolaum ad illam, quam proinde sperat assequi gloriam vite eterne, feliciter perducere cupientes, predictam donacionem ratam et gratam habentes, census quatuor marcarum in prescriptis literis capitanei descriptos, vti rite et salubriter donantur, collegio vicariorum predictorum ecclesie nostre intytulamus et appropriamus ac presentis scripti patrocinio confirmamus, ipsosque census ad ius et iurisdiccionem ecclesiasticam assumimus, decernentes, quod deinceps ecclesiastici habeantur et nominentur, pro ipsorum quoque repetticione et solucione, quemadmodum censibus ecclesiasticis solitum est, ad forum ecclesiastici iudicis recurratur. Et quia beneficium redditur acceptum officio, ideoque volumus, statuimus et ordinamus, quod prefati vicarij racione donacionis dictarum quatuor marcarum sint obligati per singulos annos singulisque Quatuortemporibus anni facere exequias et decantare in ipsa ecclesia Gneznensi vigilias cum Nouem leccionibus, laudibus necnon vesperis pro defunctis et oracionibus pro animabus, specialiter tamen oracione quoad uixerit dictus Nicolaus cancellarius, pro peccatis, post eius vero . . . . . felicem exitum cum oracione speciali pro anima ipsius teneantur; deinde die crastino missam pro defunctis et tandem tricesimam seu triginta missas similiter legant pro defunctis, continuando simul uel successiue, in quo ipsorum cuiuslibet consciencias oneramus. Et nichilominus si negligentes fierent, liceret heredibus predicte ville *Czirznewo* arrestare predictos census et per hoc compellere ipsos vicarios ad implendum onera supradicta, et extunc ipsis et non alias persoluendos. In quorum omnium fidem et testimonium premissorum, presentes nostras scribi nostrique sigilli appensione iussimus communiri. Actum et datum Gnezne feria secunda post festum beati Adalberti, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo tercio. Presentibus wenerabilibus fratribus nostris: Predwogio preposito, Iohanne decano, Iohanne cantore, Andrea scolastico, Iohanne cancellario, Nicolao Iarotsky, Adam de *Bandkowo* decretorum doctore, Nicolao Bronissij, Benedicto de *Modla* oficiali, Iohanne *Rudzicza*, Iaroslao de *Cankolewo*, Mathia Drya de *Modlischewo*, Iohanne de *Nyewesch* decano Wladislauiensi, magistro Sandkone de *Czechel*, Adam Swinka et Iohanne de *Pnyewy*,

prelatis et canonicis Gneznensibus nobiscum in capitulo generali congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 408). Pieczęć wraz z sznurkiem oderwana.

[1]) Zapewne dzisiejsze *Czerniejewo*, miasto w pow. gnieźnieńskim.

536. 1433. die 1. mensis Iulii, in *Konin*.

Wladislaus II. rex Poloniae Alberto de *Toliszkowo* D marcas in oppido *Pobiedziska* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore prencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attente mentis intuitu perpendentes grata et multum accepta fidelitatis studiosa obsequia, quibus strenuus et nobilis Albertus de *Tholiskowo*, fidelis noster dilectus, maiestati nostre multipliciter placere meruit et in futurum aucto fidelitatis studio prestancius poterit complacere, horum intuitu volentes ipsum specialium graciarum nostrarum prosequi fauoribus et ad obsequia nostra continuo reddere prompciorem, sibi oppidum nostrum *Pobiedziska*,[1]) in terra Maioris Polonie et districtu Gneznensi situm, cum villis ad ipsum spectantibus et pertinentibus, de manibus et tenuta strenui et nobilis Dobrogostij Colenski, castellani Camenensis, militis nostri dilecti, in ducentis triginta grossorum latorum et ducentis septuaginta mediorum grossorum marcis, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, redimendi, liberandi et eximendi indulsimus indulgimusque et tenore presencium plenam concedimus facultatem. In quibusquidem quingentis marcis monete et numeri predictorum ipsum Albertum assecurare et reddere volentes cerciorem, sibi easdem cum centum (latorum) grossorum et quadringentis marcis mediorum grossorum numeri predicti, quas ab eo promptas et paratas leuauimus et habuimus pro nostra necessitate, in et super oppido predicto *Pobiedziska* et villis nunc spectantibus, inscribimus, deputamus et assignamus tenore presencium graciose, per ipsum et suos successores legittimos cum omni dominio, vniuersisque et singulis vtilitatibus, fructibus, redditibus, prouentibus, censibus, agris, allodijs, pratis, campis, syluis, borris, nemoribus, mellificijs, lacubus, piscinis, piscaturis, molendinis, attinencijs et pertinencijs vniuersis, ad dictum oppidum et villas quomodolibet ex antiquo spectantibus, exceptis nostris stacionibus solitis et iuribus regalibus, que pro nobis et nostris successoribus ad plenum reseruamus, habendum, tenendum, vtifruendum pacifice et quiete possidendum, quousque sibi aut suis legittimis successoribus per nos vel nostros successores quingente marce, in quibus oppidum predictum et villas liberauit et exemit, et quingente, quas nobis mutuauit in moneta

et numero descriptis ad plenum fuerint persoluta. Quibus exsolutis oppidi et villarum possessio ad nos et nostros successores reuertentur pleno iure. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in *Konyn* feria quarta in octaua sancti Iohannis baptiste, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo tercio. — Ad relacionem venerabilis Vladislai de *Opporow*, decretorum doctoris, regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 15 N. 86 z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

¹) *Pobiedziska*, miasto w pow. szredzkim.

537. 1433. die 28. mensis Septembris, Romae.

Eugenii IV. P. M. decretum, inter Albertum archiepiscopum Gnesnensem et Paulum Vladimiri de decimis villarum *Łubno*, *Zawada*, *Kosorz* et *Iastrzębie* litem dirimens.

Eugenius episcopus seruus seruorum Dei, venerabili fratri . . episcopo Aprutinensi et dilectis filijs Wladislauiensis ac Posnaniensis ecclesiarum archidiaconis, salutem et apostolicam benediccionem. Exhibita nobis pro parte venerabilis fratris nostri Alberti archiepiscopi Gneznensis peticio continebat, quod licet ius percipiendi decimas noualium ex fructibus, qui in terris, campis et agris infra *Lubno*, *Zawada*, *Cossorzs* et *Iastrzambye*¹) Gneznensis diocesis villarum limites consistentibus excrescunt, pro tempore prouenientes, ad archiepiscopum pro tempore existentem et mensam archiepiscopalem Gneznensem legitime pertineat, tamen dilectus filius Paulus Vladimiri clericus, olim rector parrochialis ecclesie in *Clodawa* dicte diocesis, falso asserens, huiusmodi ius ad rectorem dicte ecclesie pro tempore existentem pertinere, et super illo contra iusticiam prefato Alberto archiepiscopo se opponens, eum desuper molestauit multipliciter, vexauit, perturbauit, inquietauit, impediuit ac eciam impecijt. Ortaque propterea inter Albertum archiepiscopum et Paulum prefatos super dicto iure et illius occasione materia questionis, felicis recordacionis Martinus papa quintus, predecessor noster causam huiusmodi, cum tunc partes ipse in Romana curia sufficienter presentes existerent, bone memorie Guillermo Aurasicensi tunc suo ad instanciam ipsius Pauli commisit primo et deinde nos, qui dicto predecessore, sicut Domino placuit, ab hac luce subtracto, fuimus diuina fauente clemencia ad apicem summi apostolatus assumpti, ex certis causis venerabili fratri nostro Iohanni Pennensi episcopis tunc nostro capellanis et auditoribus causarum palacij apostolici commisimus audiendam et fine debito terminandam, ipseque Iohannes episcopus tunc auditor cognitis illus meritis, de consilio et assensu coauditorum suorum causarum dicti palacij, quibus super hijs relacionem fecit

ielem, per suam diffinitiuam sentenciam pronuncciauit, decreuit et declarauit, prout hec omnia in libello pro parte dicti Alberti archiepiscopi in huiusmodi causa exhibiti, petita fuerant, opposiciones, molestaciones, vexaciones, perturbaciones, inquietaciones et impedimenta predicta fuisse et esse temeraria, illicita, indebita, iniusta et de facto presumpta, necnon Paulo super illis ac dictis decimis perpetuum silencium imponendum fore et imposuit, ac dictum Albertum archiepiscopum ab impeticione prefati Pauli absoluendum fore et absoluit, ipsumque Paulum in expensis coram eo in dicta causa legitime factis, condemandum fore et condemnauit, illarum taxacione sibi imposterum reseruata. A quaquidem sentencia fuit pro parte dicti Pauli ad Sedem apostolicam appellatum, nosque causam appellacionis huiusmodi dilecto filio magistro Geminiano de Prato capellano nostro et auditori causarum dicti palacij audiendam commisimus et fine debito terminandam. Qui cognitis illius meritis de consilio et assensu coauditorum suorum causarum eiusdem pallacij, quibus super hiis relacionem fecit fidelem, per suam diffinitiuam sentenciam pronuncciauit, decreuit et declarauit, per prefatum Iohannem episcopum tunc auditorem in causa huiusmodi bene fuisse et esse processum, sentenciatum et diffinitum, eiusque sentenciam predictam confirmandam fore et confirmauit et ab illa pro parte dicti Pauli male fuisse et esse appellatum ac eundem Paulum in expensis coram eo in huiusmodi causa legitime factis condemnandum fore et condemnauit, illarum taxacione sibi imposterum reseruata. Cumque a sentencia Geminiani auditoris huiusmodi fuisset pro parte dicti Pauli ad Sedem appellatum eandem, nos causam ipsius vltime appellacionis dilecto filio magistro Laurencio de Arecio capellano nostro et auditori causarum dicti palacij audiendam commisimus et fine debito terminandam. Qui cognitis illius meritis, de consilio et assensu coauditorum suorum causarum eisdem palacij, quibus super hiis relacionem fecit fidelem, per suam diffinitiuam .sentenciam pronunciauit, declarauit et decreuit, per prefatum Geminianum auditorem in causa huiusmodi bene fuisse et esse processum, sentenciatum et diffinitum, eiusque sentenciam predictam confirmandam fore et confirmauit, ac ab illa pro parte dicti Pauli male fuisse et esse appellatum necnon premissum ius ad archiepiscopum pro tempore existentem et mensam huiusmodi spectasse et pertinuisse necnon spectare et pertinere de iure illique adiudicandum fore et adiudicauit ac prefato Paulo nullum in dictis decimis seu ad eas ius compécijsse seu competere ac prefatum Paulum in expensis coram eo in huiusmodi causa legitime factis, condemnandum fore et condemnauit, illarum taxacione sibi in posterum reseruata. Et subsequenter prefatus Laurencius auditor, cui ex certis causis commisimus, vt eciam coram Iohanne episcopo tunç et Geminiano auditoribus predictis factas taxaret omnes expensas huiusmodi, in centum et quadraginta florenis auri de Camera, boni et iusti ponderis, prouida moderacione taxauit, procuratoris ipsius Alberti archiepiscopi super expensis eisdem iuramento secuto, prout in instrumentis publicis inde confectis ipsorum Iohannis episcopi tunc necnon Geminiani et Lau-

rencij auditorum sigillis munitis dicitur plenius continerj. Cum autem sicut eadem peticio subiungebat, prefatus Albertus archiepiscopus dubitat quod dictus Paulus premissis sentencijs et presencium uigore habendis processibus reuerenter parere non velit, pro parte ipsius Alberti archiepiscopi nobis fuit humiliter supplicatum, vt sibi super hiis de oportuno remedio prouidere dignaremur. Nos itaque huiusmodi suplicacionibus inclinati, discrecioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel duo aut vnus vestrum per vos uel alium seu alios . . . . faciatis eundem archiepiscopum pacifica vel quasi dicti iuris possessione gaudere, sibique de florenorum summa pro expensis huiusmodi iuxta prefatorum instrumentorum earundem condemnacionis et taxacionis tenorem plenam et debitam satisfaccionem impendendo, et insuper legitimis super hiis per nos habendis seruatis processibus eos, quociens expedierit, aggrauare curetis, contradictores per censuram ecclesiasticam appellacione postposita compescendo: inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brahij secularis. Non obstante, si dicto Paulo vel quibusuis alijs coniunctim vel diuisim ab eadem Sede indultum existat, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi memoriam. Datum Rome apud sanctum Laurencium in Damaso, anno Incarnacionis dominice millesimo quadringentesimo tricesimo tercio, quarto kalendas Octobris, pontificatus nostri anno tercio.

R. Na zasadzie powyższej buli zawiadamia Iacobus episcopus Apruntinensis Władysława króla polskiego, Zygmunta wielkiego księcia litewskiego, arcybiskupa lwowskiego, biskupów krakowskiego, wrocławskiego, włocławskiego, poznańskiego, płockiego i lubuskiego, Sędziwoja z *Ostroroga* wojewodę poznańskiego, Scibora z *Borzysławic* łęczyckiego i Jana z *Lichina* brzeskiego wojewodów, oraz właścicieli wsi *Łubno, Zawada, Kossorz* i *Jastrzębie*, iż polecił Pawłowi Włodzimirzowiczowi, by Wojciecha arcybiskupa gnieźnieńskiego pozostawił w spokojnem posiadaniu dziesięcin z nowizn wsi pomienionych. Rome die quinta mensis Octobris.

Dokument pargaminowy w formie aktu notaryalnego, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 409), opatrzony jest dużą podługowatą pieczęcią z czerwonego wosku, zawieszoną na sznurku spełzniętym z różowego jedwabiu, znacznie potłuczoną.

[1]) *Łubno*, wieś w pow. kolskim, par. *Kłodawa*.
Zawada. Z licznych wsi tej nazwy, którąby była, oznaczyć nie umiem.
Kosorz, wieś w pow. kutnowskim, par. *Dzierzbice*.
Jastrzębie, wieś w pow. kutnowskim, par. *Oporów*.

538. 1433. die 17. mensis Decembris, Lanciciae.

Wladislaus II. rex Poloniae, civibus de *Poznań*, *Kościan*, *Słupca* et *Meszna* DCCXXV½ marcas ex exactione regali assignat.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quia feria quinta proxima ante festum sancti Stanislai presulis gloriosi a prouidis consulibus ciuitatum Poznaniensis, Costensis, *Slupcza*, *Myesna*,[1]) et a nobili domino Iohanne Czarnkowsky pro expedicione Bohemorum fecimus recipere pannos, balistas et alia necessaria per barones nostros, magnificum Sandiuogium de *Ostrorog* palatinum Posnaniensem et Nicolaum Marsalkowicz pro septingentis viginti quinque marcis cum media et octo scotis, quas pecunias strenuus Bogussius subiudex Calissiensis, exactor Maioris Polonie adueniente exaccionem (s) anni presentis, ad mandata nostra regia ipsis ciuibus predictis debet soluere realiter et cum effectu, et hoc si vixerit in humanis et eandem contributionem, prout anno preterito exegerit et leuauerit plenarie ex integro. Datum Lancicie feria quinta post festum Lucie, anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo tercio. — Relacio venerabilis Vladislai regni Polonie vicecancellarij.

Teka Naruszewicza 15 N. 102, z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem.

[1]) *Poznań*, miasto stołeczne księstwa poznańskiego.
Kościan, miasto pow. w księstwie poznańskiem.
Słupca, miasto pow. gubernii kaliskiej.
Meszna, wieś w pow. słupeckim, gubernii kaliskiej.

539. 1434. die 6. mensis Ianuarii, in *Iedlna*.

Wladislaus II. rex Poloniae Alberto de *Toliszkowo* L marcas in oppido *Pobiedziska* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attentis et inspectis fidelibus seruicijs et pure fidei meritis strenui et nobilis Alberti de *Tholiskowo*, militis nostri sincere dilecti, quibus hactenus placere meruit nostre maiestati et in futurum aucta fide et constancia prestancius poterit complacere, horum et aliorum meritorum suorum intuitu, volentes ipsum prosequi gracia et fauore, sibi quinquaginta marcas monete et numeri Polonicalium, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, (in) et super oppido nostro *Pobyedziska* [1]) et villis ad ipsum spectantibus adiungimus, ascribimus et donamus tenore presencium graciose tenendum, habendum pacifice et quiete omnes vtili-

tates ipsius oppidi possidendum, quousque sibi aut suis successoribus legittimis per nos aut successores nostros dicte quinquaginta marce cum alijs per presens inscriptis ad plenum fuerint exsolute. Quibus exsolutis dicti oppidi et villarum ipsius possessio ad nos et nostros successores reuertetur pleno iure. Stacionibus nostris regalibus et iuribus semper saluis. Harum quibus sigillum nostrum est appensum (testimonio litterarum). Datum in *Iedlna* ipso die Epiphanie Domini, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quarto. — Ad relacionem magnifici Iohannis de *Konieczpole* regni Polonie cancellarij.

Teka Naruszewicza 15 N. 115 z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdyś w Archiwum koronnem, od którego pieczęć była oderwana.

¹) *Pobiedziska*, miasto w pow. szredzkim.

540. 1434. die 31. mensis Ianuarii, Gnesnae.

Nicolaus de *Podlesie* X marcas annuas ex redditibus villae *Sarbia* Nicolao Grosman CC florenis Ungaricalibus in vim reemptionis vendit.

In nomine Domini amen. Nos Benedictus de *Modla* canonicus et officialis ac vicarius in spiritualibus sancte ecclesie Gneznensis generalis, notum facimus, quibus expedit, vniuersis, hoc presens instrumentum publicum inspecturis, quomodo discretus vir dominus Nicolaus Grosman altarista Gneznensis et [rector] parrochialis in *Walischewo* ac ductor et director laborum beatissime Trinitatis in ciuitate Gneznensi ecclesiarum ex vna, et nobilis vir dominus Nicolaus heres de *Podlesze* et in *Sarb* . . . . lant . . . . ex alia partibus, in nostra presencia personaliter constituti: qui dominus Nicolaus Grosman . . . . decem marca-rum] Polonicalium, monete et numeri eiusdem, videlicet quadraginta octo grossos in quamlibet [marcam computando . . . . . . t et . . . . . . uit in tota villa *Szarb* ¹) Gneznensis dyocesis, in et super viginti km[etonibus . . . . et agros mansorum colentibus et qui censum soluunt siue soluere consueuerunt, apud eundem nobilem dominum Nicolaum Podleszky heredem et dominum ipsius ville *Szarb* pro ducentis florenis puri auri Vngaricalis, spe, foro et titulo reempcionis alias *wederkoff;* dictisque dominis Nicolao Grosman et Nicolao Podleszky huiusmodi empcionem et vendicionem hincinde ratam et gratam habentibus, et ibidem prefatus dominus Nicolaus Podlesszky cum Laurencio filio ipsius naturali, sponte et voluntarie, non coacti, non compulsi, apud acta consistorij nostri Gneznensis censuris ecclesiasticis nostris videlicet excommunicacionis, aggrauacionis et interdicti et nostrorum successorum, officialium Gneznensium, qui pro tempore extiterint, et se ipsum cum Laurencio filio suo, et alios suos legittimos successores, qui pro tempore erunt, et submisit dictas decem

marcas singulis annis sese continue sequentibus, ad festum beati Martini confessoris, datam presencium proxime sequencium (s), primam solucionem soluere per se vel familiarem aut wlodarium vel scultetum suos ipsius ville *Sarb*, Gneznam dicto domino Nicolao Grossman ad domum suam portare, presentare et sibi soluere inexcuse incipiendo; et si prefatus census decem marcarum monete currentis per vnum mensem post festum beati Martini aliquorum annorum non fuerit solutus, extunc prefatus Nicolaus Podleszky submisit se cum suis successoribus legittimis maioribus penis iudicij regalis, videlicet ad impignorandum per ministeriales fore et esse puniendum et puniendos, donec prefatum censum decem marcarum persoluat. Item si, quod absit, predicta villa *Szarb* et gaze villanorum in voraginem ignis, in fauillam essent redacte, extunc dominus Nicolaus et sui successores legittimi de bonis ipsorum in *Podlessze* tam mobilibus, quam inmobilibus soluere tenentur dictas decem marcas prefato domino Nicolao Grosman vel quem ad hoc duxerit deputandum. Item ibidem prefatus dominus Nicolaus Grossman prenominato domino Nicolao Podlesszky dedit liberum arbitrium, bonam, spontaneam voluntatem, quandocumque sibi placebit, prefatum censum decem marcarum reemendi. Tandem prefatus dominus Nicolaus Grossman altarista Gneznensis, in stuba maiori, in mensa et in domo habitacionis nostre ac in presencia nostri ducentos florenos Vngaricales coram nobis deposuit pro dicto censu decem marcarum apud prefatum nobilem dominum Nicolaum Podlesszky empto, quos et nos ipsi computauimus et eidem domino Nicolao Podleszky ipse dominus Nicolaus Grossman eosdem florenos dedit, soluit et sibi assignauit, quos ipse dominus Nicolaus Podlesszky recepit et iuxta libitum voluntatis sue conuertit. In quorum omnium fidem et testimonium premissorum presentes nostras submissionis et recognicionis literas seu presens publicum instrumentum per Adam Zauissij de *Smolycze* scribam nostrum infrascriptum subscribi et publicari mandauimus, nostrique officialatus sigillo, quo ad causas vtimur, iussimus appensione comuniri. Actum et datum Gnezne in curia habitacionis nostre, sub anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quarto, indiccione duodecima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Eugenij diuina prouidencia pape quarti moderni, anno ipsius tercio, die Saturni, vltima mensis Ianuarij, hora terciarum. Presentibus ibidem dicretis viris, dominis: Adam mansionario ecclesie Gneznensis, Stanislao Phalislai, Iacobo de *Scharowo*, Iohanne de *Topolya* et Iohanne de Lancicia, notarijs consistorij nostri publicis, testibus circa premissa vocatis specialiter et rogatis.

S. N. Et ego Adam Sauissij de *Smolicze*, clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, coram prefato wenerabili viro, domino Benedicto canonico et officiali scriba, quia predictis sentencie excommunicacionis submissioni, pecuniarum recepcioni, recognicioni, censsus empcioni et uendicioni, ac pecuniarum numeracioni alijsque omnibus et singulis, dum sic, ut premittitur, agerentur et fierent, vnacum prenominatis testibus presens interfui, eaque omnia premissa sic fieri vidi

et audiui, ideo hoc presens publicum instrumentum me occupato alijs officij mei negocijs, per alium fideliter scribi procuraui, meque huic subscripsi et in hanc publicam formam redegi, signo et nomine meis solitis et consuetis vna cum memorati domini Benedicti officialis appensione officialatus sigilli consignaui, in fidem et testimonium premissorum.

Dokument pargaminowy, zniszczony i z wytlałą dziurą, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 410). Pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

[1]) *Sarbia*, wieś w pow. wągrowieckim, par. *Podlesie kościelne*.

541. 1434. die 23. mensis Februarii, Gnesnae.

Albertus de *Pakość*, castellanus Sremensis, II marcas annuas ex redditibus villae *Iankowo*, Ioanni decano Gnesnensi XXX marcis vendit.

Nos Sandiwogius de *Ostrorog* [palatinus] Poznaniensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, qu[od ad] nostram aliorumque eiusdem terre nobilium presenciam veniens nobilis dominus Albertus de *Pacoscz* castellanus Srzemensis, non compulsus, non coactus, neque aliquo sinistro modo seductus, quinymmo sanus mente pariter et corpore existens, vsus amicorum suorum consilio et matura deliberacione prehabita, in et super totali villa ipsius dicta *Yankowo* [1]) necnon super kmethonibus ville eiusdem in districtu Gneznensi et circa *Pacoscz* situata, duas marcas currentis monete, numeri vero Polonicalis, in quamlibet marcam quadraginta et octo grossos computando, annui census pro triginta marcis latorum grossorum Pragensis monete, numeri vero Polonicalis, in quamlibet marcam quadraginta et octo grossos computando, venerabili domino Iohanni decano Gneznensi, tamquam executori testamenti felicis recordacionis domini Nicoli Kyczka, eiusdem ecclesie Gneznensis archidiaconi, et honorabilibus dominis mansionarijs eiusdem ecclesie Gneznensis pro capella omnium Sanctorum spe reempcionis alias *na wedercoph* imperpetuum vendidit et coram nobis more solito et consueto rite ac racionabiliter resignauit. Quemquidem censum duarum marcarum currentis monete singulis annis ad festum Natiuitatis Christi immediate se sequentibus dare et soluere sub penis iudicij magnis et solus portare aut dirigendo ducere per suum nunccium dicto domino decano tamquam executori aut preffatis dominis mansionarijs Gneznam in suis equijs, proprijs sumptibus et expensis, per eosdem dominos decanum tamquam executorem aut mansionarios eiusdem ecclesie Gneznensis habendum, tenendum, possidendum, vtifruendum et ad vsus suos beneplacitos libere et quiete conuertendum, prout ipsis melius et vtilius videbitur expedire. Harum quibus sigilla nostra presentibus sunt appensa testimonio literarum.

Datum et actum Gnezne, feria tercia proxima post dominicam Reminiscere anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quarto. Presentibus ibidem strennuis et nobilibus dominis: Iohanne de *Vlanowo* castellano Rogosznensi, Bogussio de *Budzislaw* subiudice Kalisiensi, Nyemerza de *Kyschewo*, Zacharia de *Pyascowo*, Schamborio de *Malochowo* venatore Kalisiensi, Michaele Llunak de *Retirz* et alijs quam pluribus fidedignis testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis in fidem et testimonium premissorum etc.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 411), opatrzony był pierwotnie jedną pieczęcią, która wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

[2]) *Jankowo*, wieś w pow. śrzedzkim.

542. 1434. die 5. mensis Martii, in *Korczyn*.

Andreas Ciołek de *Czelechowo* subcamerarius Sandomiriensis testatur, sese a Wladislao II. rege Poloniae capitaneatum Maioris Poloniae ad fideles manus accepisse.

Ego Andreas alias Czolek heres de *Czelechowo*, subcamerarius Sandomiriensis recognosco, me capitaneatum Maioris Polonie cum castris, ciuitatibus, opidis atque villis ad ipsum capitaneatum pertinentibus, a serenissimo principe et domino, domino Wladislao Dei gracia rege Polonie etc. domino meo graciosissimo, recepisse. Quemquidem capitaneatum cum eisdem castris, ciuitatibus, opidis atque villis fideliter gubernare et in meliorem condicionem reddere toto meo posse, atque ad requisicionem ipsius domini regis viceversa eidem domino regi siue inclitis natis ipsius restituere promitto sub fide et honore meis, turrim eciam altam castri Posnaniensis tegere et reformare me submitto. Preterea sub eisdem fide et honore meis, fraude atque dolo cessantibus, promitto et spondeo semper esse fidelis cum omnibus et singulis subditis capitaneatus predicti prefato domino regi, natis et Corone ipsius regni Polonie, et nunquam volo esse in tractatu, conuencione siue consilio, vbi ipsorum malum, periculum vite sue siue aliquod aliud factum, quod posset ipsis obesse quoquomodo, tractabitur, et quociens et quam cito aliqua mala siue vite pericula de ipsis audiuero tractari, tociens et mora qualibet deposita ipsos fideliter premunire debeo et quos in malum siue periculum ipsorum vite machinantes sciuero, hos statim eidem domino regi aut natis ipsius predictis siue officialibus ipsorum deferre volo, quodque nullum alium dominum preter prefatum dominum regem et natos predictos querere aut in ipsum consentire debebo. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio

literarum. Datum in Noua ciuitate feria sexta proxima ante dominicam Letare, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quarto.

Teka Naruszewicza 15 N. 121, z oryginału pargaminowego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

543. 1434. die 5. mensis Martii, in *Korczyn*.

Wladislaus II. rex Poloniae, Petro de *Bnin* castellano Gnesnensi XL marcas in oppido *Mosina* inscribit.

Vladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo attentis et inspectis assiduis fidelibusque seruicijs magnifici Petri de *Bnyn*, castellani Gneznensis, militis nostri sincere dilecti, quibus nobis placere meruit et in futurum aucta fide et constancia prestancius poterit complacere, horum et aliorum meritorum intuitu volentes ipsum prosequi gracia et fauore, sibi in et super oppido nostro *Moschina*[1]) et villis pro ipso spectantibus, in terra Maioris Polonie sitis, quadraginta marcas monete et numeri Polonicalium asscribimus, adiungimus et donamus tenore presencium graciose, in ipsis predictum oppidum cum villis tenendum, habendum, vtifruendum et pacifice cum omnibus suis vtilitatibus, censibus, fructibus et attinencijs possidendum, quousque sibi aut suis legittimis successoribus per nos vel nostros successores dicte quadraginte marce cum alijs per presens sibi inscriptis, ad plenum fuerint persolute. Quibus exsolutis dicti oppidi et villarum possessio ad nos reuertetur pleno iure. Nostris iuribus regalibus in omnibus semper saluis in omnibus. Datum in Noua Ciuitate feria sexta proxima ante festum dominicam Letare Iesu (s), anno Demini millesimo quadringentesimo quarto. — Ad relacionem vanerabilis Lutkonis.

Teka Naruszewicza 15 N. 119. z oryginału pargaminowego anihilowanego, przechowanego niegdy w Archiwum koronnem, u którego wisiała pieczęć na pasku pargaminowym.

[1]) *Mosina*, miasto w pow. szremskim.

544. 1434. die 8. mensis Martii, in *Kościan (?)*

Wladislaus II. rex Poloniae ratam habet venditionem quartae partis molarum, ante civitatem *Kościan* sitarum, a quodam Hansel Iakieloni Korman anno 1388. factām.

R. Priuilegium Vladislai regis Polonie, virtute cuius contractum vendicionis et resignacionis quarte partis molendinorum ante *Costen* [1]) ciuita-

tem et in ciuitate ante castrum sitorum, pro sexcentis marcis latorum grossorum Pragensium Pololonicalium numeri vsualis comparate per honestum Hansel in personam honesti Iakiel Korman coram generoso Thomislao castellano, burgrabio tunc Costensi et procuratore reuerendissimi in Christo patris Dobrogostij episcopi Posnaniensis, sub actum in *Costen* die dominica, que in ecclesia „Domine ne longe facias“ decantatur, anno 1388 recognito approbat et ratificat ac circa participacionem et vsum fructum tercie partis memoratum Korman manere debere. Datum in ciuitate *Koszczyn* (s) feria secunda post dominicam Letare quadragesimalem. Presentibus tunc reuerendissimis ac magnificis: Alberto archiepiscopo Gnesnensi, Sbigneo Cracouiensi, Iohanne de Lichin Brestensi, Iohanne . . . . Leopoliensi palatinis. Per manus, Iohannis de *Coniecpole* cancellarij (et) Vladislai de *Opporowo* ecclesie Vladislauiensis (s) vicecancellarij, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quarto.

Teka Naruszewicza 15 N. 139, ex summario capituli Posnaniensis.

[1]) *Kościan*, miasto pow. w księstwie poznańskiem.

545. 1434. die 6. mensis Aprilis, in *Pyzdry*.

Iudicii Calissiensis terrestris decretum, inter Nicolaum de *Grabowo* et Albertum Suczka de *Parszewica*, de violentia quadam latum.

Nos Throyanus de *Lekno* iudex et Bogussius de *Budyslaw* subiudex Kalisienses generales, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quod de anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quarto, in terminis particularibus feria tercia post dominicam Quasimodo *Pysdry* celebratis, vbi nobiles domini Bogussius de *Cozuthy* capitanei, Iacussius de *Podleze* pallatini, Sandiuogius de *Gorenino* iudicis, Nicolaus de *Noskowo* subiudicis, Laurencius de *Staw*, succamerarij, Vincencius de *Phalicovicze* vexilliferi vicesgerentes, ceterique domini et officiales iudicio in regali presidebant, ibi veniens Przedwogius ministerialis ius reddens recognouit, quomodo auizauit nobilem et strenuum Albertum Suczka de *Parszeuicza*, tenutarium in *Szroda*, de pecuniis, quas habet in *Szroda*[1]) a *przenicza*, de frumentis, de equibus, de uestibus et peccoribus, de auro et argento, et de omnibus bonis, vbicumque habet, pro eo, quia venit cum quinque nobilibus et viginti inferioribus super nobilem Nicolaum de *Grabowo* ibi, vbi eum Ius inpossessionauit et investiuit, videlicet in molendinum equorum in *Szroda*, et ibidem ipsum violenter depercussit, astare dimisit, qui non venit nec venire curauit, nec aliquid pro suo interesse fecit. Et ibidem ministerialis ipsum clamauit. Nos itaque auditis ministerialis eiusdem confessione sentenciauimus sibi a quolibet nobili per tres marcas et a quolibet inferiori vnam marcam, quas sibi soluere debet in

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

octo septimanis sub penis magnis. Et iudicatum soluit. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum anno, loco et die, quibus supra.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 413), opatrzony jest dwiema pieczęciami okrągłemi, ze zwykłego wosku, zawieszonemi na paskach pargaminowych. Pierwsza zupełnie zniszczona, z wykruszonym wyciskiem. Druga wyobraża herb Sulimę; napis otokowy nieczytelny.

[4]) *Środa*, miasto pow. w ks. poznańskiem.

546. 1434. die 26. mensis Aprilis, Gnesnae.

Benedictus de *Modla* officialis ecclesiae Gnesnensis plebano de *Tuliszkowo* mandat, ut Ianussium de *Tuliszkowo* in iudicium citet.

R. Benedictus de *Modla* canonicus et officialis Gneznensis wzywa plebana z *Tuliszkowa*,[1]) iżby wezwał Janusza z *Tuliszkowa*, aby się na dniu 14 (s) w obec niego w Gnieźnie stawił, a to w sprawie z Mikołajem plebanem z *Popowa*, toczącej się o pewne długi.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis acta de a. 1434.

[1]) *Tuliszków*, wieś paraf. w pow. konińskim.

547. 1434. die 27. mensis Aprilis, Gnesnae.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis oppidanis de *Kurzelów* prata ad fluvium *Czarna* sita, colonis frequentanda confert.

In nomine Domini amen. Nos Albertus Dei gracia sancte Gnesnensis ecclesie archiepiscopus et primas, cupientes census, fructus et vtilitates mense nostre archiepiscopalis, quantum in Deo possumus, deducere in augmentum, prata in fluuio *Czarna* ex vtraque parte incipiencia a prato wlgo *od lipy* Mathie Czechowicz et *Wilicza* fluuio ex ista parte *Kurzelow*[1]) et vsque ad viam, que ducit in *Gosciacin* de *Kurzelow*, et in syluis wlgo *czarny las* Poloni in *Rudki* et *Lowcze* silvis Kurzelouiensibus, oppidanis nostris in *Kurzelow* de noua radice extirpanda concedimus, damus et incorporamus sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum, capituli Gnesnensis, perpetuis temporibus fruenda et possidenda, saluis tamen nostris pratis in eisdem syluis et fluuijs extirpatis, quibuscumque nominibus censeantur, que prata pro curia nostra duximus reseruanda et reseruamus, ita tamen, quod quilibet ipsorum de qualibet quantitate duorum stadiorum ad lanei latitudinem pro censu vnum grossum de eisdem pratis

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

elapsis decem annis, quos ipsis pro libertate concedimus, singulis annis ad festum sancti Martini tenebitur persoluere secundum maius et minus iuxta quantitatem eorundem. In cuius rei testimonium nostrum et dicti nostri capituli sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnesne in capitulo generali feria tercia post festum beati Adalberti martyris, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quarto. Presentibus ibidem venerabilibus honoralibusque fratribus nostris: Preduogio de *Grandi* preposito, Iohanne decano, Iohanne cantore et Iohanne cancellario, Adamo de *Bethkow* decretorum doctore, Nicolao de *Gorka*, Benedicto de *Modla* officiali, Iohanne de *Rudzica*, Mathia Dryia, Mathia Chrapowski, Nicolao de *Glembocica*, Paulo Gizicki, Iohanne de *Niewiesz*, Sandkone de *Czeczel*, Petro de *Pniewo*, Andrea Derslai et Bodzanta de *Niankow*, prelatis et canonicis ecclesie nostre Gnesnensis capitulariter congregatis.

Teka Naruszewicza 15 N. 126, z inwentarza kapituły gnieźnieńskiej.

[1]) *Kurzelów*, miasteczko w pow. włoszczowskim.

548. 1434. die 30. mensis Aprilis, Gnesnae.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis, scultetiam in villa *Kowale* Stogneo de *Kaczki* vendit.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum omnium habere memoriam diuinitatis pocius sit, quam humanitatis, necesse est ego, vt ea, que futurorum cognicionem respicere debeant, hominum et literarum testimonio roborantur. Proinde nos Albertus Dei gracia sancte Gneznensis ecclesie archiepiscopus et primas, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, tam presentibus, quam futuris, quod cum scoltecia mense nostre archiepiscopalis in villa *Cowalye*,[1]) sita in districtu Vneowiensi, quam quondam Stanislaus Floriani donacione sibi facta possidebat, per eiusdem Stanislai obitum, qui prole presertim masculini sexus pro successore legitimo non derelicta, diem vite sue clausit extremam, sit ad presens vacua et ad nostram mensam cum pleno iure deuoluta, nos volentes in bonis mense nostre, [quantum po]ssumus, condicionem facere meliorem, scolteciam predictam in *Cowalye* sub ratihabicione venerabilium fratrum nostrorum [capituli Gneznensis], Stogneo de *Caczky* pro certa pecunie quantitate vendidimus: dantes eidem Stogneo et suis posteris siue su[ccessoribus legittimis] racione dicte scoltecie ibidem in *Cowale* duos mansos liberos ab omni censu ac vnam thabernam et duos [ortulanos qui in a]gris dictorum mansorum sunt locati, et tercium denarium de qualibet re iudicata, per dictum Stogneum et suos su[ccessores legitti]mos habendum, tenendum, vtifruendum et eciam de nostro aut successorum nostro-

rum consensu persone nobis aut dictis successoribus [nostris] placite, vendendum et perpetuis temporibus possidendum. Piscinam autem, quam felicis recordacionis Nicolaus predecessor noster dicto olim Stanislao donauerat vna cum molendino in eadem constructo, pro nobis et mensa nostra plenarie reseruamus. Concedimus autem eidem Stogneo et eius successoribus predictis aliam piscinam infra, sine tamen preiudicio piscine et molendini nostrorum predictorum facere, in qua eciam licebit nobis et dictis successoribus nostris piscari, dum nos et eosdem successores inibi descendere contingat. Seruicia autem ipse Stogneus et successores sui predicti nobis et dictis successoribus nostris facere tenebuntur, prout alij scolteti villarum mense nostre archiepiscopalis facere consueuerunt. Hoc eciam adiecto, quod si idem Stogneus aut aliquis ex successoribus suis repertus fuerit nobis aut nostris successoribus rebellis aut homines nostros oppresserit et grauauerit, licebit nobis et eisdem successoribus nostris predictam scolteciam quadraginta marcis monete et numeri Polonicalium reemere et ad mensam nostram reducere pleno iure. In cuius rei testimonium nostrum et dicti capituli nostri maiora sigilla presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne feria sexta proxima post festum sancti Adalberti pontificis et martiris gloriosi, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quarto. Presentibus venerabilibus fratribus nostris: Predwogio preposito, Iohanne Budkonis decano, Iohanne de *Brzostkowo* cantore, Iohanne Pauli cancellario, Nicolao de *Gorka*, Adam decretorum doctore, Benedicto officiali, Iohanne de *Rudzicza*, Mathia Drya, Nicolao Glamboczski, Iaroslao Kankolewsky, Paulo Gysziczsky, Mathia Chlapowsky, Andrea Derslai, Iohanne de *Nyewyesch*, Sandiuogio de *Czechel* et Petro Pniewsky prelatis et canonicis dicte ecclesie nostre Gneznensis, capitulariter congregatis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 412), z dwoma wytlałemi dziurami, opatrzony jest piękną, lecz znacznie uszkodzoną, wielką podługowatą pieczęcią tronową Wojciecha Jastrzębca arcybiskupa gnieźnieńskiego, uwieszoną na sznurku z zielonego i różowego jedwabiu.

[1]) *Kowale pańskie*, wieś paraf. pow. turecki.

549. 1434. die 7. mensis Maii, in *Kalisz*.

Consules civitatis Calissiensis testantur, Michaelem et Barbaram coniuges Sobiemande XI grossos annuos $III^1/_2$ marcis vendidisse.

Nos consules ciuitatis Calisiensis: Mathias Maczuda, Niclas Wejs sellator, Iasthco Broda braseator, Albertus pellifex, Henricus Kotlinski et Mathias Szdzech tenore presencium publice recognoscimus vniuersis, quod in presencia nostre ciuitatis scabinorum subscriptorum, puta: Ianussij Keseling rasoris, Ianussij Honuth arcuficis, Nicolai Elensmid, Nicolai Vin-

ig, Piotraschconis Sejboth, Close Lovincz et Iacussij Zolthowlos, coram nussio Beserich aduocato, constituti personaliter in bannito iudicio proui- us Michael Sobiemande braseator, vicinus noster, cum Barbara sua con- orte legitima, libera voluntate, iusto vendicionis et empcionis titulo pre- edente, resignauerunt rite racionabiliterque vndecim grossos annui cen- us monete communis super medio braseatorio suo ex opposito campanili ecclesie beati Nicolai sito, soluendos atque dandos annis singulis super festum Assumpcionis Marie virginis in *Kalis*, in manus procuratorum modernorum aut aliorum pro tempore existencium de anno ad annum tamdiu, quousque predictus Michael aut Barbara sua consors vel sui suc- cessores legittimi eundem censum vndecim grossorum consimilibus tribus marcis cum media monete communis, dum tante facultatis fuerint, duxe- rint reemendum, censu tamen perseso secundum computum temporis pri- mitus persoluto. In cuius rei testimonium ciuitatis nostre predictorumque scabinorum sigilla presentibus sunt appensa. Acta et data *Calis* feria sexta post Ascensionem Domini anno M CCCC XXXIIII.

Przywilej pargaminowy, przechowany w archiwum kollegiaty kaliskiej, opatrzony był niegdyś dwiema pieczęciami, których dziś brak. Kopia X. Sobczyńskiego.

550. 1434. die 18. mensis Maii.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis ratam esse iubet erectionem ecclesiae parochialis in *Wrząca*, a heredibus de *Kielczewo* a. 1433. factam.

R. Albertus archiepiscopus Gneznensis transumuje i potwierdza fundacyę kościoła parafialnego we *Wrzący*, dokonaną w roku 1433 przez dziedziców *Kielczewa* i odłącza tę nową parafię od *Grzegorzewa* [1]) za zezwoleniem Swiętosława tamecznego plebana. Kościół poświęca pod zawołaniem św. Jakuba i Wojciecha, fundacyę bierze pod opiekę praw duchownych, a do parafii nowej wciela *Wielką* i *Małą Wrzącę, Wierzchowiny, Sokolowo,* oraz *Duże* i *Małe Kielczewo*,[2]) z których dziesięciny folwarczne i w ziarnie odtąd plebanowie z *Wrzący* pobierać mają, nie zaś plebanowie w *Grzegorzewie;* gdyby zaś kiedy dziedzice tych wsi mieli obsiewać role kmiece, to do dziesięciny z takowych plebanowie żadnego nie mają rościć sobie prawa. Prawo patronatu zlewa na fundatorów i ich spadkobierców. Feria tercia proxima post Penthecostes.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1673.

[1]) *Grzegorzew*, wieś paraf. w pow. kolskim.
[2]) *Wrząca wielka* i *mała*, *Wierzchowiny*, *Sokołów*, *Kiełczew smulny* i *Kiełczew górny*, wsie w pow. kolskim, par. *Wrząca wielka*.

[illegible]

551. 1434. die 21. mensis Maii, Posnaniae.

Ioannes de *Drzewica* officialis Posnaniensis erectionem et dot... nem altaris ad s. Catharinam in ecclesia parochiali de *Grodzisko* rat... esse iubet.

R. Iohannes de *Drzewicza* archidiaconus Warszowiensis et of... cialis Poznaniensis, potwierdza fundacyę nowego ołtarza św. Katar... w kościele parafialnym w *Grodzisku*,[1]) której dokonał Michał prob... wsi *Kamieńca*, dając na ten cel pięć grzywien polskich rocznego czyn... mianowicie 4 grzywny zapisane na domu Piotra Srzemskiego w ryn... grodziskim, pomiędzy domami Piotra Polito i Jakuba, oraz na dw... domach przed bramą Suchą, jednym pomiędzy domami Piotra Piekarz i Gniewosza, naprzeciw młyna dziedzica, a drugim pomiędzy domem Miko... łaja Barthek a ogrodem dziedzica położonych, za które fundator dał ... grzywien polskich; piątą zaś grzywnę zapisał na domu Marcina Krawca i żony jego Jadwigi, leżącym pomiędzy domami Fyngerhutha i Klemen... i na jatce rzeźnickiej, trzeciej z rzędu po prawej ręce, idąc od bram... Suchej do jatek grodziskich, a dał za nią 10 grzywien polskich. Słowe... całkowity czynsz zapisał na wszystkich dobrach ruchomych i nieruchomy... wspomnianego Marcina (s) Szremskiego i Marcina Krawca. Oficyał bierze tę fundacyę pod opiekę prawa duchownego i prawo patronatu zlewa na wspomnianego Piotra Srzemskiego, brata rodzonego fundatora, żonę je... Dorotę, synów ich Jana, Mikołaja i Kaspra i ich spadkobierców, którzy mają biskupom lub ich oficyałom prezentować na tę posadę księdza w... święconego, przedewszystkiem jakiego krewnego. Obecnym ołtarzystą mia... nuje samego fundatora, wkładając na niego i jego następców obowiązek odprawiania tygodniowo trzech mszy, to jest za zmarłych, o NMaryi pa... nie a trzeciej według własnego wyboru. Testes: Paulus Drdzenski ol... plebanus in *Grodzisko*, Albertus de *Schamotuli*, Iohannes alias Ianik de Poznania, altarista ecclesie cathedralis Posnaniensis, Albertus de *Luban...* notarius pulicus.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1610—1612.

[1]) *Grodzisk*, zapewne miasto w pow. bukowskim.

552. 1434. die 2. mensis Iunii, in *Uniejów*.

Albertus archiepiscopus Gnesnensis officiali Gnesnensi mandat, u... litem, quam Nicolaus quondam plebanus de *Tuliszkowo* Ianussio de *Tuli... szkowo* intendebat, ad iudicium archiepiscopi remittat.

R. Albertus archiepiscopus Gnesnensis, wzywa oficyała gnieźnie... skiego, by sprawę wytoczoną przez Mikołaja byłego plebana z *Tuliszkowa*[1])

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

obecnie plebana z *Popowa* przeciw Januszowi z *Tuliszkowa* o pewne należytości, jeśliby sam stron obu pogodzić nie zdołał, przed sąd arcybiskupi odesłał. Jak się bowiem pokazuje wspomniany Mikołaj pleban, prowadziwszy się w *Tuliszkowie* niedobrze i innych księży do złego życia zachęcając, przeniósłszy się następnie do *Popowa*, pewne sumy z kościoła tuliszkowskiego teraz jeszcze ściągnąć usiłuje, czego mu Janusz słusznie zabrania: inconueniens enim foret, quod quilibet leuans et percipiens fructus et bona ecclesie, demum illa spreta, cuidam remaneret in suis necessarijs neglecta. In *Uneow* feria quarta in octaua Corporis Christi.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta a. 1454.

[1]) ***Tuliszków***, **wieś paraf. w pow. konińskim.**

553. 1434. die 13. mensis Septembris, Posnaniae.

Ioannes de *Drzewica* vicarius in spiritualibus Posnaniensis erectionem et dotationem altaris ad s. Brigidam in ecclesia Posnaniensi ad s. Mariam Magdalenam ratam esse iubet.

R. Iohannes de *Drzewicza* archidiaconus Warsoviensis et vicarius in spiritualibus episcopi Poznaniensis, potwierdza fundacyę nowego ołtarza NMaryi Panny, śś. Brygidy, Małgorzaty, Apolonii, Doroty i Katarzyny w kościele parafialnym św. Maryi Magdaleny w Poznaniu, dokonaną przez Małgorzatę wdowę po Baltazarze mieszczaninie kościańskim, dając na ten cel w ręce oficyała a ostatecznie Mikołaja starszego mieszczanina poznańskiego sto grzywien polskich z poleceniem, aby za nie zakupionym został czynsz około 10 grzywien na utrzymanie wspomnianego ołtarza i ołtarzysty, a czyni to na zbawienie duszy swej, swego rodzeństwa i swoich rodziców. Biskup biorąc tę fundacyę pod opiekę prawa duchownego, zlewa prawo patronatu na fundatorkę, a po jej śmierci na jej najbliższych krewnych, gdyby miała umrzeć bezdzietnie. Obecnie zaś mianuje na jej prezentę ołtarzystą Mikołaja Pfaffkowego. Ołtarzyści mają tygodniowo odprawiać trzy msze, to jest za zmarłych, na cześć św. Brygidy i o NMaryi Pannie, wyjąwszy świąt solennych, kiedy zwykle msze mają odprawiać. Posnanie feria secunda in vigilia Exaltacionis sancte Crucis. Testes: mgr. Nicolaus maior, Iohannes Christophori ex Posnania.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1591—1593.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

554. 1434. die 15. mensis Septembris, Wladislaviae.

Boguslaus officialis Wladislaviensis altaristas ecclesiae collegiatae Crusviciensis et plebanos quosdam de excommunicatione Sandivogii de *Buszków* certiores reddit.

R. Boguslaus canonicus et officialis Wladislauiensis zawiadamia ołtarzystów hebdomadarios kollegiaty kruszwickiej oraz plebanów wsi *Sławsk*, *Ludziska* i *Lubraniec*, że Sędziwoja dziedzica wsi *Buszkowa* i Polic., który klątwę rzuconą na niego za zabranie dziesięciny z *Buszkowa*, do wikaryuszy kollegiaty kruszwickiej należącej, sobie lekceważył, niniejszem zwiększoną klątwą obkłada. Rozkazuje im zatem, aby to w swych kościołach przy biciu dzwonów i zapalonych a następnie zgaszonych i na ziemię rzuconych świecach ogłosili i aby wszystkim wiernym jakiejkolwiek styczności z pomienionym Sędziwojem zakazali, również aby domowników jego od św. sakramentów, wyjąwszy chrztu i ostatnich sakramentów wyłączyli, wreszcie aby miejsca, w których tenże przebywa, interdyktem obłożyli.

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta an. 1434.

555. 1434. die 19. mensis Octobris, Posnaniae.

Ioannes episcopus Posnaniensis ratam esse iubet divisionem scultetiarum in villis *Gołkowice* et *Dziedzice* inter heredes scultetiarum earundem factam.

R. Iohannes episcopus Posnaniensis zatwierdza działy dokonane pomiędzy Wacławem, Janikiem i Wojciechem Szczytowiczami, w sołtystwach wsi biskupich *Gołkowice* i *Dziedzice*. Wacław ma dostać sołtystwo w *Dziedzicach*, jakto już był biskup Domarat postanowił, nadto otrzyma część wsi *Rokitnicy*, którą ma na prawie niemieckiem osadzić; oprócz tego dodaje mu jeszcze biskup część wsi *Policko*. W *Rokitnicy* ma Wacław posiadać jeden łan wolny, kmiecie zaś mają z każdego łanu dawać rocznie po 8 miar zyta i tyleż owsa i po 6 szkojców. Poznanie in crastino s. Luce euangeliste. Testes: Boguslaus decanus, Woyzlaus cantor, Iohannes custos, Gabriel cancellarius, Vincencius cantor Gnesnensis, Stephanus decanus Wratislauiensis, Andreas prepositus s. Spiritus.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1417.

556. 1434. die 10. mensis Novembris, Basileae.

Ioannis cardinalis, apostolicae Sedis in Germania legati litterae ad archiepiscopum Gnesnensem de querelis quibusdam Stanislai episcopi Posnaniensis.

R. Iohannes s. Angeli diaconus cardinalis, in Germania apostolice Sedis legatus, zawiadamia arcybiskupa gnieźnieńskiego, iż Stanisław biskup poznański, członek soboru bazylejskiego skarży się, że wbrew prawu wielu z jego dyecezan, pomijając forum jego oficyała i konsystorza, udaje się ze swemi sprawami do oficyała i konsystorza gnieźnieńskiego, chociaż to dopiero w razie apelacyi czynić powinni. W skutek tego powstała wyraźna rebellia przeciw temuż biskupowi i powaga jego zupełnie upadła. Wzywa zatem arcybiskupa, aby swym oficyałom i konsystorzowi zabronił przyjmowania spraw podobnych.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1435.

557. 1435. die 12. mensis Februarii, Gnesnae.

Andreas de *Żelechów*, capitaneus Maioris Poloniae testatur, Ianussium Gorecki duas marcas annuas ex proventibus villae *Sanniki* Ioanni decano Gnesnensi vendidisse.

Nos Andreas de *Zelechow* succamerarius Sandomiriensis, capitaneus Maioris Polonie generalis, significamus tenore presencium presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quibus expedit, vniuersis, quomodo ad nostram, necnon aliorum eiusdem terre nobilium presenciam personaliter veniens strenuus miles, dominus Ianussius Goreczsky heres in *Sanniky*, non compulsus, non coactus, nec aliquo errore deuio seductus, sed sanus mente existens et corpore, vsus suorum amicorum sano consilio et matura deliberacione prehabita, in et super totali hereditate et villa sua *Sanniky*,[1]) in districtu Gnesnensi sita, et super omnibus et singulis vtilitatibus, fructibus, prouentibus et, obuencionibus vniuersis, ad predictam hereditatem quomodolibet spectantibus, ac kmethonibus et rusticis pro tempore in eadem hereditate *Sanniky* existentibus, duas marcas monete et numeri Polonicalium, quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, census annui in et pro octuaginta florenis Hungaricalibus auri boni et iusti ponderis, venerabili viro domino Iohanni decano Gneznensi, tamquam executori vltime voluntatis bone memorie venerabilis viri Nicolai de *Kiky* decretorum doctoris, archidiaconi Gneznensis et canonici Poznaniensis ecclesiarum, pro capella Omnium Sanctorum in summo Gneznensi sita, vendidit et coram nobis more solito et consueto iuxta cursum terrestrem rite et racionabiliter tytulo reempcionis alias na *wedercoff* in

perpetuum resignauit. Quas quidem duas marcas census annui super prefata hereditate *Sanniky* resignatas, ipse strennuus Ianussius Goreczsky eiusque successores legittimi, kmethones et rustici soluere et expensis suis proprijs apportare tenebuntur ipsis mansionarijs ecclesie Gneznensis sub censuris ecclesiasticis ad quodlibet festum beati Martini confessoris, per eosdem dominos mansionarios tenendum, habendum, vtifruendum et pacifice iuxta consuetudinem terrestrem possidendum. In quorum omnium fidem et testimonium singulorum premissorum, sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Gnezne sabbato die proximo ante festum beati Valentini martiris, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quinto. Presentibus ibidem venerabilibus et nobilibus viris, dominis: Iohanne cantore, Benedicto officiali, Mathia Chlapowskj canonicis ecclesie Gneznensis, Hectore Gambaczewsky, Stanislao Mielszynsky et Iaroslao de *Buchoczyno* heredibus ac alijs multis fidedignis rogatis et requisitis.

Dokument pargaminowy, przechowany w archiwum kapituły metropolitalnej gnieźnieńskiej (N. 414), pieczęć wraz z paskiem pargaminowym oderwana.

[1]) *Sanniki* wieś w pow. szredzkim, par. *Pobiedziska*.

558. 1435. die 8. mensis Martii, Posnaniae.

Andreas Ciołek de *Żelechów* capitaneus Maioris Poloniae testatur, Dobrogostium Koliński castellanum Caminensem partes villarum *Miłostowo* et *Gralewo* monasterio Paradisiensi legasse.

R. Andreas Czolek de *Zelechowo* succamerarius Sandomiriensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, poświadcza, iż Dobrogost Koliński kasztelan kamieński, części swe dziedziczne we wsiach *Miłostowo* i *Gralewo*[1]) w powiecie poznańskim Janowi opatowi i klasztorowi paradyskiemu wraz z wszelkiemi użytkami po swej śmierci wieczyście przekazał. Poznanie feria III proxima post Inuocauit. Testes: Wyrzbyantha de *Smogulecz*, Thomas de *Quilcza*, Petrus Slap, Wyschaco de *Gnuschino*, Iohannes de *Czeslye* et Iohannes Slapanowsky.

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (Dipl. E. 26), opatrzony był niegdy dwoma pieczęciami, po których tylko dziurki pozostały.

[1]) *Mielostowo*, wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim, par. *Kwilcz*, dziś *Miłostów* w pow. miedzychodzkim.
Gralewo, wieś niegdy w woj. i pow. poznańskim, par. *Kamionà*, dziś nie istnieje.

[illegible]

559. 1435. die 27. mensis Martii, in *Paradyż*.

Petrus Kubaski et Helena coniux eius CXX marcas monasterio Paradisiensi conferunt.

R. Petrus Kubasky cum legitima sua conthorali Helena czynią Janowi opatowi i klasztorowi paradyskiemu darowiznę 120 grzywien, które własną pracą nabyli, a natomiast otrzymują od klasztoru na dożywocie wieś *Mokre Lutole.*[1]) Klasztorowi jak równie mieszkańcom wsi *Koczków* wolno będzie przez ten czas ciąć drzewo w lesie *Lutola* na budulec i opał. Układ ten obowiązuje się Piotr dać poświadczyć przez starostę wielkopolskiego. In monasterio *Paradiso* dominica Letare. Testes: Hyenag, Nicolaus Crzydlowsky, Stanislaus de *Wydowo* notarius, Heynricus Powsch de *Grodschisco.*

Oryginał pargaminowy, przechowany w bibliotece hr. Raczyńskich w Poznaniu (E. 29), opatrzony był niegdy czterema pieczęciami: jedna z nich przedstawia w tarczy lilię, a w otoku resztę napisu: s. Henrici; druga może herb Boleścic, napis zatarty. Resztujacych dwóch pieczęci brak.

[1]) *Lutołek mokry*, wieś w pow. miedzyrzeckim.

560. 1435. die 3. mensis Aprilis, Calissiae.

Consules et scabini civitatis Calissiensis magistro Mathiae de *Koło* XXXI marcas annuas ex proventibus villarum *Dobrzec* et *Tyniec* CCCCLXV marcis vendunt.

R. Mathias proconsul, Ianusius Pestrich, Iasko braseator, Ianusius Ianuch arcufex, Mathias Sdzech, Nicolaus Mixa consules, necnon Nicolaus Vinczig pellifex, aduocatus ac Nicolaus Veysz sellator, Ianussius Koczelnik rasor, Nicolaus Clesmith, Pyotrasko Seyboth, Iacussius Slothowlos, Nicolaus Cocz, Iacobus Thesszcher iurati scabini ciuitatis *Kalis*, za sprawą radnych miasta *Kalisza*, mianowicie Henryka Kotlińskiego, Wojciecha kuśnierza, Jana Remsa, Piotra bednarza, Mikołaja Galea, Mikołaja Radościa i Mikołaja Gotardowicza, również majstrów i przysięgłych wszystkich rzemiosł (arcium mechanicarum), mianowicie Andrzeja Lauterbacha i Wita rzeźników, Macieja zięcia Honatha i Jakuba Puchały kuśnierzy, Jana Remsa i Grzegorza Rądsławowicza krawców, Jakuba Slothowlosa i Macieja Molarisa piwowarów, Mikołaja Sparnikyela i Mariewalcza piekarzy, Klemensa i Jana Kobyalków sukienników (textorum lanificum), Mikołaja Vyothschynskyego i Marcina Czableya krawców, Filipa i Jana Kalyszkych szewców sprzedają na wederkof mistrzowi Maciejowi z Koła, profesorowi św. teologii, wyzwolonemu w dekretach, kustoszowi szkalmirskiemu i kanonikowi poznańskiemu 31 grzywien zwykłej polskiej monety za 465 grzywien na

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

dobrach wiejskich, mianowicie na wsiach *Dobrzec* i *Tyniec,*[1]) a to w celu urządzenia mansyonaryi przy kościele kolegiackim NMaryi panny. Czynsz powyższy obowiązuje się miasto corocznie na św. Michał mansyonaryuszom i precentorowi wypłacać; co gdyby nie nastąpiło, poddaje się klątwom kościelnym. Gdyby zaś miasto zamierzało czynsz ten wykupić, natenczas kapitał ma złożyć w miejscu poświęconem i tak długo od niego płacić mansyonaryuszom procent, puki go albo gdzieindziej nie umieszczą, lub też za niego jakiej wsi nie kupią, z której gdyby dochody nie wynosiły rocznie 31 grzywien, natenczas niedobór ma być pokryty z dochodów wsi *Tyniec* i *Dobrzec;* miasto wszakże ma posiadać nad takową najwyższe prawo dziedziczne (*ius supremum hereditarium*). Gdyby zaś takowa kupiona wieś przez jakie wypadki zniszczała, wtenczas miasto ma ją osadzić kmieciami z wolnością na kilka lat, lub bez wolności, w ciągu którychto lat wolności miasto do opłacania czynszu 31 grzywien wciąż będzie obowiązane. W zamian za prawo patronatu i prezenty precentora i mansyonaryuszy, które mistrz Maciej miastu ustępuje, miasto nadaje tymże prawo prezenty do ołtarza, jaki najpierw w kościele NMaryi panny lub w kościele parafialnym św. Mikołaja opróżnionym będzie, a oprócz tego nadaje im dwa podwórza przyległe domowi ołtarza św. Erazma, naprzeciw szkoły obok kościoła NMaryi panny, wolne od wszelkich podatków miejskich i od *custodia, vigilijs, ab omni dacione dacie et gabella.*

Archivum consistorii archiepiscopalis Gnesnensis, acta de a. 1440, z transumptu Wincentego arcybiskupa gnieźnieńskiego z d. 11 lipca 1440.

[1]) *Dobrzec,* wieś paraf. w powiecie kaliskim.
Tyniec, wieś w tymże powiecie.

561. 1435. die 4. mensis Iunii, in *Paradyż.*

Andreas Ciołek de *Żelechów,* capitaneus Maioris Poloniae testatur, Petrum Kubaczyński et Helenam uxorem eius monasterio Paradisiensi villam *Mokre Lutole,* contulisse.

R. Andreas Czolek de *Zelechow* succamerarius Sandomiriensis et capitaneus Maioris Polonie generalis, poświadcza darowiznę wsi *Mokre Lutole,*[1]) którą Piotr Kubaczyński wraz z żoną swą Heleną Janowi opatowi i klasztorowi paradyskiemu wraz z wszelkiemi użytkami po śmierci swej przekazują. In Paradiso sabbatho in vigilia Penthecostes. Testes: Petrus Corczbog succamerarius Poznaniensis, Iohannes Polyczsky, Andreas Czeczerad de *Falkowo,* Iohannes de *Podmoklie,* Conradus Domasulowsky et Nicolaus de *Scoraczewo* heredes.

Oryginał pargaminowy przechowany w bibliotece hr. Działyńskich w Poznaniu (Dipl. E, 27), opatrzony był niegdy jedną pieczęcią, dziś osobno przechowaną, wyobrażającą herb Ciołek. Napis zatarty.

[1]) *Lutołek mokry,* wieś w pow. miedzyrzeckim.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

562. 1435. die 6. mensis Augusti, Posnaniae.

Nicolaus de *Kiki* officialis Posnaniensis erectionem et dotationem capellae cuiusdam penes hospitale ad s. Spiritum in *Pniewy*, ratam facit.

R. Nicolaus de *Kyky* decretorum doctor etc. officialis Posnaniensis, potwierdza fundacyę kaplicy przy szpitalu św. Ducha pod *Pniewami*,[1]) której dokonał Jan z *Pniew* pod zawołaniem NMaryi panny, śś. Jana Chrzciciela i Mikołaja w. Na utrzymanie proboszcza przeznaczył fundator czynsz roczny $14^1/_2$ grzywien monety polskiej, zapisany na swej części majętności *Pniewy*, jak się to okazuje z odnośnego dokumentu Sędziwoja z *Ostroroga* starosty wielkopolskiego. Oprócz tego zapisali na tejże części i w tym samym celu $1^1/_2$ grzywny rocznego czynszu Stanisław szewc i Jakub Swieczka mieszczanie pniewscy. Przełożony kaplicy ma za swe beneficium odprawiać tygodniowo dwie msze, t. j. do św. Ducha i za zmarłych benefaktorów. Prawo patronatu ma należeć do fundatora i jego spadkobierców. Testes: Nicolaus de *Gorka* cancellarius, Florianus canonicus, Nicolaus Myanschporek vicarij perpetui, Caspar predicator in ecclesia Poznaniensi.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis, acta causarum de a. 1520.

[1]) *Pniewy*, miasto w pow. szamotulskim.

563. 1435. die 19. mensis Novembris, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis emptionem scultetiae in villa *Mądre* a Boguslao de *Koszuty* factam, ratam esse iubet.

R. Stanislaus episcopus Posnaniensis potwierdza Bogusławowi z *Koszut* alias z *Pierzchna* szwagrowi swemu (? *generi suo*) kupno sołtystwa we wsi *Mądre*,[1]) do stołu biskupiego należnej, za które tenże dał był 40 grzywien polskich i dodaje do tego dwa łany, temuż sołtystwu przyległe. Gdyby następcy biskupa mieli potomstwu Bogusława robić z tego powodu trudności, natenczas mają zapłacić tymże 70 grzywien a sołtystwo wraz z wspomnianemi dwoma łanami napowrót odebrać. Poznanie in die s. Elizabeth. Testes: Iacobus de *Grandi* vicarius in spiritualibus et officialis, Mathias Dria decanus, Nicolaus de *Glamboczecz* archidiaconus, Nicolaus de *Gorka* cancellarius, Adam de *Bandkowo* decretorum doctor, Iaszko decanus Gneznensis, Nicolaus de *Nyewyesch* cantor, magistri Vincencius et Strzeszko, Nicolaus Lanthman, Petrus de *Nowyecz*, Nicolaus Czothczany, Hector, Iaroslaus de *Kankolewo*, Iohannes, Luthko, Ianko de *Wiganowo*, Mathias de *Tharnowo*, Iohannes Furman, Nicolaus Srzemszky, Andreas de *Sarnowo*, Thomas de *Coszczyol*, prelati et canonici ecclesie Poznaniensis.

Archivum consistorii episcopalis Poznaniensis, acta episcopalia de a. 1458—1478.

[1]) *Mądre*, wieś paraf. w pow. szredzkim.

564. 1436. die 21. mensis Ianuarii, Leopoli.

Wladislaus III. rex Poloniae Alberto archiepiscopo Gneznensi Ni-laum de *Budziejewo* ad praeposituram civitatis *Nowemiastò* seu *K[illegible]* commendat.

R. Probostwo powyższe zawakowało po śmierci Macieja ostatniego plebana. Leopoli sabato in die s. Agnetis. — Relacio Iohannis de *Con[illegible]pole* regni Polonie cancellarij.

Archiwum consistorii archiepiscopalis Gneznensis, acta anni 1436.

565. 1436. die 23. mensis Ianuarii, in *Kalisz*.

Petronella Pyecz civis Calissiensis vicariam in ecclesia collegiata Calissiensi ad s. Mariam dotat.

In nomine Domini amen. Sub anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo tricesimo sexto, indiccione XIIII, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Eugenij, diuina prouidencia pape quarti anno sexto, die Lune XXIII mensis Ianuarij, hora terciarum vel quasi, in ciuitate *Kalis*, Gneznensis diocesis et in domo habitacionis prouidi Petri Pyecz ciuis, in circulo ex opposito pannicidiorum acie ibidem in *Kalis* situata, in mei notarij publici subscripti testiumque infrascriptorum ad hoc vocatorum presencia constituta personaliter honesta domina Petronella alias Pyechna, consors legitima predicti Petri Pyecz, iacens in lecto egritudinis, licet langwens corpore, compos tamen racionis per omnia existens, amicorum suorum vsa salubri consilio et ipsorum ad hoc specialiter habita voluntate, intra se quoque, vt ex verbis eius apparebat, docta eligere bonum celi et reprobare malum fallacis mundi, cupiensque pro terrenis celestia, pro caducis eterna feliciter commercare, de bonisque sibi a Deo collatis et concessis in celestes thezauros mittere intendens, vt sic terrenis pro celestibus commutatis, feliciter mereret in sanctam ciuitatem Ierusalem (?) peruenire, vbi lumen indeficiens est, vbi gaudium sempiternum, vbi vita perhennis et leticia sempiterna cum angelis et apostolis, vbi lux lucet et fons luminis, vbi sanctorum Ierusalem (?) ciuitas celestis, vbi conuentus martyrum, vbi dolor nullus et tristicia post gaudium, vbi nox effugiet et senectus non apparebit, nomine veri et legitimi testamenti ac donacionis irrevocabilis centum marcas in pecunijs paratis pro fundanda de nowo et erigenda vicaria in ecclesia collegiata sante Marie in *Kalis* dedit, donauit et perpetuo, quantum in ea fuit, ascripsit. Ad quamquidem vicariam tunc fundatam et errectam honorabilem virum Petrum Bank, arcium baccalaureum, mansionarium in prefata ecclesia collegiata Kalisiensi, in primum vicarium elegit et nominauit, qui vicarius et sui

successores vicarij horas canonicas cum alijs vicarijs perpetuis temporibus decantare continue debebit; iuspatronatus autem deputando personam ydoneam ad eandem vicariam honeste Hedwigi, consorti famosi Allexij molendinatoris extra muros Kalisienses, sorori sue germane, dumptaxat quamdiu vixerit et post decessum ipsius Hedwigis vniuersitati vicariorum ecclesie collegiate sancte Marie supradicte perpetuo voluit reseruare, et quantum in ea fuit, reseruauit. Et vt sua presens laudabilis voluntas seu testamentum vltimum suum debitum sortiatur effectum, honorabiles viros dominos Paulum Iutrkowsky, presentem Petrum Bekel et Mathiam de *Rogoszno* absentem, vicarios ecclesie collegiate predicte pro executoribus huiusmodi testamenti deputauit, committens illis fundacionem et ereccionem dicte vicarie procurare deduci in effectum. Super quibus omnibus tam prefata testatrix, quam predictus Petrus baccalaureus a me notario publico subscripto petiuerunt sibi fieri et confici vnum et plura publicum et publica instrumenta. Acta sunt hec anno, indiccione, pontificatu, die, mense, hora et loco, quibus supra, presentibus ibidem discretis dominis Wenceslao rectore ecclesie in *Borkowo*, Nicolao Iacobi de *Welun*, notario publico, altarista Lanciciensi et prouidis Nicolao Gothardi et Iacobo, fratre predicti Pyecz et ipso Petro Pyecz marito, ciuibus, et honesta Hedwigi, sorore germana testatricis extra muros Kalisienses, testibus circa premissa, vocatis specialiter et rogatis.

S. N. Et ego Andreas Sandiwogij de *Cobilicze* clericus Gneznensis diocesis, publicus imperiali auctoritate notarius, quia predictis testamenti faccioni etc.

Kopia ks. Sobczyńskiego z oryginału pargaminowego, przechowanego w archiwum kolegiaty kaliskiej, u którego oryginału dolny brzeg obcięty został.

566. 1436. die 28. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis fundationem et dotationem altaris cuiusdam in capella s. Leonardi in ecclesia catherali Posnaniensi ratam esse iubet.

R. Stanislaus episcopus Poznaniensis potwierdza fundacyę ołtarza pod wezwaniem NMaryi panny i św. Mateusza w kaplicy św. Leonarda w tumie poznańskim, *in ambitu chori* leżącej, dokonaną przez Mikołaja z *Górki*, kanclerza katedralnego. Fundator przeznacza na utrzymanie ołtarzysty 7 grzywien czynszu rocznego, z których 4 mają być wybierane ze wsi *Gozdzimina*,[1]) należącej do Piotra z *Żernik* kasztelana gnieźnieńskiego, a trzy grzywny z wsi *Uchorowa*.[2]) Biskup mianuje Mikołaja kollatorem tegoż ołtarza, a po jego śmierci synowców jego Urjela proboszcza katedralnego i Łukasza z *Gorki*, biorąc fundacyę pod opiekę prawa kościelnego. Ołtarzyści mają zato odprawiać co tydzien trzy msze: jednę o Narodzeniu

N. Maryi panny, drugą o Apostołach, a trzecią za zmarłych, wyjąwszy wielkich świąt, w których mają przepisane nabożeństwo odprawiać; nadto w Suche Dni mają odprawiać nieszpory z wigiliami i mszę za fundatora i jego krewnych i powinowatych. Oprócz tego mają ołtarzyści odprawiać co rok 30 mszy na tę samą intencyę i osobiście stale w miejscu przemieszkiwać. Poznanie in stuba minori curie episcopalis in summo Poznaniensi. Testes: Iacobus de *Grandi* vicarius in spiritualibus et officialis, Hector canonicus Poznaniensis, Nicolaus Hanczkonis altarista ad s. Mariam Magdalenam Poznan. Wenczeslaus plebanus in *Moschina*, Georgius presbiter Gneznensis de Poznania.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de anno 1437.

[1]) *Gozdzimino*, później *Gozdymino*, wieś niegdy w wojew. kaliskiem, pow. gnieźnieńskim.
[2]) *Uchorowo*, wieś w pow. obornickim, par. *Białężyn*.

567. 1436. die 28. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis fundationem et dotationem altaris cuiusdam in ecclesia cathedrali Posnaniensi ratam facit.

R. Stanislaus episcopus Poznaniensis potwierdza zamierzoną przez Mikołaja z *Górki*, kanclerza katedralnego poznańskiego, fundacyę ołtarza MMaryi panny, św. Michała archanioła i wszystkich Aniołów w katedrze poznańskiej, mającego być wystawionym naprzeciw wrot południowych obok kolumny. Na utrzymanie ołtarzysty przeznaczył fundator roczny czynsz siedmiu grzywien, z których 6 grzywien szerokich groszy praskich zapisuje na wsiach *Wielkim* i *Małym Iłowcu*,[1]) a jednę grzywnę tychże pieniędzy na domu Mikołaja *alias* Niklas Rymarzs, leżącym w ulicy wrocławskiej, za co ma jemu służyć prawo prezenty, a po jego śmierci spaść na Wyszotę proboszcza katedralnego i Łukasza z *Górki* braci rodzonych a synowców fundatora i ich spadkobierców, z tem zastrzeżeniem, że prezentowanymi mogą być tylko kapłani wyświęceni. Ołtarzyści mają tygodniowo odprawiać 3 msze: do św. Ducha, o Zwiastowaniu NMaryi panny, i za zmarłych, wyjąwszy świąt głównych, w których nabożenstwo ma się zwykłym trybem odprawiać; oprócz tego mają ołtarzyści w Suche dni odprawiać nieszpory z wigiliami i całe wigilie wraz z mszą za zmarłych, a co rok odprawiać trycezymę czyli 30 mszy: za życia fundatora za jego grzechy, a po śmierci za duszę jego i rodziców; a w czasie tej trycezymy mają być zwolnieni od odprawiania trzech mszy poprzednio wzmiankowanych. Ołtarzyści mają też zawsze być obecnymi. Mszał zaś, kielich, cały ornat, krzyż srebrny z relikwiami, który fundator dla tego ołtarza zakupił, na zawsze się do niego przyłączają i mają być w jego służbie używanemi, a na przechowanie ich przeznacza biskup szafkę postawioną w zakrystyi

k komina ku wschodowi. Poznanie in stuba minori curie episcopalis summo. Testes: Iacobus de *Grandi* officialis, Hector canonicus Poznanses, Nicolaus Hanczkonis altarista ad s. Mariam Magdalenam, Wences-plebanus in *Mossyna*, Georgius presbiter gracialis de Poznania.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1483.

[1]) *Iłowiec wielki*, wieś niegdy w woj. poznańskiem, pow. kościańskim, par. *Czempin*. *Iłowiec mały*, wieś paraf. w woj. poznańskiem, pow. kościańskim.

1436. die 28. mensis Ianuarii, Posnaniae.

Stanislaus episcopus Posnaniensis ratam facit erectionem et dota-nem altaris ad s. Thomam in capella ecclesiae cathedr. Posnaniensis ad Leonardum.

R. Stanislaus episcopus Posnaniensis potwierdza erekcyę i fun-cyę ołtarza św. Tomasza ap. Stefana m. i Jadwigi wybr. w kaplicy Leonarda, w katedrze poznańskiej, w obejsciu chóru po lewej stronie cej, której dokonał Mikołaj z *Górki* kanclerz katedr. poznański, prze-czając na utrzymanie ołtarzysty 7 grzywien szerokich groszy praskich nego czynszu. Z czynszu tego zapisuje 3 grzywny na wsi *Górka* pod *cierzem*,[1]) 3 grzywny na mieście *Koźmin*,[2]) a jednę grzywnę na domu mpa, leżącym przy ulicy Wronieckiej; oprócz tego obowiązuje się usku-nić wszystkie reparacye samej kaplicy św. Leonarda. Prawo patronatu żyć ma samemu fundatorowi, a po jego śmierci synowcom jego, Wyszo-proboszczowi katedry poznańskiej i Łukaszowi z *Górki* braciom rodzo-m a tegoż spadkobiercom. Ołtarzyści mają tygodniowo odprawiać 3 msze do św. Trójcy, o Nawiedzeniu NMaryi panny i za zmarłych, w któ-chkolwiek dniach, wyjąwszy Suchychdni i wielkich świąt, w których żeństwo według przepisu ma się odbywać; również mają w Suchedni prawiać nieszpory z wigiliami i same wigilie wraz z mszą żałobną za datora i jego rodziców, a oprócz tego rocznie trycezymę czyli 30 mszy grzechy fundatora; po jego śmierci zaś za jego duszę. Ołtarzyści mają le wciąż przebywać na miejscu i bez pozwolenia biskupa lub fundatora nie oddalać; a gdyby się to stało, ołtarz ma być tem samem uważany wakujący. Na uposażenie ołtarza daje jeszcze fundator mszał, kielich rebrny, zupełny ornat, krzyż srebrny z relikwiami świętych. Testes: Iaco-de *Grandy* officialis, Hector canonicus Poznanienses, Nicolaus Hancz-is altarista apud s. Mariam Magdalenam, Wenceslaus plebanus in *ssyna*, Georgius presbiter gracialis de Poznania.

Archivum consistorii episcopalis Posnaniensis, acta de a. 1483.

[1]) *Górka* pod *Objezierzem*, wieś w pow. obornickim.
[2]) *Koźmin* miasto w pow. krotoszyńskim.

